

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Alle jongeren aan dek

Een kwalitatief onderzoek naar de participatie van moeilijk
bereikbare jongeren

Kennisknooppunt participatie - ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Auteur

Charlotte Kosterman

7050658

c.v.kosterman@students.uu.nl

Eerste lezer

Anique Scheerder

Tweede lezer

Henk Pander Maat

Masterscriptie Communicatie & Organisatie

Faculteit Geesteswetenschappen

Universiteit Utrecht

Versie 2.0

Datum voltooiing: 16-02-2021

Aantal woorden: 12467

Voorwoord

Voor u ligt mijn scriptie 'Alle jongeren aan dek'. In opdracht van het Kennisknooppunt Participatie is onderzoek uitgevoerd naar het betrekken van moeilijk bereikbare jongeren. Het Kennisknooppunt Participatie is onderdeel van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). Deze scriptie is geschreven in het kader van mijn afstuderen aan de master Communicatie en Organisatie aan de Universiteit Utrecht. Van september 2021 tot en met januari 2022 heb ik gewerkt aan dit onderzoek en het schrijven van deze scriptie.

Samen met mijn stagebegeleider, Tom Radstaak, ben ik tot de onderzoeksvraag voor deze scriptie gekomen. Later is de begeleiding overgedragen aan Felix Wolf. Na uitvoering van kwalitatief onderzoek heb ik de onderzoeksvraag kunnen beantwoorden. Tijdens dit onderzoek stond ook Anique Scheerder vanuit de opleiding steeds voor mij klaar.

Bij deze wil ik Tom Radstaak, Felix Wolf en Anique Scheerder bedanken voor de begeleiding en ondersteuning tijdens mijn afstuderen. Daarnaast wil ik Atze van der Meulen graag bedanken voor de feedback tijdens het schrijven.

Ook wil ik graag mijn medestagiaires en collega's vanuit het Kennisknooppunt Participatie bedanken. Tot slot mijn vriendin Floraine van der Meer waarmee ik vanuit Israël de nodige uren heb kunnen sparren over het schrijven van onze scripties en alle peerfeedback die ik van haar heb mogen ontvangen.

De wijsheden en motiverende woorden van hen hebben ervoor gezorgd dat ik dit onderzoek tot een goed einde heb weten te brengen.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Charlotte Kosterman

Utrecht, 16 februari 2022

Samenvatting

Dit onderzoek is tot stand gekomen in opdracht van het Kennisknooppunt Participatie. Het doel van dit onderzoek is om te onderzoeken hoe moeilijk bereikbare jongeren betrokken kunnen worden bij participatieprocessen, specifiek op het gebied van milieu. De onderzoeksvraag die hierbij centraal stond, luidt als volgt: *Welke factoren beïnvloeden de betrokkenheid van jongeren uit moeilijk bereikbare doelgroepen bij participatieprocessen van de JMR?*

Het onderzoek bestaat uit drie deelstudies. De eerste deelstudie richtte zich op de hoe jongerenparticipatie binnen de Jongerenmilieuraad (JMR) is vormgegeven. Deze deelstudie is beantwoord aan de hand van twee expertinterviews en zeven individuele interviews. Vervolgens is in de tweede deelstudie gekeken hoe moeilijk bereikbare jongeren, in dit geval jongeren met een MBO-achtergrond willen participeren. Deze vraag is beantwoord aan de hand van een focusgroep. Tot slot is in de derde deelstudie onderzocht hoe de uitnodiging voor participatieprocessen vormgegeven kan worden zodat deze jongeren zich uitgenodigd voelen.

Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat de JMR nog volop in ontwikkeling is. Dit is onder andere terug te zien aan de manier waarop leden en participanten worden geworven en aan het bereik van de JMR. Om in de toekomst ook moeilijk bereikbare jongeren te betrekken, zijn een aantal factoren van belang. Ten eerste moet deze jongeren meer kennis over milieu bijgebracht worden voordat zij een mening kunnen vormen over het thema. Vervolgens moet er een aantrekkelijke uitnodiging worden vormgegeven zodat de jongeren zich aangesproken voelen. Ook het inzetten van influencermarketing spreekt de jongeren aan om meer betrokken te worden. Daarnaast moeten er verschillende manieren van participatie worden ingericht voor de jongeren om hun mening te kunnen geven. Denk daarbij aan enquêtes op een festival en het aangaan van dialogen in de klas. Tot slot is het voor hen belangrijk dat er duidelijk aan de jongeren wordt teruggekoppeld wat er met hun inbreng wordt gedaan.

Dit onderzoek, dat zich qua doelgroep heeft beperkt tot jongeren met een MBO-achtergrond, kan als basis dienen voor een vervolgonderzoek waarin kan worden onderzocht hoe jongeren in achterstandswijken bij het participeren kunnen worden betrokken.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Theoretisch kader.....	7
2.1	<i>Jongerenparticipatie.....</i>	7
2.2	<i>Empowerment</i>	11
2.3	<i>Participatie en communicatie</i>	12
2.4	<i>Bestuurders en jongeren.....</i>	13
3	Onderzoeksopzet	14
4	De jongerenmilieuraad onder de loep	15
4.1	<i>Methode.....</i>	15
4.2	<i>Resultaten</i>	18
4.3	<i>Conclusie</i>	21
5	Moelijk bereikbare jongeren in beeld	22
5.1	<i>Methode.....</i>	22
5.2	<i>Resultaten</i>	25
5.3	<i>Conclusie</i>	29
6	Het begint bij een uitnodiging	30
6.1	<i>Methode.....</i>	30
6.6	<i>Resultaten</i>	33
6.7	<i>Conclusie</i>	35
7	Conclusie	36
8	Aanbevelingen	37
9	Discussie	39
10	Bibliografie	42
11	Bijlagen	44

1 Inleiding

De generatiekloof, de cultuuroorlog, ecologisch pessimisme en ideologisch gedreven activisme. Het lijkt het alsof de jaren zestig zich herhaalt. Net als destijds laat een nieuwe jonge protestgeneratie van zich horen en strijd tegen racisme, klimaatverandering en milieuvervuiling. Steeds meer (activistische) groeperingen trekken de wereld in en protesten worden in grote getalen bezocht (De Bruijn, 2021). Anders dan in de jaren zestig wordt de stem van jongeren nu vaak wel gehoord. Ze worden niet langer gezien als bijzaak maar hun mening telt en wordt als belangrijk verondersteld.

Ook het Kennisknooppunt Participatie, onderdeel van het ministerie van IenW vindt dat de mening van jongeren gehoord dient te worden. Het ministerie zet zich in voor een bereikbaar, veilig en duurzaam Nederland met oog voor een duurzame en gezonde leefomgeving. Om effectief beleid te kunnen maken moet het ministerie van IenW samenwerken met de samenleving (ministerie van IenW, 2021). Deze samenwerking kan onder andere worden vormgegeven door middel van participatie. Door participatie in te zetten worden belangen uit de samenleving inzichtelijk, kan nieuwe kennis worden opgedaan en kunnen ideeën een stem krijgen.

Om ook jongeren te betrekken is, in samenwerking met het ministerie van IenW, de JMR opgericht. De JMR is gebaseerd op het idee dat jongeren een stem verdienen met betrekking tot het nationaal milieubeleid en maakt zich hard voor jongerenparticipatie op dit gebied. De raad bestaat uit een groep jongeren tussen de 12 en 30 jaar. Naast deze diversiteit in leeftijd streeft de JMR ook naar diversiteit in meningen en achtergronden. Dit doet de JMR met als achterliggend gedachtegoed dat het schrijven van beleid in samenwerking met een diverse groep jongeren leidt tot een beleid dat voor alle Nederlanders een gezonder, veiliger en duurzamer milieu belichaamt (JMR, 2021).

Hoewel de JMR een podium biedt voor de stem van jongeren, blijkt in de praktijk dat niet iedere stem wordt gehoord. De groep jongeren die deelneemt aan participatieprocessen is vaak de groep die een hoge mate van interesse heeft in het desbetreffende onderwerp, de politiek of beleid. Het niet betrekken van een inclusief palet aan jongeren gaat niet alleen in tegen de doelen van de JMR, het raakt ook één van de succesfactoren van participatieprocessen namelijk het betrekken van de representatieve groep. De vraag is hoe kan worden gewaarborgd dat ook de stem van de jongeren die nog niet worden bereikt, gehoord wordt binnen participatieprocessen.

Uit eerder theoretisch onderzoek blijkt dat vooral laagopgeleide jongeren en jongeren uit achterstandswijken onvoldoende beschikken over de capaciteiten om te kunnen participeren (De Winter, 2007; Kaňya & Sheikhi, 2009; Noorda & Van Dijk, 2015). In dit onderzoek komt ten eerste naar voren dat het onderwijsniveau van jongeren een voorspeller is voor de mate van participatie. Hoe hoger het onderwijsniveau, hoe actiever jongeren deelnemen aan participatieprocessen (Bol, 2015; Kaňya & Sheikhi, 2009). Ook is er doorgaans weinig ondersteuning en stimulans vanuit de thuissituatie (Noorda & Van Dijk, 2015). In onderzoek van de Number 5 Foundation (2021) worden posities binnen de jongerenparticipatie zelfs als ‘elitebaantjes’ beschreven.

Om te achterhalen hoe ook laagopgeleide jongeren bereikt kunnen worden, is dit onderzoek tot stand gekomen. De hoofdvraag die centraal staat in dit onderzoek luidt:

Welke factoren beïnvloeden de betrokkenheid van jongeren uit moeilijk bereikbare doelgroepen bij participatieprocessen van de JMR?

Het onderzoek is opgebouwd aan de hand van zes hoofdstukken. Allereerst wordt bestaande literatuur rondom jongerenparticipatie en moeilijk bereikbare jongeren beschreven. Daarna wordt het onderzoek beschreven over de huidige situatie van de JMR. Vervolgens wordt dieper ingegaan op de wensen en behoeften van laagopgeleide jongeren op het gebied van jongerenparticipatie. Daarna wordt de manier waarop jongeren uitgenodigd willen worden onderzocht. Vervolgens komen de conclusie en aanbevelingen op basis van de onderzoekresultaten naar voren. Tot slot is de discussie van dit onderzoek beschreven.

2 Theoretisch kader

In dit theoretisch kader worden de belangrijkste begrippen voor dit onderzoek beschreven. De inzichten die voortkomen uit de beschreven literatuur dienen als uitgangspunt voor het opstellen van de onderzoeksvraag en bijbehorende deelvragen. Deze komen in de volgende paragraaf aan bod.

2.1 Jongerenparticipatie

Participatie is een verzamelbegrip met een contextafhankelijke betekenis. De verschijningsvormen waarin participatie zich voordoet, zijn divers. Hierdoor is er niet tot een eenduidige definitie te komen. Binnen dit onderzoek wordt voor jongerenparticipatie de volgende definitie gehanteerd:

“Jongerenparticipatie is een proces waarbij jonge mensen worden betrokken bij instituties en beslissingen die invloed hebben op hun eigen leven” (Checkoway, 2011)

Binnen de overheid spreken we van participatie wanneer de overheid een stukje van haar invloed of controle overdraagt aan de participanten, in dit geval jongeren. Participatie kan op verschillende manieren plaatsvinden. Voorbeelden van participatie zijn meedenken, meebepalen of zelf organiseren. Om over participatie te kunnen spreken moet het onderwerp een collectief vraagstuk betreffen. Dit betekent dat het doel een collectief belang moet betreffen en daarmee voorbij moet gaan aan het individuele belang. Een voorbeeld van een collectief vraagstuk is bijvoorbeeld de uitbreiding van Schiphol (Kennisknooppunt Participatie, Z.d.).

Jongerenparticipatie kan zowel op maatschappelijk als persoonlijk vlak positief bijdragen. Op persoonlijk vlak draagt het bij de ontwikkeling van zelfrespect, zelfvertrouwen en sociale verantwoordelijk. Daarnaast leert het jongeren een stelling te kunnen en durven innemen (Vandenbroeck et al, 2010). Op maatschappelijk niveau is jeugdparticipatie een manier van burgerschapontwikkeling. Jongeren leren dat het van belang is rekening te houden met anderen en de belangen van anderen te horen om tot een gezamenlijke beslissing te komen. Dit vergroot de sociale cohesie en integratie (de Winter, 1995).

In de literatuur wordt onderscheid gemaakt tussen twee vormen van participatie; maatschappelijke- en politieke participatie. Politieke participatie richt zich op het betrekken van jongeren bij het jeugdbeleid van de lokale en landelijke overheden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan beleid rondom luchtvervuiling. Maatschappelijke participatie is met name gericht op de eigen inbreng van jongeren bij voorzieningen in hun directe leefomgeving. Voorbeelden hiervan zijn de herinrichting van speeltuintjes of de nieuwe locatie voor de plaatselijke voetbalvereniging (De Savornin Lohman, 1998). De participatieprocessen van de JMR vallen onder de noemer politieke participatie omdat de JMR op landelijk niveau opereert.

2.1.1 Gradaties in participatie

Er zijn verschillende gradaties in participatie te onderscheiden. De bekendste indeling van participatievormen is de indeling van Arnstein (1992). Hij onderscheidt acht vormen van participatie, verdeeld over drie groepen (Arnstein, 1969).

- *Nonparticipation: (1) manipulation, (2) therapy*

- *Degrees of tokenism: (3) informing, (4) consultation, (5) placation*

- *Degrees of citizen power: (6) partnership, (7) delegated power, (8) citizen control*

In dit onderzoek is gekozen de indeling van Arnstein te hanteren. Deze indeling sluit aan bij de definitie van participatie die we in dit onderzoek aanhouden met daarin ‘invloed uitoefenen op en controle delen over’. Deze indeling wordt ook gebruikt door het Kennisknooppunt Participatie en is opgenomen in de kennisbasis participatie (Van Popering-Verkerk et al., 2019). Er worden vier vormen gehanteerd, waarvan de eerste vorm op basis van de theorie niet als participatie wordt gezien.

Tabel 1: vormen van participatie (Van Popering-Verkerk et al., 2019)

	Rol overheid	Rol participant
Meeweten	Vraagstuk, besluit of dienst communiceren	Geïnformeerd worden
Meedenken	Organiseren van proces om samen te denken over of te werken aan vraagstuk, besluit of dienst	Deelname aan proces om samen te denken over of te werken aan vraagstuk, besluit of dienst
Meebepalen	Vanuit gedeeld eigenaarschap werken aan een vraagstuk, besluit of dienst	Vanuit gedeeld eigenaarschap werken aan een vraagstuk, besluit of dienst
Zelf organiseren	Faciliteren, aanmoedigen en uitlokken	Initiatief tot aanpak van vraagstuk, besluit of dienst

2.1.2 De Jongerenmilieuraad

Op initiatief van Peter Akkerman, seniorbeleidsmedewerker bij het ministerie van IenW waar ook milieu onder valt, is in 2020 de JMR opgericht. Peter schrijft de blauwdruk voor het Nationaal Milieuprogramma (NMP). Het NMP richt zich op nationaal milieubeleid. In het NMP wordt beleid geschreven voor een schone, veilige en gezonde leefomgeving (ministerie van Binnenlandse Zaken en Koningsrelaties, z.d.). Als schrijver van de blauwdruk voor het NMP vindt hij het belangrijk om jongeren structureel een plaats aan tafel te bieden met als doel het beleid rondom milieu toekomstbestendig te maken. De JMR wil jongeren de kans bieden mee te schrijven aan het NMP door de mogelijkheid te bieden direct samen te werken met het team NMP. De JMR wil deze jongeren betrekken bij het schrijven van het programma en hen op deze manier een plek bieden om hun zorgen, ideeën en meningen te uiten. Dit doet de JMR met een groep jongeren tussen de 12 en 27 jaar oud. De JMR streeft drie hoofddoelen na op het gebied van diversiteit, inclusiviteit en duurzaamheid. Op het gebied van diversiteit wil de JMR verschillende meningen, achtergronden en leeftijden betrekken omdat de JMR gelooft op deze manier een effectief beleid te kunnen schrijven. Met betrekking tot inclusiviteit wil de JMR zoveel mogelijk jongeren de kans geven hun mening te delen. Een gezonder, veiliger en duurzamer milieu kan immers voor iedereen een andere betekenis hebben. Tot slot staat de JMR voor duurzaamheid. Dit betekent dat ze bij wil dragen aan een duurzaam beleid dat tegemoetkomt aan de levensbehoeften van de huidige generatie, zonder tekort te doen aan de toekomstige generaties (JMR, 2021).

2.1.3 Jongeren met een verlaagde kans op betrokkenheid

Inclusiviteit binnen participatieprocessen is van meerwaarde. Het gaat polarisatie en sociale ongelijkheid tegen, laat jongeren met verschillende achtergronden ervaren dat zij ertoe doen en creëert draagvlak (Kennisknooppunt Participatie, 2021). Het begrip inclusiviteit kan op verschillende manieren worden geïnterpreteerd en toegepast. Het Kennisknooppunt Participatie onderscheidt hierin drie betekenissen. Zij onderscheiden sociaal-demografische diversiteit, discursieve representativiteit en ruimte voor verschil. Sociaal-demografische diversiteit gaat over 'wie' er participeert. Als voorbeeld: een participatieproces kan als demografisch inclusief worden gezien, wanneer participanten met diverse sociaal-demografische achtergronden vertegenwoordigd zijn. Voorbeelden van sociaal-demografische achtergronden zijn leeftijd, geslacht, opleidingsniveau of woonomgeving. Bij discursieve representativiteit gaat het over welke waarden, belangen, perspectieven en kennis een plek krijgen binnen een participatieproces. Bij ruimte voor verschil gaat het over de kaders waarbinnen participatie plaatsvindt. Een proces kan als inclusief worden gezien wanneer er ruimte is voor verschil en deze verschillen ter discussie gesteld kunnen worden. In dit onderzoek wordt nader ingegaan op sociaal-demografische diversiteit. Hiervoor is gekozen omdat in de praktijk

blijkt dat het moeilijk is verschillende groepen jongeren te bereiken. Daardoor wordt deze inclusiviteit binnen jongerenparticipatie niet altijd gerealiseerd. Daarnaast sluit sociaal-demografische diversiteit aan bij de doelen van de JMR op het gebied van diversiteit en inclusiviteit. Uit eerder onderzoek blijkt dat met name laagopgeleide jongeren en jongeren uit achterstandswijken onvoldoende beschikken over de capaciteiten om te kunnen participeren (De Winter, 2007; Kaňya & Sheikhi, 2009; Noorda & Van Dijk, 2015). Daarnaast komt naar voren dat het onderwijsniveau van jongeren een voorspeller is voor de mate waarin zij participeren. Hoe hoger het onderwijsniveau, hoe actiever jongeren deelnemen aan participatieprocessen (Bol, 2015; Kaňya & Sheikhi, 2009). Ook blijkt dat jongeren uit achterstandssituaties minder kans hebben om actief te participeren. Hun afkomst uit een laaggeschoold thuismilieu en hun sociaal-economisch kwetsbare woon- en leefomgeving is vaak karakteriserend. Er is doorgaans ook weinig ondersteuning en stimulans vanuit de thuissituatie om te participeren (Noorda & Van Dijk, 2015). Dit zorgt dat jongeren geen gelijke kansen hebben om te participeren. In onderzoek van de Number 5 Foundation (2021) worden posities binnen jongerenparticipatie bovendien als ‘elitebaantjes’ beschreven.

Uit interviews met de initiatiefnemer en één van de oprichters blijkt dat, ook bij de JMR, de groep laagopgeleide jongeren ondervertegenwoordigd is.

‘We moeten nog hard werken om ook die praktisch opgeleide jongeren, jongeren die niet wit zijn maar met een migratieachtergrond goed te betrekken. Dat is gewoon weg heel lastig’ aldus de initiator van de JMR (bijlage 3).

De jongeren die nu lid zijn van de JMR of deelnemen aan de participatieprocessen van de JMR zijn vaak hoogopgeleide, witte jongeren. De jongeren komen vaak uit de ‘groene bubbel’ hiermee wordt de profielschets academisch opgeleid, wonend in de randstad en links politiek georiënteerd mee bedoeld. Hoewel de JMR zich inzet om ook deze jongeren te bereiken, is de organisatie hier nog niet succesvol in.

In dit onderzoek wordt daarom gekeken hoe deze groep betrokken kan worden bij de participatieprocessen van de JMR. In dit onderzoek worden moeilijk bereikbare jongeren gedefinieerd als jongeren tussen 18 en 25 jaar met een MBO-achtergrond.

2.2 Empowerment

Het slechts aanbieden van participatiemogelijkheden blijkt voor moeilijk bereikbare jongeren vaak niet voldoende. Zij hebben bijvoorbeeld ondersteuning nodig bij het kunnen vormen en uiten van een mening en zijn gebaat bij aandacht voor de ontwikkeling van persoonlijke capaciteiten om actief te kunnen participeren (Aufderheide, 2017). De omstandigheden moeten dusdanig worden vormgegeven dat de mogelijkheden tot deelname aan participatieprocessen zo groot mogelijk zijn. Dit wordt 'empoweren' genoemd (Wolf, 2021). De vraag is welke ondersteuning de JMR jongeren met een verlaagde kans op betrokkenheid moet bieden (De Winter; 2007; Noorda & Van Dijk, 2015).

In dit onderzoek wordt met behulp van het CLEAR-model in beeld gebracht op welke vlakken jongeren ondersteuning nodig hebben om te kunnen participeren. Het CLEAR-model biedt een actueel en helder overzicht van bevorderende omstandigheden tijdens participatie (Lowndes, Pratchett & Stoker, 2006). In dit onderzoek is het CLEAR-model gebruikt om in beeld te brengen op welke vlakken jongeren (eventueel) ondersteuning nodig hebben. De verschillende letters in het CLEAR-model staan voor indicatoren die op orde moeten zijn om te kunnen participeren (Lowndes, Pratchett & Stoker, 2006).

C: Can do, vaardigheden en middelen van de participant om te kunnen participeren;

L: Like to, de bij de participant gevoelde urgentie en drijfveren om te participeren;

E: Enabled to, de manier waarop de participant in staat is gesteld door de organiserende partij om te participeren;

A: Asked to, de manier waarop de participant uitgenodigd wordt/zich uitgenodigd voelt om te participeren;

R: responded to, de manier waarop de inbreng van de participanten gewogen is doorgewerkt heeft en de manier waarop dit is teruggekoppeld aan de participant.

Aan de hand van deze indicatoren wordt geanalyseerd op welke vlakken jongeren ondersteuning nodig hebben om te kunnen participeren.

2.3 Participatie en communicatie

Participatie en communicatie zijn sterk met elkaar verbonden. Het gezamenlijk genereren van ideeën en creëren van draagvlak en betrokkenheid vergt een actieve vorm van communicatie. Alleen dan kan invloed worden uitgeoefend en controle worden gedeeld (Raad voor het openbaar bestuur, 2019). Communicatie is niet alleen een kwestie van zenden en ontvangen. Het gaat ook en vooral over of we elkaar wel echt begrijpen: wat zijn feiten en wat zijn meningen? Over of we elkaar vertrouwen: wie zegt wat, wat is zijn/haar bron? Over identiteit en verwachtingen: wie ben jij en wat is jouw belang? En over hoe we ons met elkaar verbinden: welk rol heb jij precies in deze focusgroep en welke rol heb ik? Niet alleen tijdens participatieproces is communicatie van belang, ook bij het bereiken van jongeren speelt communicatie een belangrijke rol. Denk aan de communicatie die plaats vindt via social media om de jongeren te bereiken of de uitnodigingen die worden verstuurd voor brainstormsessies. Organisaties vinden het vaak niet gemakkelijk om met jongeren te communiceren. Met name overheidsinstanties hebben moeite met de afstemming van de communicatie op jongeren (Den Ouden & Doorschot, 2010). Communicatie is geslaagd wanneer de zender en ontvanger elkaar begrijpen. Het afstemmen van de communicatie op de beoogde doelgroep is daarom een vereiste om communicatie te laten slagen (Den Ouden & Doorschot, 2010).

Ook de vormgeving van communicatie speelt hierbij een rol. De keuze voor het taalgebruik is bijvoorbeeld van belang om jongeren aan te spreken. Een van de manieren die volgens van Steenkiste et al. (2004) effect zou hebben op jongeren is kort, bondig en krachtig taalgebruik oftewel het KISS-principe (Keep It Short & Simple). In hun onderzoek komt naar voren dat er op een serieuze manier gecommuniceerd moet worden wanneer het over serieuze onderwerpen gaat. Daarnaast blijkt in hun onderzoek dat het gebruik van jongerenjargon averechtse effecten heeft. Ook hoe de boodschap wordt vormgegeven is van belang. Door gebruik te maken van kleur wordt materiaal aantrekkelijker bevonden (Mortelmans & De Reyt, 2003).

2.4 Bestuurders en jongeren

In opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koningsrelaties (BZK) is onderzoek uitgevoerd door I&O research. In het onderzoek wordt de perceptie van jongeren en bestuurders over het betrekken van jongeren bij de democratie vergeleken. In de resultaten komt naar voren dat er een kloof bestaat tussen de percepties. Deze kloof is op verschillende onderdelen terug te zien. Zo denken bestuurders bijvoorbeeld in lage mate dat jongeren waarde hechten aan stemmen, terwijl ruim een derde van de jongeren aangegeven heeft te willen participeren via deze wijze.

Daarnaast denkt twee derde van de bestuurders in dit onderzoek dat jongeren geen interesse hebben in bepaalde politieke onderwerpen en daarom niet participeren. Jongeren geven aan wel interesse te hebben maar de onderwerpen vaak te ingewikkeld te vinden. Het onderzoek concludeert dat er op dit vlak ruimte is voor verbetering. Door de communicatie over wat belangrijk is voor zowel jongeren en bestuurders te optimaliseren begrijpen zij elkaar beter (Van Hal & Kanne, 2021). Hoewel de het bestuur van de JMR uit jongeren bestaat, blijft de vraag of zij een goed beeld hebben van de groep die zij moeilijk kunnen bereiken, de laagopgeleide jongeren. Wanneer blijkt dat hier een kloof tussen bestaat, biedt dit ruimte voor verbetering.

3 Onderzoeksopzet

Op basis van de vraag vanuit de organisatie en de beschikbare literatuur rondom dit onderwerp is een onderzoeksvraag opgesteld met bijbehorende deelvragen.

OV *Welke factoren beïnvloeden de betrokkenheid van jongeren uit moeilijk bereikbare doelgroepen bij participatieprocessen van de JMR?*

Om deze hoofdvraag goed te kunnen beantwoorden zijn drie deelstudies opgesteld. De eerste deelstudie richt zich op het in kaart brengen van de huidige situatie van de JMR. Hiervoor is de volgende deelvraag met subvragen geformuleerd.

DV1 Hoe is jongerenparticipatie binnen de JMR vormgegeven?

- I. Welke jongeren nemen deel aan de participatieprocessen van de JMR?
- II. Over welke thema's gaan participatieprocessen binnen de JMR?
- III. Hoe zijn participatieprocessen binnen de JMR vormgegeven (uitnodiging, inhoud, vorm, kanalen en terugkoppeling)?
- IV. Welke ondersteuning biedt de JMR jongeren om te kunnen participeren?

Na het in kaart brengen van de huidige situatie wordt de situatie rondom moeilijk bereikbare jongeren in beeld gebracht. Hiervoor is de volgende deelvraag met subvragen opgesteld:

DV2 Hoe willen moeilijk bereikbare jongeren participeren bij de JMR?

- I. Over welke thema's binnen de JMR willen moeilijk bereikbare jongeren participeren?
- II. Hoe willen moeilijk bereikbare jongeren dat participatieprocessen worden vormgegeven (uitnodiging, inhoud, vorm, kanalen en terugkoppeling)?
- III. Welke ondersteuning hebben moeilijk bereikbare jongeren nodig om te kunnen participeren?

Tot slot wordt op basis van de suggesties uit de tweede deelstudie gekeken hoe de uitnodiging voor moeilijk bereikbare jongeren vormgegeven kan worden zodat zij wel deelnemen. Hiervoor is de volgende deelvraag opgesteld:

DV3 Hoe kan de uitnodiging/oproep worden vormgegeven zodat moeilijk bereikbare jongeren zich uitgenodigd en aangesproken voelen door de JMR?

4 De jongerenmilieuraad onder de loep

In de eerste deelstudie wordt de huidige situatie van de JMR in kaart gebracht. Er zijn twee expertinterviews gehouden. Daarnaast zijn er interviews gehouden met de leden en participanten van de JMR. Deze interviews zijn gehouden om enerzijds een beeld te krijgen van de JMR, anderzijds om de ervaringen van leden en participanten in beeld te krijgen. In deze paragraaf bespreek ik de methode waarmee de interviews afgenomen zijn en ga ik op de resultaten van deze eerste studie. Tijdens deze deelstudie staat de volgende vraag centraal: Hoe is jongerenparticipatie binnen de JMR vormgegeven?

4.1 Methode

Respondenten

De onderzoeksvragen werden beantwoord aan de hand van kwalitatief onderzoek. Allereerst zijn er twee expertinterviews gehouden. Het eerste interview is gehouden met de initiator van de JMR. Het tweede interview met één van de oprichters. In eerste instantie is via het Kennisknooppunt Participatie contact gelegd met de initiator. Later is via de initiator contact gelegd met één van de oprichters.

Daarnaast zijn er zeven individuele interviews gehouden met leden en niet-leden van de JMR. Leden zijn lid bij de JMR en leveren input. Niet-leden nemen wel deel aan participatiesessies en leveren input maar zijn geen lid. Er is gekozen respondenten uit beide groepen te interviewen omdat leden een hogere mate van betrokkenheid hebben dan niet-leden. Dit kan zorgen voor andere of meer inzichten. Daarnaast kunnen leden een andere kijk hebben op de participatie binnen de JMR dan niet-leden. Van de respondenten waren vier jongeren lid van de JMR en hebben drie respondenten deelgenomen aan participatiesessies van de JMR. Alle respondenten waren academisch opgeleid.

Design

De resultaten zijn vergaard door middel van diepte-interviews. De interviews verliepen semigestructureerd. Door gebruik te maken van semigestructureerde interviews had de onderzoeker ruimte om af te wijken van de topiclijst en was er voor de respondent ruimte voor eigen ideeën en inbreng. In de interviews stonden de ervaringen van de respondenten met de JMR en jongerenparticipatie centraal. De topics bestonden uit meerdere open vragen om tot gedetailleerde informatie of de motivatie te komen. De vragen in de expertinterviews zijn gesteld aan de hand van vijf onderwerpen: (1) de JMR in het algemeen, (2) vormgeving van de processen, (3) participanten, (4) moeilijk bereikbare jongeren en (5) visie van de bestuurder. De vragen in het interviewschema zijn tot stand gekomen op basis van de theorie. Het eerste thema richt zich op het in kaart brengen van de JMR zelf. Een voorbeeld hiervan is: *'Waarom is het zo*

belangrijk dat de JMR bestaat?'. Het tweede thema over hoe de processen zijn ingericht door bijvoorbeeld te vragen 'Hoe worden leden gevraagd om deel te nemen?' Het derde thema brengt de participanten binnen de JMR in kaart. Een vraag die hier antwoord op moet geven luidt 'Is iedere groep naar uw idee vertegenwoordigd binnen de JMR?'. Het vierde thema gaat in op de doelgroep 'moeilijk bereikbare jongeren' met vragen als 'Laagopgeleide jongeren en jongeren uit achterstandswijken zijn volgens de theorie rondom dit thema moeilijk te bereiken, hoe is uw ervaring hiermee?'. Tot slot wordt de visie van bestuurders onderzocht waarbij vragen als 'Waarom denkt u dat bepaalde groepen ondervertegenwoordigd zijn?' centraal staan. Na het bespreken van deze onderwerpen werd het interview afgesloten waarbij ruimte was voor vragen of opmerkingen. Het interview schema voor de expertinterviews is terug te vinden in bijlage 1.

Ook voor de individuele interviews is een topiclijst opgesteld. De topiclijst is opgebouwd aan de hand van vijf onderwerpen: (1) de JMR in het algemeen, (2) vormgeving van de processen, (3) participanten, (4) empowerment en (5) suggesties. De topiclijst voor de individuele interviews is terug te vinden in bijlage 2.

Procedure

De experts hebben via de mail aan kunnen geven deel te willen nemen aan het interview. Het eerste expertinterview heeft fysiek plaats gevonden. Het tweede interview via Webex. Hiervoor heeft de participant per mail een uitnodiging ontvangen. Het interview begon met een toelichting over het doel en de deelname aan het onderzoek. Hierna werd aangegeven dat er tijdens het interview een opname werd gemaakt en gevraagd om toestemming. De interviews hadden een duur tussen de 35 minuten en 55 minuten. De opnamen van de interviews zijn achteraf getranscribeerd. De opnamen zijn na het transcriberen verwijderd om de privacy te waarborgen. Het interview van de initiator is niet geanonimiseerd, het interview met één van de oprichters wel. Het interview met de initiator viel in verband zijn functie niet te de anonimiseren.

De respondenten voor de individuele interviews zijn gekozen via een gemakssteekproef. Via de initiator van de JMR zijn de contactgegevens van de leden van de JMR verkregen. Hen is per gemaild gevraagd deel te nemen aan de interviews. Van deze leden hebben vijf leden gehoor gegeven aan de uitnodiging en deelgenomen aan de interviews. Via de leden zijn vervolgens de contactgegevens van de participanten verkregen. Hoewel het doel was vijf participanten te interviewen, bleek in de praktijk dat er in totaal slechts drie participanten hebben deelgenomen aan de sessies van de JMR. Zij zijn allemaal geïnterviewd. Respondenten hebben via de mail aan kunnen geven deel te willen nemen aan het interview. Hierop kreeg de respondent een uitnodiging voor een Zoom of Webex meeting. Het interview begon met een inleiding waarin de onderzoekster zich voorstelde, de doelstelling en procedure van het interview werden toegelicht de inhoud van het interview werd uitgelegd. Hierna werd aangegeven dat er tijdens het interview een

opname werd gemaakt en gevraagd om toestemming. De interviews hadden een duur tussen de 25 minuten en 40 minuten. De video-opnamen van de interviews zijn achteraf getranscribeerd. De opnamen zijn na het transcriberen verwijderd om de privacy te waarborgen. De privacy van respondenten is daarnaast gewaarborgd door de resultaten te anonimiseren. De transcripten van de individuele interviews zijn terug te vinden in bijlage 5 t/m 13.

Analyse

De expertinterviews zijn opgenomen en getranscribeerd. De transcripten van de expertinterviews als zijn tot stand gekomen met behulp van Amberscript. De expertinterviews zijn niet gecodeerd omdat het niet het doel is om te generaliseren.

Ook de individuele interviews zijn opgenomen en getranscribeerd. De transcripten zijn tot stand gekomen met behulp van Amberscript. De transcripten van de individuele interviews zijn vervolgens gecodeerd met behulp van het programma Atlas.ti. Voor het coderen van de interviews is voorafgaand een codeboom opgesteld zodat de data overzichtelijk geanalyseerd kan worden. De data zijn deels deductief en deels inductief gecodeerd (Thomas, 2006). Voor het deductief coderen zijn vooraf overkoepelende thema's op basis van de theorie ondergebracht in de codeboom. Dit geldt bijvoorbeeld voor het *onderwijsniveau* en de *achtergrond* van de participant, de verschillende *niveaus van de participatieladder* participatie en de codes op basis van het *CLEAR-model*. De resultaten die die niet binnen één van de theorieën pasten, zijn vervolgens inductief gecodeerd. Er is gekeken welke categorieën er toegevoegd dienden te worden om de resultaten aan te laten sluiten bij de onderzoeksvragen. Hiervoor zijn overkoepelende categorieën opgesteld. Wanneer tijdens het coderen bleek dat de opgestelde codes niet toereikend waren, is de codeboom verder uitgebreid. De codeboom is terug te vinden in bijlage 5.

4.2 Resultaten

In deze paragraaf worden de resultaten van de eerste deelstudie beschreven. De resultaten worden per onderzoeksvraag besproken. De resultaten zijn gebaseerd op de individuele interviews en de expertinterviews die zijn afgenomen. De resultaten worden geïllustreerd door het gebruik van citaten uit de interviews. De transcripten van de expertinterviews zijn terug te vinden in bijlage 3 en 4. De transcripten van de individuele interviews in bijlage 6 t/m 12.

Jongeren

Participanten binnen de JMR zijn op te delen in twee groepen: de leden en de niet-leden die wel participeren. In de interviews komt naar voren dat jongeren die in de huidige situatie lid zijn van de JMR bijna allemaal uit de 'groene bubbel' komen. Dit betekent dat de jongeren hoogopgeleid zijn. Hoogopgeleid wordt in de interviews omschreven als academisch opgeleid. Daarnaast hebben de jongeren een witte huidskleur en komen ze uit een goed milieu. Als kenmerk wordt verder genoemd dat de jongeren die lid zijn een bovenmatige interesse hebben in klimaat en/of milieu.

Ook tijdens de brainstormsessie die is gehouden voor niet-leden vormde de jongeren geen afspiegeling van de maatschappij. De jongeren die hier aan deel namen waren net als de leden hoogopgeleid, wit en geïnteresseerd in milieu. Eén van de oorzaken die wordt genoemd voor het niet bereiken van een diverse groep jongeren is het werven in de directe omgeving van de leden. Hierdoor worden veelal jongeren uit hetzelfde milieu als de leden zelf bereikt.

'Wat tot nu toe deels is gebeurd, is dat het vaak via ons eigen netwerk is gegaan. Dus dat we zelf ook deelden en we het ook op een website en ook de Instagram zetten. Zo werden al die vacatures gepost maar ook door onszelf gedeeld waardoor je natuurlijk binnen je eigen netwerk blijft.' (Interview lid JMR, bijlage 6)

Een andere oorzaak die naar voren komt is de vrijwillige basis waarop de leden lid zijn of deelnemen aan sessies van de JMR. De respondenten noemen de vrijwillige basis vaak in combinatie met de intrinsieke motivatie die aanwezig moet zijn.

'... voor de meeste mensen is zo'n soort functie niet echt aansprekend als je niet al geïnteresseerd bent in milieu en je krijg er niet voor betaald. Dan moet het zeg maar vanuit een intrinsieke motivatie komen dat je dit wel wil doen. En dan moet je ook wel heel erg belangrijk dat jongeren participeren ofwel milieu heel belangrijk vinden, waardoor je heel graag je stem wil bijdrage.' (Individueel interview, bijlage 6)

De JMR heeft ook een afdeling die zich richt op zoomers, de JMRZ. Dit zijn jongeren onder de 18 jaar uit generatie Z. Binnen de JMRZ wordt in vergelijking met de JMR, al wel een meer diverse groep jongeren bereikt. Een verklaring die hiervoor wordt gegeven is een verschuiving in interesse. Generatie Z is zich op basis van de resultaten meer bewust van de milieuvervuiling en klimaatveranderingen dan de generatie waar de JMR zich op richt.

Uitnodiging

De leden van de JMR worden per mail uitgenodigd deel te nemen aan bijeenkomsten of gesprekken. Dit is een tekstuele uitnodiging met eventueel een link naar de onlinebijeenkomst. Voor de niet-leden worden de uitnodigingen via social media verspreid. De kanalen die hiervoor worden ingezet zijn Facebook en Instagram. De uitnodiging op social media is in de vorm van een afbeelding. In de afbeelding wordt jongeren gevraagd deel te nemen aan participatieprocessen. Daarnaast worden de uitnodigingen in het directe netwerk van de leden verspreid. In de praktijk blijkt dat met name via deze weg participanten worden geworven, zo ook tijdens de brainstormsessie. Als jongeren zich willen aanmelden, kan dit via een Google formulier. Hierna kregen ze per mail een uitnodiging voor de digitale meeting.

Processen

Ook de processen zijn in te delen in twee categorieën: participatie voor leden en voor niet-leden. Allereerst de participatie voor leden. De leden van de JMR worden gevraagd om mee te denken voor het NMP. De leden worden hiervoor uitgenodigd door medewerkers van het NMP-team. Het meedenken gebeurt in de vorm van gesprekken met medewerkers van dit team. Om input te vergaren voor deze gesprekken organiseert de JMR brainstormsessies voor niet-leden. In de praktijk blijkt dat er tot op heden slechts één brainstormsessie voor niet-leden is georganiseerd met drie participanten. Deze sessie heeft online plaats gevonden in verband met corona.

Thematiek

Het doel van de sessies met de medewerkers van het NMP is input leveren voor het te schrijven beleid.

'De JMR probeert in ieder geval voor te zorgen dat jongeren meeschrijven met het NMP, het nationaal milieuprogramma.'

(Individueel interview, bijlage 8)

Daarnaast worden er binnen de JMR gesprekken gevoerd over hoe de JMR zich kan organiseren en ontwikkelen. Dit gaat niet zozeer over de thematiek waar de JMR zich op richt maar meer over de organisatie zelf.

In de sessie met niet-leden staat het overkoepelende thema 'milieu' centraal. Tijdens de sessie is allereerst een algemene introductie gegeven van de JMR. Vervolgens zijn aan de hand van een ABC-spel verschillende thema's besproken die de participanten zelf aandroegen. Op deze manier wordt milieu thematiek toegepast op de directe leefomgeving van jongeren. Tijdens deze sessies zijn participanten en leden ook in dialoog getreden over waar überhaupt over geparticipeerd zou moeten worden. Denk bijvoorbeeld een de scheidslijn tussen milieu en klimaat.

Terugkoppeling

Wanneer leden hebben deelgenomen aan gesprekken met bijvoorbeeld het team NMP krijgen zij terugkoppeling via de initiator van de JMR. Op deze manier wordt aan hen teruggekoppeld wat er met hun inbreng wordt gedaan. Dit is vaak mondeling. Er is geen formele schriftelijke terugkoppeling over hoe de inbreng in het NMP wordt verwerkt.

'... op die manier hebben we dus Peter eigenlijk als een soort tussenpersoon die steeds met ons gaat zitten, waar we hebben dan een soort evaluatie of terugkoppeling mee hebben. Dus op die manier heb ik wel het gevoel dat we serieus worden genomen en dat er ook echt dingen weer terugkomen.' (Individueel interview, bijlage 6)

Richting de niet-leden is er geen terugkoppeling over wat er met hun inbreng wordt gedaan. Wanneer er wel terugkoppeling is, vindt dit plaats via de informele weg via bekenden of vrienden.

Ondersteuning

De JMR richt haar processen dusdanig laagdrempelig in dat jongeren met enige interesse in milieu deel kunnen nemen. Zowel de leden als de niet-leden geven aan het idee te hebben een waardevolle bijdrage te kunnen leveren op basis van hun eigen kennis, ook wanneer zij geen milieu gerelateerde studie volgen. Vanuit de JMR wordt er geen verdere ondersteuning geboden om deel te kunnen nemen.

4.3 Conclusie

In deze deelstudie is gezocht naar antwoord op de vraag *'Hoe is jongerenparticipatie binnen de JMR vormgegeven?'* De jongeren binnen de JMR zijn wit, hoogopgeleid en komen uit een goed milieu. Deze 'groene bubbel' wordt onder andere in stand gehouden door de manier waarop leden en participanten worden geworven: binnen het eigen netwerk van de leden. Doordat deze jongeren vrijwel allemaal binnen de 'groene bubbel' passen, vormen zij geen afspiegeling van de maatschappij. Volgens de leden ligt het niet bereiken van moeilijk bereikbare jongeren in de intrinsieke motivatie en de vrijwillige aard van het werk. Hoewel de JMR al wel een plaats aan tafel heeft bij het schrijven van het NMP verloopt het vergaren van input onder niet-leden nog stroef. Bij de brainstormsessie die is georganiseerd, waren slechts drie participanten aanwezig. Dit laat zien dat sommige processen bij de JMR nog in de kinderschoenen staan. De thema's die tijdens deze sessie zijn besproken, sloegen wel aan bij de participanten. Zij hadden alleen niet het idee dat er daadwerkelijk iets met hun inbreng wordt gedaan door de lage opkomst tijdens de brainstormsessie. Hierover heeft ook geen terugkoppeling richting hen plaatsgevonden. Terugkoppeling richting leden is er wel wanneer er gesprekken met het NMP-team hebben plaatsgevonden. De JMR richt haar processen laagdrempelig in. Hierdoor hebben leden en participanten niet het idee ondersteuning nodig te hebben om een bijdrage te kunnen leveren.

5 Moeilijk bereikbare jongeren in beeld

In de tweede deelstudie wordt onderzocht hoe moeilijk bereikbare jongeren willen participeren. Om dit te achterhalen is een focusgroep georganiseerd met deze onderzoeksdoelgroep. In deze paragraaf wordt de methode van de focusgroep besproken en wordt ingegaan op de resultaten van deze tweede deelstudie. De vraag die tijdens deze deelstudie centraal staat, luidt: Hoe willen moeilijk bereikbare jongeren participeren bij de JMR?

5.1 Methode

Design en procedure

De onderzoeksvragen voor de tweede deelstudie zijn beantwoord aan de hand van een focusgroep. Tijdens een focusgroep discussieert een kleine groep respondenten over een onderwerp dat door de onderzoeker wordt aangereikt. Het doel van een focusgroep is om niet alleen te achterhalen wat respondenten denken, maar ook wat hun motivatie hierachter is (Hay, 2010). Met name voor jonge mensen is dit een geschikte methode om data te verzamelen. Jongeren brengen elkaar op ideeën, maar kunnen elkaar ook aanspreken op denkbeelden (Peterson-Sweeney, 2005; Bagnoli & Clark, 2010; Decorte & Zaitch, 2016). Het voornaamste voordeel van deze methode is dat het de mogelijkheid biedt tot onderlinge interactie. Een focusgroep verschilt van een groepsinterview en één-op-één interview omdat de interviewer hierbij geen sturende rol vervult. Dit voorkomt dat gesprekken in een bepaalde richting worden gestuurd (Troupe, 2011). Figuur 6 geeft weer dat een focusgroep tussen een groepsinterview en in-depth groepen staat. Bij een groepsinterview beantwoord iedere respondent dezelfde vraag en bij in-depth groepen ligt de focus nog meer op de interactie tussen respondenten. Bij een focusgroep is de interactie tussen respondenten ook van belang. Door de interactie tussen de respondenten ontstaat er een dynamisch gesprek waardoor respondenten elkaar motiveren. Hierdoor levert een focusgroep vaak meer informatie op dan andere onderzoeksmethode (Hay, 2010).

Figuur 1: Relatie tussen focusgroep, groepsinterviews, en In-Depth Groepen. Bron: (Hay, 2010)

Voor de focusgroep zijn de deelnemers geselecteerd op basis van de criteria 'laagopgeleid', dit is een doelgerichte steekproefstrategie. Dit betekent dat er jongeren tussen de 18 en de 25 jaar met een MBO-achtergrond zijn geselecteerd. Er is gekozen voor deze leeftijdscategorie omdat uit zowel de expertinterviews als de individuele interviews bleek dat de JMRZ onder de 18 al een meer diverse groep jongeren weet te betrekken.

De jongeren is gevraagd of zij ervaring hebben met jongerenparticipatie om eventuele invloed hiervan uit te sluiten. De participanten zijn in indirecte omgeving van de onderzoeker geworven. De jongeren zijn per mail gevraagd om deel te nemen aan de focusgroep in ruil voor een incentive. Er zijn in totaal 10 uitnodigingen verstuurd waaraan 8 jongeren daadwerkelijk gehoor hebben gegeven. Uiteindelijk heeft één van de jongeren de focusgroep niet bij kunnen wonen in verband met ziekte. De jongeren konden zich via een formulier aanmelden voor deelname aan de focusgroep. Dit aanmeldformulier en de begeleidend schrijven zijn terug te vinden in bijlage 13. In dit aanmeldformulier is gevraagd naar de demografische gegevens om vooraf te waarborgen dat alle jongeren voldeden aan de criteria en om te zorgen dat er tijdens de focusgroep direct gestart kon worden met het gesprek. Alle jongeren kregen tijdens de focusgroep een naambordje. Dit maakte het voor de onderzoeker makkelijker respondenten de beurt te geven. Ook werd de jongeren aan het begin van de focusgroep gevraagd een mobiel apparaat bij zich te houden omdat er tijdens de focusgroep gebruik is gemaakt van Kahoot.it. Dit is een interactief responsstelsel waarin quizzen gepresenteerd kunnen worden. Verder kregen de jongeren een rode en een groene kaart. Doormiddel van deze kaarten konden de jongeren aangeven het wel of niet eens te zijn met een stelling. Hierdoor ontstond er een dialoog zonder dat één van de jongeren het initiatief hoefden te nemen. Om de groepsdynamiek te waarborgen is tijdens de focusgroep gelet op de frequentie waarmee sprekers aan bod kwamen. De onderzoeker heeft bepaalde respondenten het woord gegeven op het moment dat zij zich meer op de achtergrond hielden. Dit heeft de onderzoeker gedaan om te voorkomen dat de vergaarde data niet representatief is voor de gehele groep. Ook wanneer toelichting van de jongeren uitbleef, koos de onderzoeker een van de jongeren uit te beginnen met de toelichting.

Respondenten

Aan de focusgroep hebben 7 respondenten deelgenomen. Er waren twee vrouwelijke respondenten en vijf mannelijke respondenten aanwezig. De leeftijden van de respondenten liggen tussen de 18 en 24 jaar. De gemiddelde leeftijd is 20,5 jaar. Geen van de respondenten had ervaring met maatschappelijke- of politieke jongerenparticipatie. De respondenten komen allemaal uit de regio Utrecht verdeeld over de woonplaatsen Nieuwegein, Houten, Culemborg, IJsselstein en Oudewater. Alle respondenten hebben een Nederlandse nationaliteit. Voor alle respondenten geldt dat de hoogst genoten opleiding een MBO-opleiding is. Voor twee van de jongeren geldt dat ze inmiddels hun opleiding hebben afgerond en in het werkveld actief zijn.

Instrumentatie

Om richting te geven aan de focusgroep heeft de onderzoeker vooraf een topiclijst opgesteld. Deze topiclijst diende als ondersteuning tijdens de focusgroep zodat alle onderwerpen aan bod kwamen. De vragen in de topiclijst zijn gebaseerd op onder andere het CLEAR-model. Het interview begon met een introductie van de onderzoeker en een toelichting van het onderzoek. Na deze toelichting was er ruimte voor vragen of opmerkingen. Daarna werd verdergegaan met een landingsvraag: *'Waar denk je aan bij jongerenparticipatie?'*. Deze landingsvraag werd in kahoot.it gesteld waarna de respondenten door middel van een woordenwolk konden aangeven waar ze hierbij aan dachten. Hierna werd verdergegaan met de inhoudelijke vragen zoals *'Hoe zou een participatieproces voor jou vormgegeven moeten zijn zodat je deelneemt?'* en *'Heb je het idee deel te kunnen nemen aan participatieprocessen?'*. De focusgroep werd afgesloten met een vragenronde waarna de respondenten werden bedankt voor hun komst. De topiclijst is terug te vinden in bijlage 14.

Analyse

De video-opname die is gemaakt tijdens de focusgroep is getranscribeerd met behulp van Amberscript. Het transcript is terug te vinden in bijlage 15. De transcripten geven de antwoorden van de respondenten tijdens de focusgroep weer. Door de video-opname was het voor de onderzoeker gemakkelijker de transcripten uit te werken. Hierdoor was het duidelijk welke uitspraken bij welke respondent hoorden. Op basis hiervan kunnen de onderzoeksvragen uit deelstudie II worden beantwoord.

5.2 Resultaten

Uitnodiging

Zes van de zeven respondenten geven aan zich niet aangesproken te voelen door de huidige uitnodiging die de JMR heeft gebruikt voor de brainstormsessies. De vormgeving van de uitnodiging is niet uitnodigend voor hen en ook het kanaal is niet passend.

'Als ik dit zou zien zou ik er persoonlijk langs scrollen. Ik zit sowieso niet op Facebook en wel op Instagram. Ik zit op Instagram om gewoon leuke video's te zien dus als ik dit zou zien zou ik verder scrollen.' (Respondent 7 focusgroep, bijlage 14)

Eén van de respondenten gaf aan de uitnodiging wel uitnodigend te vinden maar het kanaal niet passend te vinden.

'Nee, ik vind ik heb niet heel veel met Facebook. Dus als ik dit zou zien zou ik denken hoe serieus moet ik dit nemen. Ook misschien mijn fout dat ik me er niet verder in ga verdiepen en er misschien wel op ga klikken maar op dat moment scroll ik door en laat ik het voor wat het is. Maar aan de andere kant zou ik het wel leuk vinden dat het met meer triggert.' (Respondent 3 focusgroep, bijlage 14)

Het uitnodigen via Instagram sluit beter aan bij de doelgroep. Hier waren de respondenten het unaniem over eens. Dit wordt door meerdere respondenten aangegeven waarna ook de andere respondenten aangaven deze mening te delen. Ook het taalgebruik wordt genoemd als een van de verbeterpunten. De term 'brainstormen' wordt door één van de respondenten niet als passend ervaren. Deze mening wordt niet gedeeld door de andere deelnemers van de focusgroep.

'Ik zou er sowieso overheen scrollen. Als ik zou lezen 'brainstormen' dan zou ik sowieso direct door scrollen.' (Respondent 2 focusgroep, bijlage 14)

Voor de vormgeving geven, op één deelnemer na, alle deelnemers aan dat het gebruik van choquerend of grappig beeldmateriaal hen meer aanspreekt. Hiervoor worden 'bevuilde stranden' of 'schildpadden met een rietje in hun neus' als suggestie genoemd. Voor de deelnemer die deze mening niet deelt, geldt dat zij choquerend beeldmateriaal met dierenleed eerder niet bekijkt dan wel. De huidige uitnodiging wordt door twee van de deelnemers als 'saai' en 'kinderachtig' omschreven. Hier sluiten ook twee andere deelnemers bij aan.

'Daarnaast vind ik deze oproep er ook een beetje kinderachtig uitzien. Kijk, je moet zorgen dat het choqueert. Laat een overvol strand met allemaal troep zien en zet dan de uitnodiging erbij. Dat je me boos maakt zodat dat ik denk dat dit moet veranderen.' (Respondent 4 focusgroep, bijlage 14)

Wanneer één van de respondenten influencermarketing oppert als methode om jongeren te bereiken, geven vijf van de respondenten aan dit een goed idee te vinden. Eén van de respondenten geeft aan influencermarketing niet serieus te nemen. Bij het inzetten van influencers geeft één van de respondenten aan dat belangrijk is om een geloofwaardig persoon in te zetten. Daarnaast moet de desbetreffende influencer passen bij het thema milieu om de boodschap daadwerkelijk over te kunnen brengen. Wanneer de influencer niet geloofwaardig overkomt heeft dit juist averechtse effecten.

'Voor mij zou Freek Vonk bijvoorbeeld een goede influencer zijn om te vertellen dat het milieu belangrijk is.'
(Respondent 4 focusgroep, bijlage 14)

'Niet zo'n modepopje die wel bont haalt maar bijvoorbeeld iemand als Freek Vonk of iemand van drie op reis of weet ik veel. Iemand waarvan je zegt 'hé jij staat hier ook echt achter'.' (Respondent 3 focusgroep, bijlage 14)

Ook de respondent die aangaf influencermarketing niet serieus te nemen, gaf aan bij het inzetten van de juiste influencer hier wel in te geloven. Tot slot komt naar voren dat het persoonlijk uitnodigen meer effect heeft. Door jongeren persoonlijk uit te nodigen of de uitnodiging een persoonlijke draai te geven, zijn ze eerder geneigd te voldoen aan de vraag om deel te nemen.

'Je moet het sowieso persoonlijk maken inderdaad. Want anders heb je een plat briefje en dan denk je altijd 'iemand anders meldt zich wel aan'. Je moet je speciaal voelen, je moet het idee hebben dat iemand oprecht geïnteresseerd is in je mening en er ook echt iets mee gaat doen. Dan heb je al sneller het gevoel om mee te willen doen dan wanneer je een briefje op een paal ziet staan.' (Respondent 4 focusgroep, bijlage 14)

Processen

De respondenten maken onderscheid tussen drie verschillende manieren om hun mening te geven en mee te denken. Wanneer we dit toepassen op de indeling van Arnstein valt de manier waarop jongeren willen participeren onder meedenken. Allereerst noemen ze het verzamelen van korte meningen en vragen. Hiervoor vinden ze spontaan werven een goede methode. Denk hierbij werving door middel van vertegenwoordigers in de stad of bijvoorbeeld op een festival.

Het is ook een leuk idee in de stad. Je wordt wel eens aangesproken in de stad door mensen, ik denk dat je daarmee ook heel veel jongeren bereikt. Dan kun je je mening geven. Als ik online ergens langs zou scrollen zou ik niet zo snel m'n mening geven. Terwijl als ik in de stad door een leuke meid wordt aangesproken of een enthousiaste jongen en die heeft me in de eerste drie zinnen beet en je gaat een beetje praten. Dan geef ik veel eerder m'n mening dan online.
(Respondent 5 focusgroep, bijlage 14)

Voor het vergaren van inzichten die verder gaan dan één á twee korte vragen wordt een online enquête als een passende methode genoemd. Vijf van de zeven jongeren vinden dit passend. Hierbij wordt de kanttekening geplaatst dat jongeren bij een enquête wel vaak het idee hebben dat er weinig met hun mening wordt gedaan. Voor het voeren van diepgaande gesprekken of dialogen wordt fysiek boven online verkozen. Jongeren geven aan hier tijdens schooluren tijd aan te willen besteden. Denk bijvoorbeeld aan een invulling tijdens burgerschap. Hier zijn alle respondenten het unaniem over eens.

'Ik denk dat via scholen een goed idee is! Als je iemand tijdens een schooluur neerzet die erover vertelt, ik denk dat dat wel werkt. Dan ben je ook sowieso al een uur lang gefocust over het onderwerp. Of het je nou interesseert of niet je bent er dan toch mee bezig. Je kan toch geen kant op.' (Respondent 1 focusgroep, bijlage 14)

Eén van de respondenten geeft aan dat het belangrijk is hoe de boodschap wordt aangekleed en wie de boodschap overbrengt om de aandacht en interesse van de jongeren te trekken. Drie van de respondenten geven aan hier ook waarde aan te hechten.

'Het moet in ieder geval enthousiast zijn. Als iemand zelf niet enthousiast is, hoef je bij mij niet aan te kloppen.'
(Respondent 5 focusgroep, bijlage 14)

Tot slot is het van belang hoeveel tijd het lid worden of meedenken in beslag neemt. Jongeren zijn bereid om tijd te investeren maar niet op wekelijkse basis. Voor vijf van hen is een eenmalige deelname interessanter dan een wekelijkse bijeenkomst. De tijd die ze willen investeren verschilt per respondent. Een deel van de respondenten geeft aan dit slechts op eenmalige basis te willen doen terwijl een andere respondent aangeeft bij interesse hier meer tijd aan te willen besteden.

Thematiek

Van de respondenten gaven vijf van de zeven aan lage interesse te hebben in milieu. Hierdoor achten ze de kans klein zich aan te melden voor 'brainstormsessies' over milieu. De respondenten hebben het idee dat milieu niet direct van invloed is op hun leven en voelen daardoor niet de urgentie om hier mee bezig te zijn. Door de lage mate van interesse hebben zij geen mening gevormd over bijvoorbeeld milieubeleid of onderwerpen die gerelateerd zijn aan het milieu. Voor twee van de respondenten geldt dat zij milieu wel interessant vinden maar niet het idee hebben er voldoende van te weten om te kunnen participeren. Daarnaast gaven ze aan geen weet te hebben van de mogelijkheden van participatie en hiervoor niet eerder uitgenodigd te zijn.

'Ik denk dat het mij wel interessant lijkt om bezig te zijn met wat er allemaal speelt. Thuis zijn we ons best wel bewust van alles wat er speelt omtrent het milieu dus het lijkt mij wel interessant. Ik zou me niet snel aanmelden maar als iemand mij vraagt zou ik sneller ja zeggen..... Want ik had me natuurlijk al lang kunnen aanmelden. Maar als iemand mij vraagt zou ik zeker ja zeggen.' (Respondent 3 focusgroep, bijlage 14)

Voor de respondenten die geen interesse hebben zijn thema's die direct op hun leven van invloed zijn interessanter. Als voorbeeld werden de huizenmarkt, Corona en migratie genoemd. Deze onderwerpen spreken de jongeren aan omdat het directe impact heeft op hun leven. Deze thema's vallen onder politieke participatie. Omdat deze thema's hen meer aanspreken, hebben zij hierover een duidelijke mening gevormd. Ook voor de respondenten die wel interesse hebben in milieu, zijn deze onderwerpen aansprekend.

Terugkoppeling

Het is voor jongeren belangrijk dat hun inbreng mee wordt genomen en zij hier ook van op de hoogte zijn. Vooraf moet duidelijk zijn waarvoor hun inbreng wordt gebruikt zodat ze het idee hebben echt een verschil te kunnen maken. Een van de respondenten gaf aan voldoende te hebben aan een mail waarin wordt aangegeven wat er met de inbreng wordt gedaan. Hier waren vier van de respondenten het mee eens. Voor twee van de respondenten geldt dat zij liever een persoonlijke terugkoppeling zien. Alle respondenten ontvangen achteraf graag terugkoppeling over wat er met hun resultaten is of wordt gedaan. Alle jongeren willen hun eigen inbreng en de effecten daarvan terugzien de manier waarop verschilt hierin.

Ondersteuning

Het begint bij de kennis over milieu. Vijf van de zeven respondenten geven aan weinig af te weten van het milieu en alles wat hierbij komt kijken. Ze hebben niet het idee dat het milieu van invloed is op hun dagelijks leven. Daardoor zijn ze niet op de hoogte van alles wat er speelt. Doordat ze weinig van het thema af weten hebben ze het idee geen waardevolle bijdrage te kunnen leveren. De jongeren wensen dus allereerst ondersteuning in de vorm van informatie over alles wat er bij dit thema komt kijken. Dit geldt echter alleen voor de jongeren die eventueel wel wil participeren. Het grootste deel van de jongeren heeft hier geen duidelijke mening over. Ze zijn op basis van hun huidige kennis niet in staat om deel te nemen en voelen dat zelf ook zo.

5.3 Conclusie

In deze deelstudie stond de vraag *'Hoe willen moeilijk bereikbare jongeren participeren bij de JMR?'* centraal. Jongeren voelen zich in de huidige situatie niet uitgenodigd door de JMR. Het gebruik van Facebook is achterhaald en Instagram zou een beter passend kanaal zijn om in te zetten. De uitnodiging die wordt gebruikt is niet aansprekend en uitnodigend waardoor jongeren, in combinatie met hun lage interesse voor milieu, niet op de uitnodiging reageren. Om de jongeren wel op een passende manier uit te nodigen wordt het gebruik van grappig en choquerend beeldmateriaal genoemd. Ook het inzetten van influencermarketing zou jongeren over de streep kunnen trekken mits er gebruikt wordt gemaakt van de juiste influencers. Als de jongeren zich eenmaal uitgenodigd voelen, zijn er drie manieren waarop zij willen participeren. Ten eerste spontaan voor het delen van een korte mening. Ten tweede via enquêtes als het iets uitgebreider is. Ten derde fysiek om de dialoog met elkaar aan te gaan. Dit laatste mag wat hen betreft tijdens schooluren zodat het geen extra tijdsbelasting kost. Hoewel de jongeren weinig tot geen interesse hebben om te participeren, hebben ze wel een duidelijke mening gevormd over thema's die van invloed zijn op hun dagelijks leven.

Denk aan migratie, Corona en de huizenmarkt. Over milieu hebben ze dit niet omdat het milieu volgens hen niet van invloed is op het dagelijks leven. Hier hebben jongeren dan ook ondersteuning in nodig. De jongeren moeten worden meegenomen in de manier waarop milieu hun leven beïnvloed. Alleen dan zullen ze hier een mening over vormen. Tot slot is het belangrijk om transparante terugkoppeling te geven over wat er met hun inbreng wordt gedaan.

6 Het begint bij een uitnodiging

De derde deelstudie richt zich op het begin van de participatieprocessen: de uitnodiging. Jongeren dienen immers uitgenodigd te worden alvorens zij deel kunnen nemen aan de participatieprocessen of lid kunnen worden. Het uitnodigen van participanten komt ook terug als *'asked to'* in het CLEAR-model. Hierbij wordt *'asked to'* beschreven als de manier waarop de participant wordt uitgenodigd/ zich uitgenodigd voelt. Omdat de uitnodiging een belangrijk onderdeel is, wordt in deze deelstudie ingezoomd op het uitnodigen van jongeren. In deelstudie II is moeilijk bereikbare jongeren gevraagd of zij zich aangesproken voelen door de huidige uitnodiging van de JMR (zie bijlage 12). Vrijwel alle jongeren gaven aan zich niet uitgenodigd te voelen door de huidige uitnodiging. Zij deden een aantal suggesties voor de manier waarop ze wél uitgenodigd willen worden. Deze suggesties zijn gecombineerd met eerder beschreven theorie over communicatie met jongeren. Zo kwam bijvoorbeeld naar voren dat er voor het afstemmen van communicatie met jongeren, gebruik kan worden gemaakt van het KISS-principe. Dit betekent dat communicatie met jongeren kort en bondig geschreven dient te worden (Steenkiste et al., 2004). Daarnaast kwam naar voren dat er geen jongerenjargon gebruikt moet worden en materiaal aantrekkelijker wordt bevonden door het gebruik van kleur (Mortelmans & De Reynt, 2003). In deze deelstudie wordt aan de hand van de plus-min-methode getoetst of de gereviseerde uitnodiging op basis van eerdere resultaten aanslaat bij de doelgroep. Tijdens deze deelstudie staat de volgende vraag centraal: hoe kan de uitnodiging/ oproep worden vormgegeven zodat moeilijk bereikbare jongeren zich wel uitgenodigd voelen door de JMR?

6.1 Methode

Allereerst is onder een aantal deelnemers van de focusgroep een post-test gehouden. Hierin is hen gevraagd of de input die zij tijdens de focusgroep hebben gegeven correct is verwerkt. Deze post-test is vormgegeven aan de hand van een korte vragenlijst waarin het materiaal is opgenomen. Deze vragenlijst is terug te vinden in bijlage 15.

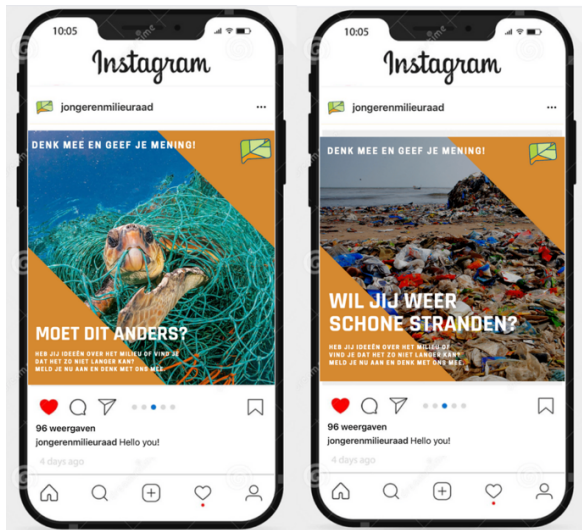
Vervolgens is de uitnodiging getoetst bij de doelgroep aan de hand van een plus-min-onderzoek, dit is een vorm van exploratief onderzoek. Tijdens dit onderzoek wordt gekeken naar de effecten van een interventie, in dit geval de

aangepaste uitnodiging. Bij dit -plus-min onderzoek kregen jongeren de conceptversie van twee uitnodigingen voor een participatiesessie bij de JMR te lezen. Er is gekozen voor een within-subject design, dit betekent dat iedere respondent beide uitnodigingen beoordeelde. Tijdens het beoordelen van de uitnodiging mochten respondenten plussen en minnen plaatsen bij de uitnodiging. Plussen voor onderdelen die door hen als positief worden ervaren, minnen bij onderdelen die door hen als negatief worden ervaren. In de nabespreking wordt de respondent gevraagd deze plussen en minnen nader toe te lichten om de achterliggende motivatie te achterhalen. De resultaten uit het onderzoek worden geanalyseerd en schematisch verwerkt. Deze vragenlijst is terug te vinden in bijlage 16.

6.2 Materiaal

Voor zowel de post-test als het plus-min-onderzoek is een Facebook-uitnodiging om deel te nemen aan een brainstormsessie gereviseerd. In de focusgroep kwam naar voren dat jongeren Instagram verkiezen boven Facebook. Daarom is de gereviseerde uitnodiging vormgegeven als instagrapost. Er zijn twee verschillende uitnodigingen ontworpen. Hiervoor is gekozen omdat in de focusgroep met moeilijk bereikbare jongeren naar voren kwam dat het gebruik van choquerend beeldmateriaal uitnodigend wordt bevonden. Er kwam echter er ook naar voren dat beeldmateriaal met dierenleed eerder niet bekeken wordt doordat deze als 'te zielig' wordt bevonden. Er is gekozen gebruik te maken van de kleur oranje omdat deze kleur terugkomt in het logo van de JMR. Daarnaast kwam in het theoretisch kader naar voren kwam dat materiaal aantrekkelijker wordt bevonden door gebruik te maken van kleur (Mortelmans & De Reyt, 2003). Er is gekozen om het taalgebruik vorm te geven volgens het KISS-principe. Dit betekent dat er is gekozen voor kort, bondig en krachtig taalgebruik. Dit is terug te zien in de vraagstelling op de uitnodiging '*moet dit anders?*', '*wil jij weer schone stranden?*' en in de titel bovenaan de uitnodiging waar staat '*denk mee en geef je mening*'. Ook is er bewust gekozen geen gebruik te maken van jongerenjargon om dat uit eerder onderzoek bleek dat dit averechtse effecten heeft (Steenkiste et al., 2004) De uitnodigingen zijn door de onderzoeker zelf ontworpen. De uitnodigingen werden fysiek getoond aan de respondenten. Om de ecologische validiteit van het onderzoek te waarborgen werden de uitnodigingen weergegeven zoals deze normaliter ook op een Instagrapagina getoond wordt. De vormgeving is hierbij gelijk aan de vormgeving van het social media platform.

Figuur 2: Instagrampost uitnodiging (materiaal plus-min-onderzoek)

6.3 Procedure

Voor de post-test kregen de respondenten voorafgaand een instructie van de onderzoeker. De instructie is mondeling toegelicht en bijgevoegd op papier. Alle respondenten hebben de vragenlijst fysiek ingevuld.

Ook voor de pre-test kregen de respondenten een instructie van de onderzoeker zowel mondeling toegelicht als op papier. Respondenten krijgen schrijfmateriaal aangereikt om plussen en minnen te noteren bij de uitnodiging. Hiernaast krijgen de respondenten de mogelijkheid opmerkingen te noteren bij de tekst. In de instructie wordt toegelicht hoe een plus-min onderzoek in zijn werk gaat en wat er van de respondent wordt verwacht. Tijdens de instructie wordt benadrukt dat de respondent kritisch mag oordelen en foute antwoorden niet bestaan om de respondent gerust te stellen en te bemoedigen. Alle onderzoeken zijn fysiek afgenomen. De respondenten deden gemiddeld 5 minuten over het lezen en beoordelen van de uitnodiging. De nabespreking nam ook ongeveer 5 minuten in beslag.

6.4 Respondenten

Aan de pre-test hebben 4 deelnemers uit de focusgroep met moeilijk bereikbare jongeren deelgenomen. Onder de respondenten waren twee vrouwen en twee mannen. De respondenten waren tussen de 18 en 24 jaar oud.

Aan de post-test 10 respondenten deelgenomen. De respondenten zijn geworven in de indirecte omgeving van de onderzoeker. Onder de respondenten waren zeven mannen en drie vrouwen. De respondenten waren tussen de 19 en 25 jaar oud. Daarnaast hadden alle respondenten een MBO-achtergrond.

6.5 Analyse

Voor de post-test worden de antwoorden van de vragenlijst geanalyseerd. Omdat het om slechts vier vragenlijsten gaat, worden de resultaten hiervan geteld om antwoord te kunnen geven op de vraag of de input correct is verwerkt.

Voor de pre-test in de vorm van een plus-min onderzoek is de uitnodiging ingedeeld in 5 onderdelen. Aan de hand van deze onderdelen worden de plussen en minnen besproken. De onderdelen zijn als volgt:

- 1) de tekst linksboven in de uitnodiging
- 2) de titel
- 3) de ondertitel
- 4) de afbeelding
- 5) de kleur

Vervolgens zijn er zes categorieën gemaakt waarin de plussen en minnen onderverdeeld kunnen worden.

- 1) Aanvaardingsproblemen: hierbij twijfelt de lezer aan de waarheid van een passage of aan het waardeoordeel van de schrijver. Ook kan er hierbij worden getwijfeld aan het gegeven advies; (De Jong & Schellens, 1995)
- 2) Waarderingsproblemen: hierbij beoordeelt de lezer een onderdeel als onaantrekkelijk of worden er taalfouten opgemerkt; (De Jong & Schellens, 1995)
- 3) Structuurproblemen: hierbij verwacht de lezer de passage op een andere plaats in de tekst of wordt de lezer overrompeld door de informatie op deze plaats in de tekst;
- 4) Begripsproblemen: hierbij kent de lezer een woord niet of wordt een woord of zin niet begrepen;
- 5) Volledigheidsproblemen: hierbij vindt de lezer de tekst niet volledig of mist de lezer bepaalde informatie of onderdelen;
- 6) Relevantieproblemen: hierbij vindt de lezer een deel of passage van de tekst niet relevant.

6.6 Resultaten

Allereerst worden de resultaten van de post-test beschreven. Zoals beschreven hebben de respondenten voor de post-test een vragenlijst beantwoord. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in bijlage 18 t/m 21. Van de vier respondenten hebben twee respondenten aangegeven zich uitgenodigd te voelen door de gereviseerde uitnodiging. Eén van de respondenten zei het volgende over de uitnodiging:

'Hierdoor word je getriggerd. Door de choquerende afbeelding wil ik sneller in actie komen. Ook is de tekst duidelijk en simpel waardoor het laagdrempelig is om je aan te melden'. (Respondent 3 plus-min onderzoek, bijlage 20)

Eén van de vier respondenten heeft aangegeven hier neutraal in te staan, hij gaf echter wel aan zich meer uitgenodigd te voelen door deze uitnodiging: Eén van de vier respondenten heeft aangegeven zich niet uitgenodigd te voelen door de gereviseerde uitnodiging.

Alle respondenten hebben aangegeven dat de input van de focusgroep volledig op de juiste manier is verwerkt in de gereviseerde uitnodiging. Twee van vier respondenten geven aan dat de kans bestaat dat zij zich aan zouden melden bij de JMR. Voor de twee andere respondenten geldt dit niet. Zij achten de kans klein zich nu wel aan te melden.

Vervolgens is een pre-test uitgevoerd. Zoals beschreven hebben respondenten tijdens een plus-min-onderzoek onderdelen van de uitnodiging als positief en negatief beoordeeld. In deze paragraaf worden de resultaten hiervan samengevat. De resultaten van het plus-min onderzoek zijn terug te vinden in bijlage 22 t/m 31. De schematische weergave van het plus-min onderzoek is te vinden in bijlage 32. Er zijn alleen beoordelingen gegeven voor *waardering*, *aanvaarding* en *relevantie* zowel in positieve als in negatieve zin. Dit betekent dat er geen beoordeling zijn voor *structuur*, *begrip* en *volledigheid* zijn gegeven door de respondenten. Voor de eerste uitnodiging hebben respondenten 17 positieve- en vier negatieve beoordelingen gegeven. Voor de tweede uitnodiging waren dit zeven positieve- en zeven negatieve beoordelingen.

De beoordelingen waren verdeeld over de verschillende categorieën. Ten eerste de beoordeling van de tekst 'denk mee en geef je mening'. Zowel voor uitnodiging één als uitnodiging twee zijn alleen positieve oordelen op waardering gevonden. Respondenten gaven aan het idee te hebben dat ze nu mee konden denken en zich uitgenodigd te voelen. Ten tweede de beoordelingen voor de titel. Ook hiervoor zijn voor zowel uitnodiging één als twee alleen positieve beoordelingen gegeven op waardering. Respondenten gaven aan door de titel te willen reageren op de uitnodiging. Ze vonden dit een duidelijke en goede vraag. Ten derde de tekst onder de titel. Zowel voor de eerste als de tweede uitnodiging werden de volgende beoordelingen gegeven, te beginnen met een positieve beoordeling op waardering.

Respondenten gaven aan het idee te hebben dat hun inbreng daadwerkelijk iets toevoegt door deze tekst. Er werd één negatieve beoordeling voor aanvaarding gegeven. Deze respondent gaf aan:

'Ik zie jongeren dit niet zo snel doen. Ik vind zelf ook dat het niet kan maar gaat niet meedoen'. (Respondent 2, plus-min onderzoek, bijlage 23)

Daarnaast was er één negatieve beoordeling op waardering, hierbij werd de suggestie gegeven dat de tekst meer informatie zou moeten bevatten over de situatie waarin het milieu zich bevindt. Ten vierde de beoordeling voor de afbeelding. Bij de eerste uitnodiging gaven alle respondenten een positieve beoordeling op waardering. Respondenten vonden het een duidelijke en pakkende foto. Ze gaven daarnaast aan de foto aansprekend te vinden. Voor de tweede uitnodiging gaven vijf respondenten een positieve beoordeling op waardering. Respondenten vonden dat de foto veel aandacht trok. Eén van de respondenten gaf een negatieve beoordeling voor de relevantie hij vond de afbeelding onrealistisch. Ten vijfde de beoordeling van het kleurgebruik. Voor beide uitnodigingen werd de oranje kleur die in beide uitnodigingen terugkomt, negatief gewaardeerd. Eén van de respondenten vond de kleur juist aansprekend.

6.7 Conclusie

In de derde deelstudie wordt antwoord gegeven op de vraag *'Hoe kan de uitnodiging/ oproep worden vormgegeven zodat moeilijk bereikbare jongeren zich wel uitgenodigd voelen door de JMR?'.* Uit de resultaten post-onderzoek blijkt dat slechts de helft van de respondenten zich uitgenodigd voelt door de gereviseerde uitnodiging. Wel blijkt dat de input van de respondenten uit de focusgroep volledig correct is verwerkt in de gereviseerde uitnodiging. Op basis van deze resultaten is vervolgens onderzocht hoe de doelgroep, moeilijk bereikbare jongeren, de uitnodiging beoordeeld. In het plus-min onderzoek kwam naar voren dat de uitnodiging over het algemeen positief wordt beoordeeld. Het gebruik van choquerende afbeeldingen zoals in de focusgroep naar voren kwam, slaat aan bij de doelgroep. Ook het gebruik van kort en bondig taalgebruik werd als positief beoordeeld. Het grootste deel van de jongeren voelt zich aangesproken door de uitnodiging op basis van de input. Op beide uitnodigingen werd nagenoeg dezelfde beoordeling gegeven. Hoewel er in eerste instantie twee uitnodigingen zijn ontworpen omdat de verwachting was dat het beeldmateriaal met dierenleed eventueel negatief beoordeeld kon worden, bleek uit het plus-min onderzoek dat juist de afbeelding met zwerfafval een negatieve beoordeling kreeg. Dit was wel slechts één negatieve beoordeling. Hoewel de uitnodigingen de jongeren aanspreken blijft de vraag wel of zij zich ook daadwerkelijk inschrijven voor sessie bij de JMR of lid worden.

7 Conclusie

In dit onderzoek is gezocht naar antwoord op de volgende onderzoeksvraag: Welke factoren beïnvloeden de betrokkenheid van jongeren uit moeilijk bereikbare doelgroepen bij participatieprocessen van de JMR?

Allereerst is er gekeken naar factoren binnen de huidige situatie van de JMR die de betrokkenheid beïnvloeden. Uit de resultaten blijkt dat de JMR in de huidige situatie met name hoogopgeleide, witte jongeren uit een goed milieu weten te betrekken. Dit geldt zowel voor de leden als de niet-leden die wel participeren. Dit komt onder andere doordat nieuwe leden en participanten nu met name via social media in de directe omgeving van de leden worden geworven. In de resultaten kwam verder naar voren dat het werven van participanten voor bijvoorbeeld de digitale brainstormsessies stroef verloopt. De sessies zelf worden wel positief beoordeeld maar participanten vragen zich af of er daadwerkelijk iets met hun inbreng wordt gedaan. Terugkoppeling richting de respondenten hierover ontbreekt. Ondanks dat de JMR op voorhand geen informatie verstrekt over het onderwerp van de brainstormsessie of eventuele achtergrondinformatie over de thema's, hebben participanten wel het idee op basis van hun eigen kennis een waardevolle bijdragen te kunnen leveren. Voor leden van de JMR geldt dat zij wel gesprekken met het NMP-team voeren en input leveren voor het schrijven van het beleid. Zij hebben het idee dat hun inbreng daadwerkelijk een verschil maakt en horen dit ook terug via de initiator van de JMR.

Vervolgens is gekeken naar factoren binnen de groep moeilijk bereikbare jongeren. In dit onderzoek zijn moeilijk bereikbare jongeren gedefinieerd als jongeren tussen de 18 en 25 jaar met een MBO-achtergrond. Jongeren willen met name participeren over onderwerpen die directe invloed hebben op hun eigen leven of leefomgeving. Om de aandacht van jongeren te trekken moet de uitnodiging choquerend of grappig zijn. Voor het verspreiden van de uitnodiging, is Instagram een passend kanaal. Jongeren willen op verschillende manieren hun mening ventileren. De manier waarop is hierbij van invloed. Bijvoorbeeld op straat of op een festival. Daarnaast worden korte enquêtes genoemd. Ook geven jongeren aan tijdens schooluren te willen participeren over milieu zodat het geen extra tijd in beslag neemt. Ze geven hierbij de voorkeur aan fysieke bijeenkomsten ten opzichte van onlinebijeenkomsten. Het is voor hen belangrijk dat er daadwerkelijk iets met hun inbreng wordt gedaan en dat dit ook aan hen wordt teruggekoppeld. Wanneer er vooraf niet duidelijk is wat er met hun inbreng wordt gedaan is de kans klein dat zij deelnemen. Daarnaast is het belangrijk de jongeren te onderwijzen over alle invloeden die milieu heeft op hun dagelijks leven. Door het gebrek aan kennis hebben de jongeren nu niet het idee een waardevolle bijdragen te kunnen leveren en zullen zich hierdoor minder snel aanmelden.

Tot slot is gekeken hoe de uitnodiging de betrokkenheid beïnvloed. Uit de post-test met jongeren uit de focusgroep bleek dat hun inbreng correct was verwerkt in de gereviseerde uitnodiging. Op basis van de plus-min onderzoeken bleek dat het gebruik van choquerend beeldmateriaal aanslaat bij de doelgroep. Daarnaast bleek dat beeldmateriaal waarop dierenleed te zien is meer aanslaat dan milieuvervuiling. Ook het gebruik van kort en bondig taalgebruik werd positief beoordeeld.

8 Aanbevelingen

Dit onderzoek heeft geleid tot verschillende aanbevelingen voor de JMR en het Kennisknooppunt Participatie. De JMR en het Kennisknooppunt zouden in de toekomst onderstaande aanbevelingen kunnen toepassen om participatie rondom moeilijk bereikbare jongeren te optimaliseren.

Blijf door ontwikkelen

Uit de resultaten bleek dat sommige processen binnen de JMR nog volop in ontwikkeling zijn. Dit is bijvoorbeeld terug te zien aan de opkomst bij de brainstormsessie. Niet alleen het betrekken van moeilijk bereikbare jongeren is daardoor een aandachtspunt maar ook het betrekken van jongeren in het algemeen. Het advies is daarom om de participatiesessies door te ontwikkelen en meer jongeren te betrekken. Dit kan parallel lopen aan het betrekken van moeilijk bereikbare jongeren.

Milieu versus klimaat

Voor jongeren met weinig interesse en kennis over het milieu is het verschil tussen milieu en klimaat niet duidelijk. Bepaal waar de scheidslijn ligt. Mocht blijken dat de onderwerpen niet te scheiden zijn, wees dan transparant over wat er met input over klimaat gebeurt om te voorkomen dat jongeren het idee hebben dat er niets met hun inbreng wordt gedaan.

Laat de uitnodiging spreken

Werf minder binnen het directe netwerk van leden om te voorkomen dat er enkel jongeren uit de 'groene bubbel' deelnemen of lid worden. Om ook moeilijk bereikbare jongeren te bereiken moet meer focus op social media worden gelegd. Instagram is hiervoor het passende kanaal. Maak daarnaast gebruik van grappig of choquerend beeldmateriaal in de uitnodiging om de jongeren meer aan te spreken. Ook kan gebruik worden gemaakt van influencermarketing om moeilijk bereikbare jongeren te betrekken. Denk hierbij aan influencers die betrokken zijn bij milieu of klimaat zoals bijvoorbeeld Freek Vonk.

Varieer in de wijze van participatie

Jongeren willen op verschillende manieren participeren afhankelijk van het doel. Op zoek naar een kort statement? Spreek hen dan aan in de stad of op een festival. Antwoord nodig op verschillende vragen? Dan kan een korte enquête passend zijn. De dialoog aangaan met de jongeren? Bezoek hen op school zodat het geen extra tijd in beslag neemt.

Leer jongeren over het milieu

Moeilijk bereikbare jongeren hebben weinig interesse in het milieu maar weten er ook weinig van. Ze hebben geen idee hoe het milieu hun dagelijks leven beïnvloed en kunnen daardoor geen duidelijke mening vormen over dit thema. Het advies is de jongeren meer informatie te bieden over wat milieu voor hen betekent. Pas de milieuproblemen toe in hun leven en laat de gevolgen zien. Hierdoor kan de interesse in het milieu groeien en zullen jongeren eerder een mening over het milieu vormen.

Koppel terug

Laat jongeren weten wat er met hun inbreng wordt gedaan. Zowel achteraf als vooraf is dit van belang. Jongeren willen vooraf weten waarom ze het doen en achteraf waarom ze het hebben gedaan. Het is voor hen belangrijk te weten dat hun inspanningen daadwerkelijk een verschil maken.

9 Discussie

Dit onderzoek kent, net als ieder onderzoek, een aantal beperkingen. Te beginnen met het meeste fundamentele probleem waar in dit onderzoek tegenaan is gelopen. De moeilijk bereikbare jongeren geven aan niets van participatie te weten en hier ook geen interesse in te hebben. Hoewel in dit onderzoek is gekeken naar hoe eventuele participatie kan worden vormgegeven en hoe de jongeren uitgenodigd kunnen worden op een manier die voor hen aanslaat, blijft de vraag dus of ze daadwerkelijk deel gaan nemen. Op basis van hun huidige kennis rondom milieu en participatie zijn de jongeren niet in staat om deel te nemen en willen dit ook zelf niet. Zelfs niet wanneer participatie is vormgegeven op basis van hun wensen en de uitnodiging voor dergelijke sessies wel aanspreken. Wanneer we deze bevindingen leggen naast het CLEAR-model, zijn er een aantal onderdelen waaraan het schort. Zo hebben de jongeren niet de vaardigheden en middelen om te kunnen participeren (C) en voelen ze niet de urgentie en drijfveren om te participeren (L). De jongeren hebben hier ondersteuning bij nodig zoals ook Aufderheijde (2017) beschreef. De vraag die hierbij gesteld kan worden is of de jongeren dan wel op de juiste manier in staat gesteld worden om te participeren (E). Om de jongeren in staat te stellen en te motiveren om te participeren moeten de omstandigheden zo worden vormgegeven dat de kans op deelname zo groot mogelijk is. Nader onderzoek kan zich daarom richten op de manier waarop jongeren verder ondersteunend dienen te worden en de manier waarop de motivatie kan worden verhoogd.

Daarnaast de resultaten op basis van de individuele interviews met participanten die hebben deelgenomen aan een brainstormsessie van de JMR. Het organiseren van dit soort bijeenkomsten voor niet-leden staat nog in de kinderschoenen. Deze brainstormsessie heeft slechts drie participanten opgeleverd. Hierdoor waren er voor dit deel van het onderzoek ook slechts drie participanten te interviewen.

Een andere beperking van het onderzoek is de beperkte generaliseerbaarheid, betrouwbaarheid en validiteit van de resultaten. Deze zijn door middel van een focusgroep zijn vergaard. Voor statische generalisatie is een representatieve aselecte steekproef vereist. Hierdoor kunnen uitspraken worden gedaan over de populatie waartoe de steekproef behoort. Doordat de respondenten van de focusgroep niet volledig aselect zijn geselecteerd, vormen zij geen goede afspiegeling van de totale bevolking. Desondanks geven deze resultaten wel inzichten in de beweegredenen van de, in dit geval, moeilijk bereikbare jongeren.

Daarnaast blijkt uit eerder onderzoek blijkt dat laagopgeleide jongeren en jongeren uit achterstandswijken onvoldoende beschikken over de capaciteiten om te kunnen participeren (De Winter, 2007; Kāhya & Sheikhi, 2009; Noorda & Van Dijk, 2015). Binnen dit onderzoek is alleen onderzocht hoe laagopgeleide jongeren betrokken kunnen worden bij participatie. Hierbij is niet gekeken naar jongeren uit achterstandswijken. In vervolgonderzoek kan worden gekeken naar de wijken waar jongeren vandaan komen om deze theorie te kunnen bevestigen.

Ook moet rekening worden gehouden met materiaal dat is gebruikt voor deelstudie III. Het ontwerp voor de uitnodiging is gebaseerd op eerder beschreven onderzoeken over communicatie met jongeren en de input van de jongeren uit de focusgroep. De input van de jongeren uit de focusgroep bleek correct verwerkt in het ontwerp. Echter, het verdere ontwerp is tot stand gekomen op basis van vrije ingeving van de onderzoeker. De resultaten kunnen daardoor beïnvloed zijn door kleurgebruik, lettertype of keuze voor de specifieke afbeelding. Vervolgonderzoek zou zich kunnen richten op de invloed van de visualisatie op de mate waarin jongeren zich uitgenodigd voelen.

Daarnaast is de gereviseerde uitnodiging zoals deze nu is vormgegeven, activistisch van aard. De JMR werkt zelfstandig maar heeft wel een samenwerking met het Team Nationaal Milieuprogramma en het ministerie van IenW daarom heeft de raad rekening te houden met de communicatierichtlijnen die vanuit de overheid zijn opgesteld. Hoewel de gereviseerde uitnodiging zoals deze nu is vormgegeven wel aansluit bij de doelgroep, is de vraag of een uitnodiging die activistisch van aard is ook bij andere delen van de overheid en andere ministeries gebruikt kan worden. Bij toekomstig onderzoek is het advies daarom rekening te houden met de richtlijnen vanuit de overheid.

Dan is er de theorie over de kloof tussen bestuurders en jongeren. In het onderzoek van Van Hal & Kanne (2021) kwam naar voren dat twee derde van de bestuurders in hun onderzoek denkt dat jongeren geen interesse hebben in bepaalde onderwerpen en daarom niet participeren. Jongeren geven aan wel interesse te hebben maar de onderwerpen vaak te ingewikkeld te vinden. In eventueel vervolgonderzoek kan dieper worden ingegaan op het verschil in perceptie en mogelijkheden om deze kloof te verkleinen.

Tot slot de generaliseerbaarheid van de onderzoeksresultaten voor andere thema's. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Kennisknooppunt Participatie. Echter, het onderzoek zich beperkt tot jongerenparticipatie over milieu specifiek toegepast bij de JMR. Voor het Kennisknooppunt Participatie is het interessant om te achterhalen of de gevonden resultaten generaliseerbaar zijn voor andere thema's waarin jongeren kunnen participeren. Het advies is daarom om vervolgonderzoek te doen naar andere thema's.

10 Bibliografie

Baarda, D. B., De Goede, M. P. M., & Teunissen, J. (2009). *Basisboek kwalitatief onderzoek*. Noordhoff Uitgevers.

ministerie van Binnenlandse zaken en Koningsrelaties. (Z.d.). *Nationaal Milieuprogramma (NMP)*. De Nationale Omgevingsvisie. Geraadpleegd op 5 januari 2022, van <https://www.denationaleomgevingsvisie.nl/samenwerking+en+uitvoering/programmas/nationaal+milieuprogramma+nmp/default.aspx>

Boeije, H. (2010). *Analysis in qualitative research*. Sage Publications.

Checkoway, B. (2011). What is youth participation?. *Children and Youth Services Review*, 33(2), 340-345. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2010.09.017>

De Bruijn, P. (2021, 16 november). *Voor jongeren kent de wereld geen 'safe spaces'*. NRC. Geraadpleegd op 18 november 2021, van <https://www.nrc.nl/nieuws/2021/11/16/voor-jongeren-kent-de-wereld-geen-safe-spaces-a4065647>

Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2000). *Handbook of qualitative research*. Thousand Oaks, Calif: Sage Publications

De Winter, M. (1995). *Kinderen als medeburgers: Kinder-en jeugdparticipatie als maatschappelijk opvoedingsperspectief*. De Tijdstroom.

Hay, I., 2010. *Qualitative Research Methods in Human Geography*. 3th red. Don Mills: Oxford University Press.

Jongerenmilieuraad. (2021, 24 september). *Over de Jongerenmilieuraad - Hoe wij jongeren inspraak geven in beleid*. <https://jongerenmilieuraad.nl/over-de-jongerenmilieuraad/>

Jongerenmilieuraad. (2021, september 25). *Onze doelen*. Geraadpleegd op 4 december 2021, van <https://jongerenmilieuraad.nl/onze-doelen/>

Mak, J., Gisling, R., & Wróblewska, A. (2016, augustus). *De staat van jeugdparticipatie in Nederland 2016*. Verwey-Jonker. Geraadpleegd op 18 november 2021, van <https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2020/07/staat-jeugdparticipatie-nederland-2016-2.pdf>

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. (2021, 4 maart). *Op een snijvlak van belangen*. Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat | Rijksoverheid.nl. <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-infrastructuur-en-waterstaat/het-verhaal-van-ienw>

Noorda, J., & Dijk, A. van. (2015). *Young Leaders. Positieve rolmodellen in kwetsbare wijken*. Amsterdam, Nederland: VU University Press.

Ouden, H. & M. Doorschot (2010). Overheidscommunicatie afstemmen op jongeren: experimentele evaluatie van een aansporing om te gaan stemmen, *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 32 (3), p.242-257.

Peterson-Sweeney, K. (2005). *The use of focus groups in pediatric and adolescent research*. *Journal of Pediatric Health Care*, 19(2), 104–110. <https://doi.org/10.1016/j.pedhc.2004.08.006>

Steenkiste, A. van, D. Devriendt, W. Destrijker & A. Gordts (2004). *Zeg Jong*. Rapport pilootproject Bornem-Dendermonde, Asse: Kind&Samenleving i.s.m. Porter Novelli.

Thomas, D. R. (2006). A General Inductive Approach for Analyzing Qualitative Evaluation Data. *American Journal of Evaluation*, 27(2), 237–246. <https://doi.org/10.1177/1098214005283748>

Vandenbroucke, M., Braam, H., Gilsing, R., Steketee, M., Rutjes, L., Strating, G. (2010). *De staat van jeugdparticipatie in Nederland vanuit het perspectief van gemeenten*. Quickscan onder 175 gemeenten.

http://www.verweyjonker.nl/doc/jeugd/De-staat-van-jeugdparticipatie-in-Nederland_2750.pdf
Winter

Wolf, F. (2021, 18 augustus). *De mensen achter het kennisknooppunt Participatie: Felix Wolf*. Kennisknooppunt Participatie. Geraadpleegd op 10 januari 2022, van <https://www.kennisknooppuntparticipatie.nl/actueel/nieuws/2022026.aspx>

11 Bijlagen

Bijlage 1: Topiclijst expertinterviews	46
Bijlage 2: topiclijst individuele interviews	48
Bijlage 3: Transscript expertinterview 1	50
Bijlage 4: Transscript expertinterview 2.....	60
Bijlage 5: Codeboek individuele interviews	70
Bijlage 6: Individueel interview I	72
Bijlage 7: Individueel interview III	83
Bijlage 8: Individueel interview IV	106
Bijlage 9: Individueel interview V	121
Bijlage 10: Individueel interview VI	141
Bijlage 11: Individueel interview VII	152
Bijlage 12: Individueel interview VIII	158
Bijlage 13: Aanmeldformulier focusgroep.....	168
Bijlage 14: Topiclijst focusgroep.....	170
Bijlage 15: Transcript focusgroep	173
Bijlage 16: Opzet post-test uitnodiging	202
Bijlage 17: Opzet pre-test uitnodiging.....	204
Bijlage 18: post-test uitnodiging respondent 1.....	208
Bijlage 19: post-test uitnodiging respondent 2.....	209
Bijlage 20: post-test uitnodiging respondent 3.....	210
Bijlage 21: post-test uitnodiging respondent 4.....	211
Bijlage 22: pre-test plus-min-onderzoek respondent 1	212
Bijlage 23: pre-test plus-min-onderzoek respondent 2	215
Bijlage 24: pre-test plus-min-onderzoek respondent 3	218
Bijlage 25: pre-test plus-min-onderzoek respondent 4	221
Bijlage 26: pre-test plus-min-onderzoek respondent 5	224

Bijlage 27: pre-test plus-min-onderzoek respondent 6	227
Bijlage 28: pre-test plus-min-onderzoek respondent 7	230
Bijlage 29: pre-test plus-min-onderzoek respondent 8	233
Bijlage 30: pre-test plus-min-onderzoek respondent 9	236
Bijlage 31: pre-test plus-min-onderzoek respondent 10	239
Bijlage 32: plus-min-tabel	242

Bijlage 1: Topiclijst expertinterviews

Topiclijst expertinterview

Kennismaken

- Voorstellen

Uitleg onderzoek

- Aanleiding
- Verkennen JMR
- Moeilijk bereikbare jongeren
- Interview wordt opgenomen

Inhoudelijke vragen

- De JMR in het algemeen
 - Wat doet de JMR?
 - Waarom is het zo belangrijk dat de JMR bestaat
 - Op welke jongeren richt de JMR zich?
 - Over welke thema's gaan de processen binnen de JMR?
- Vormgeving processen JMR
 - Kunt u vertellen hoe de participatieprocessen van de JMR zijn vormgegeven?
 - Is dit bijvoorbeeld doormiddel van individuele gesprekken, groepsgesprekken of digitaal? Via welke kanalen worden processen georganiseerd?
 - Hoe worden leden gevraagd om deel te nemen?
 - Welke kanalen worden hiervoor ingezet? online/ offline?
 - Hoe worden participanten voorzien van informatie?
 - Toelichten over hoe dit inhoudelijk is, toon etc. j
 - Hoe wordt de inbreng van participanten meegewogen?
 - Hoe ziet de terugkoppeling naar participanten eruit?
- Participanten JMR
 - Welke jongeren nemen deel aan de processen van de JMR?
 - Waar komt de urgentie voor participanten vandaan om deel te nemen?
 - Is iedere groep naar u idee vertegenwoordigd binnen de JMR?
 - Welke groepen jongeren zijn moeilijker te bereiken?
 - Beschikken participanten over voldoende informatie om deel te kunnen nemen?
 - Wordt er verwacht dat leden zich inlezen? Is er een algemene introductie? Hoe verloopt een dergelijk proces?
- Moeilijk bereikbare jongeren
 - Voortborduren eerder antwoord
 - Laagopgeleide jongeren en jongeren uit achterstandswijken zijn volgens de theorie rondom dit thema moeilijk te bereiken, hoe is uw ervaring hiermee?

-
- Hoe komt dit denkt u?
 - Ziet u ook een verschil in het bereiken van jongeren wat betreft leeftijd?
 - Andere variabele
 - Visie bestuurder
 - Waarom denkt u dat bepaalde groepen ondervertegenwoordigd zijn?
 - Suggesties bij uitblijven antwoord: Gebrek aan interesse, Bereik, Doelgroep, Achtergrond.

Afronden interview

- Ruimte voor verdere vragen
- Vragen naar deelnemers voor individuele interviews
- Vragen verdere informatie gedurende het onderzoek
- Vragen naar interesse resultaten onderzoek
- Bedanken

Bijlage 2: topiclijst individuele interviews

Topiclijst individuele interviews

Kennismaken

- Voorstellen
 - Demografische gegevens
 - Leeftijd
 - Woonplaats
 - Opleidingsniveau

Uitleg onderzoek

- Aanleiding
- Moeilijk bereikbare jongeren
- Anonimiteit
- Interview wordt opgenomen

Inhoudelijke vragen

- De JMR in het algemeen
 - Wat doe je bij de JMR
 - Hoe ben je in aanraking gekomen met de JMR
 - Waarom ben je lid bij de JMR/ neem je deel aan participatieprocessen
 - Waarom vind je het belangrijk lid te zijn van de JMR?
 - Over welke thema's gaan de processen binnen de JMR
 - Welke thema's vind je zelf het meest interessant?
- Vormgeving processen JMR
 - Kun je vertellen hoe de participatieprocessen van de JMR zijn vormgegeven?
 - Is dit bijvoorbeeld doormiddel van individuele gesprekken, groepsgesprekken of digitaal? Via welke kanalen worden processen georganiseerd?
 - Hoe word je gevraagd om deel te nemen?
 - Welke kanalen worden hiervoor ingezet? online/ offline? Vormgeving?
 - Hoe word je voorzien van informatie?
 - Heb je het idee over voldoende informatie te beschikken om deel te nemen?
 - Wordt er verwacht dat je voorbereidingen treft? Is er een algemene introductie?
 - Heb je het idee dat er jouw inbreng invloed heeft?
 - Waarom wel/ niet?
 - Hoe ziet de terugkoppeling naar jou hierover eruit?
- Empowerment
 - Zijn gesprekken of vragen altijd duidelijk voor jou?
 - Kun je goed deelnemen aan de gesprekken
 - Is de inhoud van de gesprekken duidelijk
 - Zo ja: waar ligt dat aan?

Zo nee: Wat mis je? Informatie, voorkennis, ervaring?

- Moeilijkbereikbare jongeren
 - Heb je het idee dat de jongeren binnen de JMR een afspiegeling van de maatschappij vormen?

- Waarom wel/ niet?
 - Hoe komt het dat het wel/ geen afspiegeling van de maatschappij is?
 - Wat moet er denk je gebeuren om te zorgen dat dit wel zo is?
- Suggesties
 - Als jij het voor het zeggen had, wat zou je dan anders doen wat zou je dan anders doen?
 - Organisatie? Vormgeving? Kanalen?
- Ruimte overige vragen naar aanleiding van antwoorden

Afronden interview

- Ruimte voor verdere vragen
- Bedanken

Bijlage 3: Transcript expertinterview 1

Interview Peter Akkermans (initiatiefnemer JMR)

Datum: 3-11-2021

Tijd: 14:00 – 15:00

Interviewer: Wat de JMR in het algemeen doet heb je natuurlijk al uitgebreid verteld inmiddels. Waar ik benieuwd naar ben is het volgende. Op de website van de JMR staan een aantal thema's waar de JMR zich mee bezig houdt, onderverdeeld in een aantal onderwerpen. Maar er zijn natuurlijk verschillende processen die je rondom participatie kunt inzetten. Is het zo dat alleen de leden van de JMR zelf daar mee bezig zijn of worden er ook jongeren van daarbuiten betrokken? Organiseert de JMR zelf participatieprocessen voor de leden of worden er ook jongeren van daarbuiten betrokken?

Respondent: Ze zijn met verschillende dingen bezig. Ze hebben inputevents. Daar nodigen ze jongeren uit en gaan ze in discussie met elkaar zowel digitaal als fysiek. Ze hebben nog wat ervaring nodig om dit goed van de grond te krijgen. Er komen wel jongeren maar eigenlijk nog te beperkt naar mijn idee. Ik wil graag honderden jongeren hebben, minimaal, want anders zegt het ook niks. Dan heb je meestal jongeren uit de groene bubbel terwijl we juist heel hard moeten werken om juist MBO-studenten, mensen met een migratieachtergrond of juist mensen die uit wijken komen waar juist heel veel milieuvervuiling is te betrekken. Dit zijn juist de jongeren die extra worden geraakt, die jongeren moeten ook een stem krijgen. Ik ben bezig met een concept waarin ik eigenlijk zeg je maar naar de jongeren zijn. Daar eerst wat vertellen over wat is nou milieu. Je hoort vaak: milieu? Dat is toch klimaat hè en CO2. Binnen ons ministerie is milieu lucht, water, bodemvervuiling, circulaire economie en dat raakt wel aan biodiversiteit en klimaat maar de kern is dus lucht, water, bodemvervuiling, circulaire economie. Dus dat doen we en we zijn ook bezig via design thinking om een tool te bouwen waarin alle jongeren van Nederland bereikt kunnen worden en hun input kunnen leveren. Je hebt de structuur van onze JMR: een clubje is nu bezig met communicatie, een clubje is bezig met onderzoek en opinie en een clubje is bezig met beleid. Onderzoek en opinie gaat naar de jongeren toe, onderwijzen ze een klein beetje en halen informatie op. Sturen het door naar beleid, zij ordenen de informatie en verwerken het en kijken hoe ze een gesprek met ons als beleidsmedewerkers kunnen hebben. Dan wordt het op papier gezet en kunnen ze zeggen: dit speelt er bij de jongeren

en we willen dat je het op deze manier implementeert samen met de kennis uit de meest recente ontwikkelingen uit bijvoorbeeld het academisch veld. En die tool daar hebben ze volgens mij gekozen voor een soort website met een soort spel waarin je keuzes moet maken op basis van wat belangrijk is voor het milieu. Daar zijn we nu mee bezig en dat is natuurlijk iets moois omdat alle jongeren van Nederland daarop in kunnen loggen, hun verhaal kunnen vertellen of hun punten mee kunnen geven. Dat komt vervolgens bij ons en dan kunnen wij zeggen jongeren vinden over het algemeen dit zodat het echt breed uitgemeten kan worden. We moeten nog hard werken om ook die praktisch opgeleide jongeren, jongeren die niet wit zijn maar met een migratieachtergrond goed te betrekken. Dat is gewoon weg heel lastig. We hebben wel veel geprobeerd maar als wij jongeren ook bij onze raad betrekken dan zeggen hoogopgeleide jongeren: oh dat doe ik erbij, dat is leuk op mijn CV terwijl MBO- en HBO-studenten vragen: hoeveel krijg ik dan betaald per uur? Maar je wil deze jongeren wel graag betrekken in je participatie dus misschien moeten wij als overheid wel zeggen: hier heb je een extra bak met geld om jongeren een vergoeding te kunnen geven. Want ze werken wel in een zekere zin voor de overheid om dit goed te laten verlopen.

Interviewer: Je ziet hier dus een duidelijk verschil in motivatie daar waar hoogopgeleide jongeren het doen voor hun CV en praktisch opgeleide jongeren meer op zoek zijn naar een vergoeding.

Respondent: De motivatie voor theoretisch of praktisch opgeleide jongeren is anders. Praktisch opgeleide jongeren willen betaald. Theoretisch opgeleide jongeren die denken eerder aan hun studentenvereniging, dat doen ze ook allemaal vrijwillig. Zij zijn dit meer gewend. Dat is het verschil tussen betaald en onbetaald. Er je hebt de jongeren die in de groene bubbel zitten en het allemaal heel graag willen doen. Terwijl we juist zoiets hebben van die jongere hebben we al. We willen juist die jongere die minder het milieu bezig is. Wat is wel merk is dat iedereen die ik spreek, die niet zoveel met het milieu heeft het toch belangrijk vindt. Ze hebben er vaak gewoon nog niet over nagedacht. Ik heb zowel mensen van PW als van Forum als van GroenLinks gesproken. Ze het milieu allemaal belangrijk. Ze hebben allemaal zoiets van luchtkwaliteit is belangrijk, minder afval op straat moet iets aan gebeuren en microplastic maak ik mij ook zorgen om. Het heeft dus helemaal niets te

maken met politieke ideologie. Het speelt wel maar ze moeten hun weg kunnen vinden naar het uitoefenen van invloed.

Respondent: Dus het speelt wel maar de manier waarop invloed uitgeoefend kan worden is dan nog onduidelijk.

Expert: Ja en de manier van praten. Het is wel grappig als je MBO-student zet naast een WO-student. Als de WO-student dan begint te praten heeft de MBO-student zoiets van raar verhaal ik snap het niet. Er is dan een soort taalverschil terwijl als je die WO-student weer met ons laat praten is er ook een soort van taalverschil, dan krijg je wat is dit een raar ambtenarentaaltje. Dus het is heel belangrijk dat wij als ambtenaren de taal van de jongeren kunnen spreken en niet andersom. Want we zijn allemaal jong geweest als ambtenaar dus we kunnen de taal van de jongeren oefenen. In onze raad moeten we ook heel goed kijken hoe we een taal kunnen spreken die voor iedereen toegankelijk is. Het moet mensen niet afschrikken omdat het te complex klinkt want het gaan over hele wezenlijke dingen. We hebben daarvoor bijvoorbeeld een sollicitatieproces ingericht. Ben ik heel trots op want ik vind het leuk om te bedenken hoe je creatieve oplossingen kunnen verzinnen. Voor onze afgelopen sollicitatieronde hebben we gezegd 'je mag solliciteren en hierbij moet je antwoord geven op vijf vragen. Je mag een brief sturen, dat is natuurlijk voor theoretisch opgeleiden, maar je mag ook een filmpje doen of een of ander knutselwerk waarin je laat zien waarom je milieu belangrijk vindt. Zolang je maar de vijf vragen beantwoord'. Dat is heel vrij zodat je ook de verschillende kwaliteiten benut anders willen de theoretisch opgeleide het altijd met hun motivatiebrief. Dat is juist niet wat je wil. Soms hebben we tijdens het sollicitatieproces ook gekozen op basis van 'we hebben al heel veel van jou groene jongeren dus we kiezen jou niet'. We kiezen juist de jongeren die nog heel weinig met milieu heeft maar wel uit een omgeving komt met veel milieuvuiling die juist praktisch opgeleid is. Misschien kan hij of zij in zijn werkveld wel heel veel doen met de kennis die bij ons wordt opgedaan. Je bent dan ook een soort deur naar die wereld. Daarom hebben we heel specifiek gekeken van welke mensen willen we graag hebben buiten die bubbel.

Respondent: Als je deze mensen wil bereiken dan doe je dat online en offline gaf je net al aan. En via de website als straks de tool in werking is. Welke kanalen worden er verder ingezet in jongeren te bereiken?

Expert: Dat is ook een goede vraag. Daar kunnen ze ook nog heel veel leren, daar valt nog winst te behalen. We hebben nu wel als we nieuwe leden willen werven gaat dat heel goed via LinkedIn, Instagram, Facebook en al die andere platforms maar mensen ertoe bewegen om deel te nemen aan een participatiesessie werkt minder goed. De jongeren bij de JMR hebben ook niet zoveel ervaring met hoe kun je nou jongeren bereiken, betrekken en ze daadwerkelijk op locatie laten komen. Daarvoor heb ik graag dat ze mij vragen want ik weet als ambtenaar maar ook als diplomaat wel hoe ik moet netwerken. Daar loopt het een beetje op spaak en daar gaan we de komende tijd overdenken zodat die zalen straks 100 jongeren hebben in plaats van die 10 á 20 die nu komen. Dus daar zijn we momenteel mee bezig. Maar sociale media spelen een hele belangrijke rol, het gaan naar plaatsen waar jongeren zijn, het aanschrijven van Mbo-scholen helpt. En ook het samenwerken met de nationale jongeren raad heeft ons enorm geholpen. Want die hebben al een groter netwerk met jongeren. Zij hebben heel veel expertise en ook op diversiteit. We spreken bijvoorbeeld met Laura de Vries, zij is diversiteitexpert die ook klimaatambassadeur is en vicevoorzitter van de JMR. Dit helpt ons heel erg om na te denken over hoe we het moeten doen met diversiteit en of we nog mensen in ons netwerk hebben die nuttig kunnen zijn. Zo proberen we via via steeds meer jongeren te bereiken.

Respondent: Duidelijk! Je gaf daarstraks aan dat de jongeren vaak eerst een uitleg krijgen over het desbetreffende thema, geven we ze lessen of voorzien we ze van informatie. Je wil hierbij graag jongeren betrekken die nog niet zo vaak in aanraking zijn geweest met participatie rondom milieu. Hoe worden zijn voorzien van deze informatie? Ik kan me voorstellen dat jongeren vaak niet weten waar het over gaat bij milieu.

Respondent: Milieu is een triggerwoord. Dit is net als de milieu- en klimaatbeweging, dit wordt door veel jongeren in één adem genoemd terwijl dit twee verschillende dingen zijn. Dus daar komen jongeren vaak op

af. Meestal geef ik zelf de presentatie vanuit het Ministerie. Vaak begint dit met 'hé leuk dat jullie er zijn, we zitten hier omdat we het belangrijk vinden dat jullie stem wordt gehoord en jullie mening wordt meegenomen. Je kunt me er ook op aanspreken als dit niet gebeurt.' Vervolgens ga ik heel laagdrempelig te werk. 'Wat vinden jullie ervan?', 'Wat denken jullie dat milieu is'. Daarna leg ik uit van milieu voor ons, als ministerie, is. Ik leg uit hoe dit de jongeren nu en in de toekomst raakt. Je kunt dan een aantal milieuproblemen noemen en ik kan wat vertellen over het programma waar we mee bezig zijn en waarom jongerenparticipatie zo belangrijk is. Zo maak ik hier een verhaal van, van maximaal 20 minuten, dat niet te lang mag duren. Dit vormt dan de basis. We hadden pas bijvoorbeeld een gesprek tussen mij en een meisje van 14 over milieu. Wat betekent dit voor haar en wat betekent het voor mij. Dit vond ik een hele leuke vorm om hier laagdrempelig een discussie over te vormen. Daarna bespreken we dit met de jongeren. Het gaat dan leven omdat er al een brug is geslagen tussen de jongeren en het praten met een ambtenaar.

Respondent: Op deze manier worden participanten dus voorzien van informatie om hun mening te vormen.

Respondent: Op deze manier kunnen ze een geïnformeerde keuze maken. Ik heb heel erg gemerkt dat als je vraagt 'wat vind je van milieu?' dat je altijd krijgt: afval op straat, klimaatactie en misschien microplastics. En daar blijft het dan bij terwijl het juist belangrijk is te denken aan bijvoorbeeld smog, PFAS in de grond, hormonen in het water of de bonnetjes van de AH waarop stoffen zitten die via je handen je hormonen kunnen beïnvloeden waar zeker vrouwen heel veel last van kunnen krijgen. Dat weten jongeren allemaal niet maar daar moeten we het wel over hebben want dat raakt je in je dagelijks leven en dat kan impact hebben.

Interviewer: Jongeren hebben dus eerst informatie nodig voordat ze kunnen meepraten.

Respondent: Ja dat maakt het ook levendig en tastbaar. Aan de ene kant willen we natuurlijk informatie ophalen bij jongeren maar wat we een net zo belangrijk doel is, is om te informeren over wat er speelt rondom het milieu. Als ze eenmaal de ogen hebben geopend kunnen ze het nooit meer ontzien. En

daarnaar de empowerment om te laten weten dat wij het als overheid belangrijk vinden naar jongeren te luisteren, rammel dus ook aan de deur voor andere onderwerpen die je belangrijk vindt.

Interviewer: Als jongeren hun stem hebben laten horen en deel hebben genomen aan participatietrajecten, of dit nou leden of niet leden zijn. Hoe wordt hun inbreng dan meegewogen en hoe wordt dit naar hen teruggekoppeld?

Respondent: Dat is een heel goed punt. We zijn nu in de fase dat we, vanaf volgende week, gaan spreken over het stuk dat er nu ligt en daarop kunnen ze input aanleveren. Ze hebben eerst via verdiepende sessies verschillende onderwerpen geagendeerd, ze hebben ook een notitie aangeleverd en dat hebben we meegenomen in onze tekst. Dat noemen we de houtskoolschets. Dat is een document waarin staat welke onderwerpen er spelen, wat we belangrijk vinden. Die punten zijn nu meegenomen en staan in dat document. We gaan nu in gesprek met de JMR. Nu gaan we de komende weken met hen in gesprek. We geven aan op welke manier we het hebben meegenomen, is het zo goed of zijn er meer punten die meegenomen moeten worden? De JMR heeft dus veel eerder input kunnen leveren dan andere stakeholders. Ze zijn er echt vanaf het begin maar nu gaan we dus ook mee als een gelijkwaardige partner net als al die andere partijen die we nu vragen en dan kijken we wat daaruit komt. Dingen als de generatietoets is bijvoorbeeld een kernding, daarvan zeggen we nu als daar moeten we iets mee.

Interviewer: Hun input wordt dus daadwerkelijk meegewogen maar er wordt ook teruggekoppeld hoe dit wordt meegewogen.

Respondent: Ja en dus ook hoe. Daarnaast wordt ook gevraagd, als het eenmaal staat, vind je dat het zo goed staat. Je hebt natuurlijk verschillende partijen die wat vinden. Soms hebben we een gesprek gehad waarin de een A vindt en de ander B, je gaat dan ergens in het midden zitten. Je kunt dan zeggen 'we hebben het meegenomen en het werd uiteindelijk dit' maar je kunt ook zeggen we nemen jullie punten als geheel mee en gaan het niet afwegen tegen andere belangen want we vinden het een

heel goed idee. Bijvoorbeeld bij de generatietoets, 'staat het zo goed in de tekst zoals jullie het bedoeld hebben?'

Interviewer: De jongeren hebben dus in de eindfase ook nog input leveren.

Respondent: Ja, dit kan alleen omdat ik de schrijver ben. In mijn functie kan ik het op deze manier doen. Ik kan het ook met mijn collega's afstemmen en aangeven dat ik het belangrijk vind en dat we het daarom zo doen. Daar kan ik ook over zeuren. Ze zijn het niet altijd met mij eens maar dat maakt het ook sterk. Terwijl als je iemand hebt die minder autonomie heeft omdat hij wel met jongeren bezig is maar niet het stuk schrijft, is het veel moeilijker. Omdat ik als het ware twee petten op heb, is dit mogelijk. Op een intensieve manier.

Interviewer: Dat lijkt me inderdaad een luxe. Je gaf straks aan dat de jongeren die deelnemen vaak hoogopgeleide jongeren, jongeren met een witte huidskleur of jongeren uit de groene bubbel zijn. Is dat kenmerkend voor de jongeren die deelnemen aan trajecten van de JMR of lid willen worden/zijn bij de JMR?

Respondent: Aan het begin was het inderdaad vaak de witte hoogopgeleide jongeren uit een goed milieu. Nu zijn we dus heel actief aan de slag gegaan om ook jongeren met een andere achtergrond te betrekken. We hebben nu een speciale jongerenafdeling dat noemen we de JMRZ, van de Zoomers. Dit zijn dus jongeren tot 18 jaar. En die club is al veel meer divers. Ze hebben nu ook meer verschillende achtergronden. Migratieachtergronden maar MBO- en HBO-studenten. Het is nog steeds 30% à 40% maar het begin is er. We zetten er nu volledig op in maar het is heel moeilijk en je moet hoogopgeleide mensen iedere keer weer afwijzen. Want dat is ongeveer 80% die zich aanmeldt. Ik ben vooral blij dat we hierin stappen hebben gezet. De jongeren willen het ook zelf. Ze vinden het raar dat er alleen maar witte jongeren binnen de JMR zijn en vinden dat ze daar iets aan moeten doen. Ze doen het vanuit zichzelf en niet omdat ik het vanuit de overheid belangrijk vind. Hier zie ik de grootste stappen. In de bestuursfuncties hebben we ook een heel divers team. Hier hebben we

heel hard aan moeten trekken maar dat is gelukt, daar ben ik blij mee. De leden moeten we straks weer opnieuw gaan werven. Bij de vorige lichting was het 2 van de 21 met een migratieachtergrond. Hopelijk hebben we er bij de volgende weer meer, daar leren we weer van. Bij de JMRZ is dit dus een veel grotere club.

Interviewer: De JMR richt zich op jongeren tussen de 12 en de 30 jaar. Merk je dat het dan in bepaalde leeftijdscategorieën makkelijker is een diverse groepen jongeren te verzamelen?

Respondent: Hoe jonger, hoe diverser valt mij op. Hoe jonger hoe minder moeite we moeten doen. Hoe ouder hoe meer moeite we moeten doen. Het lukt wel maar dat kost wel veel meer moeite.

Interviewer: Waar denk je dat dit aan ligt?

Respondent: Er is een soort ontwikkeling gaande waarbij jongeren doorhebben dat hun stem wordt gehoord en dat er veel gebeurt in de wereld. De jongerenklimaatprotesten hebben bijvoorbeeld enorm geholpen. Toen ik twee jaar geleden naar de klimaatconferentie in Polen ging was er een club jongeren van homogene witte hoogopgeleide jongeren die dan gingen protesteren. Nu was ik bij de nacht van de VN en ging iedereen naar de klimaatconferentie om te protesteren. Het leek wel een soort schoolreis, ik dacht echt wauw! Dat is wel een soort ontwikkeling. De jongeren die worden wakker, ze laten hun stem horen, ze rammelen bij ons aan de deur en pikken het niet meer dat ze alleen voor een fotomoment worden meegenomen. Ik zie daarin wel echt een sterke ontwikkeling onder jongeren die richting volwassenheid gaan.

Interviewer: Ik denk dat ik een hele hoop informatie inmiddels heb. Het is heel fijn als iemand gepassioneerd over een onderwerp praat. Zo kom ik veel te weten over de JMR en hoe het eraan toe gaat. Ik heb nog wel een vraag. Ik heb moeilijkbereikbare jongeren nu gedefinieerd als laagopgeleide jongeren en jongeren uit achterstandswijken. Dit komt natuurlijk ook al terug in wat je eerder vertelde: het is

vooral wit en hoogopgeleid. Waar denk je dat het aan ligt dat deze groep niet participeert of in ieder geval nog niet bereikt is?

Respondent: Dit ligt aan onze overheid. Hier werken alleen hoogopgeleide witte mensen. Die weten helemaal niet hoe dit moet. Ze zijn zich hier niet van bewust en bedoelen het allemaal goed. Maar in ons dagelijks leven komen wij op kantoor bijna nooit mensen met een kleurtje tegen toch? Misschien een schoonmaakster en een mevrouw bij de receptie. We zijn verleerd om met deze mensen in gesprek te gaan. En in de wijk waar je woont, er ontstaat toch een inkomensverschil dus na een tijdje woon je allemaal in de duurere wijken die ambtenaren. Daar kom je misschien dus ook weinig mensen met een kleur tegen. En ook op school, je wordt vanaf de middelbare school ook in een vwo-klasje gezet. We zijn het daardoor als samenleving niet meer gewend. Alleen in het voetbalteam misschien nog of op de basisschool. Maar we zijn het niet meer gewend om praktisch opgeleide mensen te spreken en te weten wat er bij hen leeft. We hebben allemaal dezelfde problemen waar we mee moeten dealen maar op een andere manier en met een andere bewoording en misschien emotie. Daar moeten we iets aan doen. We komen als ambtenaren eigenlijk heel weinig uit onze bubbel, we komen heel weinig uit het ministerie en we praten we beperkt met de buitenwereld. Als we met de buitenwereld praten is het met andere overheden of grote organisaties waar ook allemaal witte mensen zitten. Terwijl wanneer ga je nou met de fietsenmaker praten over het beleid. En dan kun je denken wat kan de fietsenmaker nou vinden van mijn beleid maar het raakt die man dus daar moet je iets mee. Dat is iets wat terug moet. Daar lopen we nu tegenaan. Als overheid moet je dus denken: ga naar de plekken waar de mensen zijn die je wil bereiken. Laat ze niet naar jou toekomen want dan komen alleen de hoogopgeleide jongeren. Ga naar het sportveld, ga naar de school. Daar zijn de windmolenbouwers en zonnepaneelleggers van de toekomst. Die heb je superhard nodig. Zij hebben dezelfde issues, alleen er komt nooit iemand. Ze zijn dus heel blij als er iemand komt die naar hen luistert. We meten dus weer naar de samenleving toe.

Interviewer: Mooi antwoord wat je geeft! Voor nu heb ik denk ik alle informatie. Er gaan vast nog vragen komen gedurende het onderzoek. Ik ben natuurlijk ook heel benieuwd wat er uit de focusgroep komt.

Respondent: Bel gerust als je meer informatie wil of als je vragen hebt. Laat ook even weten wat je opschrijft zodat ik daar akkoord op kan geven.

Interviewer: Ik zal je het transcript van het interview toesturen en natuurlijk het eindonderzoek. Heel erg bedankt voor nu.

Bijlage 4: Transcript expertinterview 2

Interview medeoprichter

Tijd: 13.00 – 13.30

Datum: 2-12-2021

Interviewer:

Hi [naam], ik zal eerst even iets over mezelf en mijn onderzoek vertellen voordat ik allerlei vragen aan je ga stellen. Mochten er tussendoor dingen zijn waarvan je denkt die zijn belangrijk, die moet je weten zeg het dan vooral want alle informatie is welkom. Ik ben dus Charlotte, ik ben 24 jaar en woon in Utrecht. Ik studeer aan de Universiteit Utrecht, de master Communicatie en Organisatie en dit is eigenlijk mijn laatste fase: de masterscriptie. Hierna ben ik dan als het goed is ook afgestudeerd. Ik loop nu stage bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat op de directie participatie en daar wilde ik graag onderzoek doen naar jongerenparticipatie. Daarna is natuurlijk al wel het een en ander over te vinden. Toen gaven ze bij het Kennisknooppunt aan dat ik bij de JMR moet gaan kijken omdat jullie daar al wel druk mee bezig zijn. Dus mijn onderzoek richt zich nu op de JMR en dan kan er in de toekomst worden gekeken of de resultaten generaliseerbaar zijn naar andere thema's. Dat een beetje over mij, zou jij iets over jezelf willen vertellen?

Respondent:

Ja, tuurlijk. Mijn naam is [naam] Ik zit nu al een jaar bij de JMR, ik ben dan ook een van oprichters. Dat kwam omdat ik in mijn tussenjaar heel erg geïnteresseerd was in milieu. Heel eerlijk gezegd wist ik ook niet dat het als jongeren mogelijk was om op deze manier mee te doen. Ik dacht je moet gewoon gaan studeren en je plek afwachten als het ware en dat wilde ik niet. Toen kwam ik heel toevallig een vriendinnetje van mij tegen die iets deed bij de NJR, ik weet niet of je dat kent? Dat is de Nationale Jongeren raad of Jeugdraad. Toen heb ik daar gekeken wat er allemaal mogelijk was, mee gedaan aan een aantal dingen. Toen bleek dat er heel veel mogelijk was. Via de NJR heb ik ook Peter Akkermans ontmoet, die ken je waarschijnlijk van het team (interviewer: ja). Hij stelde eigenlijk de vraag hoe kunnen we jongeren nu het beste betrekken bij het milieubeleid. Dus toen zei ik: waarom niet gelijk iets structureels zoals een jeugd raad die een aantal jaren met jullie meeloopt en er op die manier altijd een plekje voor jongeren is aan tafel. Toen was hij enthousiast en

andere jongeren waren ook enthousiast. Toen zijn we gaan bouwen, ik heb er een jaar lang heel erg hard aan gewerkt maar mijn tussenjaar is voorbij, ik kan niet eeuwig doorgaan dus ik heb het voor mezelf een tandje teruggedraaid bij de JMR. Ik doe nu de studie Liberal art & Science in Den Haag. Heel erg leuk en heel erg druk, dus het is nu wel iets minder voor mij.

Interviewer: Wat leuk! Je bent dus via een vriendin in aanraking gekomen met jongerenparticipatie?

Respondent: In aanraking met het idee van jongerenparticipatie in het algemeen. Met Peter ben ik in aanraking gekomen via de NJR, tijdens de week van de VN was dat.

Interviewer: Waarom vind je het zo belangrijk om een organisatie als de JMR op te richten?

Respondent: Het was natuurlijk mijn eigen idee om de JMR op te richten. Waarom ik dat zo belangrijk vond is, en dat is zeker niet voor alle volwassenen ben ik inmiddels achter, omdat mijn eigen generatie net wat meer druk kan zetten op milieubeleid en in het algemeen op progressief beleid. We zitten natuurlijk in een hele strakke democratie, en dat heeft heel veel voordelen en daar ben ik ook niet op tegen maar jongeren voelen denk ik dat het direct om hun toekomst gaat en direct om hun emoties die daarbij komen kijken. Ze voelen meer die druk en sluiten zich minder af voor verandering denk ik. Ik zeg dit heel voorzichtig omdat ik mensen die in een andere generatie zitten en heel erg hun best wil afzetten. Maar jongeren kunnen gewoon aan de bel trekken en ouderen die al wel in die strakke bureaucratie zitten wakker kunnen schudden: van jongens het moet echt anders en het moet nu en dat werkt heel goed. Dat hoor ik ook van volwassenen, dat het echt heel goed werkt en dat jongeren die rol kunnen aannemen.

Interviewer: Dus het hele idee slaat aan, dat merk je al wel?

Respondent: Ja, je bedoelt het idee van de JMR of?

Interviewer: Ja, beide.

Respondent: Ja, vooral als we het hebben over de rol die jongeren aan kunnen nemen, niet iedere jongeren is natuurlijk hetzelfde. Maar iets wat alle jongeren kunnen doen is aan de bel trekken. Het wakker schudden van volwassenen en het aansporen.

Interviewer: Over welke thema's gaan de processen binnen de JMR? Was dit aan het begin al heel erg duidelijk of is dit tussentijds ook nog veranderd?

Respondent: Het wordt een heel lastig verhaal maar ik ga het proberen kort te houden. Het gene wat de JMR onderscheid en wat ook een beetje het fundament is, is dat we democratisch te werk gaan. Dit betekent dat we zoveel mogelijk meningen van jongeren willen verzamelen voordat we iets schrijven of een advies leveren. Het eerste jaar ging dat natuurlijk wat lastiger, je bent er pas één jaar en dan is je bereik gewoon nog niet heel erg groot in tijden van Corona. Dat is heel erg lastig voor ons geweest. We zijn daar bij de JMR wel echt heel erg streng op. We hebben gelukkig een enorme organisatie achter ons staan met ruim 60 leden en we worden nog groter over 2 weken volgens mij. Dan gaan we al richting de 80, dus dat is wel heel erg leuk. Dus dan hebben we natuurlijk een heel erg breed vlak van jongeren, ze komen echt uit Drenthe, Brabant, Limburg en Zuid-Holland. Iedereen door elkaar. Nu worden her er nog meer omdat we bezig zijn met verschillende sollicitatierondes. Ze zitten allemaal verdeeld over verschillende werkgroepen en commissies. Dat is ook een beetje de structuur van de JMR. Ik denk ook dat dat en beetje staat voor deze generatie, dat we heel erg structureel en gedetailleerd te werk gaan. Misschien zelfs een beetje te perfectionistisch maar we willen graag dat het goed en snel gebeurt dus daar werken we heel erg hard aan. De adviezen die we leveren die leveren we dus op basis van die commissies die heel veel meningen van jongeren ophalen.

Interviewer: Dat is heel erg duidelijk. Kun je me iets vertellen over participatieprocessen zelf want daar richt mijn onderzoek zich natuurlijk op. Het loopt bij de JMR misschien een beetje door elkaar omdat er zowel gesprekken met alleen leden zijn als gesprekken met jongeren die geen lid zijn. Kun je iets vertellen over hoe die processen zijn vormgegeven?

Respondent: Ik probeer even scherp te krijgen wat je precies bedoelt. Bedoel je participatieprocessen zelf of?

Interviewer: Ja, ik heb bijvoorbeeld vernomen dat er wel eens gesprekken zijn geweest met leden van de JMR ook maar met niet leden maar er zijn natuurlijk ook gesprekken met alleen leden over het beleid.

Respondent: Oké, duidelijk. Wat de overheid doet op dit moment is dat ze bij elke stap die ze zetten richting het NMP, het nationaal milieuprogramma, is dat ze er een mail uitgooien waarin staat dat het weer zover is en dat er beslissingen genomen gaan worden, komen jullie ook aan tafel zitten? Dat is heel erg leuk. We merken ook dat we daarin heel erg serieus genomen worden, er wordt vaak ook echt de tijd voor uitgestrekt. Het is wel eens een drie uur durende meeting met iemand van het ministerie en volgens mij ook iemand van participatie erbij om het er over te hebben wat de stap inhoudt, wat er nu op tafel ligt op bepaalde stukken na dan. Voorafgaand aan zo'n sessie wil je natuurlijk wel een advies klaar hebben liggen, dus door enerzijds met buitenaf te overleggen en daar meningen op te halen maar anderzijds ook door een paar sessies vooraf te organiseren met jongeren intern en iedereen die daar geïnteresseerd in is en tijd voor heeft. We blijven jongeren en het is onbetaald werk dus niet iedereen kan daar altijd bij aanwezig zijn helaas. Die gaan dan het stuk doorlezen en hun mening geven om er vervolgens over in gesprek te gaan. Het zijn vaak hele lange gesprekken maar wel productief. Dan nemen we dat dus mee naar het overleg of op in het officiële advies rapport.

Interviewer: En de gesprekken met de niet leden, kun je daar iets over vertellen?

Respondent: Wat nog wel een belangrijk detail is bij de vorige vraag is dat er een commissie beleid is en die doen wel echt het grootste werk hoor wat betreft adviezen leveren en informatie binnen de JMR verzamelen. Wat dat betreft dus zijn echt 80%, want dat is hun hoofdtaak. Daar zitten ook wat meer specialisten. We zijn wel echt heel divers, ook op verschillende onderwijsniveaus. Maar daar hebben we wel echt gezegd je moet je op een onderwerp focussen zodat je wel een bepaalde expertise in huis hebt en dat je weet wat er mee gedaan wordt. Buiten de JMR hebben we de commissie participatie en de commissie O&O. Nee sorry, de werkgroep participatie binnen de commissie O&O. Die zijn dus echt constructief bezig met het verzamelen van meningen buiten de JMR in allerlei verschillende varianten. Het zijn heel veel verschillende werkgroepen die zich daar op heel veel verschillende manieren op richten. Ik kan heel veel voorbeelden gaan noemen maar ik weet niet of dat is waar je naar op zoek bent. Het is in ieder geval een commissie met werkgroepen.

Interviewer: Hoe worden de jongeren gevraagd om deel te nemen aan dat soort gesprekken?

Respondent: Dat kun je misschien beter vragen bij de communicatie daarvan want dat weet ik niet echt. Ik kan wel zeggen wat ik heb meekregen in het bestuur groepen. Ik ben zelf nooit bestuurslid O&O geweest. Wat ik me kan herinneren is dat we in ieder geval via scholen de communicatie uit gaan breiden. We zijn nu bijvoorbeeld bezig met sollicitaties, wat natuurlijk een manier is om jongeren van buiten de JMR betrekken. We zijn ook bezig met politieke organisaties, andere politieke jongerenorganisaties waar we dan contact mee op nemen zoals de JNR die ik net noemde. We hebben nu in ieder geval rond de 80 potentiële groepen van organisaties en scholen. Via die lijst zetten we de communicatie dan uit.

Interviewer:

Oké duidelijk. Hoe worden deze jongeren voorzien van de juiste informatie om op deel te kunnen nemen?

Respondent:

Dat ligt aan het evenement. Soms heb je interne evenementen en soms heb je een evenement dat specifiek gericht is op de participatie. Daar zijn we echt nog specifiek mee bezig hoe we dit het beste kunnen aanpakken. Dat hebben we niet via zo'n lijst gedaan want die hebben we echt net pas opgesteld. Die is dus nog niet echt gebruikt behalve voor de sollicitaties. De enige manier van communicatie die we tot nu toe hebben gebruikt, voor zover ik me kan herinneren, is dat we heel erg hebben ingezet op sociale media. Maar sociale media, ik weet niet of je daar ooit mee gewerkt hebt, is echt een grote gok met alle algoritmes die constant veranderen en de grote partijen die altijd winnen. Al helemaal buiten de bubbel, want omdat die algoritmes continue veranderen krijg je niet dat diversiteitsstukje wat we toch wel graag willen. We gaan ons nog wel blijven inzetten op sociale media maar we willen ons meer uitbreiden tot andere manieren van reclame maken. Hoe dat nog wordt, dat weten we nog niet.

Interviewer:

Precies. Je zei net al dat jullie graag buiten de bubbel. Heb je nu het idee dat jongeren binnen de JMR een afspiegeling van de maatschappij vormen?

Respondent:

In zekere mate wel. Topografisch gezien zitten we zeker op diversiteit. We zouden wel graag meer jongeren buiten de steden willen hebben. Want ondanks dat we jongeren hebben uit Brabant, Groningen en Drenthe komen deze jongeren wel altijd uit hoofdsteden. Dat is toch een stukje bubbel wat je dan meeneemt. Het is een andere stad maar je snapt wat ik bedoel. Dus daar willen we ons wel meer op richten. In religie is er wel diversiteit maar die mag groeien vind ik zelf. Ik denk dat we vooral qua sociale achtergrond achterlopen. Het maakt niet uit welke religie je hebt of uit welke provincie je komt maar iedereen komt wel uit een veilige bubbel. En dat zie je, dat zie je op de foto's die we maken en dat zie je aan de uitstraling. Het is een bepaalde stijl, grotendeels wit,

atheïst of christelijk. Dat is gewoon heel zonde. Want omdat je dat stukje representativiteit niet meeneemt trek je ook mensen buiten de bubbel niet aan. Want die zien zichzelf niet terug in de foto en daar proberen we echt heel hard aan te werken, daar zijn we nu één jaar mee bezig. Het is alleen heel erg lastig om dat op te lossen als persoon uit de bubbel, daar zijn we helaas ook nog niet heel erg succesvol in geweest. We hebben daar nu ook een aparte werkgroep voor omdat we dachten: los van alle commissies lukt het blijkbaar niet dus we gaan er een speciaal team op zetten. Die gaan vanaf 18 december beginnen en dan één jaar lang knallen.

Interviewer: En hoe zit dat met diversiteit in het opleidingsniveau?

Respondent: Dat is denk ik voornamelijk de bubbel waar ik het over had. Universiteiten zijn helaas duur, ik studeer zelf en ben er nu achter gekomen hoe duur het is om studeren en op kamers te wonen. We doen altijd alsof het heel goedkoop is in Nederland maar het is een privilege om dat te kunnen zeggen. Dus toch wel bijna alleen maar Uni. We hebben wel een JMRZ-groep, dat zijn jongeren onder de 18. De reden dat we dat hebben gedaan, dat heb je misschien ook wel gehoord, is omdat deze jongeren gewoon een hele andere doelgroep zijn. Daar moet op een hele andere manier meer om worden gegaan met betrekking tot AVG maar ook binnen zo'n grote organisatie. Daar moet net een stukje extra aandacht aan en dat gaat heel goed. Die jongeren komen zover ik weet wel van verschillende middelbare schoolniveaus. Maar weet je wat het is? Het is onbetaald werk dus dat is denk ik waarom we die diversiteit niet halen. Dan komen we op dat economisch punt. Het zijn toch altijd de jongeren van het VWO of de Uni die er al een vrijwilligersbaantje bij doen. Dat zie je niet zoveel op andere niveaus helaas. Dus omdat we onbetaald werk moeten leveren denk ik dat de diversiteit gewoon heel erg lastig blijft.

Interviewer: Hoe denk je dat het op gebied van motivatie zit? Wat denk je dat de motivatie van de jongeren die nu wel deelnemen?

Respondent: Ik denk dat ondanks dat we proberen te zoeken naar jongeren buiten milieu en klimaat, het toch wel een grote reden is dat jongeren mee willen doen omdat het over milieu en klimaat gaat. En dat is niet per se iets ergs maar we willen wel dat stukje diversiteit en weerspiegeling van de maatschappij. Dat is ook wel een mooie trouwens de politieke diversiteit. Daar moeten we nog aan werken want we hebben nu midden, links en we hebben wel één rechtse jongen. Ik denk het politieke stukje het andere stukje is milieu klimaat. Het laatste oordeel is denk ik omdat ze het gewoon leuk vinden.

Respondent: Hoe denk je dan dat bijvoorbeeld voor MBO'ers zit? Waarom denk je dat zij niet willen deelnemen?

Interviewer: Het is niet per se MBO. We hebben wel één jongen die MBO is of HBO dat weet ik eigenlijk even niet. Maar ik denk dat de reden dat we die mensen niet bereiken, dat vind ik lastig om uit te leggen, maar ik denk dat het komt omdat daar niet op gericht wordt. En dat de representativiteit nu ook niet aanspreekt. Ik denk dat mensen die geen MBO hebben gevolgd een bepaalde bubbel vormen, en dat heeft de Uni en het HBO natuurlijk ook. En omdat we die bubbel zijn en omdat we die bubbel uitstralen, zien die MBO'ers en de HBO'ers dat ook en dan zien ze zichzelf niet terug. Dat is onbewust de grootste oorzaak, naast dat het onbetaald is. Ze voelen zich er daarom niet toe aangetrokken.

Respondent: Denk je dat het niveau van de JMR wel toereikend is voor lager opgeleide jongeren?

Interviewer: Ja, dat zeker wel. Daar doen we ook echt ons best voor. Het ligt er natuurlijk ook heel erg aan wat je doet en hoeveel tijd je eraan kan besteden. Maar dat verschilt ook heel erg per niveau. Kijk, de ene student kan er 20 uur per week aan besteden en de ander steekt er 2 uur in. Dat verschilt niet per niveau dat is iets wat überhaupt verschilt. We zijn er nu heel intensief mee bezig omdat dat niet loopt zoals we zouden willen. Er is nu ook een HR-groep

naast een diversiteitsgroep. HR focust heel erg op hoe ze jongeren bereiken. Ik denk dat zij, wat dat betreft, de verandering ter weeg brengen.

Respondent: Ik snap wat je zegt. Denk je dat het ook interesse is. Dat jongeren met een lager opleidingsniveau ook minder interesse hebben in milieu?

Interviewer: Nee, dat denk ik echt zeker niet. Dat is echt het mooie van de generatie, dat bijna iedereen is geïnteresseerd in politiek. Dat komt ook door sociale media, daardoor zijn ze erachter gekomen dat politiek eigenlijk alles betreft. Mensenrechten, klimaat, milieu, discriminatie en biodiversiteit. Dat komt natuurlijk omdat iedereen natuurlijk continue op z'n telefoon zit, wat eigenlijk heel slecht is, heeft het ook iets moois. Omdat ze constant het nieuws zien. Iedereen heeft er op die manier een mening over gevormd ondanks dat ze misschien op school minder in contact komen met deze beroepen en meer praktisch gericht zijn. Zelfs daarvoor zijn nu opleidingen die beter geschikt zijn en ook al is dat niet hun richting het speelt in hun dagelijks even.

Interviewer: Als je nu, zonder dat je ergens rekening mee hoeft te houden, iets zou kunnen veranderen bij de JMR. Wat zou dat dan zijn?

Respondent: Het bereik! En daarom ben ik ook communicatie en marketing gaan doen. Ik dacht ik kan het niet meer aanzien, ik moet er iets aan doen. En helaas ging het vorige lid, wat ook een heel fijn lid was, die had het toch minder makkelijk want die had geen HR-groep en geen team marketing en communicatie. Dus ik mag van geluk spreken in de tijd dat ik het ga doen en gaat het hopelijk wat sneller.

Interviewer: Ja, als ik het goed begreep gaat het bereik nu voornamelijk via-via.

Respondent: Ja, dat is wat ik net bedoelde. We doen aan sociale media maar het blijft binnen de huidige bubbel, zelfs als je er geld op zet. Het is zo'n onmogelijk spelletje om tussen te komen.

Interviewer: Zijn er nog andere dingen waarvan je nu zegt: dat is belangrijk voor jou onderzoek?

Respondent: Nee, zijn er nog dingen die jij nodig hebt of wilt weten?

Interviewer: Nee, het is voor mij heel fijn dat je vanaf het begin betrokken bent geweest dus voor mij is dit hele fijne informatie. Heel erg bedankt daarvoor. Waarschijnlijk ga je mijn onderzoek nog wel voorbij zien komen. Ik wil jou heel erg bedanken voor je tijd.

Respondent: Jij heel veel succes met je scriptie.

Bijlage 5: Codeboek individuele interviews

Codeboek deelstudie 1

Categorie	Subcategorie (<i>en deductief of inductief</i>)	Code	Betekenis
Jongeren die deelnemen aan participatie (DV1)	Onderwijsniveau (<i>deductief</i>)	J-1	Onderwijsniveau van jongeren die participeren.
	Achtergrond (<i>deductief</i>)	J-2	Achtergrond van jongeren die participeren.
	Motivatie (<i>inductief</i>)	J-3	Motivatie van jongeren die participeren.
Thema's (DV2)	NMP (<i>inductief</i>)	T-1	Er wordt geparticipeerd over het Nationaal Milieu Programma.
	Milieu (<i>inductief</i>)	T-2	Er wordt geparticipeerd over milieu.
	Scheidslijn milieu/klimaat (<i>inductief</i>)	T-3	Er wordt geparticipeerd over waar de scheidslijn tussen milieu en klimaat ligt.
	Directe omgeving (<i>inductief</i>)	T-4	Er wordt geparticipeerd over de directe omgeving van jongeren. (Politiek niveau)
Vormgeving (DV3)	Gesprekken (<i>inductief</i>)	V-1	Participatie in de vorm van gesprekken.
	Brainstormsessies (<i>inductief</i>)	V-2	Participatie in de vorm van brainstormsessies.
	Ontwikkeling (<i>inductief</i>)	V-3	De vorm van de participatie is nog in ontwikkeling.
Vormen participatie ladder (DV3)	Meeweten (<i>deductief</i>)	L-1	Participant wordt geïnformeerd.
	Meedenken (<i>deductief</i>)	L-2	Participant neemt deel aan proces om samen te denken over of te werken aan vraagstuk, besluit of dienst.
	Meebepalen (<i>deductief</i>)	L-3	Participant werkt vanuit gedeeld eigenaarschap aan een vraagstuk, besluit of dienst
	Zelf organiseren (<i>deductief</i>)	L-3	Participant neemt initiatief tot aanpak van vraagstuk, besluit of dienst.
Uitnodiging (DV3)	Fysiek (<i>inductief</i>)	U-1	De participant is fysiek uitgenodigd
	Sociale media (<i>inductief</i>)	U-2	De participant is via social media uitgenodigd
	Mail (<i>inductief</i>)	U-3	De participant is per mail uitgenodigd
CLEAR-model (DV3 / DV4)	Can do (<i>deductief</i>)	C-1	De vaardigheden en middelen van de participant om te kunnen participeren.
	Like to (<i>deductief</i>)	C-2	Door de participant gevoelde urgentie en drijfveren om te participeren.

Enabled to (<i>deductief</i>)	C-3	De manier waarop de participant in staat is gesteld door de organiserende partij om de participeren.
Asked to (<i>deductief</i>)	C-4	De manier waarop de participant uitgenodigd wordt/ zich uitgenodigd voelt om te participeren.
Responded to (<i>deductief</i>)	C-5	De manier waarop de inbreng van de participanten gewogen is/ doorgewerkt heeft en de manier.

Bijlage 6: Individueel interview I

Interview lid JMR

Datum: 8-11-2021

Tijd: 15:00 – 15:45

Interviewer: Fijn dat je tijd wilde maken hiervoor.

Respondent: Geen probleem, superleuk dat je hier onderzoek naar doet.

Interviewer: Ja, heel leuk het kwam eigenlijk zo. Ik wilde graag onderzoek doen naar jongerenparticipatie en daar moest ik een thema aan koppelen en toen zeiden ze bij het Kennisknooppunt gelijk: ja, dan moet je bij de JMR zijn want die weten nu als geen ander hoe je dat jongeren moeten betrekken over milieu. Dus zo kwam ik eigenlijk bij jullie uit. Dus vandaar eigenlijk en ja, zoals ik ook had beschreven, wil ik dan graag een aantal interviews doen met de jongeren die moeilijk te bereiken zijn en een aantal die al bereikt zijn en daar val jij dan onder en ik hoop dan ook nog, want ik heb nu vooral leden van de JMR, vijf jongeren te vinden die niet echt lid zijn maar wel deel hebben genomen aan de participatieprocessen. Dus daar ben ik nu nog maar op jacht. Maar dat is natuurlijk iets lastiger. Ik heb natuurlijk een topiclijst die ik graag wil aflopen, maar voel je ook vrij om iets vertellen als je denkt dit belangrijk. Misschien vind je het fijn als ik eerst iets over mezelf vertel. Ik ben de Charlotte, ik zit op de UU en doe de master Communicatie & Organisatie en als laatste onderdeel daarvan ben ik nu dus mijn thesis aan het schrijven over de JMR. Wat ik ga onderzoeken is inmiddels denk ik wel duidelijk. Zo ben ik eigenlijk via peter ook bij jou gekomen. Nogmaals, heel fijn dat jullie allemaal willen allemaal wel helpen. Toen dacht ik: nou jeetje dat is zo fijn als iedereen zo enthousiast is. Dus dat een beetje over mij. Ik woon in Utrecht en naast mijn studie rijd ik paard en werk ik in een delicatesswinkel. Zou jij het over jezelf willen vertellen?

Respondent:

Ja, zeker, ik ben dus [naam]. Ik studeer in Wageningen, ik doe een dubbele master, dus internationale ontwikkelingsstudies en klimaatstudies en het afgelopen jaar ben ik best wel nauw betrokken geweest bij de JMR. In januari ben ik erbij gekomen, toen was het eigenlijk nog niet echt iets, maar toen hebben we het samen ook opgericht, zijn we in het begin april van start gegaan met de pilot en toen was ik eerst een commissielid van de commissie beleid. Wij waren bezig met het organiseren van de sessies met team NMP, dus het Nationaal Milieu Programma, voor, om over specifieke thema's binnen milieubeleid te discussiëren. Van de zomer, ging onze voorzitter naar Hongkong verhuizen. Dus toen heb ik zijn functie overgenomen en kwam ik dus ook in het bestuur van de JMR terecht. Dus de afgelopen twee, drie maanden ben ik bestuurslid geweest bij de JMR. En sinds vorige week is het klaar met een pilot. Dus gaan we straks echt van start en dan is er een nieuw bestuur die het over gaat nemen.

Interviewer:

Hoe oud ben je? Goed en woon je ook zelf in Wageningen, of dat niet?

Respondent:

24 jaar, Ja zeker.

Interviewer:

Kom je daar ook vandaan?

Respondent:

Nee, nee, ik kom uit Groningen, een stukje verder weg.

Interviewer:

Jij vertelde al dat je dus een klimaat, milieu, relevante studies doet. Hoe ben je in aanraking gekomen met de JMR?

Respondent:

Ze waren dus met een groep van zes jongeren begonnen tijdens de nacht van de VN. Peter Akkerman, daar heb jij dus contact mee gehad, die was op de nacht van de VN had eigenlijk jongeren gevraagd hoe zijn betrokken willen worden bij het maken van het milieubeleid en er waren een aantal jongeren bij de heel enthousiast waren en met hem een soort team

hebben opgezet van zes mensen. En vanaf januari dachten ze: oké, dit is een beetje te veel voor ons, we moeten meer mensen hebben. En toen zag ik dus op de LinkedIn van een studiegenoot de oproep om mee te doen. Dus toen heb ik je hebt aangemeld.

Interviewer: Dus eigenlijk via een vacature, via LinkedIn aanraking gekomen. Had je via je studiegenoot je ook al verhalen over de JMR of was dit het eerste?

Respondent: Nee, dit was het eerste, wat ik had gehoord.

Interviewer: Waarom vind je belangrijk om deel te nemen aan de JMR, of in jouw geval, lid te zijn?

Respondent: Ehm, ik was hiervoor lid bij JMA. Dat jongeren milieu actief. Dat is de jongerenvereniging van milieudefensie en dat vond ik ook heel leuk. Sowieso vind ik het thema milieu gewoon een heel belangrijk thema, dus daar heb ik sowieso extra affiniteit mee. Alleen de JMA was best wel een activistische instelling. Dat vind ik heel belangrijk alleen past dat gewoon niet heel erg bij mij. Want ik vind activisme heel belangrijk om aandacht vragen voor een probleem. Maar ik zie mezelf naar aan tafel bij hoe gaan we het probleem ook echt oplossen. En wat ik begreep van de JMR wat dit meer soort van die schakel tussen jongeren en de overheid en echt meer gaan samen gaan praten over wat kunnen we gaan doen en dat sprak mij dus heel erg aan.

Interviewer: Dank voor duidelijke uitleg, De JMR richt zich natuurlijk op heel veel verschillende thema's rondom milieu. Aan welke thema's heb je zelf al deelgenomen of bij betrokken geweest? Welke thema's vond jezelf heel belangrijk?

Respondent: In het begin hebben we het thema aangedragen dat zeg maar alles wat nu onder milieu valt verspreid is over drie ministeries. Dat zeg maar klimaat, milieu en biodiversiteit zijn verspreid over drie ministeries en in het begin tenminste wat ikzelf dan heel belangrijk

vond, was dat dat men geïntegreerd met elkaar. Omdat je biodiversiteit en milieu volgens mij gewoon niet los van elkaar zien. En volgens mij is het niet dus ook zo dat ze biodiversiteit tijd wel willen gaan meenemen in het nationaal programma. Dus dat was wel een leuke winst voor ons. Twee andere onderwerpen waar we mee bezig geweest zijn, zijn licht- en geluid vervuiling, omdat dat nog een beetje vlekken zijn als het om kennis gaat. Als laatste waar ik heel veel mee bezig ben geweest en de generatietoets en dat is eigenlijk een toets om te testen, of beleid niet negatief afwentelt op jongere en toekomstige generaties. Maar dat bestaat nog niet. We zijn er wel heel veel mee bezig geweest van hoe zou je dan uit moeten zien en moet het dan ingevoerd worden op alleen beleid of bijvoorbeeld ook dat bedrijven op de productie van specifieke producten dat ook zouden moeten toepassen. Dus daar is nog heel weinig over bekend. Maar daar heb ik met de laatste maanden wel veel mee bezig gehouden. Hoe zorg je dat het eigenlijk rechtvaardig is zodat het milieubeleid niet alleen ons is maar ook voor de generaties van morgen zeg maar.

Interviewer:

Kun je vertellen hoe zo'n participatieproces bij de JMR wordt vormgegeven en hoe dat eruitziet?

Respondent:

We hebben dus verschillende commissies en dan zit ik dan bij de commissie beleid. Dus iets minder met de participatie kant te maken gehad. Maar er was ook een commissie participatie. Die hebben een paar brainstormen events opgezet en proberen daarmee zo veel mogelijk jongeren te bereiken, om te gaan praten over wat belangrijk is. Er was eentje georganiseerd en eentje online. Maar tot nu toe, als er nog niet heel succesvol, omdat de promotie van die evenementen gewoon niet zo heel erg lekker liep en we nog niet heel veel naamsbekendheid hadden. Dus nu zijn ze specifiek bezig met het bedrijf, ook aan een design thinking project waarbij er een echte participatie tool ontwikkeld wordt om straks heel breed in Nederland meningen op te halen. Ze zijn volgens mij daar zes uur per week gewoon op zo'n kantoor aan het brainstormen met post-its en alles om te kijken hoe gaan we nou iets opzetten waarbij wij zoveel mogelijk mensen bereid, niet alleen binnen het

milieubeleid maar ook daarbuiten kunnen bereiken. En wat is volgens mij nu het idee is, maar daar kun je misschien beter iemand anders wat over bevragen, is om een soort app te gaan maken zodat we online zoveel mogelijk mensen bereiken. Omdat mijn mond tot mond werkt gewoon beter maar als je iedereen in Nederland wil bereiken, is dat gewoon te veel werk. Dus daarom hebben ze nu volgens mij gekozen voor een app. Misschien leuk voor jou op 28 november komt er een presentatie over de participatietool en die kun je zowel online als offline bijwonen. Dus als je leuk vindt, kan ik je naam doorgeven zodat je op de uitnodiging komt te staan.

Interviewer: Jazeker, lijkt me leuk. Je zei net al dat er brainstormsessies zijn gehouden. Dat zijn dan denk ik groepsgesprekken. Waren die waren zowel online als offline?

Respondent: Ja, er was één in Utrecht georganiseerd en één gewoon ook online.

Interviewer: Via welke kanalen wordt de promotie daarover gedaan? Ben je daarvan op de hoogte?

Respondent: Op dit moment vooral via LinkedIn, Instagram en Facebook. Een wat we ook hebben we geprobeerd, maar dat is dan specifiek voor de sollicitatieprocedure dus toen we een nieuwe leden gingen werven, hebben we geprobeerd specifieke organisaties ook te contacteren om te vragen of zij onze vacature wilde promoten. En daarmee hebben we dus ook geprobeerd te kijken naar, niet alleen milieuorganisaties juist eigenlijk, ook juist ander soort organisaties. Ik ben er is persoonlijk niet heel veel mee bezig geweest maar ze zijn ook naar middelbare scholen gestuurd, naar MBO en HBO. Omdat we natuurlijk wel nog steeds een vrij homogeen publiek zijn, hoog opgeleid, dat is wel een beetje hoe we op dit moment eruitzien en daar zijn we nu wel een beetje verandering aan het maken, maar dat kan nog steeds veel beter. Dus voor de volgende procedure willen we daar ook nog meer op gaan focussen op diversiteit dus.

Interviewer: En hoe worden de jongeren gevraagd om deel te nemen?

Respondent: Via de sociale media zijn het gewoon posts en dan kun je je aanmelden via een e-mailadres, via een link om je inschrijven en dan krijg je een mailtje.

Interviewer: Ik neem aan dat je zelf als lid ook wel eens deel hebt genomen aan groepsgesprekken of brainstormsessie over het beleid, dus ik denk beleid in jouw geval. Hoe wat je dan vooraf voorzien van informatie, zodat je goed kan deelnemen aan zulke gesprekken of aan zulke sessies.

Respondent: Ik heb zelf vooral brainstormsessies gehad met het ministerie. Dus die mensen weten meestal wel veel over milieu. Ik heb ook een keer een brainstormsessie gehad met de JMRZ-afdeling van, dat zijn de jongeren van 12 tot en met 18 die gewoon wel geïnteresseerd zijn in milieu maar nog niet per se een relevante studie doen. En wat dan belangrijk is, als je zo'n brainstormsessie hebt, dat we dat eerst een stukje informatie over het onderwerp gaan schrijven in B1 Nederlands zodat iedereen het kan volgen. En daar moeten we nog ook heel veel leren. Maar we hebben bijvoorbeeld contact gehad met jong en je wilt, ik weet niet of je daar wel eens van hebt gehoord. Maar dat is ook een organisatie die heel erg helpt op hoe zorg je dat jouw organisaties divers is en die hebben geholpen met allemaal tips en die hebben dan een hele check voor ons gedaan of wat dan ook echt zo was. Dat soort dingen proberen we dan erin te verwerken zodat het voor iedereen begrijpelijk is. En niet alleen voor de inderdaad mensen die in de milieububbel zitten, maar ik denk dat we nog heel veel kunnen leren. Dus dat we zeker nog niet zijn op de plek waar we willen zijn.

Interviewer: En als zo'n proces dan is afgerond en er is een conclusie getrokken op basis van de input hoe heb je dan het idee dat je inbreng wordt meegewogen in het beleid?

Respondent: Vanuit het ministerie bedoel je.

Interviewer: Ja of vanuit, ik weet niet, wordt er vanuit jullie zelf ook beleid geschreven?

Respondent: Wij hebben wel een notitie geschreven, dus dat was onze input op de houtskoolschets van een nationaal milieuprogramma en daar zijn best wel veel stukken van overgenomen, letterlijk, in het nationaal milieuprogramma. Dus dat is ook teruggekoppeld aan ons. Dan kunnen wij dan ook zien wat er in de houtskoolschets gaat en wat dus inderdaad van ons stukje allemaal is meegenomen. En op basis van die verdiepende sessies die we hebben gehad met het ministerie hebben we wel elke keer daarna een evaluatie gehad met Peter over wat er vanuit het ministerie over die sessie is gezegd en wat wij ervan vonden en hoe we het volgende keer beter kunnen doen. En dat soort dingen en over de laatste sessie hebben zelfs nu een afspraak gemaakt dat er misschien wel één of twee studenten worden ingehuurd om op de generatietoets meer onderzoek te gaan doen om te kijken of daar twee studenten kunnen worden aangenomen die daar specifiek echt mee bezig gaan, parttime bijvoorbeeld. Dus op die manier hebben we dus Peter eigenlijk als een soort tussenpersoon die steeds met ons gaat zitten, waar we hebben dan een soort evaluatie of terugkoppeling mee hebben. Dus op die manier heb ik wel het gevoel dat we serieus worden genomen en dat er ook echt dingen weer terugkomen. Ook bijvoorbeeld dat wat ik in het begin zei, dat biodiversiteit in het begin niet in het milieu stond, maar nu waarschijnlijk wel wordt opgenomen. Dat soort dingen zijn dan toch leuk om te horen.

Interviewer: Oké, even ter verduidelijking. Je hebt de leden van de JMR en die brainstormen zelf over van alles rondom beleid. En die zetten zichzelf ook weer brainstormsessies uit voor jongeren die geen lid zijn om input te vergaren voor het beleid. En dat wordt dan teruggekoppeld naar onder andere peter om beleid te schrijven, toch?

Respondent: Ongeveer ja, het was de afgelopen tijd kleinschalig. We hadden een onderwijscommissie had, die probeerde die brainstormevents te organiseren, met jongeren buiten de JMR maar

ook bijvoorbeeld met JMRZ leden. Dat hebben we zelf ook een keer gedaan. Dan kregen wij eigenlijk een terugkoppeling van wat er werd benoemd. Dat hebben wij proberen te verwerken in beleidsstukken die we hebben geschreven. Vanuit het ministerie. Wordt er dan ook weer gekeken naar die beleidsstukken en dan wordt er vanuit hen aangestipt wat zij het belangrijkste vonden of zij meest relevant vonden voor nu om daar een verdiepende sessie over te hebben. Daar hebben wij daar vanuit beleid met hen weer een verdiepende sessie georganiseerd waar we dan ook bijvoorbeeld experts uitnodigen en ook een paar mensen van de JMRZ afdeling. Om ook het echt een hele jongere perspectief mee te nemen. Dat soort dingen hebben we tot nu toe gedaan. Het idee dat vanaf volgend jaar, als de participatietool af is, breed op middelbare scholen gaan uitzetten dat mensen hun mening kunnen geven. Dan wordt dat verwerkt door die onderwijs en opinie werkgroep en dat wordt dan door het beleid vertaald naar concreet beleid. Dus het wordt zeg maar iets representatiever dan we nu doen. We zijn nu nog niet helemaal op het punt dat we kunnen zeggen: wij staan voor alle jongeren in Nederland, maar daar zijn we nog maar eens dus.

Interviewer:

Je hebt nu nog niet het idee dat die jongeren binnen de JMR een afspiegeling van die van de maatschappij vormen zowel niet in het bestuur als bij de jongeren die deelnemen aan de participatieprocessen.

Respondent:

Nog niet, maar het begint al wel iets meer te komen met de laatste werving die we hebben gehad. We hebben nu dus een nieuw bestuur en daar zie ik kan wel iets meer diversiteit, ook qua opleiding. Dus dat is wel fijn, want dat was eerst ook gewoon niet echt goed. Dus we maken wel een kleine stapjes. Voor de volgende werving gaan we in januari beginnen met een nieuwe groep. Dan gaat het nieuwe bestuur ook vooral mee bezig met ons samen om zeg maar wat bij jou diversiteit ook te gaan targeten.

Interviewer:

Ja, en ik begreep van Peter dat het bij de JMRZ ook al wel wat beter gaat dan bij eerdere werving hè, dus onder de 18 liep het al iets soepeler begreep ik. Hoe denk je dat het komt? Dat het nog geen afspiegeling is?

Respondent:

Het is deels, want tot nu toe is gebeurd, is het vaak via ons eigen netwerk gegaan, dus dat we zelf ook we ook op een website en ook de Instagram en zo werden al die vacatures gepost maar ook door onszelf gedeeld waardoor je natuurlijk binnen je eigen netwerk blijft. We hebben wel geprobeerd via van die wat populairder accounts ik denk, misschien kun je politieke jongeren wel, via zulk soort accounts ook ons ons te promoten. Het is dus eigenlijk dubbel dus dat aan de ene kant veel binnen ons eigen netwerk is geworven worden en dat daarbuiten ook, denk ik, voor de meeste mensen zo een soort functie niet echt aanspreekt als je het niet al geïnteresseerd bent in milieu en je krijg er niet voor betaald, dan is het zeg maar het ergens vanuit een intrinsieke motivatie komen dat je dit wel doen. En dan moet je ook wel heel erg belangrijk dat jongeren participeren ofwel milieu heel belangrijk vinden, waardoor je heel graag je stem wil bijdrage. Dus ik denk dat het een beetje combinatie is van die drie dingen, dus een soort van intrinsieke motivatie, het binnen ons eigen netwerk werven en affiniteit met het milieu. Want het is wel vrijwillig, je krijgt er niets voor betaald, dus je moet het wel echt willen.

Interviewer:

Ja, nou is het natuurlijk ook niet zo dat jongeren uit achterstandswijken en met lage opleidingsniveaus zijn ondervetegenwoordigd, hoe dat denk je dat het specifiek die groep is.

Respondent:

Ik weet niet waarom maar als ik er zelf over nadenk, waar ik in het begin ook wel voor geprobeerd heb te staan, maar dat is nog niet gelukt helaas maar misschien later. Ik denk dat als je gewoon bijvoorbeeld niet heel veel tijd buiten school hebt omdat je een bijbaantje hebt of iets dergelijks of je wil wel maar of je hebt de moeite met school, dan is zo'n functie gewoon echt niet te doen naast werk en studie als je geen geld voor krijgt, tenzij je het dus

heel belangrijk vindt. Dus ik denk dat dat stukje, dat het vrijwillig is, en dan toch nog wel een aantal uur per week kost. Terwijl je die uren ook aan school of een bijbaantje kan besteden waar je eigenlijk veel meer uithaalt en dat je er gewoon geld voor terugkrijgt. Dat is wel van invloed zeg maar. Ik denk dat dit een populairder baantje zou zijn als dit ook gewoon als een soort bijbaantje zou kunnen doen.

Interviewer: Ja, dus dat het in plaats van een intrinsieke motivatie ook een financiële motivatie factor zou zijn.

Respondent: Ja precies, ik denk dat dat wel een belangrijk punt is maar ik heb dat zelf bedacht. Ik weet niet of dat waar is natuurlijk, maar ik kan me daar wel iets bij voorstellen.

Interviewer: Ja, dus wat zou er dan moeten gebeuren om daar wel voor te zorgen? Dan bijvoorbeeld de financiële vergoeding al in jouw opinie een heel eind helpen?

Respondent: Ik denk het wel, het hoeft natuurlijk misschien ook weer niet zo te zijn dat je echt net zoveel betaald krijgt voor dit als een bijbaantje want dat is denk ik, gewoon niet haalbaar vanuit onze organisatie. Dat je in ieder geval iets voor terugkrijgt, een klein salarissen plus bovendien al die leuke ervaringen en dan denk ik dat al veel meer helpt, zeg maar.

Interviewer: Zodat je niet hoeft te kiezen tussen een bijbaan of een bestuursbaan bij de JMR. Dan gaan we door naar de volgende vraag. Als jij het voor het zeggen had bij de JMR en je kon helemaal losgaan, zijn dan dingen waarvan je nu al direct zeggen: ja, dit zou ik anders doen of dit zou ik graag willen?

Respondent: Ten eerste dus dat functies betaald worden, niet per se een minimumloon, want dat is denk ik gewoon onhaalbaar maar wel dat je iets van een vergoeding krijgt. Op dit moment worden trouwens reiskosten en dat soort dingen wel vergoed, maar dat je ook gewoon in

ruil voor je werk, voor de JMR wat krijgt. Ten tweede voor het sollicitatieproces dus echt meer gaan targeten op dat je zeg maar die vacatures niet binnen je netwerk gaat verspreiden, maar juist daarbuiten. Dus dat er eigenlijk een target wordt gesteld voor de vacature. We sturen de vacature naar deze en deze en deze organisaties onze vacatures door zodat ze daarbinnen gepromoot worden, zodat je gewoon diverser gaat werken en die participatietool moet gewoon af want dan kunnen we echt in heel Nederland zo veel mogelijk informatie ophalen en dat doen we nu gewoon niet, maar dat kost gewoon nog even tijd. Verder kan ik niet echt iets bedenken waarvan ik denk: dit moet echt anders, want ben tot nu toe ook wel echt heel tevreden over alles wat we al wel hebben bereikt.

Interviewer: Heb jij andere suggesties vragen, dingen die voor mijn onderzoek belangrijk kunnen zijn, die je nog kwijt wil, die ik zou moeten weten?

Respondent: Misschien wel nog mensen die nog iets meer met participatie bezig zijn, die ook nog zo kunnen interview als zij ervoor openstaan ik kan doorsturen!

Interviewer: Ja, heel graag. Dank je wel voor je tijd en wie weet spreken elkaar later nog, of in ieder geval op de achtentwintigste.

Respondent: Ja, precies leuk en succes met de rest van je onderzoek.

Bijlage 7: Individueel interview III

Interview lid JMR

Datum: 11-11-2021

Tijd: 15:00 – 15:45

Interviewer: Nou, ik zal eerst even iets vertellen over mijzelf. Ik ben dus Charlotte, ik studeer aan de Universiteit Utrecht en ik doe een master Communicatie en Organisatie en als eindthesis schrijf ik dus een scriptie over jongerenparticipatie binnen, nou ja, eigenlijk binnen het Kennisknooppunt, want dat is waar ik stage loop, maar eigenlijk is het dus een beetje voor de JMR geworden. Ik ben 24 jaar en ik woon in Utrecht, ik houd van paardrijden en ik werk daarnaast in de horeca en bij een heel leuk winkeltje in Utrecht. Dus dat is een beetje wat ik doe, maar dat is wel genoeg over mij denk ik. Zou jij je zelf ook voor willen stellen?

Respondent: Ja, natuurlijk. Het is dus voor je master zei je?

Interviewer: ja, dat klopt.

Respondent: Oké, top. En het is dus, sorry, nog één vraag en dan ga ik mezelf voorstellen.

Interviewer: Nee, geen probleem.

Respondent: Je schrijft nu je scriptie voor welk team of welke directie?

Interviewer: Directe participatie, en dan specifiek voor Kennisknooppunt.

Respondent: Oké, precies, dus je zit niet bij Peter in het team of dat niet.

Interviewer: Nee. Nee, we zijn eigenlijk gewoon aan elkaar gekoppeld, ja.

Respondent : Oké top. En heb je al een onderzoeksvraag als ik dat vragen mag?

Interviewer: Jazeker. Wat ik ga doen is hoe ik, mijn onderzoek is met name gericht op het bereiken van moeilijk bereikbare doelgroepen en moeilijk bereikbare doelgroepen zijn bij mij in het onderzoek gedefinieerd als laagopgeleide jongeren, dus jongeren met een Mbo opleiding. En dan wil ik eigenlijk nog proberen specifiek te kijken naar jongeren uit wat meer slechte wijken zeg maar, achterstandswijk, maar dat is qua selectie natuurlijk heel moeilijk. Dus waarschijnlijk blijft het bij laagopgeleide jongeren. En ik hoop dan in mijn steekproef nog wat jongens met een of jongeren met een migratieachtergrond te kunnen werven. Omdat die natuurlijk super ondervertegenwoordigd zijn. Maar de focus ligt op het bereiken van moeilijk bereikbare jongeren binnen de jongerenparticipatie.

Respondent : Ja, oké, en dat is dan jongerenparticipatie heel specifiek bij milieu?

Interviewer: Ja, op thema milieu gericht, ja.

Respondent Ja, logisch. Oké. Leuk. Heel veel vragen, maar ik ga me even voorstellen. Ik ben [naam], ik ben 24, bijna 25, dus je mag zeker geen u meer zeggen. Ik zit sinds mei bij JMR als commissielid van beleid en ik ben ook in rond die tijd afgestudeerd, ik heb Internationale Betrekkingen en Organisaties gestudeerd in Groningen, en ik werk nu bij RVO, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. En ik dacht, vandaag heb ik best wel een rustige dag, dus dan kan ik het vandaag beter doen. Aangezien je op korte termijn zei, dus daarom dacht ik, ik reageer meteen.

Interviewer: Ja, super.

Respondent : Ik woon in Amsterdam, dat is het. Wil je nog meer weten?

Interviewer: Nee.

Respondent : Heel veel vragen, dus dan...

Interviewer: Ja. Top, zou je in het algemeen willen vertellen wat de JMR doet?

Respondent : Ja, dat is wel een goede vraag. Die vraagt iedereen, en dan ga je een beetje kijken of je iedereen hetzelfde antwoord geeft. Wat de JMR doet, is dat zij verzamelen jongeren, meningen van jongeren of ideeën van jongeren die jongeren belangrijk vinden binnen het milieu, dus dat hoeft niet per se binnen milieubeleid zijn, maar gewoon wat ze belangrijk vinden in hun omgeving voor het milieu. En dat vertalen wij dan uiteindelijk als beleidsadvies gevraagd of ongevraagd input op dus het schrijven van het milieubeleid, Nationaal Milieuprogramma. En daar leveren wij dan, ja, input op, want dan zeggen we van, jongeren die hebben gezegd dat zij dit en dit en dit belangrijk vinden en we hopen dat jullie dit meenemen in het nieuwe milieubeleid voor aankomende zoveel jaar.

Interviewer: Ja. Inderdaad grappig, jouw uitleg is weer, nou ja, superveel raakvlakken, maar zo anders weer geformuleerd. En waarom denk je dat het belangrijk is dat de JMR bestaat?

Respondent: Nou, ik denk dat het, ja, ik denk dat het gewoon belangrijk is, ik denk dat iedereen, ja... De gevolgen van milieubeleid of gewoon überhaupt klimaat en dat soort dingen zijn nu al voelbaar, maar worden nog steeds meer voelbaarder over een paar jaar. Dus dat is natuurlijk belangrijk dat jongeren worden meegenomen, want die effecten van dat milieubeleid zijn veel meer voelbaarder voor ons dan voor andere generaties. En voor de generatie die nu leven. En het gaat ook om onze toekomst, dus ik denk dat het gewoon belangrijk is als wij meedoen of in ieder geval worden.

Interviewer: En op welke jongeren richt JMR zich?

Respondent:

Nou, in principe richten wij ons op jongeren breed en wij, ik vind dat lastig om daar een soort van als beleid, iemand uit commissie blijkt daar antwoord op te geven, want we hebben ook een commissie die onderwijs en opinie, die daar echt heel veel bezig is met meningen ophalen. Maar we hebben ook altijd gezegd dat we het natuurlijk gewoon zo breed mogelijk en zo divers mogelijk meningen op willen halen, juist ook van mensen buiten de milieububbel, zoals we dat dan zelf een beetje noemen. En dat zijn, helaas zijn dat vaak mensen, dat wat jij ook benoemde, want wij zien dat een beetje wat praktischer onderwijsgericht en meer misschien uit wat migratieachtergronden. Of wat minder, wat jij zelf ook al noemde, ook slechtere wijken. Dus het is lastig om die te bereiken. Ook al willen we dat wel heel erg graag doen, is dat denk ik wel moeilijker. Maar we proberen in ieder geval zo breed mogelijk mensen te voor mij in ieder geval.

Interviewer:

Nu zei je dat jij bent op beleid toch?

Respondent:

Ja, commissiebeleid.

Interviewer:

Dat je ook, welke thema's, over welke thema's gaat het proces binnen de JMR, want je bent wel bezig geweest met het organiseren van participatieprocessen, toch?

Respondent:

Ja, klopt. We hebben dus, we hebben één evenement georganiseerd, dat moet ik ook misschien nog erbij zeggen, wij zijn dus in mei begonnen en we zitten dus in een pilotfase, nu is die pilotfase afgelopen, dus dat is nog best wel veel zoeken naar hoe doen we dit en waarom doe ik [6:45], dus er stond nog niet echt heel erg veel al klaar. Dus we hebben één event georganiseerd met O&O, dus Commissie Onderwijs en Opinie, en dat is online, en dat was bedoeld om dan zoveel mogelijk, ja, gewoon een beetje meningen op te halen van jongeren. En waar het daar over ging, we hadden het heel breed getrokken, we hebben twee vragen gesteld. Wil je het thema weten waar we het inhoudelijk over hebben gehad of hoe we het hebben gedaan?

Interviewer: Beide als het kan.

Respondent: Oké. Nou, we hadden het online gedaan en we hadden gewoon heel veel mensen proberen uit te nodigen, maar ik moet ook zeggen, het was echt niet heel goed bezocht. Er waren denk ik iets van twee of drie mensen, maar ja, het was natuurlijk ook het eerste event en we probeerden het gewoon een beetje zo goed als het gaat, en we waren blij dat er mensen waren die mee wilden doen. En ik denk dat JMR daar nog een beetje aan moet werken om een soort van die naamsbekendheid te halen om er zoveel mogelijk of meer mensen te krijgen. Wat we hadden gedaan is, we hadden eerst Peter uitgenodigd en we hadden iemand van de JMRZ uitgenodigd. We hadden ook een paar mensen dus die jonger zijn dan 18, en die gingen een beetje een introductie doen met elkaar van, waarom in de JMR, waarom zit jij in de JMRZ, hoe is het ontstaan? En toen hebben we, we konden het mensen ook wel vragen stellen. Wat dan wel heel fijn was, het was wel een heel klein groepje, maar het was mega interactief, ze deden ook heel goed mee. En toen gingen ze vragen stellen en toen begonnen wij met de vraag. We hebben eerst een A, B, C gedaan, dus gewoon het hele alfabet, dan moesten ze een beetje, dan konden mensen opschrijven interactief, dus de deelnemers konden achter de A zeggen van, waar denk je aan bij de A, de B, de C, de D, whatever als je denkt aan milieu of milieubeleid. En daar kwamen allemaal dingen uit, allemaal thema's, allemaal onderwerpen, superleuk. Toen hebben we daar nog een beetje over doorgepraat en doorgevraagd, van, waarom zeg je dit? En daarna hebben we dat, die actie hadden we ook al eerder gedaan, met die miniserie trouwens, we hebben dat een beetje een soort van gejat. Maar dat hadden we dus toegepast ook op dat andere evenement. En toen hebben we twee best wel brede vragen gesteld, want we probeerden het zo min mogelijk te sturen. We wilden zeg maar niet een vraag sturen van, waarom vind jij milieu belangrijk, want dan suggereer je al dat iemand milieu belangrijk vindt. En als je dus mensen buiten die milieububbel wilt betrekken, dan ja, dan heb je dat al, dan sla je natuurlijk al de plank mis. Al krijg je natuurlijk wel dat mensen, we hadden dit in de avond

georganiseerd dus iemand moest wel al twee uur van zijn tijd erop afgeven in zijn avond en dat doe je niet heel snel als je het niet zo belangrijk vindt, maar dat terzijde. Onze eerste vraag was volgens mij hoe ziet jouw ideale woonplaats eruit? Zodat we een beetje, mensen konden dan al van alles zeggen hè, minder [9:38] op straat, meer groen, meer bomen. Nou, kon van alles, ook een hele jamboard volgens mij, daar konden ze dingen opschrijven. Dus dat was interactief, en de tweede vraag was als jij milieubeleid mocht beslissen, wat zou je er zeker wel, oh ja, als je een dag de wereld mocht reageren of het land regeren, wat zou je zeker wel aanpassen en wat zou je zeker niet aanpassen of veranderen? En dan mochten mensen dus alles zeggen, en dat vind ik altijd, wat ik als voorbeeld gebruik, er kon ook alles zijn buiten milieu. Dus bijvoorbeeld dat mensen zouden zeggen van, nou ja, wat ik belangrijk vind nu is het woonprobleem, dus ik wel dat er meer, de woningmarkt, ze willen dat dat wordt aangepakt. En dan zou je op eerste instantie misschien zeggen van, dat heeft niets met milieu te maken, maar dat heeft natuurlijk heel veel met milieu te maken, want waar zet je al die huizen neer en is het bouwen supervervuilend ook voor het milieu, met welke materialen doe je dat, dus dat is circulaire economie. Dus we proberen daarin een soort van heel erg te kijken van, welke thema's vinden jongeren belangrijk, of het nou milieu gerelateerd is of niet, want persoonlijk denk ik dat je bijna elk [10:55] dan weer aan milieu kan koppelen. En dan wilden we aan hen laten zien van, bijna alles is milieu en ook kunnen we kijken van, wat is er nu, wat speelt er nu heel erg. En dat hebben we toen allemaal een beetje genotuleerd en bijgehouden en dat was eigenlijk het evenement.

Interviewer: Top. En hoe zijn die jongeren gevraagd om deel te nemen aan dat evenement? Weet je dat?

Respondent: Ja, we hadden gewoon volgens mij op sociale media gewoon heel erg verspreid en ook in gewoon ons eigen netwerk, dus verspreid in Whatsapp groepen waar iedereen in zit en van vriendinnen en vrienden en alles. En gedeeld op LinkedIn, Instagram, Facebook, dat soort dingen.

Interviewer: Top. En je gaf dus al aan, ze werden niet van tevoren dus voorzien van informatie, het was echt puur alleen de presentatie aan het begin die de basis vormde om deel te kunnen nemen aan...

Respondent: Ja, we hadden wel hun een Google Form laten invullen met hun naam, leeftijd, woonplaats denk ik. En ook gevraagd, ja, ik denk ook wel dat ze dus een beetje wisten wat de JMR was, omdat het dus in het berichtje die we rondstuurden hadden we een beetje aangekondigd van, hey, dit is de JMR, dit doen wij en dit is uiteindelijk wat wij met jullie input doen. En ook als we het via de sociale media verkondigen komt het natuurlijk meteen naar ons kanaal dan, maar in die mail die wij hebben opgestuurd weet ik niet per se of we heel erg veel inhoudelijk informatie hebben gegeven. En bijvoorbeeld vroegen we in die Google Form of ze al een vraag hadden die ze wilden stellen en dat was dan niet een verplicht veld. Maar dat prikkelde ze dan al een beetje om ergens over na te denken. Maar ik denk niet dat we ze inderdaad van tevoren heel veel informatie hadden gegeven.

Interviewer: Je zei net al van, we vertelden dan ook wat we met de inbreng gingen doen, wat is er dan met de inbreng gedaan?

Respondent: Nou, dat is een goede vraag. Want we zaten dat laatst al, toen had ik inderdaad van, we hebben een evenement gedaan, maar het is een beetje soort van stil komen te liggen, omdat we dus met die pilot bezig zijn. Eigenlijk is het idee dus van commissiebeleid dat die O&O commissie, dus binnen de Onderwijs die verzamelt de informatie, dus die haalt het op en als commissiebeleid schrijven wij daar dan een advies over of daar schrijven we dan ook, nou ja, beleidsnota of memo of hoe je het dan ook wilt noemen. Maar dat is er toen niet van gekomen, omdat wij tegen het einde aan liepen van onze beleidspilot. Wat eigenlijk heel zonde is, maar we gaan het waarschijnlijk gewoon doorgeven, wat wij allemaal hebben genotuleerd en dat kunnen we dan meenemen. Ook omdat we het eigenlijk, omdat er maar drie deelnemers waren volgens mij, was het ook heel erg lastig

om dit aan het ministerie aan te bieden van, kijk, dit is wat “de jongeren” hebben gezegd. Dus er wordt denk ik zeker wat mee gedaan, want anders zou het stom zijn, dan hebben we het voor niks gedaan. Maar dat is dan echt wel een beetje aan de volgende commissie om daar iets aan te doen. Dat is natuurlijk altijd zo stom om dat te zeggen, maar dat is wel een klein beetje wat hier gaat gebeuren waarschijnlijk.

Interviewer: Jij hoopt vooral dat er een grotere groep deelneemt de volgende keer natuurlijk.

Respondent: Ja, dat ook, en ik, nou ja, gewoon sowieso, ik vind het stom, ik werk zelf bij de overheid, dat er wordt gezegd, dat moet de volgende maar oppakken, ja, dat is ook stom, want uiteindelijk heb je gewoon niet gedaan wat je moest doen. Dus, nou ja...

Interviewer: En is er dan ook nu na in dit geval drie maanden die participanten teruggekoppeld wat er met hun inbreng is gedaan?

Respondent: Nee.

Interviewer: Helemaal niet, ook niet tijdens het evenement gezegd van, dit gaan we ermee doen of...?

Respondent: Ja, daar werd wel een beetje gezegd, gevraagd zelf door hun van, wat wordt hiermee dan precies gedaan en van ja, wat doen jullie hiermee, wat is dan de invloed ervan, dus dat is wel gevraagd, en we hebben ook gewoon antwoord gegeven. Nou ja, het wordt wel meegenomen in beleidsnotities en adviezen die wij dan schrijven voor het ministerie.

Interviewer: Ja, precies, dus vooraf is wel gecommuniceerd hoe het is teruggekoppeld, alleen achteraf niet, dat klopt ook, want het is nog niet verwerkt.

Respondent: Nee, precies. We zouden het wel, als we het dan terugkoppelen zouden we zeggen van, we hebben een advies opgeschreven, maar we kunnen nooit zeggen van, oh, jullie ding is natuurlijk direct meegenomen in het beleid, want dat weten wij zelf als JMR ook niet zo goed, wat daar precies dan wordt overgenomen.

Interviewer: Nee. En dit evenement waar we het dus nu over hadden, daar waren twee of drie mensen, zijn er nog andere participatieprojecten of -trajecten geweest of is dit de enige waarbij jongeren van die geen lid zijn gevraagd.

Respondent: Nou, ik weet wel, ik weet niet met wie je allemaal al gesproken hebt, maar ik weet dat er wel bezig waren met een offline evenement, dus een live evenement, maar dat we daar best wel weinig ook voor konden of voor kwamen, heb je hier van gehoord van dit live evenement?

Interviewer: Nee.

Respondent: Oké. Ik zal even terugzoeken in mijn Whatsapp wie dat organiseerde, want ik weet uit mijn hoofd niet meer wie dat heeft georganiseerd.

Interviewer: Graag.

Respondent: En ik weet ook niet of het per se is doorgegaan, want er zijn dus ook best wel weinig aanmeldingen voor was.

Interviewer: Ja, ik spreek morgen ook nog met [naam], als het goed is had hij ook heel erg op participatie.

Respondent: Ik denk dat je, ja, ik denk dat je met [naam] een hele goede hebt, want hij is dus volgens mij voorzitter van het O&O, van Opinie en Onderwijs, dus hij heeft sowieso heel veel te maken, hij is toen ook een beetje geholpen naar die groep. Hij zat gewoon in een Whatsapp groep waarbij die dat online evenement organiseerde. Ik heb daar zelf voor de rest niet

heel veel aan bijgedragen hoor, dat ik niet echt actief ben, maar ik denk als iemand je iets kan vertellen over dat live event dan is hij dat wel.

Interviewer: Top, dan zal ik daar bij hem naar vragen. Nou ja, dan borduur ik dus voor op het evenement wat jij wel hebt georganiseerd, al is dat dan met weinig deelnemers geweest. Wat voor jongeren namen daar toen deel aan, zijn dat qua leeftijd, achtergrond, waar moet ik aan denken?

Respondent: Ja, dat waren mensen van onze leeftijd, dat was een vriendin van mij ook en een andere jongen die Environment Research en Resource Management studeerde, dat kan ik mij nog herinneren. En ze waren een beetje van onze leeftijd. Er was een andere jongen, man, en hij was, hij is iets van lobbyist ofzo voor de EU. Maar die was ook, die viel de hele tijd een beetje weg omdat hij slechte verbinding had. Maar dat ja, allemaal hoogopgeleid.

Interviewer: En wit?

Respondent: En wit.

Interviewer: Ja, heel gek om hiernaar te vragen, maar voor het onderzoek...

Respondent: Nee, het is goed dat je het vraagt. Dat is alleen maar goed.

Interviewer: Oké, en weet je ook wat hun drijfveren waren om deel te nemen, is dat besproken?

Respondent: Ja, het is wel besproken.

Interviewer: Het mag ook wat algemener hoor, als jij zegt van, nou, ik weet niet specifiek maar ik weet wel waarom mensen überhaupt of jongeren meedoen dan is dat ook helemaal goed.

Respondent: Ja, ik denk, ze vinden gewoon, ze vonden milieu gewoon heel belangrijk en dat daar gewoon aandacht voor was en dat ze gewoon, dat ze er benieuwd naar waren wat je doet en kijken naar zo'n event hoe dat ging.

Interviewer: Ja. Ja oké, dus binnen dit evenement was zeker niet iedere groep jongeren vertegenwoordigd en was eigenlijk ook nog niet echt jongeren goed bereikt, want dan hadden we misschien...

Respondent: Nee, nee.

Interviewer: Nee, duidelijk.

Respondent: Nee, helaas. We waren best wel laat begonnen met recruitment, ja.

Interviewer: Engelse studie gedaan, of niet?

Respondent: Ja, sorry.

Interviewer: Nee, maakt niet uit. Heb jij het idee dat zij wel beschikten over de juiste informatie om deel te kunnen nemen aan zo'n participatietraject?

Respondent: Ja, ik denk het wel op zich, want, nou ja, het idee was juist dat je niet zoveel informatie nodig had, dat het gewoon heel erg was van, oké, wat vinden jullie belangrijk? Juist heel erg breed en open eerste evenementen was. Nou ja, wat je zegt, over wat er met je, wat ermee wordt gedaan, dat zou misschien nog iets meer naar de voorgrond kunnen hebben

gelegen, dat daar iets meer informatie voor was. Maar dat ze andere informatie nodig zouden moeten hebben.

Interviewer: Top. Nou is het natuurlijk net al gevallen, maar de laagopgeleide jongeren, de jongeren uit achterstandswijken, de jongeren met een migratieachtergrond waren dus nu helemaal niet vertegenwoordigd maar zijn normaal al moeilijk te betrekken. Dat is denk ik ook jouw ervaring op basis van wat wij net hebben besproken. Hoe denk je dat dat komt?

Respondent: Ja, maar ik denk dat het sowieso komt omdat wij het heel erg binnen onze eigen kringen hebben, ja, dat is heel stom, maar in eigen kringen hebben gepromoot, dus als ik het op Instagram zet, ja, ik heb niet heel veel, ja misschien stom dat ik het zeg, maar ik heb niet heel veel gekleurde vrienden. En dat doe ik natuurlijk niet expres, maar ja, dat is gewoon zo. En ik denk wel dat in JMR, ik weet niet hoe het zit met de JMR volgers, ik denk dat die op zich wel wat gevarieerder zijn, ten minste, dat hoop ik wel. En we hebben ook al een JMR en dat zijn. Maar toch is dat, ik denk dat dat moeilijk is, omdat zij met andere dingen bezig zijn, niet in negatieve zin, maar dat zij gewoon denken, ja, milieu, oké, ja, ik weet het niet. Het is zo stom om dat te zeggen, maar ik, goede vraag. Ik denk dat het moeilijk om te bereiken is omdat het via onze eigen kanalen hebben gedaan en omdat die voornamelijk wit zijn. En hoogopgeleid. En dat jongeren misschien milieu dan minder belangrijk vinden uit die kringen. Of misschien wel belangrijk vinden, maar het niet zien. Dat weet ik niet.

Interviewer: Ja, ik ben heel blij met je antwoord, dus...

Respondent: Is daar onderzoek naar gedaan? Weet jij dat?

Interviewer: Nou, nog niet zo heel specifiek, maar sociaal kapitaal wordt genoemd, dat jongeren helemaal niet de tijd hebben om drie uur vrij te maken en dat ze gewoon moeten werken. En ook wel als jongeren natuurlijk super veel moeite moeten doen om überhaupt een

diploma te halen, dan wordt niet zo snel gedacht van, nou, ik ga nog even zeven uur per week besteden aan beleid rondom milieu, ja, minder belangrijk dan. Dus daar is wel in die zin al onderzoek naar gedaan, alleen natuurlijk nog niet zo specifiek. Op het gebied van milieu of nu op het gebied van de JMR zeg maar, maar er is wel theorie over te vinden waarom dat eventueel zo zou kunnen zijn. Zeker wel.

Respondent: Ja, oké.

Interviewer: Heb je het idee dat er nog een verschil in leeftijd zit van hoe jongeren worden bereikt. Zie jij bijvoorbeeld dat bij onder de 18 gaat het makkelijker of boven de 18 of op die diverse groepen? Of gaat het bij de JMRZ bijvoorbeeld, is daar een diversere groep dan bij JMR zelf?

Respondent: Nou, ik vind dat dus wel lastig omdat wij niet in dat participatieproject, omdat O&O meer de evenementen organiseert. En wij meer een soort van eigenlijk aan de andere kant zitten dan. Maar ik heb wel het idee dat we met de JMRZ best wel de jonge mensen hebben bereikt. De leeftijden, ja, ik denk dat, ik vind, dat weet ik eigenlijk niet, dat is een goede vraag. En als ik nu antwoord zou geven dan is dat weet ik niet, maar ik verbaas me er wel over dat we echt best wel veel jonge mensen hebben bereikt met JMRZ, dat we best wel, ik weet niet hoeveel, dat weet iemand anders weer. Maar ja, ik was er wel verbaasd over, dat ik dacht van, wow, maar ja, deze mensen zijn gewoon echt zestien ofzo en die gaan dit nu al doen. Dat is echt vet cool, had ik dat maar gedaan toen ik zestien was.

Interviewer: Ja, dat is inderdaad heel cool. Nou is het natuurlijk zo binnen de JMR dat je eigenlijk twee dingen hebt. Je hebt de leden van de JMR en die brengen met zijn allen natuurlijk inbreng voor beleid uiteindelijk. En je hebt daaronder dus die participatieprocessen waar je er nu dus eentje van hebt georganiseerd. Die weer input geven voor de JMR om weer beleid te maken, zo moet ik het zien toch?

Respondent: Ja.

Interviewer: Dan is het dus zo dat het voor mij heel belangrijk is om jongeren die geen lid zijn te bereiken, maar dan heb jij als lid, want je bent lid geweest, nog steeds lid.

Respondent: Ja.

Interviewer: Heb jij ook input geleverd toch? Zou jij daar nog wat vragen over willen beantwoorden?

Respondent: Tuurlijk. Nog een ding over die leeftijden dat me nu nog te binnen schiet is dat er vooral, wat we ook veel merken is dat het vooral scholieren of studenten zijn, dus ik heb het idee dat, volgens mij is de JMR tot iets van dertig ofzo. Daarin merk je wel dat het na 25 een klein beetje afneemt. Ik weet niet of dat nog relevant is voor jou, en ik en [naam] zijn één van de weinigen die wel werken. Ja, je merkt dat het soms ook lastig combineren is. Maar dat is misschien JMR-technisch en niet participatiegericht. Maar misschien is dat handig om te weten.

Interviewer: Ja, zeker handig om te weten. En je denkt dat dat ligt aan tijdsgebrek? Dat het lastig te combineren valt?

Respondent: Nou, als je vooral kijkt naar deelnemen aan de JMR en daar een soort van tijd in steken, en inderdaad in de JMR een soort actief lid zijn, maar zo'n participatietraject dat is natuurlijk anders, dat je alleen maar meedoet. En met zo'n focusgroep ofzo. Maar ik denk dat het dan alsnog weer uitgaat van waar we het net ook over hadden, over andere groepen jongeren benaderen, is dus als je je eigen netwerk gebruikt en je bent allemaal tot 25 en je hebt niet die groep die werkt in je eigen netwerk dan, misschien bereik je die dan toch minder snel. En als je enige manier van communiceren Instagram is, ja, dat is niet zo hoor, maar toch

wel een klein beetje. Dan is dat denk ik wel voor mensen die werken wat minder makkelijk te bereiken.

Interviewer: Ja. Nee, zeker nuttig. Je bent zelf lid van de JMR, hoe ben je bij de JMR terecht gekomen?

Respondent: Nou, via Instagram. Ik zag volgens mij, ik weet dus zelf niet meer via welk kanaal dat was, maar volgens anderen was het politieke jongeren, dat is een Instagram kanaal, ik weet niet of je dat kent. En die hadden dat een keertje gedeeld, en toen dacht ik, leuk. Ik heb best wel vaak dingen naast mijn studie gedaan, maar ik heb dus stagegelopen met betrekking op milieu, maar daarnaast best wel weinig, maar daar zou ik wel heel graag mee willen doen. Ik dacht van, ja, het is toch wel lekker om te hebben om mee bezig te zijn. En ik vond het beleid heel, ik vind het beleid heel interessant. En toen zag ik het, toen ging ik solliciteren.

Interviewer: En top, dankje. Als jij zelf jouw inbreng gaat doen voor beleid of met jouw medeleden? Hoe gebeurt dat? Hoe wordt die input van jullie gevegd, gevraagd?

Respondent: Ja, goede. Nog steeds een disclaimer dat we nog in die pilot zaten en ik dat, wat ik ook een beetje had gehoord van commissieleden is dat zij hoopten dat ze iets meer inbreng hadden of dat ze iets, dat dat contact iets nauwer was geweest. En ik had zelf ook een klein beetje verwacht dat dat proces wel wat anders zou lopen. Maar aan de andere kant was het gewoon zoals het was. Er zat gewoon een zomervakantie tussen, dus dan ligt en het ministerie stil en wij lagen een beetje stil. En peter is natuurlijk heel erg betrokken bij de JMR en hij wil heel graag dat wij input leveren, maar hoe leg ik dit goed uit. Ik heb idee dat het wel iets meer van hen kunnen komen, maar het waren gewoon twee kanten. Er waren gewoon heel veel verschillende dingen. Er was en er formatie die op zijn gat lag, dus daardoor wouden ze niet verder met de houtskoolschets. Waar we uiteindelijk echt input op zouden moeten leveren, dat lag gewoon een beetje stil, omdat die formatie dus stilligt.

Of nou ja, lag en nu bezig is. En er is een zomervakantie en eigenlijk zijn het die twee. De twee belangrijkste dingen. Maar in ieder geval, voordat ik bij de JMR kwam, lag er al een soort beleidsnotitie, waar wij dus een beetje aan begonnen te schrijven. Wat zij dus zelf als JMR als beleid belangrijk vonden. Dus er zaten dingen in als economie, circulaire economie, de vervuiling van bodem, lucht, water, maar ook licht en geluidsvervuiling. En daar hebben we dus wel geprobeerd onze eigen mening in te en interesse in te schrijven die wij wel wilden. En dat was ongevraagd, hebben wij dat opgeschreven, en die hebben wij nog steeds niet opgestuurd, dat moeten wij nog steeds doen. Maar we zijn nog een beetje bezig om dat af te ronden. Daarnaast hebben we sessies georganiseerd met het ministerie. Een sessie was wanneer we toen net begonnen. En ik weet niet of die sessie, jou vraag is eigenlijk hoe die input werd gevraagd toch, of dat van ons kwam of vanuit het ministerie?

Interviewer: Ja.

Respondent: Ja, ik weet dus niet zo goed of de allereerste sessie, of dat toen ik nog net één van de eerste activiteiten bij de JMR voor mij. Of dat vanuit hen kwam of vanuit ons. Toen hebben we met heel veel beleidsmedewerkers in groepjes gezeten. Wat vinden jullie belangrijk, dan hebben we bijvoorbeeld ook die A, B, C gedaan. En is een soort van heel vrij onze nou ja, we hebben het er gewoon over gehad van, wat vinden wij belangrijk. Als vervolg daarop hebben wij twee andere verdiepende sessies, zoals ze dat dan zelf noemen, gehouden met het ministerie. En die gingen dan over dingen, die hadden wij zelf ook georganiseerd, over dingen die wij zelf belangrijk vonden. Dus de eerste was licht en geluidvervuiling, best nog twee onderwerpen die onderbelicht zijn en ook nog niet in het huidige beleid terechtkomen. En toen hebben we experts uitgenodigd, bij de eerste sessie was ik trouwens niet aanwezig. Toen hebben we experts uitgenodigd, dus academici, die dus gespecialiseerd zijn in die onderwerpen. En hier hebben beleidswerkers aan tafel gezeten, dit is hoe het werkt, dit vinden jongeren, [30:20] effecten op jongeren. En hier en hier en hierom. In de hoop dat zij dat natuurlijk dan, denken van, joh, dat zij bezig zijn met het

schrijven van, oh ja, ik herken dit nog en ik moet dit ook nog meenemen. En onze tweede sessie ging over de generatietoets, misschien heb je daar al wel een keer over gehoord.

Interviewer: Ja.

Respondent: Toen hebben we ook verteld wat ons idee daarmee was en wat we daarmee willen gaan doen. Daar wordt nu hopelijk ook wat mee gedaan binnen die JMR, dat we daar concreet wat voor kunnen betekenen. Maar het is natuurlijk voornamelijk dat wij het zelf ook hebben aangewakkerd, en ik weet niet omdat dat komt dat Peter een beetje in zijn, ik wil niet zeggen dat hij in zijn eentje, maar hij was wel de aanstichter van de JMR. Dus ik denk wel dat [31:10], helemaal top deze JMR, maar misschien dat het daardoor wat zij denken, oké, leuk, deze jongeren hebben wat te zeggen. Niet dat zij over elke boe of bah zeggen, wat vinden jullie ervan?

Interviewer: Ja, precies. Nee, zij vragen iets minder om de input. Het is fijn dat die er is, maar... En als je wordt gevraagd om dan deel te nemen aan zo'n sessie, hoe gaat dat dan? Gaat dat via welke kanalen, hoe moet ik dat zien?

Respondent: De beleidsmedewerkers bedoel je, hoe wij dat?

Interviewer: Nou, als het vanuit de beleidsmedewerkers richting jullie is zeg maar, hoe worden jullie dan gevraagd voor zo'n sessie?

Respondent : Nou ja, wij hebben dus de laatste twee vragen wij aan hun wil je meedoen?

Interviewer: En dat doen jullie via een mail dan?

- Respondent: Een mail, dus via Peter vaak of via onze eigen mail. Dan hebben we een eigen mailaccount van de JMR. En die eerste keer, ja dat weet ik niet zo goed of dat vanuit Peter of JMR, maar in ieder geval via de mail inderdaad.
- Interviewer: Ja, check. Heb je het idee dat als er dus zo'n sessie is geweest, dat jouw inbreng dat invloed heeft, dat het wordt meegewogen?
- Respondent: Ik vind dat lastig te zeggen, omdat ik niet zoveel zicht heb op wat er gebeurt bij hun zeg maar. En ik heb geen idee hoe ver zij al zijn of waar zij precies mee bezig zijn. En ik vind het lastig om te zeggen of dat wordt meegenomen. Omdat je natuurlijk ook niet helemaal terugkoppeling krijgt. Maar uiteindelijk misschien op zijn duur wel. Maar ik denk dat het ook komt omdat zo'n proces best wel lang duurt. Beleid schrijven, weet je wel. Dat je niet direct daarvan de uitkomst ziet.
- Interviewer: Maar je krijgt dus weinig terugkoppeling geef je aan?
- Respondent: Ja.
- Interviewer: Oké top. Wordt er van jou verwacht dat je voor zo'n sessie voorbereidingen treft. Moet je inlezen of...?
- Respondent: Ja, ik denk het wel. Want die eerste sessie die wij zelf hadden georganiseerd, dat is in principe de tweede sessie met het ministerie over licht- en geluidsvervuiling. Wat ik toen mee heb gekregen van commissiegenoten is dat het toen best wel een beetje rommelig was en dat wij dus het ministerie niet goed genoeg hadden voorbereid wat de verwachtingen waren en wat het doel was van de sessie. Zij hadden er heel veel van verwacht en toen was de verwachting daar een beetje verkeerd volgens mij. Dat ging soms niet helemaal lekker, wat ik er een beetje van heb gehoord. Maar wijzelf natuurlijk ook voorbereid zijn, we moeten natuurlijk een beetje waar we het over gaan hebben, waar het

over gaat. Dus in ieder geval de voorbereiding die wij ook treffen is, de tweede keer hebben wij dus, de sessie over generatietoets, toen gingen wij uitgebreider een soort van opzet gestuurd van, hier gaan we het over hebben, dit is het doel en zo en zo ziet het eruit. Zodat de deelnemers van het ministerie zich dan ook kunnen voorbereiden.

Interviewer: Ja, inderdaad, dus het is eigenlijk twee kanten op. Jullie moeten je voorbereiden maar voor een sessie als deze is het dus ook belangrijk dat ze dat aan de kant kan doen.

Respondent: Ja, precies, gewoon dat je vooral wat heel belangrijk is, is om verwachtingen te scheppen, dat de verwachtingen duidelijk zijn. En niet dat de verwachting is, super hoog niveau en dat wij meer dachten, brainstorm. En dat dat dan anders gaat.

Interviewer: En bij zo'n sessie, spreken jullie dan dezelfde taal? Begrijp jij alles wat zij zeggen en als het in ambtenarentaal gaat bijvoorbeeld.

Respondent: Ja, dat is wel een goede vraag. Over het algemeen wel, alleen ik denk wel dat er soms inderdaad een beetje, dat wij iets willen ofzo en dat beleidsmedewerkers, dat hij of zij zegt van, ja maar hoe wil je dat dan doen? Of dat die dan heel erg naar de beleidsstand gaat, van, ja leuk idee, maar wat dan? En dat hebben we toen ook wel een klein beetje gehad van, generatietoets, dat ze zeiden van, ja, leuk, maar dat ze alles gaan toepassen en dat diegene meteen heel erg in de beleidsstand gaat. Terwijl je denkt, wij zijn ook gewoon jongeren en wij zitten eigenlijk een beetje out of the box te denken en juist jullie een beetje op een andere soort pad te zetten, maar dat ik het gevoel heb dat zij wel heel snel in hun ambtenaren stand gaan en heel erg iets minder in de oplossing, maar iets meer in de dingen van hoe en wat en waarom. En dat is heel goed, want dat hebben wij dus weer niet. En wij zijn een beetje de idealisten van de wereld en wij denken, ja, meer dit, meer dat, minder uitstoot, meer betalen door de multinationals. Ja, we hebben allemaal wel grote ideaalbeelden, maar zij zitten natuurlijk van, leuk dat je dat zegt, maar hoe wil je dat dan

gaan doen, weet je wel. Dus in die zin praten we niet helemaal dezelfde taal, maar [36:15], afkortingen en zo, dat moeten we aangeven als we het niet begrijpen.

Interviewer: Oké. Nou, ja. Zijn er nog, als jij nu zeg maar Peter zijn functie mocht overnemen en de JMR helemaal om mocht gooien of juist helemaal niet. Wat zou je dan veranderen? Wat zou je anders willen of zijn er dingen waarvan je überhaupt zegt...?

Respondent: Gaat het dan over de structuur of..., jij focust je natuurlijk echt op participatie zeg maar.

Interviewer: Het mag alles zijn. Als jij zegt van, het is JMR in het algemeen, misschien is de structuur wel heel erg een belang voor participatieprocessen.

Respondent: Wat ik dus wel soms een beetje mis is ook onderlinge communicatie van de JMR. Dus we zeggen heel vaak tegen het ministerie van. En wat ik dus soms mis binnen de JMR, dat ik dan opeens voorbij zie komen dat ze met een of andere tool bezig zijn of dat ze met iets anders bezig zijn, dan denk ik, heb ik iets gemist zeg maar, had ik moeten weten. En dat jij nu ook vragen aan mij stelt van, hoe is het contact met leeftijden of bepaalde vragen, dat ik echt dacht van, goede vraag, maar daarvoor moet je bij O&O zijn, en natuurlijk iedereen heeft zijn eigen functie en commissie met reden. Maar ik denk dat het onderling soms wel verbeterd kan worden en dat je daar misschien ook meer mensen kan betrekken, omdat je dan wel weet wat er wel of niet gebeurt. En als ik geen idee heb hoe wij eigenlijk, wat onze strategie is om ja, hoe definieer je zeg maar jongeren uit een soort van mindere goede wijken of met een praktisch gericht opleiding. Als we niet weten wat we moeten doen om die te bereiken of wat dat is, dan kan ik ook niet dat verbeteren ofzo. Dus als je dat aan mij vraagt dan denk ik, oh ja, misschien had ik dat wel moeten weten ofzo.

Interviewer: Ja, precies. Dus als ik dat samenvat zeg jij dat de interne communicatie niet altijd helemaal lekker op orde en daarom kan het er wel is aan schorten of ik weet of iets anders kan. Of dat iets...

Respondent: Ja.

Interviewer: Ja, precies. En dat kan natuurlijk ook prima.

Respondent: Ja, en ik weet niet zo goed of dat, het kan ook zijn dat ik een nieuwsbrief heb gemist ofzo, dat die ergens in de mailbox terecht is gekomen en dat ik daar wel had kunnen weten wat er allemaal aan de hand was geweest, maar het was niet per se dat het in de kern van de communicatie slecht is. Misschien is het ook wel de bedoeling dat [39:08]. Maar soms denk ik wel van, oh, leuk dat we iets meer van elkaar weten wat we doen. Maar dat is natuurlijk ook wel lastig omdat het online is en net nieuw is en we groeien best wel snel. En als je dan meer het antwoord wilt op de vraag gericht op participatie, dan denk ik echt wel dat we veel, of meer ja, op niet-witte mensen en niet-hoogopgeleide mensen kunnen focussen. En dat is wel denk ik echt een groei iets waar we ons op kunnen verbeteren en ik weet niet zo goed hoe.

Interviewer: Nee, nee. That's my question. Zijn er nog andere dingen waar jij van zegt van, heb je daarna gekeken of dit is belangrijk of die je kwijt wilt?

Respondent: Nou, ken jij Laura de Vries al, de naam?

Interviewer: Nou, de naam is eerder gevallen, maar ik ben niet met haar in contact.

Respondent: Oké, nou, ik heb haar contactgegevens niet, maar ik weet dat zij actief is op LinkedIn en het kan nooit kwaad om haar een berichtje te sturen, zeker als jij benoemt dat je met jongerenparticipatie bezig bent. En dat je jongeren van een migratieachtergrond wilt benaderen, dan den ik zeker dat ze daarop gaat reageren. Zij heeft ons een keer een

presentatie gegeven dus er moet sowieso iemand binnen JMR zijn die haar gegevens heeft. Als je wilt dat ik daar achteraan ga wil ik dat wel voor je doen.

Interviewer: Ja, nou, heel graag ja.

Respondent: Ja, en dat is waarschijnlijk zo gefikst hoor, dus dat kan wel. Als jij dus een meisje van een volgens mij een migratieachtergrond [40:50]. En zij is klimaatambassadeur van de toekomst geweest. Dus zij doet sowieso heel veel dingen, meer klimaatgericht, maar in ieder geval ook jongerenparticipatie en dan vooral op het gebied van de jongeren die wat moeilijker te bereiken zijn.

Interviewer: Ja, cool. Ik had inderdaad gehoord van, ik denk Peter's interview, maar ik durf het niet helemaal te zeggen want ze lopen een beetje door elkaar. Dat er contact is geweest met Laura de Vries al en dat zij of diversiteitsprofessional is of participatieprofessional, één van de twee inderdaad, dus dit verhaal.

Respondent: Zij is meer diversiteitprofessional is, ja. Super interessante meid, zij is ook ongeveer even oud als wij zijn, misschien iets ouder, maar echt heel nice. Dus Laura de Vries heet ze, er zijn waarschijnlijk tienduizend Laura de Vries-en op LinkedIn, maar ze draagt een hoofddoek, dus daaraan kan je haar vinden op LinkedIn. Dan misschien haar eventjes naar je toe sturen.

Interviewer: En ze heet Laura de Vries?

Respondent: Ja, zou ik jou even, wacht, zou ik jou even connecten?

Interviewer: Ja, graag

Respondent: Ga ik dat doen.

Interviewer: Super fijn! Dankjewel voor je tijd en je input. Heel waardevol voor mij.

Respondent: Graag gedaan, succes met je onderzoek

Bijlage 8: Individueel interview IV

Interview lid JMR

Datum: 15-11-2021

tijd: 14:00 – 14:30

Interviewer: Super fijn dat je hiervoor tijd wilde maken.

Respondent: Geen probleem

Interviewer: Ik begreep van [naam] dat jij met name betrokken bent bij de participatietool en bij de organisatie van de participatieprocessen met het werven van jongeren. Vandaar dat het voor mij interessant is om jou te interviewen. Wat ik eigenlijk wilde doen is jou een aantal vragen stellen over wat je doet bij de JMR, wat de JMR precies doet en daarna natuurlijk over de participatieprocessen zelf. Als je het goed vindt, wil ik het graag opnemen omdat het transcriberen anders heel erg lastig wordt. Ik denk dat het ongeveer ruim een half uur in beslag zal nemen. Mochten er dingen zijn die je graag wil delen, doe dit vooral want hoe meer informatie hoe beter. Ik zal mezelf eerst even voorstellen. Ik ben Charlotte, 24 jaar en dit is het allerlaatste onderdeel van mijn studententijd. Ik moet dus nog een thesis schrijven en dan ben ik klaar. Dit doe ik over jongerenparticipatie omdat ik stage loop bij het Kennisknooppunt Participatie. Zo ben ik dus ook bij de JMR terecht gekomen en zo ook bij jou. Ik woon in Utrecht. Dat is het wel een beetje. Zou je iets voor jezelf willen vertellen?

Respondent: Natuurlijk. Ik zit ook in de laatste fase van mijn studie op dit moment. Ik doe mijn masterthesis over eiwitoxidatie, over soja en planten eiwitten. Ik studeer food technology aan de Wageningen Universiteit. Ik ben ook bezig met het verduurzamen van vleesvervangers enzo. Dat is eigenlijk het grootste deel van mijn studie. Daarnaast ben ik dus afgelopen april bij de JMR het bestuur ingegaan. Ik heb ook geholpen bij het opzetten van de JMR, ik was vanaf januari ongeveer betrokken dus de eerste maand heb ik gemist. Vanaf januari ben ik er eigenlijk altijd bij geweest. Ik was bestuurslid onderwijs en opinie, zo heten dat eerst. Dat is nu gewijzigd in onderwijs en participatie omdat dat veel duidelijk

is denk ik, vandaar. Daarnaast ben ik heel erg druk geweest met andere commissies. Ik speel volleybal en speel ook trompet. Ik zat op een gegeven moment in vijf commissies en het bestuur van de JMR. Dus dat was op een gegeven moment best wel heftig en heel druk maar wel heel leuk.

Interviewer: Dat kan ik me voorstellen. Volgens mij kan de JMR al best wat uurtjes per week zijn dus als je dat keer drie hebt loopt je agenda snel vol.

Respondent: Zeker waar. Zeker in juni \ juli vorig jaar was het heel erg heftig. Daarna viel het allemaal wel mee en was het beter te doen. Alleen het was ook het feit dat onder mijn hoede had ik meerdere groepjes zitten en die groeiden ook terwijl andere groepjes afnamen.

Interviewer: Dat kan ik me voorstellen. Zou je in het algemeen kunnen vertellen wat de JMR precies doet?

Respondent: Tuurlijk, helemaal goed. Ik denk dat je het alweer een aantal keer hebt gehoord maar goed. De JMR probeert in ieder geval voor te zorgen dat jongeren kunnen meeschrijven met het NMP, het nationaal milieuprogramma. We hopen jongeren beter te kunnen betrekken bij het milieubeleid en een beter participatiegevoel mee te geven aan jongeren. We vinden het ook belangrijk dat jongeren, dat er meer naar hen geluisterd wordt en niet alleen naar grote partijen zoals Shell. Het grootste punt is zorgen dat jongeren echt meepraten over milieubeleid in Nederland.

Interviewer: Waarom denk je dat het belangrijk is dat de JMR bestaat?

Respondent: Het is belangrijk omdat er momenteel alleen activistische partijen zoals de jongeren klimaat beweging. Je wil dat er wordt geluisterd naar alle jongeren maar vooral naar de jongeren die vinden dat het beter moet. Dat is voor de overheid lastig want daarbij krijg je een

stakeholder die heel erg een mening heeft die je van te voren al weet en ook geen onafhankelijk onderzoek gaat doen naar wat er beter en anders moet. Het voordeel van de JMR is dat wij niet per se een mening hebben maar vooral naar jongeren willen luisteren en die jongeren dan ook willen vertegenwoordigen. Dat willen we dus ook doen met jongeren buiten de bubbel, die nog niet vinden dat het beter moet. Dus ook jongeren die nog helemaal niks weten van het onderwerp en eerst nog iets moeten leren over milieubeleid en daarna pas een mening kunnen geven.

Interviewer: Op welke jongeren richt de JMR zich dan voornamelijk?

Respondent: Eigenlijk hebben we gezegd, we richten op alle jongeren onder de 30 in Nederland. Dat is een extreem grote groep natuurlijk. Maar ik denk dat de hoofdfocus waar we mee willen beginnen richting middelbare school/ begin studententijd is. Dat is ook omdat deze jongeren iets makkelijker zijn te bereiken en zodra jongeren beginnen met werken het iets lastiger is om ze bij elkaar te krijgen. Ik denk dat het voor onszelf het makkelijkste is om te beginnen met middelbare school leeftijd en dan omhoog te werken. Bij de middelbare school is het dan logisch om te beginnen bij de 3^e of 4^e klas omdat je dan ook nog alle mavoleerlingen op school hebt. Daarna zal het lastiger worden tenzij je natuurlijk naar het MBO gaat. Daaronder is het lastiger om erover mee te praten. Ik denk dat de focus vooral tussen de derde klas en ergens tussen de 25 valt.

Interviewer: Duidelijk. Je gaf net al aan dat het binnen de JMR over verschillende onderwerpen gaat. Over wat voor thema's gaan de participatieprocessen of trajecten die jullie vormgeven?

Respondent: Dat is erg interessant altijd. De overheid gaat schrijven voor het nationaal milieuprogramma. Maar het thema milieu is breder dan bij de overheid. Normaal heb je bij milieu ook biodiversiteit of klimaatverandering of ook dat soort thema's. Hier hebben ze gezegd ons milieu is alleen bodem, water en lucht. Alles wat daarbuiten valt, valt onder een

ander ministerie. Bijvoorbeeld biodiversiteit zit bij LFD en klimaatverandering zit bij economische zaken en klimaat. Op die manier zijn heel veel dingen verspreid. Dat moet beter kunnen naar mijn mening. Officieel is de JMR opgezet om mee te praten met het Ministerie van Infrastructuur en Klimaat en die gaan alleen over het milieubeleid. Dus het bodem-, water- en atmosfeerbeleid in Nederland. Ik denk dat het onmogelijk wordt voor ons om geen input op te halen over andere onderwerpen bij jongeren. Het is vrij moeilijk om tegen hen te zeggen 'wat vind je van milieubeleid?' en direct te zeggen dat ze niets over het klimaat mogen zeggen. Terwijl het voor jongeren juist een trigger is dat het slecht gaat met het klimaat en dat dat beter moet ofzo. Ik neem aan dat we eigenlijk ook naar die andere ministeries toe moeten stappen om aan te geven dat we zijn opgericht om jongeren te vertegenwoordigen op milieubeleid maar ook eigenlijk krijgen we ook heel veel informatie binnen over andere onderwerpen waarover we mee zouden kunnen praten.

Interviewer: Als je die input krijgt van jongeren, dat gebeurt dan doormiddel van participatie. Dat kan natuurlijk op allerlei manieren. Hoe richten jullie dit in?

Respondent: Ik moet eerlijk toegeven dat we het eerste half jaar zijn bezig geweest met het opstarten. Het eerste half jaar is er heel weinig input opgehaald. We hebben wel een evenement geprobeerd te organiseren maar daar was dusdanig weinig animo voor dat het lastig was om iets neer te zetten. We hebben wel een paar keer input evenement gehad maar dat was dan vooral over hoe we jongeren beter kunnen bereiken want dat was misschien wel een grotere uitdaging dan jongeren vinden die willen meepraten over milieubeleid. Ik denk dat het vrij simpel is, als ik nu op de Universiteit vraag wat jongeren vinden van het milieubeleid in Nederland dan zegt iedereen dat het beter moet en er van alles moet veranderen. Dingen als 'hier moet meer geld heen, 'dit moet anders'. Dat zijn meningen waar de overheid precies niets aan heeft omdat dat een mening is die vaak gehoord wordt aan tafel maar niet per se de mening van de gemiddelde Nederlander. Omdat we dat ook graag willen bereiken zijn we bezig met het bouwen van een participatietool. Met die participatietool

willen we zorgen dat jongeren input kunnen leveren en tegelijkertijd ook kunnen leren over milieubeleid. Zodat het voor iedereen toegankelijk en behapbaar is. Het uitrollen van de participatietool willen we doen via zowel influencers als door activiteiten op scholen en festivals. Op die manier willen we zorgen zoveel mogelijk jongeren dat invullen en ook heel erg gaan targetten als we bijvoorbeeld jongeren uit de achterhoek missen en dan gaan focussen op die groep jongeren. Het wordt wel een groot project dus het is heel erg spannend of dat überhaupt gaat lopen of niet. Maar er zijn wel heel veel mensen enthousiast over, ook het nieuwe bestuur.

Interviewer: Je beschreef net al hoe jullie het bij de participatietool gaan doen maar ik ben benieuwd hoe jongeren nu gevraagd worden om mee te doen zoals bijvoorbeeld bij het evenement wat niet is doorgegaan?

Respondent: Nee, het is wel doorgegaan maar er waren maar drie jongeren gekomen.

Interviewer: Gaat dit dan over het offline of online evenement?

Respondent: Zowel bij offline als online evenement waren dus maar drie jongeren. Daar zaten wat foutjes in. We hadden een commissie communicatie die verantwoordelijk was voor de PR. Alleen omdat je dus een aparte commissie had die verantwoordelijk was voor de hele PR had je dus niet dat mensen dachten dat we met z'n allen een evenement gingen organiseren en dat het belangrijk is dat mensen zich inschrijven. Vervolgens viel de PR best wel tegen. Je kan het ze niet erg kwalijk nemen want iedereen is natuurlijk druk met z'n studie. Dan is het 'oh ik moet even PR maken, ik heb een post gedaan op LinkedIn en PR gedaan'. Ik denk dat als je de verantwoordelijkheid van de communicatie ook binnen de commissie neerlegt dat het veel harder gaat lopen omdat je zelf natuurlijk graag wil dat er veel mensen gaan meedoen. Dus dan ga je dat ook veel breder uitzetten en jongeren actief stimuleren om te komen. We moeten ook meer naar de jongeren toe. Want nu was het in

Utrecht, als je dan ergens anders vandaan komt maakt dat het lastig. Dus willen meer jongeren opzoeken dan dat we ze uitnodigen.

Interviewer: Oké, dus voor dit evenement werden ze gevraagd via sociale media en uitgenodigd? Begrijp ik dat goed?

Respondent: ja.

Interviewer: De jongeren die dan wel hebben deelgenomen, select groepje in dit geval, hoe werden zij vooraf voorzien van informatie?

Respondent: Er is een email gestuurd met wat het plan was. Dat plan is behoorlijk gewijzigd omdat er natuurlijk niet zoveel aanmeldingen waren. Hoe de mail er precies uit zag weet ik niet.

Interviewer: Geen probleem! Ik ga er van uit dat er ondanks het geringe aantal deelnemers er toch inbreng is vergaard die dag. Hoe wordt hun inbreng meegewogen?

Respondent: We hebben daar notulen voor gemaakt en die zijn doorgestuurd naar de commissie beleid. De commissie beleid is dan verantwoordelijk dat het wordt meegenomen naar het ministerie. Binnenkort gaan we dus voor het eerst input leveren maar die input is beperkt omdat het niet heel erg veel inbreng is. En sowieso is dat input over hoe we jongeren kunnen bereiken en niet eens over het milieubeleid zelf.

Interviewer: In het beleid zal je dat natuurlijk niet terugzien omdat het daar niet over gaat. Hoe wordt dit naar de jongeren teruggekoppeld?

Respondent: Op dit moment nog niet. Als we dit op grotere schaal gaan doen, willen we dit wel doen. De jongeren die nu hebben gedaan hebben, daar ken ik er ook een paar van dus die spreek ik dan nog.

Interviewer: Oké, dus nu zijn het nog directe lijnen. Als je de jongeren die nu deelnemen aan de processen zou moeten beschrijven. Hoe zou je dit doen?

Respondent: Universitair, hoogopgeleid, vind het een erg interessant onderwerp en komt uit de klimaatbubbel.

Interviewer: Is dit de typische deelnemer?

Respondent: Ja, precies.

Interviewer: Waar denk je dat de urgentie bij deze jongeren vandaan komt om deel te nemen?

Respondent: Ik denk dat dat vooral komt uit machteloosheid. Jongeren worden heel weinig gehoord. Als ik iets vind van het kabinetsbeleid heb ik totaal niet het gevoel dat ik daar iets aan kan veranderen. Nu misschien iets meer om dat ik nu daadwerkelijk met mensen van de overheid aan tafel zit maar eerst was dat gevoel er totaal niet. Ook af en toe kun je je erover verbazen dat het eigenlijk nergens op slaat. Iedereen weet dat we nu niet twee weken in lockdown gaan maar dat het eigenlijk veel langer gaat duren maar toch zeggen ze dat het twee weken is weet je wel. Ergens irriteert het me heel erg, want waarom is het zo normaal dat de overheid het voor je gevoel altijd verpest en daarom vinden heel veel jongeren het ook belangrijk om mee te praten over milieu.

Interviewer: Je zei net al dat de jongeren die nu we nu bereiken heel erg uit de milieububbel komen. Hoe denk je dat het komt dat we de andere jongeren niet kunnen bereiken?

Respondent: Logischerwijs komt dat omdat we het nu via sociale media hebben gedaan en jongeren buiten de bubbel ons niet liken op sociale media dus die hebben het ook niet ontvangen. Dat is iets wat beter moet en daar gaan we ook zeker aan werken. Hoe het nu komt is het vrij logisch omdat het via sociale media gaat. Hoe het later is, is denk ik ook omdat jongeren er minder aandacht voor hebben. Je offert er wel gewoon een paar uur voor op en ik weet niet of alle jongeren daar zin in hebben.

Interviewer: Duidelijk. Dus enerzijds zeg je dat het komt door het bereik en aan de andere kant denk je dat heel erg aan de interesse en urgentie van die jongeren ligt?

Respondent: Ja, dat denk ik zeker. De tool die we gaan bouwen is zo bedoeld dat je het binnen 10 minuten kunt invullen. En het is ook echt een leuke ervaring, het is niet dat het een saaie enquête is en dat je zegt ik vind dit en dit van circulaire economie of we moeten meer geld investeren in bodembeleid in Nederland want het gaat slecht. Je krijgt bijvoorbeeld een filmpje en dan kun je aan de hand daarvan keuzes maken. Dan kun je zien stel ik doe dit en dit dan komt de wereld er zo uit te zien. Uiteindelijk kun je dan je mening geven die de overheid zou moeten nemen.

Interviewer: Dus daarmee willen jullie het toegankelijk maken voor iedere jongeren?

Respondent: Ja, precies. We willen ook zorgen dat mensen het in de klas gaan invullen of op evenementen. Stel bijvoorbeeld je staat in de rij dat we dan zeggen als je dit invult krijg je een muntje, iets in die richting.

Interviewer: Oké, we hebben het nu natuurlijk voornamelijk gehad over de participatieprocessen die de JMR organiseert. Nu is het natuurlijk een beetje dubbel omdat je de participatieprocessen hebt die jullie organiseren maar jullie leveren zelf als organisatie natuurlijk ook veel input

en dat is natuurlijk ook participatie. Ik wil je daarom nog een aantal vragen stellen over de input die je hebt geleverd, meer als participant als je daar oké mee bent.

Respondent: Dat is prima. Ik pak heel even een glaasje water, ik ben met twee seconden terug.

Interviewer: Het gesprek voor daadwerkelijk input voor het nationaal milieubeleid is nog niet vaak geweest, dat is een keer geweest denk ik. Dat was in een meeting waarin eerst iedereen plenair samenkwam en ook de JMR werd voorgesteld. Daarna gingen we in break-out rooms, daar konden we met z'n drieën gaan praten over milieubeleid. Er werd alleen niet echt een topic gegeven. Het werd dus meer dit en dit moet er gebeuren binnen het milieubeleid en niet echt concrete acties. Het was dus meer dit zou het milieubeleid moeten zijn, dit is de uitstraling en dit zou het moeten omvatten maar niet echt concreet.

Interviewer: Dit waren dus een soort groepsgesprekken. Wie waren daarbij aanwezig?

Respondent: Daar waren denk ik 20 leden van de JMR en ook ongeveer 10 beleidsmedewerkers van de overheid denk ik, van het NMP-team. Dus uiteindelijk zit je wel met z'n tweeën of drieën op één beleidsmedewerker in een break-out room.

Interviewer: Als leden worden gevraagd om deel te nemen aan dat soort gesprekken. Hoe worden jullie dan gevraagd?

Respondent: Nu per email. Ik geloof dat we volgende week dinsdag weer worden uitgenodigd maar dat gebeurt echt super last-minute. Want dat is dus nog niet verstuurd en dan is het ineens oh we gaan meepraten over de houtskoolschets en dat is woensdag al. Voor mij is het geen groot probleem want ik ben bezig met m'n scriptie dus ik kan prima even een uurtje vrijmaken. Maar het is wel lastig om dat voor alle leden planbaar te houden.

Interviewer: Logisch. Jij hebt natuurlijk bovenmatige interesse in milieu anders wat je waarschijnlijk geen lid geworden. Heb je het idee dat je beschikt over voldoende kennis om alles te begrijpen en waardevolle input te kunnen leveren?

Respondent: Dat hangt heel erg af van het thema. Laatst was er bijvoorbeeld een congres waar ik samen met X naar toe ben geweest. En daar leer je bijvoorbeeld heel veel over klimaat en milieu. Ik heb een technische achtergrond kennis, ik zit in de food-tech wereld, ik doe een master is duurzaamheidsketens dus ik heb echt wel het een en ander verstand er van. Ik ben over het algemeen ook geïnteresseerd in veel nieuws artikelen dus ik heb niet het gevoel dat ik te weinig kennis heb.

Interviewer: Heb je het idee dat dat voor alle leden van de JMR geldt? Dat iedereen door zijn of haar interesse beschikt over voldoende kennis?

Respondent: Voor het grootste gedeelte wel maar niet voor iedereen. Onze voorzitter was bijvoorbeeld afgestudeerd in product design en die moest dan een presentatie gaan geven over milieubeleid en die vond dat dan wel een lastig onderwerp. We hadden toen ook het milieucongres over 50 jaar milieubeleid en circulaire economie. Toen is er heel lang een sessie geweest over circulaire economie. Circulaire economie is voor veel mensen geen doel maar een middel om te zorgen dat we veel grondstoffen overhouden en toen had onze voorzitter heel leuk op een presentatie gezet dat circulaire economie echt een doel is van de JMR. Toen dacht hmm, het is niet erg maar ik denk dat het voor sommige lastiger is dan voor andere.

Interviewer: Oké, dus over het algemeen is er door de interesse wel een bepaalde basiskennis maar bij sommige wankelt dat nog een beetje.

Respondent: Ja, precies.

Interviewer: Denk je dat jullie inbreng invloed heeft?

Respondent: Ik vind het heel lastig om te zeggen. Ik denk dat mijn inbreng wel input heeft gehad bij de andere congressen waar ik ben geweest. Veel mensen die ik gesproken heb, daardoor heb ik veel lijntjes gehad en te kunnen netwerken voor de JMR en daadwerkelijk input te kunnen leveren. Maar voor het beleid zelf denk ik dat Onderwijs en Beleid daar een beter beeld bij heeft want ik heb zelf niet echt input voor beleid mogen leveren. Wel was er die ene sessie dat we met die beleidsmedewerker zaten maar toen was er geen concrete input geleverd dus dan ga ik er ook niet vanuit dat het concreet wordt meegenomen. Maar ik denk bijvoorbeeld voor een houtskoolschets daarvoor hebben wij een aantal ideeën aangebracht en daar zijn ook verdiepende sessies op geweest dus ik denk dat dat wel daadwerkelijk meegenomen gaat worden.

Interviewer: Wordt dat dan ook aan jullie teruggekoppeld?

Respondent: Voor zover ik weet is dat nog niet gebeurt. Ik denk dat als de houtskoolschets uitkomt dat we wellicht ook gaan zien hoeveel er terugkomt.

Interviewer: Ik zit even te kijken hoor. Als je het nu bij de JMR voor het zeggen had, wat zou je dan willen veranderen?

Respondent: Dat vind ik heel lastig, heel veel dingen die ik zou willen veranderen bij de JMR liggen niet perse binnen de JMR maar meer in de connectie naar buiten toe en hoe het gestructureerd is. Het liefste zou ik wel willen dat het wat beter gefundeerd is. We hebben nu een bestuur dat alleen maar online vergaard. Dat is ook de reden dat ik het bestuur uit ben gegaan eigenlijk. Ik had best wel door willen gaan maar omdat het alleen maar online is vind ik het gewoon niet leuk genoeg om er mee bezig te zijn. Stel je zou een locatie hebben zou dat al heel erg helpen maar aan de andere kant heb je dan ook het probleem dat je alleen maar jongeren in het bestuur hebt uit een stad omdat anders weer de locatie te ver weg is. Maar dat zou wel iets zijn waarvan ik zeg dat zou beter kunnen. En daarnaast

het organiseren van evenementen, dat moet ook beter kunnen. Dat komt ook omdat er te weinig mensen met ervaring er in zitten. Ik heb zelf bij de volleybal heel veel activiteiten georganiseerd en daarom is het voor mij een koud kunstje om te zeggen 'we gaan over drie weken dit doen', we versturen een uitnodiging maken een begroting en zorgen dat het niet te duur is. Dat moet prima kunnen. Maar voor sommige andere was het erg lastig en was een locatie vinden ook erg moeilijk. Daarom duurde het soms wel een paar maanden voordat we een evenement neer gingen zetten dus ik denk dat dat wel iets is wat beter kant in ieder geval.

Interviewer: Ik wil graag aanhaken op wat je net zei over het fysiek op locatie bij elkaar komen. Mag ik daaruit opmaken dat het sociale aspect voor jou ook een belangrijke rol speelt?

Respondent: Ja, ik denk dat het sociale aspect vooral in de motivatie een belangrijke rol speelt. Ik merk vooral dat veel jongeren het wel leuk vinden om deel te nemen aan de JMR maar zodra het alleen maar online is haken ze toch vaak af. We hebben nu een design thinking project lopen en daarvoor spreken we op zaterdag af. Alle jongeren die daar aan deelnemen zijn veel meer gemotiveerd.

Interviewer: Dus je merkt een verschil in motivatie tussen online en offline?

Respondent: Ja, absoluut. En dan is ergens ook wel logisch want dat is gewoon hoe je als mens het liefste samenwerkt.

Interviewer: Ik heb echt als super veel informatie. Ik ben heel blij dat je vanuit jezelf zoveel vertelt en uitgebreid antwoord geeft. Zijn er nog andere dingen waarvan je zegt die moet je nog weten of die zijn belangrijk voor jou?

Respondent: Wat is je onderzoeksvraag precies?

Interviewer: Mijn onderzoek gaat over moeilijk bereikbare jongeren, specifiek jongeren met een MBO achtergrond tussen de 18 en 25 jaar. Met die jongeren ga ik ook een focusgroep organiseren om te kijken hoe zij wel willen deelnemen en wat we kunnen doen om hen wel te bereiken. Daarvoor is het natuurlijk eerst interessant om de huidige situatie in kaart te brengen.

Respondent: Heel interessant. Voor de participatietool hadden we die vraag inderdaad ook, hoe bereiken we jongeren buiten de milieububbel? IK vind het goed dat je dit onderzoek doet in elk geval. Ik denk dat als je jongeren wil laten meepraten over milieubeleid dat je echt naar jongeren toe moet stappen, dat hebben we met design thinking wel eens gedaan, en vraagt wat er belangrijk is om input in te leveren. Je merkt dan dat jongeren het onderwerp niet dusdanig interessant vinden om erover mee te praten. Terwijl ik vrij zeker weet dat als ik het hier in Wageningen zou doen dat ik wel voldoende input zou krijgen. Dus de urgentie creëren is echt belangrijk. Dat gebeurt makkelijker denk ik als je er iets voor terug geeft.

Interviewer: Precies, in één van de andere interviews kwam ook naar voren dat het geven van een vergoeding misschien een optie was om jongeren over de streep te halen omdat de motivatie anders wel heel intrinsiek moet zijn.

Respondent: Ja, precies. Dat maakt het ook weer heel lastig want zo interessant is het voor de overheid ook weer niet om er heel veel geld voor te gaan betalen om milieumeningen op te halen omdat er ook gewoon verkiezingen zijn. Het is de luxe voor de overheid dat we dit gratis kunnen doen, dat is een fantastisch goede deal voor ze natuurlijk. Ergens zou het ook vreemd zijn om met vergoedingen te werken omdat wij zelf ook geen vergoedingen krijgen. Ik heb nog nooit één euro verdient met de JMR. Ik vind dat zelf niet heel erg denk ik maar ik denk dat het op de lange termijn wel belangrijk is dat dat goed geregeld gaat worden. Want ik merk zelf dat het heel erg veel tijd kost en als je niet de luxe hebt dat je even die tijd kan vrijmaken zonder te hoeven werken, kun je eigenlijk niet meedoen. Dat is niet per se de groep jongeren die we moeten hebben denk ik.

Interviewer: Ik kan me ook voorstellen dat dit faciliteert dat er alleen hoger opgeleide jongeren deelnemen, hoe sta jij daar in?

Respondent: Absoluut, we hadden sollicitatiegesprekken en daarin hebben we heel veel mensen gesproken. Daarvan was maar één iemand HBO opgeleid, dat is dan al teleurstellend. Alleen zij heeft ook gevraagd of er een vergoeding is, die is er helaas niet en daarom is zij toen als enige afgehaakt.

Interviewer: Het is inderdaad niet de eerste keer dat dit punt valt. Zijn er nog andere dingen die wil je delen?

Respondent: Nou, ik ben eigenlijk wel benieuwd hoe je nu, na al die gesprekken, zelf over de JMR denkt.

Interviewer: Ik moet heel eerlijk zeggen dat voordat ik hier onderzoek naar ging doen ik me niet echt verdiepte in milieu en zelf ook niet zo snel zou deelnemen. Dat maakte het ook extra interessant natuurlijk. Wat het voor mij heel erg is, ik zou zelf heel erg willen weten waarvoor ik het zou doen. Neem ik deel aan zo'n gesprek en is dat ter oriëntatie? Of wordt er direct iets gedaan met mijn input? Dat is ook wel iets wat terugkomt. Je gaf zelf ook al aan dat het wordt meegenomen in de houtskoolschets. Het is natuurlijk ook pas net uit de pilotfase en beleid is natuurlijk een meerjarenplan dus misschien is er gewoon nog niet zoveel terug te koppelen. Daarnaast voelt de JMR voor mij wel als een gouden kans voor jongerenparticipatie omdat je als jongeren natuurlijk niet dichterbij het beleid kunt zitten dan via de JMR.

Respondent: Nee, dat is inderdaad waar. Dat stralen we alleen nog niet echt uit heb ik het idee. Als ik op de website van de JMR kijk denk ik niet gelijk het idee dat de JMR de manier is om input te geven op milieubeleid. Dat is denk ik zeker iets dat beter moet. We zijn voor de participatietool ook bezig met een social media plan met wat we wanneer naar buiten gaan brengen. We hebben ook gezegd dat we dan meer validatie moeten hebben op de website. We moeten dan ook iemand hebben die eindverantwoordelijk is. Ik denk dat ik daar wel achteranga. Er blijkt alleen dat het heel veel tijd kost en heel lastig is.

Interviewer: Ik kan me ook nog voorstellen dat voor veel jongeren milieu en klimaat niet zoveel van elkaar verschillen. Dat je daardoor bijvoorbeeld niet weet of je moet kiezen voor de JMR of de JKB. Misschien hebben jongeren wel helemaal niet door dat de JKB veel activistischer is dan de JMR.

Respondent: Ik denk inderdaad het alleen voor hoogopgeleide jongeren duidelijk is dat de JKB activistischer is dan de JMR omdat je daar misschien al meer van weet en meer mensen binnen kent. Ik merk zelf dat de JKB zelf niet het idee hebben dat ze activistisch zijn, terwijl ze heten letterlijk een beweging. Dat lijkt me toch wel enigszins aanzetten tot. Maar ook daar moet voor ons nog duidelijk worden wat ons grensgebied is, zodat er duidelijk is waar gaan hiervoor en jullie gaan daarvoor. Wellicht kunnen we op heel veel dingen samenwerken want dat lijkt me alleen maar beter. Ik ga ze ook morgen uitnodigen voor onze jongerenparticipatietool.

Interviewer: Super bedankt voor je tijd, nogmaals.

Respondent: Leuk je gesproken te hebben en succes met je scriptie.

Bijlage 9: Individueel interview V

Interview lid JMR

Datum: 23-11-2021

tijd: 17:00 – 17:45

Respondent: Ja, ja tuurlijk. Je hebt het, je bent nu stagiair bij Peter?

Interviewer: Nou, ja, nee, niet bij Peter, ik ben stagiair bij het Kennisknooppunt van directe participatie en eigenlijk wilde ik graag onderzoek doen naar jongerenparticipatie en op het thema milieu. En zo ben ik eigenlijk bij de JMR terecht gekomen. Dus ja, eigenlijk is het doel om de uitkomst van dit onderzoek meer te generaliseren over andere thema's, maar het onderzoek zelf is heel erg gericht op het milieuthema, op het milieuthematiek. Dus zo ben ik eigenlijk een beetje bij jullie terecht gekomen.

Respondent: Cool, dus het idee is een beetje dat je onderzoek gaat over jongerenparticipatie en dat je misschien die lessen breder kan trekken?

Interviewer: Ja, ja, dat hopen we heel erg. Omdat over jongerenparticipatie is gewoon, ja, er is wel het een en ander bekend, maar zeker niet over het betrekken van moeilijke doelgroepen en al helemaal niet op thema milieu, dus daar ben ik eigenlijk begonnen in de hoop dat iemand hierna dan opnieuw een onderzoek wil gaan doen op andere thema's.

Respondent: Ja, oké, leuk. En studeer je nog of...?

Interviewer: Ja, ja, ik doe een master Communicatie en Organisatie, en dit is dus mijn masterscriptie zeg maar, dit is echt de allerlaatste fase van mijn opleiding. Dus ja, nog twee maandjes.

Respondent: En wat zou je daarna willen doen?

Interviewer: Ja, ik ga hierna echt iets heel anders doen, ik ga hierna een hotel, in een hotel werken, heel gek, maar...

Respondent: Maar dan de marketingafdeling of gewoon echt meer horeca inhoudelijk?

Interviewer: Ja, heel anders eigenlijk, ik heb heel lang een bijbaantje gehad op Terschelling en ik heb helemaal niks met Terschelling, maar ik ben daar gewoon toevallig beland. En daar kwam een hotelletje te koop, en degene die dat kocht zei, kun jij dat niet voor mij gaan runnen? En toen dacht ik, dat is wel heel leuk, dat wil ik wel doen voor een paar jaar. Dus...

Respondent: Gaaf.

Interviewer: Ja, heel iets anders, totaal niet studie gerelateerd, maar wel heel erg leuk.

Respondent: Oké, leuk, ja.

Interviewer: En jij, wil jij iets over jezelf vertellen?

Respondent: Ja hoor. Ik ben [naam], ik studeer nu Bos en Natuurbeheer in Wageningen, ik woon nu ook in Wageningen. Ik kom uit Hilversum oorspronkelijk, en ik heb voordat ik Bos en Natuurbeheer deed, heb ik in Leiden gestudeerd, vier jaar heb ik Recht- en Bestuurskunde gedaan en met jongerenparticipatie heb ik mij enigszins beziggehouden. Ik heb soms projecten met scholen gedaan, op verschillende onderwerpen, en ooit een soort van debatevenement georganiseerd over de Verenigde Naties. En toen kwam ik op een gegeven moment Peter tegen, via een Webinar, het was een tijdje lockdown. En hij zei van, ja, we willen hier iets mee doen, en toen, ja, meldde er in het begin heel veel mensen aan en bleef een klein clubje hangen waaronder ik dan. En ik heb ongeveer een jaar meegedacht over hoe het eruit zou moeten zien. En op het moment dat er heel veel andere mensen bijkwamen, dat er echt activiteiten werden georganiseerd, toen ben ik er een beetje

uitgestapt. Omdat ik dacht van, ja, dit is gewoon mijn rol geweest en ik heb nu weer andere dingen, dus dan kon ik er niet echt veel tijd voor vrijmaken.

Interviewer: En waarom vond je het zo belangrijk om bij de JMR te gaan of lid te worden?

Respondent: Nou, ik kan niet eens zeggen, want het was eigenlijk heel vaag, wat Peter toen zei. Die zei, ja, we willen iets met jongerenparticipatie doen, dus jongeren inspraak geven in geven in het milieubeleid, en dat was het. Het was eigenlijk een soort van blanco papiertje en naar mijn ervaring zijn er altijd, als er blanco projecten zijn, dan kan je daar hele vette dingen mee doen. Want je kan eigenlijk je eigen ideeën heel erg tot stand laten komen. Het kost best wel veel moeite, maar ik dacht van, ik vind het op zich wel een belangrijk thema en ik heb soms dat ik mij wil inzetten als vrijwilliger bij milieuclubs, maar ik voel me niet helemaal op mijn plaats bij echt jongere activistische groeperingen. En ik denk dat we misschien daar straks in het gesprek ook op terugkomen, dat ik heel erg houd van de pragmatische weg, en dat het niet alleen maar gaat om jongereninspraak, maar dat we daadwerkelijk jongeren iets kunnen bieden.

Interviewer: Je hebt, je had dus eigenlijk het idee dat de JMR best wel activistisch was, is?

Respondent: Nee, totaal, nee, totaal niet. Maar we hebben er wel een beetje voor gewaakt, het idee is, nou, om iets daarover te zeggen. Kijk, je hebt heel veel groepen die zelf georganiseerd zijn, dus denk Jonge Klimaatbeweging ken je vast, Jongeren Actief, en die zeggen gewoon van alles wat wel heel legitiem is, want het gaat over jongeren. Maar op sommige manier vind ik het niet altijd heel constructief en wat Jonge Klimaatbeweging bijvoorbeeld wel doet, is dat ze toenadering zoeken tot de politiek en bedrijven om gesprekken aan te gaan. Maar het zijn niet, ja, bij die JMR wilden we echt aan de slag met concrete vraagstukken die er lagen, die relevant zijn voor jongeren. En niet dat je de hele tijd zegt, het is belangrijk om jongeren te betrekken, het is belangrijk om jongeren te betrekken. Maar dat je ze ook daadwerkelijk betreft en ook op een inhoudelijke manier laat meebeslissen. Want op een gegeven moment is, ja, hoe zeg je dat, die andere groepen, die zijn meer bezig met het probleem

agenderen, maar er moet ook iemand gewoon pragmatisch mee moeten doen. En wij zagen die rol voor ons eigenlijk.

Interviewer: Voor jullie als JMR?

Respondent: Ja. En ik kan er nog wel iets over zeggen, ik heb in het verleden, heb ik aan van die businessbattles mee gedaan met studenten, en die manier sprak mij ook heel erg aan. Wat er dan gebeurt, is dat een organisatie met een vraagstuk zit, een bedrijf, en die zegt van, wij willen dit gebied duurzaam inrichten of we willen zo'n product maar we weten niet hoe het moet. Of hoe we goede mensen, klanten kunnen vinden. En dan ga je met jongeren ga je daadwerkelijk nadenken over een oplossing voor dat bedrijf. En op die manier kom je wel echt daadwerkelijk vooruit, want ik denk zelf dat er best wel veel mensen zijn die echt wel iets willen doen, vooral ook volwassenen, en het beeld wordt soms gecreëerd dat volwassenen echt totaal geen oog hebben voor de jongere generatie, maar het is meer, de jongere generatie moet ook echt iets te bieden hebben, want waarom zet je anders geen peuters aan tafel. Want die hebben ook een legitiem belang om gehoord te worden, maar ja, ze moeten wel echt iets kunnen zeggen, ja.

Interviewer: En wat was dan jouw rol binnen de JMR?

Respondent: Nou, ik heb eigenlijk met een klein groepje, misschien heb je die andere ook al geïnterviewd, [namen]

Interviewer: Wel gemaïld, maar nog geen reactie.

Respondent: Oh, oké. Nou, we hadden een groepje met [namen] uit mijn hoofd. En met die groep gingen we de hele tijd nadenken van, wat wordt in het beginsel het doel van onze JMR, wat is uniek? En dat duurde best wel lang, om dat helder te krijgen. En onze rol was best wel, ja, in het begin helemaal niet verdeeld. Het was gewoon elke week nadenken, en soms waren we maar met heel weinig mensen,

waren we alleen met zijn vieren, dus waren Peter, ik en Sarah en Floris. En dan gingen we in het begin dus eerst een doel helder krijgen van, waaraan moeten we dan bijdragen? En toen werd meer duidelijk, ja, het Nationale Milieuprogramma, en andere zaken van het ministerie. Vervolgens gingen we iets meer denken van, oké, wat hebben we dan nodig om die doelen te bereiken, en vandaar volgt logisch de structuur uit. En bij die structuur hadden we ook nog bepaalde, hoe zeg je dat, voorwaarden, dus we wilden heel erg inzetten op diversiteit en inclusiviteit. Heel moeilijk vraagstuk, en ik weet ook nog niet of het helemaal is gelukt, maar tenminste, we hebben eraan gewerkt. En daar waren we heel erg mee bezig, en ja, toen op een gegeven moment is de structuur ontstaan met drie commissies en een bestuur inderdaad van toezicht enzovoort. Ja, mijn rol was meer gewoon van meedenken, van, hoe gaan we dit vormgeven? En soms ook heel kritisch kijken naar dingen die werden voorgesteld, van, ja, is dit logisch, dat je nog zo'n extra commissie nodig hebt? Of is het logisch dat je zo ver doorgaat met inclusiviteit? Want je kan inclusiviteit ofzo op hele verschillende manieren interpreteren. Je kan zeggen, we willen alle leeftijden, alle etniciteiten, maar het moet ook, wat mij betreft heeft het twee doelen. Het is bijvoorbeeld vertegenwoordiging, dat jongeren zich vertegenwoordigd voelen, maar ook aangesproken worden om mee te denken, dat ze zichzelf zien, maar het moet ook, en dat voeg ik dan toe, ook een daadwerkelijke inhoudelijke bijdrage zijn. Dus kunnen zij een groep aanspreken die hen nog niet kennen? En kunnen ze daardoor het milieu idee van de jongeren verder brengen? Dus ik zat een beetje in die rol denk ik, ik was ook... Floris en Sarah waren denk ik de meest actiefste leden in het begin ook, later zijn die ook in dat bestuur gegaan. En met alle respect zijn ze nog wel vrij jong en, Sarah zat nog op de middelbare school, Floris was net begonnen met studeren, en ja, op bepaalde momenten voelde je dat ze iets minder ervaring hadden met commissies doen en daar waren sommige dingen die ze voorstelden een beetje gek.

Interviewer: En wat zou jouw advies daarvoor dan zijn?

Respondent: Voor... hoe bedoel je?

Interviewer: Nou, je geeft nu aan van, zij waren wel heel actief maar sommige voorstellen waren niet helemaal reëel. Je koppelt dat aan leeftijd en ervaring, zou je dan eerder zeggen van, mensen in zo'n bestuur moeten een hogere leeftijd hebben of er moeten eisen aan gesteld worden of...?

Respondent: Nou, kijk, ik denk, op een gegeven moment kwamen ze er wel echt in, en dat zie je nu ook, dat ze in dat bestuur zitten doen ze hartstikke, heel goed. Ze zijn ook allemaal fondsen aan het aanvragen en dingen die ik zelf niet zo makkelijk zou kunnen. Maar in het begin moesten ze wel een beetje eraan wennen denk ik. Maar wat wel fijn was, was dat Peter, die was ook, die kon ook wel zeggen van, stel je maakt zo'n structuur, werkt dat als je met het ministerie omgaat? En dat is op zich ook wel een interessant aspect, Peter mocht ook enigszins meebeslissen met het hele proces, maar hij probeerde er ook een beetje half buiten te staan, want wij mochten zelf bedenken hoe we betrokken mochten worden. Maar er zaten natuurlijk ook grenzen aan, want ja, sommige manieren om betrokken te worden heeft gewoon geen zin, dus dan trok hij wel een beetje aan de rem.

Interviewer: En ben jij ook betrokken bij brainstormsessies over de problematiek waar de JMR zich mee bezig houdt geweest?

Respondent: Ja, beperkt. Ik ben eigenlijk begin zomer een beetje een laag pitje ermee doorgegaan en in september mee gestopt. Ik heb nog wel een paar van die brainstormsessies gedaan, ja, dat je gewoon ideeën aandraagt. Wat ik soms wel lastig vond is, in het begin was het heel erg van, wat is dan de connectie voor jongeren? Dus op een gegeven moment was er een verzoek om het areaal beleid van het ministerie, om daar iets mee te doen, dus dat ze in alle gebieden, bijvoorbeeld langs treintrajecten en langs wegen, en daar gebeurt nog niet zoveel mee. En dan konden wij bedenken wat daar moest gebeuren. Maar daar denk ik van, ja, wat is dan de concrete bijdrage om jongeren te betrekken? Dat zijn gewoon stukken grond. Eventueel als je daar scholen bij pakt, dan zou dat kunnen. Dat is vrij abstract nog, en later, toen ik wegging, toen werd het wel iets concreter. Dus toen waren voorstellen voor een generatietoets en dat soort zaken. En ik ben bijvoorbeeld ook nog naar die milieuconferentie geweest, 50 Jaar Milieubeleid, dat was wel leuk. En dan een beetje de sociale activiteiten.

Interviewer: Ja, die wel.

Respondent: Ja, er was er eentje van op het strand. Het is ook wel grappig, zo'n boek, 50 Jaar Milieubeleid, daar staan wij dan met onze groep op het strand terwijl wij pas net bestonden eigenlijk.

Interviewer: En was dat dan inhoudelijk of meer voor het gezellige sociale aspect?

Respondent: Nee, dat was meer gezellig, want we hadden dus het hele jaar hadden we online elkaar gezien, en, ja, op een gegeven moment was het wel echt, het kost wel veel tijd gewoon, op een gegeven moment duurt het bijna twee avonden in de week was je hier dan mee bezig, en dan heb je weer hetzelfde gesprek soms, en dan weer nieuwe mensen erbij halen. En daarom was het best wel fijn om iets leuks te doen.

Interviewer: Ja, en jij bent dus in eerste instantie in aanraking gekomen met de JMR via Peter, jouw vorige studie was niet heel milieu gerelateerd, toch?

Respondent: Nee, nee.

Interviewer: Had jij gelijk het idee dat je waardevolle inbreng kon doen in alles wat besproken werd of heb je je in moeten lezen of...?

Respondent: Nee, valt wel mee. In het begin, eigenlijk het hele traject waar ik bezig was, was best beperkt met milieu bezig. Het ging meer gewoon over jongerenparticipatie in het algemeen, mening kunnen laten horen. En op een gegeven moment met de onderwerpen, dat kwam later pas, waar het precies over zou moeten gaan. Ja, op zich, ik heb ook wel tijdens mijn bachelor altijd dingen met het milieu, dus ja, sommige dingen zijn best wel, als je je een beetje inleest dan zit je er al in, dat is niet heel complex.

Interviewer: Nee, dus voor jou was het eigenlijk meer de bestuur kant nog in jouw rol belangrijk dan de hele milieuthematiek?

Respondent: Ja. En ik heb bepaalde momenten gezegd dat ik biodiversiteit heel belangrijk vind, en vanuit mijn studie maar ook interesse. En dat zijn van die kleine dingetjes die je een beetje probeert in te schuiven.

Interviewer: En heb je het idee dat jouw inbreng invloed heeft gehad?

Respondent: Ja, ik denk het wel. Ik kan nu niet meer precies achterhalen hoe en in welke vorm, maar er zijn best wel vaak moment geweest dat je best een lange discussie hebt gehad en dat je eigenlijk het helemaal omgooit, van, dit werkt wel en dit niet, en laten we stemmen, of kunnen we het niet beter zo doen? Vooral die discussies over diversiteit en inclusiviteit, was denk ik heel veel discussie over hoe je dat zou moeten doen. En het ging ook bijvoorbeeld over toen we de eerste groep mensen erbij gingen vragen, hoe die sollicitaties zouden moeten verlopen, want dat had ook niemand gedaan, ik ook niet, maar daar ga je dus een beetje een manier bedenken van, hoe ga ik dat handig doen?

Interviewer: Ja, want heb je het idee dat de jongeren binnen de JMR een afspiegeling zijn van de maatschappij op dit moment, of toen jij er nog zat?

Respondent: Nee.

Interviewer: En waarom niet?

Respondent: Ik denk, ja, ik denk sowieso niet omdat, ja, het is heel moeilijk, maar een milieuclub is gewoon een milieuclub, ik denk dat je daar eigenlijk bijna nooit omheen komt. En ik vond zelf is het wel lastig, het idee dat mensen dat ook heel graag willen, dat ze echt een hele afspiegeling zijn van jongeren in Nederland. Dat gaat gewoon nooit lukken, want bijvoorbeeld, stel je voor, een groep techneuten wilt

een afspiegeling zijn van techneuten in Nederland, jonge techneuten in Nederland. Dan kan ik daar gewoon niet bij en dan spiegelen ze mij ook niet. Dus ik vond dat altijd een gek punt, dat mensen dat heel graag wilden. Maar ik kan het wel begrijpen gewoon qua leeftijd, studie, achtergrond, regio waar mensen vandaan komen, sociaal milieu. Maar ja, het is best moeilijk, en ik denk, ik sta daar zelf best wel anders in. Op een gegeven moment ging het ook over jongeren met een beperking en dan begrijp ik echt wel van, je wilt mensen niet buitensluiten. Maar je hoeft er toch niet actief op te gaan selecteren ofzo. Ik gaf bijvoorbeeld het voorbeeld dat ik een vriend heb die best wel een enorme beperking heeft aan zijn arm, maar voor mij is het nooit relevant geweest over zijn milieukennis dat hij dat heeft. En in die zin vond ik het soms een beetje doorslaan. Een beetje, ja, een beetje dat woke gevoel. Ik begrijp dat woke een term is omdat het hele gebeuren natuurlijk een beetje te bekritisieren, maar het kan in die zin ook een beetje doorslaan, als je heel erg inzet op diversiteit en inclusiviteit.

Interviewer: Ja, dus als ik jou goed begrijp, werd het op een gegeven moment meer een doel dan een middel.

Respondent: Ja, kijk, het doel moet zijn dat je mensen aanspreekt, en dat kan best wel zijn dat je in heel veel regio's actief bent en ook heel veel, dat het niet lijkt dat het alleen maar studenten zijn die tijd over hebben. Want dat is ook natuurlijk een discussie, dat zijn allemaal studenten die 's avonds minder hoeven te werken dan anderen. Maar ja, aan de andere kant denk ik dan weer van, ja, ook al zouden we nu niet hoeven te werken, dan konden we ook gewoon film kijken, dus... Ik vond het soms ook een beetje jezelf zo teniet doen zo'n discussie.

Interviewer: Ja, en als het dan bijvoorbeeld gaat om jongeren met... want als ik het goed heb begrepen van de interviews die ik nu heb gehad, zijn het nu ook vooral hoogopgeleide witte jongeren.

Respondent: Ja, ja.

Interviewer: Zeg je dan ook van, dat is voor mij prima, of zeg je daarin zou ik wel wat meer inclusiviteit...?

Respondent: Nee, kijk, ja, daar moet echt wel verandering in komen, maar dat gebeurt heel langzaam denk ik.

Interviewer: Hoe denk je dat dat komt, dat die andere groep eigenlijk niet betrokken is? Heb je daar een idee van?

Respondent: Nou, in zekere zin vind ik, even goed denken hoor. Nou, kijk, jongerenparticipatie in het algemeen vind ik een vrij abstract concept en het is zo abstract dat je denk ik wel in een soort van sociale wetenschappen sfeer moet zetten om daarmee bezig te zijn, want ik ken best wel veel bèta studenten die heel praktisch bezig zijn en die, they couldn't care less about een soort van, over jongerenparticipatie. En dat zie je ook wel als groep, het zijn allemaal mensen met milieuachtergrond, maar ook een beetje die sociale hoek erin. Dus de groep die je kan betrekken in zoiets is al vrij beperkt.

Interviewer: En dat gaat dan meer om kennis?

Respondent: Ja, het hele idee van, jongeren moeten betrokken worden want over tien jaar of twintig jaar is er misschien betere lucht- of waterkwaliteit, dat is vrij abstract. En daar zit ik nog steeds mee op bepaalde momenten. Dus die club is klein en ja, ik denk dat het ook is hoe die werving in het begin liep. Dus ik zat toevallig in een webinar van de Nationale Jeugdraad, en na een begin zaten er volgens mij wel iets meer jongeren bij en toen bleven we gewoon met bepaalde hangen. En op een gegeven moment gingen wij mensen vragen, en dan ga je natuurlijk gewoon in je eigen netwerkje ga je mensen vragen. En ja, logischerwijs krijg je ook mensen die op jou lijken. En dat hebben ze later proberen te compenseren met meer wervingsprocedures enzo, maar ja, het is gewoon iets wat best wel veel tijd kost en wel moeilijk is. Maar ja, het groeit wel, dus wat in het begin ook, we hebben nu volgens mij ook mensen die niet studeren, dat noemden we dan meer praktische perspectieven. Hoe zeg je dat, praktische perspectieven, echt gewoon een soort van techneuten of mensen die uitvoerend bezig zijn in plaats van academisch.

Interviewer: De MBO'ers?

Respondent: Ja, niet per se, want ook binnen studie kan dat. Maar ja, dit is ook weer iets waar ik eigenlijk niet zo goed over weet, bijvoorbeeld het onderscheid tussen praktisch en academisch, om eerlijk te zijn, werd tijdens die discussies eerder gemaakt omwille diversiteit, dus dat MBO'ers zich ook vertegenwoordigd voelen, in plaats van dat het echt was van, laten we ook die perspectief erbij pakken. En soms vond ik het dan ook lastig, kijk, stel je voor, qua milieu ben je echt veel meer bezig als je bijvoorbeeld een monteur bent van windmolens of een hovenier.

Interviewer: Ja, als het echt van op jou van toepassing is.

Respondent: Ja, dat is veel meer van toepassing, en dat is best belangrijk om dat te begrijpen, die wereld. Maar aan de andere kant denk ik, wat is dan concreet de bijdrage van die praktische toepassing aan het hele abstracte concept van jongerenparticipatie. Want als je dat doet bijvoorbeeld, dan ben je gewoon aan het werk, dan ben je niet per se een jongere, dan ben je gewoon aan het werk.

Interviewer: Ja, dan is het wel op jou van toepassing, maar eigenlijk niet echt.

Respondent: Ja, en wat wel op zich dan wel later bleek, later in de discussie wel consensus was, ja dit zijn wel mensen die echt daadwerkelijk kunnen kijken van, die dingen die je voorstelt, werken die, en kunnen we ook gewoon met vette oplossingen komen, gewoon meer technische innovaties. Maar dat is eigenlijk een deelonderwerp van jongeren betrekken om te innoveren van het concept jongerenparticipatie, en niet één van de kerndoelen lijkt mij.

Interviewer: En wat denk je... oh, sorry ga je gang.

Respondent: Ja, sorry, ja, ik denk dus in die zin dat de kernstructuur, of het kerndoel van zo'n JMR al op voorhand selectief is qua bepaalde eigenschappen, en kijk, misschien zal je meer op persoonlijke kenmerken diverser kunnen worden, dus dat het dan voorsnog studenten zijn uit meerdere regio's. Maar ja, sommige dingen ga je gewoon, denk ik ook gewoon dat dat heel moeilijk is om te krijgen en of je dat ook wilt krijgen.

Interviewer: En stel dat we besluiten van, het is heel belangrijk om die MBO'ers te betrekken, want, zoals dat er nu naar uitziet wil de JKB dat graag. Wat denk je dan dat die jongeren nodig hebben om ook een waardevolle inbreng te kunnen leveren? Om ook op een waardevolle manier te kunnen participeren?

Respondent: Nou, ik denk dat ze misschien dezelfde kans moeten krijgen die wij hadden, dus dat je zelf gaat bedenken van hoe wil je betrokken worden? Want op een manier hebben wij wel iets gecreëerd maar wel volgens onze denkgeregels. En dan ga je dus op een manier, met onze regels proberen diverser te werven, terwijl als die mensen erbij komen, dan zijn de regels al gemaakt hoe ze betrokken worden.

Interviewer: Dus eigenlijk zeg jij, om hen te betrekken had je hen op het begin al mee moeten nemen, want de regels...

Respondent: Ja, maar op een manier kan dat ook niet, dus de beste oplossing zou zijn dat de structuur gewoon de komende jaren heel flexibel blijft, dat de hele tijd mensen daarover spreken, dus dat uit verschillende groepen mensen gaan kijken van, ja, hoe wil je betrokken worden? Je hebt ook een hele grote scheiding in de groep tussen mensen die al bijna werken, die in het begrip ook jongeren zijn, of net scholieren. En ja, dat is echt zo'n wereld apart.

Interviewer: Daar zit te veel...

Respondent: Ja, er zijn allemaal denk ik deelstructuren die nodig zou moeten zijn en die fixen flexibiliteit, ja.

Interviewer: En gekke vraag misschien, maar als jij het nu voor het zeggen had bij de JMR, en met name inclusiviteit, niet helemaal jouw thema als ik het zo begrijp, maar, wat zou jij dan anders doen? Is er dan iets waarvan je zegt, dit zou ik aan willen pakken, als je nergens rekening mee hoefde te houden?

Respondent: Specifiek inclusiviteit?

Interviewer: Ja, nee, mijn onderzoek gaat erover om jongeren, laagopgeleide jongeren, of praktisch opgeleide jongeren, of hoe je het noemen wilt, te betrekken. Dus tips en tricks daarover zijn voor mij heel waardevol.

Respondent: Ik vind het ten eerste lastig, ik heb wel een bepaalde bril op. En ja, voor jou is het handigst als ik daar gewoon eerlijk over ben.

Interviewer: Eens, helemaal eens.

Respondent: Ja, ik denk zelf dat voor iemand, ik ben zelf best wel veel bezig met dit soort thema's, ook binnen mijn studie best wel beleidskundig bezig. En soms vind ik het ook al bijna drammerig worden op jongeren en participatie, en mensen die gewoon iets meer, gewoon dingen bouwen en dingen bedenken en gewoon technisch bezig zijn, die willen gewoon uitgedaagd worden op dat niveau. En dan kan je ze wel betrekken, maar het moet ook wel gewoon leuk voor ze zijn en niet ja, dat hele abstracte van, ah, we moeten jongeren betrekken. Ik denk dat je hen eerder zo'n format kan bieden als zo'n businessbattle of een hackathon, dat ze dan daadwerkelijk gewoon aan het project kunnen werken. Dan hoef je niet dat vrij abstracte idee van jongerenparticipatie te doen. Ik vraag mij ook af bijvoorbeeld, bij de Jongere Klimaatbeweging, wat daar, als je daar een studie zou van doen, van wie zijn nou daadwerkelijk de harde bèta's. Daar denk ik dat meer bij zitten dan bij ons. Ja, het is moeilijk.

Interviewer: Dus eigenlijk zeg je, je moet die MBO'ers dan in dit geval betrekken op een manier zoals zij zijn opgeleid en hen niet te betrekken op de theoretische academische manier zoals de JMR nu is ingericht.

Respondent: Ja. En waar ik zelf soms ook mee zit, het is echt wel een belangrijk thema en soms dan ben ik er gewoon te weinig denk ik mee bezig, want ik zie het gewoon in mijn omgeving te weinig. Daar ben ik ook eerlijk over, ik zit in een bepaalde bubbel, maar soms vind ik het juist, dat benadrukken van verschil, dus oh jij bent student en jij bent universitair en jij bent Hbo'er en jij bent MBO'er of jij bent een jongere in die leeftijdscategorie of jij komt uit die regio. Ja, ik denk dat heel veel mensen veel meer fluïde zijn dan die hokjes, en als je daar juist op benadrukt ga je dus mensen misschien op een bepaalde manier betrekken, zoals je dat hebt bedacht, waar ze helemaal niet voor geschikt zijn. En daar een heel goed voorbeeld in is, wat wel interessant is, als je dat misschien ook anderen vraagt. Op een gegeven moment ontstond er een idee om denkers, dromers en doeners, heb je daarvan gehoord?

Interviewer: Nee.

Respondent: Nee, oké, dat was dus één van de soort van hoofdlijnen van hoe we mensen gingen werven, dus we zouden denkers, dromers en doeners...

Interviewer: Zoeken.

Respondent: Betrekken. En op zich is het logisch, want abstract denk je, denkers, dat zou als je dat de eerste keer hoort een soort van universitaire mensen zijn, dromers zouden een beetje creatievelingen zijn en doeners zijn dan misschien Mbo'ers ofzo. Maar als je er langer over nadenkt, dan klopt er helemaal geen kant van. Want heel veel mensen zijn veel meer fluïde dan dat. Je hebt mensen die heel praktisch zijn maar veel meer kunnen dromen of veel meer kunnen denken, maar toevallig in de verkeerde opleiding zitten. En in het begin was dus helemaal het idee om ook volgens die categorieën mensen in te richten op hoe ze betrokken gingen worden. Ja, ik denk dat dat gewoon

niet goed is, want dan, dat maakt het ook een beetje alsof je bepaalde dingen wel kan of bepaalde dingen niet. Het is wel logisch om bepaalde functies gewoon te hebben, hier eindigt je functie en dit is je pakket, maar dit is een beetje van, oh, jij kan niet denken, jij kan alleen maar doen. Of ik ben de doener, jij kan helemaal niks...

Interviewer: Ja, dus dat idee...

Respondent: Het creëerde een soort van scheiding tussen mensen vind ik. En ook qua bijvoorbeeld, culturele afspiegeling, dat is soms ook zo... ja, soms als je naar etniciteit gaat kijken ga je dus puur selecteren misschien op nationaliteit of ras, en ja, wat voegt dat in zekere zin toe. Het helpt wel met afspiegeling, maar het is pas relevant kwamen we later toen achter als het ook daadwerkelijk is verbonden aan...

Interviewer: Andere invalshoek.

Respondent: ...een andere sociaal-culturele achtergrond of bijvoorbeeld als je uit Caribisch gebied komt van Nederland, dan zou dat misschien wel relevant kunnen zijn. Omdat je dan jongeren van daar kan betrekken. Maar daarbuiten, ja, iedereen is ook gewoon... maar dat is hoe ik er zelf over denk.

Interviewer: Ik vind je inbreng, of je invalshoek heel interessant.

Respondent: Ja, dat soort dingen, hoe denk jij daar zelf over?

Interviewer: Ik vind het heel belangrijk dat je inderdaad een afspiegeling, want dat komt ook een beetje, ik heb zelf helemaal aan het begin acht jaar geleden ook een keer Mbo gedaan en toen Hbo en toen zo door zeg maar. En dan, ik zou het bijvoorbeeld ook heel erg irritant vinden als ik toen in het hokje MBO'er was geplaatst of dat ik toen betrokken had moeten worden omdat ik MBO'er ben, nee, je bent ook gewoon Interviewer zeg maar, en daarom zou je betrokken moeten worden, en niet omdat je op het Mbo zit of omdat je een WO'er bent.

Respondent: Ja, het is een heel moeilijk thema, want ik denk van, we begonnen met dat thema, kijk we hadden er ook helemaal niet over na kunnen denken, dus we hadden hele goede intenties. Maar er zitten ook in dat gesprek een soort van dedain, zo van, wij zijn, zo'n gevoel is het wel van, oh, wij zijn al de crème de la crème. En nu moeten we anderen de kans bieden, terwijl je denkt van, ja, wij zijn hier ook gewoon maar bij toeval bijgekomen. En dat is heel raar om, ik voelde me er gewoon niet comfortabel bij om over na te denken. Ik begrijp best wel de intentie van diversiteitsvraagstukken, maar soms creëert het meer een beetje polarisatie, en ik denk ook dat sommige mensen als ze de hele tijd overal horen, dat ze denken, ja, ik ben niet zomaar zo'n hokje ofzo. En ik vond het soms zelf ook best frustrerend, ik kan echt wel begrijpen dat bijvoorbeeld vooral jongens, wit en hoogopgeleid heel veel voordelen hebben en dan kan ik echt van geluk spreken, maar soms hoor je in gesprekken dan, oh ja, en wij zijn allemaal homogeen en wit, en dan denk ik, ja, enigszins wel, maar we verschillen echt enorm in karakter en als je volgens die criteria iemand zal indelen.

Interviewer: Ja, precies. Dus er zou wat jou betreft meer gekeken moeten worden naar de persoon en de kenmerken en minder gewoon naar in het hokje en het feitelijke.

Respondent: Ja. Maar ik denk op dit vraagstuk van, opnieuw zal je uiteindelijk een beetje de ondervertegenwoordigde groepen, als je die in kaart brengt, wie dat dan zijn. Die zou je eigenlijk moeten vragen van, ben je er oké mee? Of wil je überhaupt dat dat onderscheid wordt gemaakt in werving. En nu was het met goede intenties van, ja, als we het niet doen dan heb je gewoon een hele homogene groep. Maar ik denk dat er bijvoorbeeld heel veel mensen zijn die helemaal niet dit een factor willen laten zijn, in dat ze mee willen doen. Van die denken van, ja, ik ben gewoon met het milieu bezig, maakt niet uit wat voor opleiding ik doe, maakt niet uit waar ik vandaan kom. Kies me gewoon op wat ik kan en wat mijn ideeën zijn.

Interviewer: Ja, nee, helemaal mee eens, ik heb namelijk ook al focusgroep gehouden met deze jongeren over deze thematiek en als ze al betrokken willen worden, dat is echt al de grootste als, ze hebben gewoon heel weinig interesse in het thema, en dat maakt het natuurlijk gewoon heel lastig om iemand

überhaupt te betrekken, want als je er geen interesse in hebt zal je er helemaal geen kennis over hebben, laat staan dat je er tijd in wilt stoppen.

Respondent: Ja.

Interviewer: Dus dat is tot nu toe een beetje het obstakel wat ik nu tegenkom en wat ik dus ook in jouw interview terug hoor.

Respondent: Ja, ja.

Interviewer: Maar voor mij is het super waardevol, jouw input. Ik ben heel blij dat je er tijd voor wilde maken.

Respondent: Ja, mooi om te horen. Want zijn er nog dingen die je onderbelicht vindt of waar je nog iets meer over zou willen weten?

Interviewer: Nee, ja, ik had graag nog wat meer willen weten over de participatieprocessen die zijn georganiseerd, maar als ik jou zo hoor ben je daar iets minder bij betrokken dus dat zal ik even aan jouw voormalige collega's dan vragen.

Respondent: Die brainstormsessies ja.

Interviewer: Ja, precies. Ja, dus als je daar niet bij betrokken bent, dan wordt het ook lastig om daar iets over te vertellen. Maar van jou heb ik juist weer hele andere input gehad die anderen veel minder hadden. En deze kijk vind ik heel interessant, dus dankjewel daarvoor.

Respondent: Ja, en misschien nog één ding om toch te benadrukken, bijvoorbeeld ik denk dat je misschien eerder achteraf ook had moeten denken in van, diversiteit in ideeën over jongerenparticipatie. Ik sta er gewoon heel anders in dan anderen. En ik denk juist dat soort verschillende ideeën, dat dat waardevol is, in plaats van diversiteit in, iedereen is jongere, maar een andere regio, dat hoeft niet

te zeggen dat je anders over jongerenparticipatie denkt. En uiteindelijk is dat de kern van de hele JMR, dat hele onderwerp milieu, dat is eigenlijk vrij irrelevant, of althans op de tweede plaats. In het begin gaat het er gewoon om dat jongeren een stem krijgen en ik denk de kern van wat ik denk is, je zou eerder moeten denken in diversiteit in perspectief op jongerenparticipatie dan allebei andere kenmerken, maar ja, dat vinden...

Interviewer: Ja, dat is dan vraag twee, maar inderdaad, meer zoeken naar een divers pallet aan invalshoeken dan een divers pallet aan regio's, leeftijden en dat soort zaken.

Respondent: Ja, en misschien daar een tip voor, van, ik ben vorig jaar ook betrokken geweest bij Manifest van Naturalis, het Jongeren X Naturalis, en wat ze daar heel interessant hebben gedaan, daar hebben ze dus, ja op zich, was de groep ook in die zin homogeen, dat heel veel ook wit en zo. Maar wat ze daar heel interessant hebben gedaan is dat ze, we wilden iets met milieu doen, klimaat, biodiversiteit, en daar heeft de organisatie allerlei verschillende vertegenwoordigers gevraagd om mee te doen. Dus je had iemand van de Jongeklimaatbeweging, maar ook iemand van Extinction Rebellion, maar je had ook kunstenaars. En die clash tussen bijvoorbeeld Extinction Rebellion en anderen, dat was heel interessant, want dat was wel van, we gaan samen werken aan dit thema, het leidde echt nooit tot opstandjes ofzo, maar juist die ideeën van...

Interviewer: Die invalshoeken?

Respondent: ... Ja, die ideeën van hoe Extinction Rebellion dacht van hoe er verandering moest komen, dus hoe jongeren betrokken moeten worden versus bijvoorbeeld of een andere organisatie. . En als je zo gaat denken, dan is het hele vraagstuk van diversiteit en afspiegeling meer een vraagstuk voor de organisaties zelf die je dan betreft. Maar als je op die manier denkt, dan zou je Jongerenmilieu eigenlijk meer als een koepelnetwerk moeten zijn.

Interviewer: Ja, maar dan krijg je inderdaad wel die invalshoeken in plaats van die regio's en die leeftijden.

Respondent: Ja.

Interviewer: Top, ik ga mij hier even in verdiepen, ik heb dit nog niet eerder gehoord, dus ik ga hier eens even naar kijken. Thanks voor de tip in ieder geval. Zijn er nog andere dingen waarvan je zegt, die moet je weten of dit is belangrijk?

Respondent: Nee.

Interviewer: Nou ja, anders mag je het ook nog even aan mij appen of mailen hoor. Helemaal prima.

Respondent: Nee, natuurlijk, ja.

Interviewer: Dan wil ik je voor nu heel erg bedanken, ik zal het eindonderzoek naar je opsturen als je dat interessant vindt. En dan ja, wie weet kom ik je ooit nog ergens tegen.

Respondent: Tuurlijk, en die resultaten van dit interview, worden, ga je dat geanonimiseerd gebruiken?

Interviewer: Ja. Die worden geanonimiseerd, zeker.

Respondent: Ja, geen probleem hoor anders, maar gewoon...

Interviewer: Dan had ik je het transcript eerst nog even opgestuurd.

Respondent: Ja.

Interviewer: Top. Nou, dankjewel.

Respondent: Ja, hartstikke veel succes.

Interviewer: Dankje, jij ook.

Respondent: Ja, doe.

Bijlage 10: Individueel interview VI

Interview participant brainstormsessie JMR

Datum: 26-11-2021

Tijd: 17:00 – 17:45

Interviewer: Super fijn dat je tijd wilde maken. Ik begreep van X dat je full-time werkt en heel druk bent. Dus dat dit even tussendoor moet.

Respondent: Ja, dat klopt vandaar ook dit tijdstip even tussendoor op de vrijdagmiddag.

Interviewer: Voor mij helemaal geen probleem. Ik weet niet of je het al had gezien maar ik wil dit interview graag opnemen zodat ik het later kan transcriberen. De resultaten worden wel volledig anoniem verwerkt dus je naam zal nergens in terug komen. Meetypen gaat helaas te snel dus vandaar dat ik het opneem.

Respondent: Snap ik, dat is helemaal prima.

Interviewer: Ik zal eerst even iets over mijzelf vertellen. Ik ben dus Charlotte, ik studeer nu de master Communicatie en Organisatie aan de UU en ik schrijf nu dus mijn masterscriptie over jongerenparticipatie en dan gericht op milieu. Zo ben ik dus ook bij de JMR terecht gekomen. Mijn onderzoek richt zich op het bereiken van moeilijk bereikbare jongeren. In mijn onderzoek zijn dat MBO'ers. Met die groep jongeren ga ik dus aan de slag om te kijken hoe zij willen participeren. Daarvoor wil ik graag eerst de huidige situatie bij de JMR in beeld brengen dus vandaar dat ik graag een interview met jou wilde doen. Dat is het wel over mij. Zou jij iets over jezelf willen vertellen?

Respondent: Dat is goed. Ik ben [naam], ik ben 27 jaar en woon in Amsterdam waar ik nu Full-time werk bij [bedrijf]. Daar doe ik vooral dingen met risk advisory dus ik help bedrijven hun risico's in kaart te brengen. Het heeft niet heel veel met milieu te maken zoals je hoort maar [bedrijf] doet wel heel veel aan sustainability dus dat is iets waar ik in de toekomst zeker

ook nog een bedrage aan wil leveren. In mijn vrije tijd houd ik heel erg van sporten. Dat is een beetje in vogelvlucht wie ik ben.

Interviewer: Helemaal goed. Je hebt dus een keer deelgenomen aan een brainstormsessie van de JMR. Is dat de enige keer dat je iets hebt gedaan bij de JMR?

Respondent: Ja eigenlijk wel.

Interviewer: Hoe ben je toen in aanraking gekomen met de JMR?

Respondent: Eigenlijk via [lid van de JMR]. Zij is een vriendinnetje van mij en lid van de JMR. Ze vroeg in haar eigen netwerk of er mensen waren die mee wilde doen. Zodoende ben ik eigenlijk aangehaakt, via haar.

Interviewer: Wat was jouw motivatie om mee te doen?

Respondent: Mijn motivatie om mee te doen was allereerst natuurlijk omdat het een belangrijk topic is. Maar naar alle eerlijkheid ook wel omdat ik haar even wilde zien om te kijken wat ze allemaal had neergezet. Toen had ik het even met haar besproken en toen dacht ik van ik vind het wel echt belangrijk dus ik moet er eigenlijk aan meedoen. Anders zeg ik je dat je iets belangrijk vind maar vervolgens doe je er niks mee. Dus dat was voor mij wel de trigger om me aan te melden en te participeren in die groep.

Interviewer: Kun je je nog herinneren over welke thematiek het toen ging?

Respondent: Ja, het ging eigenlijk over heel veel thema's. We gingen eigenlijk met elkaar ook heel erg brainstormen over wat vind jij belangrijk en waarin zou jij graag willen dat de overheid een steentje bijdraagt en waarin niet. Wat vind je bijvoorbeeld minder belangrijk. De thema's waren bijvoorbeeld afval, consumeren, fietsplannen, mobiliteitsthematiek maar ook

luchtvervuiling. Ondanks dat dat natuurlijk meer klimaat dan milieu is, daar hebben we het ook over gehad. Wat nou echt het verschil tussen klimaat en milieu is. Ook over drugsafval, daar hebben we het ook over gehad. Echt heel veel thema's zijn voorbijgekomen. Het duurde ook drie uur als ik het goed heb, tweeënhalf tot drie uur volgens mij. We hadden wel echt goed de tijd om de diepte in te gaan over die thema's.

Interviewer: Weet je nog hoe de brainstormsessie was opgebouwd?

Respondent: Ja, eerst deze we natuurlijk een introductie met een voorstelronde zodat iedereen even wist wie waarvan was en ook wie nou echt de participanten waren, want dat waren er maar twee. Daarna werd een beetje globaal het avondprogramma verteld met wat is de JMR en wat is de relatie tot het ministerie en ook wat er wordt gedaan met de input. Vervolgens was er een soort Q&A met een meisje van 15 die ook bij de JMR zat. Misschien was ze zelfs wel jonger. Ze hadden dan een soort vragenscript dat zij dan een vraag stelde en dat er dan een antwoord op kwam. Om zo doende een beetje spelenderwijs een beeld te krijgen van de JMR. Vervolgens hadden we een soort van whiteboard via Zoom en dan hadden zij een soort van vraag. Wij konden er dan opzetten wat we daarover dachten en dan gingen we daarover met elkaar verder over hebben. Dit is ongeveer drie keer gebeurd dat zij een vraag hadden om de verschillende thema's te belichten. Ik weet de vragen natuurlijk niet meer precies. Uiteindelijk vloeide dat wel door in een soort dialoog, dat we echt het gesprek met elkaar aan gingen over wat je nou echt vervelend vindt. Een iemand zou bijvoorbeeld 'ik vind afval in Amsterdam echt heel erg vervelend wat er allemaal gedumpt wordt', vervolgens zei ik van maar moeten we dit niet juist bij de kern aanpakken omdat we te veel consumeren en dat er daardoor dan weer teveel afval is. Zo verliep de avond eigenlijk een beetje. Als afsluiting was een wrap-up van de avond.

Interviewer: En het was digitaal via Zoom?

Respondent: Ja, volgens mij was het via Zoom.

Interviewer: Duidelijk. Je bent denk ik via [naam lid] gevraagd maar je hebt waarschijnlijk ook iets van een officiële aanmelding ontvangen. Weet je nog hoe dit ging?

Respondent: Er was inderdaad een linkje voor een website, da tweet ik nog wel waar je je kon aanmelden. Ze hadden ook promotie via Instagram weet ik. Dat was voor mij niet echt de trigger maar er was in ieder geval een linkje waar je je kon aanmelden.

Interviewer: Je hebt de Instagram post dus wel voorbij zien komen?

Respondent: Ja, dat wel.

Interviewer: Oke. Een andere vraag. Voordat de avond begon, dus voor je deelname, ben je toen voorzien van informatie over waar de avond over zou gaan?

Respondent: Nee.

Interviewer: Was dit een issue voor jou om goed deel te kunnen nemen aan de brainstormsessie?

Respondent: Nee dat idee had ik totaal niet maar je moet natuurlijk wel enige affiniteit hebben met de thema's. Want als je geen idee hebt hoe de wereld in elkaar steekt over deze thema's, dan ben je heel erg aan het ontvangen maar dan kan je niet echt het gesprek aangaan natuurlijk. De enige kennis die ik had op bepaalde onderwerpen zorgde nu misschien juist ook wel voor de discussie. Ik denk dat je dit ook een beetje vraagt omdat je wil weten hoe dit is voor minder ontwikkelde mensen die zich willen betrekken. Ik denk dat de kennis die ik had mij wel heel erg heeft geholpen om de dialoog te voeren. Ik denk dat het niet per se nodig was, want het was echt wel heel laagdrempelig. Maar ik denk dat als je in een groter verband

bent en dat er mensen zijn die er niet echt kennis van hebben zeg maar, dat die ook niet echt mee kunnen komen. Maar ik vond het wel zeker laagdrempelig. Het was wel echt gericht op jongeren, ik voelde me al iets te oud.

Interviewer: Dus als ik het samenvat zeg je eigenlijk dat je met jouw kennis geen informatie nodig had maar je kunt je voorstellen dat dat voor andere anders is.

Respondent: Ja, zeker. Vooral het verschil tussen milieu en klimaat, dat vind ik zelfs lastig. Waar ligt die scheidslijn? Ik denk dat er heel veel mensen in Nederland zijn die niet eens beseffen dat er een verschil is. IK vraag me af of, als je dan van tevoren dus helemaal met de jongeren doorneemt, ze dat echt op gaan nemen. Maar het zou wel iets kunnen zijn wat je van tevoren zou kunnen delen. Bijvoorbeeld je hebt het klimaat versus milieu, dit zijn de verschillen en hier richt de JMR zich op. En dat dan in Jip en Janneke taal.

Interviewer: Duidelijk! Je zei net al dat jullie maat met z'n tweeën waren. Ik ga er even van uit dat je dan ook het een en ander hebt ingebracht, corrigeer me als ik het fout heb. Heb je dan ook het idee dat jouw input invloed heeft gehad? Denk je dat er iets mee gedaan is?

Respondent: Heel eerlijk? Nee! Ik denk wel dat de JMR echt heel geluisterd en ze hebben het zeker genoteerd. Maar je kunt niet naar een staatssecretaris komen met een populatie van twee, dat gaat natuurlijk niet werken. Ik heb dat ook gevraagd, ze hadden daar ook een antwoord op wat ik nog steeds niet helemaal Ik snap ook wel hoe dat proces gaat, je moet steeds hoger in de boom. Je kunt dan gewoon niet aankomen met 'twee mensen in de JMR-raad'. Het was nu maar een populatie van twee dus ik zag het meer als een pilot voor hen.

Interviewer: Je zei net dat je er wel naar gevraagd hebt maar het antwoord niet helemaal begreep. Wat heb je als antwoord gekregen?

Respondent: Zij koppelde terug dat ze het daadwerkelijk wel terug gaan koppelen weer aan andere mensen. Vooral Peter was in de lead. Ik weet niet of je hem kent? Dat het ook echt allemaal meegenomen wordt. Ik geloof ook echt wel dat er een evaluatie komt van deze pilot, dat geloof ik ook zeker wel maar dit is een druppeltje water op een hete plaat wat ik vertel. Ik denk dat ze het veel groter en breder moeten aanvliegen om te zorgen dat er geluid uitkomt. Ik geloof niet dat omdat ik heb gezegd dat we het consumeren moeten aanpakken dat dat nu ergens bij het ministerie besproken wordt dat iemand bij de JMR dat gezegd heeft. Maar ik denk wel dat de JMR er iets mee doet, dat denk ik wel.

Interviewer: Ja dus je hebt het idee dat er bij de JMR wel het een en ander met jouw inbreng gedaan wordt maar ministerie breed niet.

Respondent: Je gaf net aan dat je dit als antwoord had gekregen toen je ernaar vroeg. Is er na de brainstormsessie nog terugkoppeling geweest over de brainstormsessie of wat er gedaan is met jouw inbreng?

Interviewer: Nee, wel natuurlijk met [naam lid] er even over gehad naar dat was via WhatsApp omdat zij mijn vriendin is.

Respondent: Nee precies, dus alleen via je vriendin.

Interviewer: Oké, zijn alle gesprekken en onderwerpen die tijdens de brainstormsessie zijn besproken duidelijk geweest voor jou?

Respondent: Ja

Interviewer: Ook inhoudelijk heb dus ook goed deel kunnen nemen. Zijn er andere dingen waarvan je zegt daar had ik vooraf informatie over willen krijgen of daar had ik me over in willen lezen?

Respondent: Nee, eigenlijk niet.

Interviewer: Dat kan natuurlijk ook prima.

Respondent: Ja, het liep allemaal een beetje vanzelf. Je kon het die avond gewoon een beetje op je af laten komen allemaal. Ik denk dat als ik alle informatie van tevoren had gehad dat ik er dan hetzelfde in had gestaan als nu. Maar dat komt ook omdat ik vertrouw op de basiskennis die ik al heb daarin. Ik kan me voorstellen dat als je dat niet hebt, dat je het dan fijn zou vinden.

Interviewer: Oké. Je gaf net aan dat jullie maar met z'n tweeën waren tijdens de brainstormsessie en volgens mij was er nog wel iemand die half deelnam door de slechte internetverbinding ook.

Respondent: Ja, die belde soms in en dan was hij weer weg. Voor mijn gevoel waren we maar met z'n tweeën maar je hebt inderdaad helemaal gelijk.

Interviewer: Dat begrijp ik helemaal. Er waren tijdens de sessie natuurlijk ook leden van de JMR aanwezig. Had je toen het idee, als je om je heen keek, dat de jongeren die er waren een afspiegeling vormde van de maatschappij?

Respondent: Nee.

Interviewer: En waar lag dat aan?

Respondent: Het waren allemaal hoogopgeleide blanke mensen. Dus dat is natuurlijk geen afspiegeling van de maatschappij. De man-vrouw verhouding was wel goed. Maar nee, dit was geen afspiegeling van de maatschappij.

Interviewer: Je zegt 'natuurlijk' waren het allemaal hoogopgeleide blanke mensen?

Respondent: Nou, nee niet natuurlijk maar dat waren het wel.

Interviewer: Hoe denk je dat dat komt?

Respondent: Ik denk dat je een bepaalde intelligentie moet hebben om het overkoepelende plaatje van de wereld te kunnen zien. Ik denk dat als je laagopgeleid bent, dat is hoe ik het bedenk, dat je niet in staat bent om zo overkoepeld naar de wereld naar problematiek zoals milieu te kunnen kijken. Om er echt een stap vanaf te zetten, van je eigen leven, en de reflecteren wat er om je heen is. Daarnaast denk ik dat mensen uit een lager sociaal milieu hele andere problemen hebben waar zij mee te maken hebben dan het milieu en klimaat. Ik denk dat het een beetje 'chose your battles' is en dat dat voor een lager sociaal milieu heel anders ligt dan voor een hoog sociaal milieu. Dat wij daardoor ook ruimte hebben om ons op dat soort thema's te verdiepen en ons daar mee bezig te houden. Waar zij zich bezighouden met of ze elke maand wel rond te kunnen komen hebben wij tijd en ruimte om ons daar in te verdiepen. En ook educatie. Dat is natuurlijk ook een voornaamste reden. Als je er niets over weet heb je ook geen zin om je er mee bezig te houden. Misschien is het ook nog een stukje opvoeding. Ik weet alleen niet of dat nou het verschil is tussen een lager sociaal milieu of een hoger sociaal milieu want ik denk dat beide zich daar wel mee bezig kunnen houden. Maar ik denk wel dat het een heel belangrijk topic is waardoor het ene kind zich wel aansluit bij de JMR en het andere kind niet. Dat denk ik een beetje.

Interviewer: Wat denk je dat de JMR zou kunnen doen om er voor te zorgen dat de jongeren die nu niet vertegenwoordigd zijn, wel deelnemen?

Respondent: Ik zou als ik hen was meer naar buurthuizen gaan en daar meer het gesprek aan gaan. Daar misschien een focusgroep organiseren in plaats van via Instagram. Dan moeten die kinderen een stap maken door zich aan te melden en daar hebben ze misschien geen zin. Als ze echt met sociale werkers en eigenlijk aan de hand van hen vragen hoe ze dit aan moeten vliegen. Ik denk dat de sociale werkers hier een hele belangrijke rol in kunnen spelen. Ik denk ook dat het een hele moeilijke doelgroep is, een beetje reclame maken via internet gaat daarom denk ik niet echt helpen.

Interviewer: Zou je zelf wel reageren op een post op sociale media? Zou je je zelf wel aanmelden?

Respondent: Eerlijk gezegd niet nee. Dat komt ook omdat ik zelf 40 uur per week werk, soms wel 50. Daarom heb ik er s 'avonds en in het weekend gewoon geen zin in heb. Als iemand een beetje moeite doet dat het toch wel heel belangrijk is, zou ik dat wel doen. Maar nog een keer achter m'n scherm zitten twee uur in de avond, daar zag ik wel tegenop.

Interviewer: Jouw voorkeur zou dus ook uitgaan naar een fysieke bijeenkomst?

Respondent: Ja, dat zeker!

Interviewer: Je bent echt door al mijn vragen heen gevlogen. Ik heb nog een laatste vraag. Misschien heb je hier helemaal geen beeld bij maar misschien ook wel. Als je het vanaf vandaag voor het zeggen had bij de JMR wat zou je dan anders doen of zeg je dit lijkt me een goed idee?

Respondent: Voor de huidige setting van hoe het gesprek nu was bedoel je?

Interviewer: Bijvoorbeeld?

Respondent:

Ik zou toch wel zorgen dat je eerst wat meer mensen hebt voordat je zo'n gesprek gaat houden. Het kost natuurlijk super veel energie van de JMR leden om helemaal zo'n dialoog aan te gaan met twee mensen. Dat heb ik ook toen destijds al teruggekoppeld. Wat ik nog meer anders zou doen? Misschien kunnen ze zich ook samen organiseren met andere initiatieven die er al zijn. Ik denk dat de JMR zeker niet de enige is die informatie en input ophaalt. Dus dat ze zich wat breder organiseren en samenwerken met bestaande initiatieven om gezamenlijk input op te halen. Nu was het een beetje gek dat er bijvoorbeeld 6 à 7 mensen van de JMR waren, waarvan twee eigenlijk notuleerde. Daarvan dacht ik ook dit is een beetje overbodig maar goed. En dus maar twee respondenten. Ik denk dat als je echt jonger bent, mij maakt het niet uit, en je zit dan tegenover zo'n groep dat kan best wel imponerend zijn denk ik. Dus dat misschien.

Interviewer:

Zijn er nog andere dingen die je zijn opgevallen waar ik niet naar gevraagd maar die wel belangrijk voor het onderzoek kunnen zijn?

Respondent:

Nee eigenlijk niet. Ik ben vooral heel benieuwd wat er in jouw onderzoek naar voren komt ook. Ik denk dat het heel erg nuttig kan zijn voor de JMR. Het is natuurlijk heel erg lastig om op elk thema die doelgroep te bereiken.

Interviewer:

Ik heb een deel van de focusgroep al gehouden. Daar kwam hele verrassende resultaten naar voren bijvoorbeeld over participeren tijdens burgerschap of tijdens een festival. Echt heel verassend eigenlijk.

Respondent:

Dus je bent al aan het afronden al?

Interviewer:

Ja inderdaad. Ik verwacht dat mijn scriptie ook openbaar wordt dus dan kun je hem zeker lezen.

Respondent: Leuk!

Interviewer: Zeker! Ik wil je echt nogmaals heel erg bedanken voor je tijd ondanks je drukke agenda, echt heel fijn!

Respondent: No worries! Doeg.

Bijlage 11: Individueel interview VII

Interview Aleksandr

Datum: 22-11-2021

Tijd: 14:00 – 14:45

Interviewer: Bedankt voor je tijd. Ik zal eerst even iets over mezelf vertellen voordat ik losbrand met allerlei vragen. Ik ben Charlotte, 24 jaar en studeer aan de Universiteit Utrecht. Daarom dus ik ook onderzoek naar jongeren participatie en nu speciaal gericht op milieu, vandaar ook dat ik bij de Jongerenmilieuraad terecht ben gekomen. Ik onderzoek twee delen. Eerst onderzoek ik de huidige situatie binnen de JMR en daarnaast de wensen en behoefte van moeilijk bereikbare jongeren. Om de huidige situatie in beeld te brengen wilde ik graag interviews houden met jongeren die al deel hebben genomen vandaar dat ik bij jou terecht ben gekomen. Zou jij iets over jezelf willen vertellen?

[1.15 – 4.55: opname niet goed te beluisteren]

Interviewer: Je hebt dus deelgenomen aan de brainstormsessie bij de JMR. Kun je je nog herinneren over welke thematiek dit ging?

Respondent: Dat kan ik wel even snel opzoeken, dat staat wel ergens in mijn agenda. Volgens mij was dat twee maanden terug...

Interviewer: Weet je anders nog hoe het eraan toe ging of wat er is besproken?

Respondent: Ja, het gaat erom dat ik zoveel meetings heb dat ik even moet terugkijken om te zien waar het over ging. Het was volgens mij 7 oktober. Oh nee 6 oktober om 19 uur. Ik kreeg een uitnodiging van Peter Akkerman. Ik ga even in mijn mail kijken maar ik zie geen mail over dat. Wat ik vooral hoorde was een heel mooi initiatief. Je moest volgens mij een tabel

invullen met woordjes erin van wat je achter elke lekker ziet. Daar had ik bij de 'N' netwerken neergezet, bij de 'L' lobbyen neergezet en volgens mij waren er nog een paar andere dingen. Er kwam hele leuke informatie naar voren want uiteindelijk zei Peter dat hij heel tevreden was over wat iedereen had aangeduid. Maar ook, tegelijkertijd, had hij mij als reactie gestuurd dat hij mijn oordelen sterke punten vond. Daarnaast had ik aangegeven de komende tijd mijn best te gaan doen om te kijken wat er mogelijk is in de lobby sector. Er is bijvoorbeeld zelfs een optie voor de JMR om in het lobby-register van de tweede kamer te komen. Ze doen daar wel een beetje moeilijk over ervaar ik bij sommige duurzame organisaties. Je kan het lobby-register natuurlijk gewoon online vinden en dan zie je dat er niet zo heel veel duurzame organisaties in staan. Dus dat is een mooie kans maar tegelijkertijd ook al die kleine dingetjes zoals hoe je moet lobbyen, hoe je informatie moet verwerven en hoe je met journalisten moet gaan praten. Dat kost allemaal een beetje extra focus, tijd en energie. Maar ik vond de informatie die voorbijkwam, dat staat allemaal in mijn notities, daarvan heb ik vooral de informatie op mij genomen van wat ik nog niet wist. Meerderheid van de dingen wist ik al van wat er allemaal mogelijk is. Bijvoorbeeld praten over de oceaan, over plastic, diversiteit of circulaire economie. Maar het is de vraag wat we kunnen in het praktische veld. Over de theorie en de discussies kunnen we heel ver en heel lang komen. Maar om echt praktische dingen wat we precies nu kunnen doen met het huidige beleid en de huidige discussie. Dat is eigenlijk de uitdaging, wat precies wat het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat wil. Ik heb het 50 milieubeleid congres ook meegemaakt, boek ook doorgenomen. De grootste vraag voor mij was waarom jongeren geen 100 pagina's hebben als ze zo belangrijk zijn. Maar het was toch mooi om al die mooie voorbeelden te zien en te zien waar jongeren in voor kwamen. Het was vooral geduid op mensen van de afgelopen 50 jaar. Vandaar dat het gaat om mensen die nog steeds wel bekend zijn of nog steeds wel dingen doen maar inmiddels al vergeten zijn. In ieder geval, het thema weet ik niet meer volgens mij was het iets van sparren over bepaalde thema's. Ik zou daar meer tijd voor moeten nemen om dat terug te kunnen vinden.

Interviewer: Weet je nog wel hoe de brainstormsessie was opgebouwd?

Respondent: Ah wacht even. Ik zie hier iets staan. Ik weet dat het via Google is gedaan. Het probleem is dat ik met vele mensen via verschillende kanalen gesproken dus het is even denken of het via mail, WhatsApp of andere kanalen is gebeurd.

Interviewer: Oké, heb je vooraf misschien informatie ontvangen om aan de brainstormsessie deel te kunnen nemen?

Respondent: Zeker, ik had met Peter vooraf gesproken en met een paar andere leden. Er werd vooral verteld wat het idee is, dat we samen zouden komen en dat we bepaalde thema's zouden bespreken. Oh ja, Peter had ook verteld wat er precies vanuit de JMR moet gebeuren dus de reden dat de JMR is ontstaan. Dus het was een gedeeltelijk onderdeel van hoe de JMR is ontstaan en welke richtlijnen. Hij heeft ook verteld waar hij werkt en wat het doel daarvan is. Het was dus aan de ene kant een soort van informatie moment en tegelijkertijd ook informatie krijgen en juist verwerken om te kijken hoe jongeren dat op zich namen en wat ze ervan vonden. Er kwamen ook wel wat vragen en onderdelen naar voren waar dus later verder naar gekeken moest worden of daar eventueel een training voor gemaakt moet worden of juist een verder moment.

Interviewer: Dus op basis van de informatie die je vooraf hebt gekregen kon je goed deelnemen aan de brainstormsessie?

Respondent: Ja

Interviewer: Heb je die informatie waar dan per mail ontvangen? Of op een andere manier?

Respondent:

Ik heb een mail verstuurd naar de JMR. Ik spreek Peter al sinds een lange tijd. Ik moet nog wel kennismaken met de nieuwe voorzitten naast de huidige voorzitter om te kijken hoe de ontwikkelingen zijn. Ze willen heel graag een raad van advies of een raad van toezicht concept ontwerpen dus daar wilde ik bij helpen maar het gaat natuurlijk vanuit een reorganisatie structuur of stappenplan. Dat kost heel veel tijd, dat snap ik. Dus ik had gemailld. Ik had namelijk een fysieke sessie gemist op 5 september en had daardoor met Peter Akkerman gesproken want ik had beleefd gemailld dat ik niet kon komen. Maar ik kwam uiteindelijk wel terecht in de digitale sessie. Daarvoor heeft Peter mij via LinkedIn een uitnodiging voor gestuurd. Daar heb ik geobserveerd en ook aangegeven wat best wel belangrijk is in Nederland en niet specifiek alleen maar voor jongeren maar ook vanuit de duurzaamheidssector.

Interviewer:

Oké. Heb je het idee dat binnen de JMR of misschien binnen de gehele duurzaamheidssector alle jongeren goed vertegenwoordigd zijn?

Respondent:

Wat ik vooral merk is dat iedereen zijn eigen talenten heeft en ook iedereen een onderdeel om aan te voelen. Wat ik wel als een soort waarschuwing geef is de organisatiestructuur. En zijn voldoende commissies en waarschijnlijk ook werkgroepen maar zorg dat ze ook betrokken raken bij alle onderdelen. Vanuit een bestuursfunctie krijg je soms zoveel uitnodigingen dat je niet overal naar toe kunt gaan. Dan is het ook mooi om te kijken of er misschien één persoon uit een commissie of werkgroep uit te nodigen want dan voelen ze zich ook betrokken bij het organisatieproces. Dan kan er ook worden afgestemd wat ze wel en wat ze niet mogen zeggen vanuit de saamhorigheidsfocus en de groep mensen die het samen doen. Wat ik vooral merk is dat er zoveel uitnodigingen komen dat het bestuur de ene helft in de prullenbak gooit of negeert en de andere helft kiest wat vinden we het belangrijkste. Dus het is vooral goed om echt te zorgen dat ze zich vertegenwoordigd voelen en ook echt betrokken raken bij onderdelen die niet ergens in een archief of ergens in de mailbox blijven hangen. Daarom is het goed om een maandelijks overleg of een wekelijks

overleg waarin die dingen aan bod komen zodat degene die mee helpt ook denkt dit kan ik allemaal doen. Dat geeft ook een soort overzicht, in plaats van er een groot event is en dat je daarnaartoe moet komen. Dus dat mensen ook hun eigen agenda bij kunnen houden. Dus dat geeft ook vooruitzicht en een soort rust aan. Tegelijkertijd denken ze ook dat je dan zo'n toffe groep mensen om je heen hebt dat we van elkaar ook kunnen leren. Dan is er ook een grotere reden om verder te gaan dan alleen te denken 'dit is mijn thema, daar blijf ik op en de rest hoef ik niet te weten'. Dat is een beetje een soort uitzoekproces maar dat gebeurt altijd. Na een tijdje gebeurt het steeds beter, dus ik vertrouw erop dat het de goede richting uit gaat. Het is ook al een compliment bij het 50 jaar milieubeleid congres, dat gebeurt niet vaak. Maar tegelijkertijd is er de vraag moeten we op 100 jaar milieubeleid wachten of gaan we ieder jaar iets doen. Dat is een uitdagend onderdeel maar tegelijkertijd ook een uitdagend proces want ik weet niet of het hele ministerie geïnteresseerd is om ieder jaar zoiets te doen.

Interviewer: Bedankt voor je het uitgebreide antwoord. Heb ik nog een afsluitende vraag. Als je het vanaf nu voor het zeggen had bij de JMR en nergens rekening mee hoefde te houden. Wat zou je dan anders doen?

Respondent: Alle mensen laten betrekken in een soort buddy proces. In ieder geval dat ze weten dat ze niet meer betrokken zijn in een organisatie maar als externe benaderd kunnen worden voor het geven van adviezen, dat vooral. Dat je oud leden niet vergeet. Dat ze buiten dat ze in het systeem staan, dat je ze ook jaarlijks uitgenodigd om te laten zien wat er met de tijd is gebeurd. Dat je hun feedback of ervaring wil vragen om simpel te netwerken met iedereen die nu actief is. Dat is creëert natuurlijk ook waarom mensen betrokken werden.

Interviewer: Zijn er nog andere dingen die je kwijt wil?

Respondent:

Ja, ik heb het ook al tegen Peter gezegd. We zijn als Nederland onderdeel van Europese lidstaat. Er zijn heel veel opties om ook dingen in Brussel te organiseren. Dus stel dat er vanuit Nederland een landelijke jongerenorganisatie die ongeveer hetzelfde doel vanuit het ministerie dan zal dat best wel makkelijk kunnen. Ik heb contacten, ik heb zelf ook een leuke plek waar ik heb in de evenementen commissie. Er zijn dus heel veel opties. Wees vooral opties met ideeën, dan zijn er altijd opties. Als je gaat denken van wat gaat het kosten en hoeveel mensen heb je ervoor nodig, dat zijn dingen die ter zijden zijn. Het hoeft niet gelijk alleen maar geld te kosten, dan is het gelijk een mooi proces. Laten we daar in het nieuwe jaar naar kijken want gisteren waren er weer protesten. De lockdown zorgt er waarschijnlijk voor dat alle gebouwen weer dicht gaan dus dat is dan geen pret maar dat in ieder geval als opties. Wij Nederlanders hopen natuurlijk heel veel te kunnen zien in ons leven en België is natuurlijk een beetje onze burens en voorheen waren ze samen met ons. Ik noem even allemaal beredenering waarom we dat samen zouden kunnen doen. Want als het Europees beleid erachter staat dan staat het Nederlandse ministerie daar misschien ook sneller achter.

Interviewer:

Super. Voor nu wil ik je graag bedanken voor alle informatie.

Respondent:

Jij bedankt voor deze kans en ik zie wel welke kant het allemaal op gaat. Ik wens je een werkzame week en misschien dat je vervroegd kerstvakantie krijgt en dan niet om thuis te werken maar goed zo gaat het nu eenmaal.

Bijlage 12: Individueel interview VIII

Interview lid JMR

Datum: 24-11-2021

tijd: 12:00 – 12:30

Interviewer:

Dankjewel dat je hier tijd voor wilde maken, echt heel fijn. Ik zal eerst iets over mezelf vertellen voordat ik een vragenvuur loslaat. Mijn naam is Charlotte, ik volg een master aan de Universiteit Utrecht. Ik schrijf nu dus een master scriptie over jongerenparticipatie, specifiek op moeilijk bereikbare jongeren dus bijvoorbeeld jongeren met een mbo-achtergrond omdat die al helemaal ondervertegenwoordigd zijn in participatie en al helemaal op het gebied van milieu. Voordat ik dat ga doen wil ik graag eerst de huidige situatie van de JMR in kaart brengen, vandaar dat ik jou heb gevraagd of je hier tijd voor wilde maken. Ik begreep dat jij hebt deelgenomen aan een van de brainstormsessie van de JMR. Ik heb eigenlijk gewoon een aantal vragen over hoe je hier terecht bent gekomen, wat je precies hebt gedaan tijdens de brainstormsessie en wat je ervan vond. Zou jij iets over jezelf willen vertellen?

Respondent:

Ja, zeker. Ik ben [naam] zoals je weet. Ik heb na mijn havo-opleiding begonnen een de hotelschool Den haag. Terwijl ik die studie deed, vooral tijdens mijn laatste stage in Australië, vond ik duurzaamheid steeds belangrijker worden. Zoals is misschien wel weet gaat het daar tijdens de hotelschool niet echt over. Daarom heb ik de keuze gemaakt na mijn HBO een pre-master te gaan doen aan de VU, envoirement research management. Afgelopen zomer ben ik daarmee met de master begonnen om mijn steentje bij de te gaan dragen om de energietransitie te versnellen. Dus echt de intrinsieke motivatie heeft mij er toe gezet dat ik er geïnteresseerd in ben. Ik ben super blij dat ik deze keuze heb gemaakt, ook qua master. Ik heb leuke studenten leren kennen en dergelijke.

Interviewer:

En hoe oud ben je?

Respondent: Ik ben net 24 jaar.

Interviewer: Helemaal goed. Je hebt dus als ik het goed heb deelgenomen aan een brainstormsessie bij de JMR. Hoe ben je destijds in aanraking gekomen met de JMR?

Respondent: Dat is een goede vraag. Ik had de JMR al gezien omdat ik op zoek was omdat ik misschien ook iets naast de master wilde doen qua bestuur of iets wilde gaan helpen. Ik ben dus ook naar de JKB ook naar een informatieavond geweest en toen kwam er in de groepschat van de master een berichtje dat deze participatiesessie plaats zou vinden. Het was volgens mij een oud-bestuurslid van de JMR, daar was ik erg geïnteresseerd in.

Interviewer: Wat heeft je interesse toen gewekt om deel te nemen?

Respondent: intrinsieke motivatie. Ik vind jongerenparticipatie belangrijk. Ik kom zelf uit een ander achtergrond dus mijn vrienden en familie zijn er wat minder mee bezig maar ik vind het wel belangrijk. Met de master leer ik natuurlijk veel mensen kennen die er mee bezig, die het ook echt interessant vinden. Maar ik vind het ook interessant hoe jongerenverenigingen zoals een JMR of een JKB daarmee omgaan en wat zij daarmee willen bereiken. Dus daar was ik ook erg benieuwd naar. Dus vandaar hoe JMR dat aanpakt ook en dergelijke.

Interviewer: Je zegt dat je een andere achtergrond hebt. Bedoel je dan je opleiding?

Respondent: Ja, dus wat ik al zei. Tijdens de hotelschool wordt er eigenlijk niks over duurzaamheid bijgeleerd en ik merk ook dat mijn vriendengroep van de studie daar ook minder mee bezig is. M'n familie is er wel altijd mee bezig geweest maar m'n vriendengroep niet maar het zat toch altijd van binnen dus vandaar dat dit wel interessant om via een andere weg met mensen er over te. Kunnen praten dan de vrienden waarmee je het meeste uithangt.

Interviewer: Je bent toen dus via een groepschat hierbij terecht gekomen. Weet je nog hoe je je toen hebt aangemeld voor de brainstormsessie?

Respondent: Ja, er was een survey via Google daar kon ik wat informatie achterlaten en toen kreeg ik een link doorgestuurd naar m'n email.

Interviewer: Kun je je nog herinneren nog de brainstormsessie was vormgegeven? Dus hoe het eraan toe ging?

Respondent: Ja, volgens mij waren er best wel wat mensen van het bestuur. Er was één iemand die leiden dan de brainstormsessie wat erg interessant was, wat goed gedaan was. Er zat een goede structuur in. Er werden bepaalde vraagstukken uitgezet. Naast mij waren er ook nog maar twee anderen, dus dat was wel jammer.

Interviewer: Kun je je nog herinneren over welke thema's het ging?

Respondent: Het ging over wat wij belangrijk vinden. Dus wat vinden wij belangrijk bij het beleid maken, wat vinden wij belangrijk dat aangepast moet worden als er beleid wordt geschreven. We kregen bijvoorbeeld ook een vraagstuk volgens mij over stadsindeling. Ik haal even twee dingen door elkaar omdat ik een paar dagen daarvoor een ook sessie had van de JKB en dat lijkt er best wel op. Volgens mij ging het over hoe een stadsindeling er uit zou moeten zien. Bijvoorbeeld over waste op straat, de meeste van ons woonden in Amsterdam. Hoe zou je mensen kunnen stimuleren om dat afval niet op straat te krijgen en hoe zou je dat straatbeeld ook kunnen verbeteren. Bijvoorbeeld door minder vrachtwagens door de stad laten rijden, wat natuurlijk wel een optie is maar hoe kun je dat nou regelen. We hebben toen ook iets van een woordenslang gedaan. Dus dan van A tot Z en dat je dan een bepaald duurzaamheidswoord moet invullen wat jij belangrijk vindt. Bij de C kun je dan iets invullen van circulaire economie of bij de A bijvoorbeeld afval. Dus dat was wel een hele leuke start.

We hebben de discussie helaas niet af kunnen maken maar we hebben wel bepaalde interessante dingen kon iedereen wat invullen en pakten we daar gewoon bepaalde thema's uit. Daar hebben we ook een leuke discussie over gehouden over wat we nou belangrijk vonden en hoe zij het ook voor zich zagen.

Interviewer: Als ik jouw verhaal samenvat was de opbouw van de brainstormsessie wat jou betreft helemaal naar wens?

Respondent: Ja, ik vond het erg leuk. Ik vond het ook goed dat ze ons veel het wordt gaven. Ik had soms wel, want ik ging er ook met een iets andere insteek in moet ik zeggen, want ik ging er ook deels in om erachter te komen wat de JMR nou inhoud. Het was natuurlijk een brainstorm, dat was goed geregeld en goed gedaan.

Interviewer: De thema's spraken jou dus ook aan?

Respondent: Ja, ik vond het leuk dat ze door de woordenslang dat je zelf kon invullen wat je zelf interessant vindt. Het was misschien ook wel leuk dat we met zo weinig waren zodat je kon spreken over wat jij interessant vindt. Als je met een grote groep bent, dan kan het zomaar over thema's gaan die je wat minder interesseren natuurlijk. Dan is het minder interessant zo'n brainstorm. Maar door de kleine groep was dat wel leuk dat je over ieder z'n eigen ding kon praten, dat was wel interessant.

Interviewer: Je gaf aan dat je je had aangemeld via een Survey. Was dat alle informatie die je vooraf hebt ontvangen?

Respondent: Ik ga even snel in mijn mail kijken. Ik zal even kijken in m'n mail snel. Misschien dat ik nog een mail daarnaast gekregen maar dat durf ik niet te zeggen.

- Interviewer:* Weet je nog of dit een mail was met inhoudelijke informatie of meer als bevestiging?
- Respondent:* Nee, volgens mij was dat meer over de structuur. Ik kan het wel even voor je opzoeken hoor. Het was 6 oktober volgens mij. [zoekt in mail]. Volgens mij was het meer een bevestiging en niet heel specifiek waar het over ging.
- Interviewer:* Had je dan wel het idee over voldoende informatie te beschikken om succesvol deel te kunnen nemen aan de brainstorm?
- Respondent:* Ja, de mail gaf niet duidelijk aan waar het precies over gaat. Er staat in de mail dat er verschillende ideeën naar voren komen staat er ook in de mail maar niet echt wat er van je wordt verwacht.
- Interviewer:* Had je dat liever wel gehad? Heb je het idee dat dat nu een belemmering vormde tijdens de brainstorm?
- Respondent:* Je werd nu natuurlijk wel een soort overvallen natuurlijk. Er staat in die mail alleen dat er een korte inloop is, een welkomstwoordje, dat er twee gastsprekers zijn en dat we daarna zelf aan de slag gaan met de ideeën die naar voren komen. Dus het was wel een beetje van 'oké...'. Bij de JKB was het wel toen het begon dat er duidelijk werd gemaakt dat er verschillende thema's zijn en dan kon je zelf een thema kiezen. Die thema's werden ook van tevoren uitgelicht dus dan heb je al een beetje een idee. Volgens mij waren er vier verschillende thema's: mobiliteit, energietransitie en nog twee die ik even niet weet. JKB heeft namelijk 10 verschillende thema's waar zij beleidsstukken over schrijven. Dat was wel duidelijk dat het tijdens de sessie over die vier thema's ging en dan kun je ook zelf kiezen welke thema's jou het meeste interesseert. Dat is natuurlijk wel interessant want dan weet je dat het over iets gaat mij wat interesseert en waar ik wel ideeën over heb of meer informatie over heb etc. Ik denk dus wel dat het altijd helpt als je van tevoren weet over

welke thema's het gaat zodat je als in het park loopt of onder de douche staat je er al een beetje over na kunt denken.

Interviewer: Heb je het idee dat jouw inbreng invloed heeft gehad?

Respondent: Ik heb nooit iets gehoord dus ik weet het niet. Ze zeiden wel dat ze het mee gingen nemen en ik zag ze ook aardig wat notities maken. Ik vertrouw ze er wel op dat ze er wel zeker wat mee gaan doen omdat we wel leuke dingen besproken hebben, maar of ze dat echt gaan doen is altijd maar de vraag natuurlijk.

Interviewer: Je hebt dus ook geen terugkoppeling gehad?

Respondent: Nee, alleen door jouw mail voor dit interview kreeg ik een terugkoppeling van leuk dat je mee hebt gedaan met de vraag of ik hieraan mee wilde doen.

Interviewer: Had je wel graag terugkoppeling willen krijgen?

Respondent: Nou misschien gewoon de notulen van de avond met wat is er besproken, dat was wel interessant geweest natuurlijk. Misschien ook de vervolgstappen van wat ze er mee gaan doen of er misschien in de toekomst nog andere sessies zijn, of er een volgende planning is, of er ze nog ergens anders hulp bij willen dat zou natuurlijk leuk zijn dan kan ik altijd nog zelf bepalen wat ik met die informatie doe. Ik zou dat in ieder geval wel fijn hebben gevonden.

Interviewer: Kun je je nog iets herinneren van de andere jongeren die mee hebben gedaan die avond?

Respondent: Ja, één iemand woonde ook in Amsterdam. Zij was een vriendin van iemand van de JMR. Ze had volgens mij geen achtergrond in de duurzaamheid maar was intrinsiek heel erg

gemotiveerd. Dus dat was wel heel erg leuk, zij had ook een sterke en duidelijke mening daarin. En er was nog één iemand, hij was juist heel erg hier mee bezig. Hij stond volgens mij ook in de duurzaamheidstop 100. Hij werkt volgens mij ook als lobbyist in Brussel. Alleen zijn internet deed het niet goed dus hij heeft niets gezegd, alleen via de chat een paar keer heeft hij iets gezegd. Voor de rest van het vooral ik en die andere.

Interviewer:

En er waren wel allemaal leden van het bestuur van de JMR, toch? Zei je eerder?

Respondent:

Ja, dat klopt inderdaad. Van de JMR waren er zes mensen ofzo denk ik. Er was ook nog één iemand van de overheid, ik weet even niet hoe hij heet. Ik heb hem wel op LinkedIn. Hij was er ook bij en heeft ook het gesprek best wel gevoerd. Er was ook nog iemand van de JMRZ onder de 18 of onder de 16 geloof ik. Dat was ook wel erg leuk. Zij had ook een gesprek met iemand van de overheid over hij zij ernaar kijken en wat zij op het schoolplein bespreken. Dat vond ik wel erg leuk trouwens. Ik heb natuurlijk een bepaalde visie en ook door mijn master over hoe onze generatie er mee bezig is en noem maar op. Maar hoe nou precies? De jongere generatie er nou echt tegen aankijkt? Je leest natuurlijk overal dat ze er al steeds meer mee, ook door Greta Thunborg en de Friday Protest, dat ze er steeds meer mee bezig zijn maar het was wel echt leuk gedaan dat er daadwerkelijk iemand bij was die er echt mee bezig is. Dat was wel leuk gedaan.

Interviewer:

Had je het idee, dat als je tijdens de bijeenkomst om je heen keek, dat het een afspiegeling van de maatschappij was?

Respondent:

Nee, dat denk ik niet. Het waren vooral mensen die er al in geïnteresseerd zijn. Je moet van de JMR afweten of het via een groep chat binnenkrijgen. Ik kreeg via een groep chat van mijn master dus dat zijn alleen maar mensen die daarvoor geïnteresseerd zijn. Je krijgt dan zo'n tunnelvisie. De mensen die erin geïnteresseerd zijn, die vinden het interessant en die doen dan ook mee. Het duurde volgens mij ook twee uur, die mensen nemen daar de tijd

voor en willen dat graag doen. Maar anders is het natuurlijk voor een buitenstaander of iemand die daar minder interesse in heeft, die doet daar minder makkelijk aan mee. En qua achtergrond was het ook allemaal Nederlanders, wit en hoogopgeleid.

Interviewer: Wat moet er denk je gebeuren om te zorgen dat de mensen die deelnemen aan de JMR of die participeren, zoals jij, wel een afspiegeling van de maatschappij vormen?

Respondent: Ik denk dat je dan echt naar de scholen toe moet. Je kan natuurlijk social media, daar weet ik niet heel veel van. Maar ik weet niet of het via social media gaat lukken om die groep aan te trekken want zij zijn alsnog niet intrinsiek gemotiveerd. Omdat ik intrinsiek gemotiveerd ben volg ik al die groepen op social media maar als je niet geïnteresseerd bent dan denk ik niet dat social media daarin gaat helpen. Ik denk dus echt dat je de straat op moet en naar scholen toe moet. Wat je soms ook ziet in Amsterdam is dat de milieudefensie op straat mensen aanspreekt om te vragen wat ze ergens van vinden. Dus dan gaan ze ook gewoon in gesprek en dat zijn best wel leuke gesprekken om jan en alleman aan te spreken. Dat is denk ik wel dé manier om verschillende mensen aan te spreken en verschillende ethische groepen qua achtergrond en studie over hoe zij daarin staan. Maar dan moet je wel met een leuk verhaal komen en niet een saaie lap tekst oplezen. Veel mensen klappen natuurlijk dicht als ze duurzaamheid horen en die hebben daar niet zoveel mee. Hoe je dat dan precies moet doen, dat is een goede vraag waar ik het antwoord niet precies op weet.

Interviewer: Als jij het vanaf nu voor het zeggen had bij de JMR en je hoeft nergens rekening mee te houden, zijn er dan dingen waarvan je zegt die zou ik anders doen of willen aanpakken?

Respondent: Dat weet ik niet zo goed. Ik vond zo'n brainstormsessie zelf wel erg leuk. Ik denk dat als ze dat vaker organiseren of hun social media en marketing wat groter maken, ik denk dat je daar al best wel wat mee kan bereiken. Op LinkedIn en alle kanalen. En dat je bijvoorbeeld ook bij talkshows gaat aanschuiven, ik denk dat je dan een grotere groep mee wil gaan

praten. Zij vonden het natuurlijk heel erg jammer dat er maar zo weinig man bij die brainstormsessie aanwezig waren. Ik snap dat dat jammer is maar dan moet er natuurlijk wel wat worden aangepast om dat te gaan veranderen zodat er de volgende keer meer mensen gaan meedoen. Dus daar heb je wel meer actieve participatie voor nodig, meer bekendheid nodig laat ik maar zeggen om dat waar te maken.

Interviewer: Duidelijk. Ik heb eigenlijk alles wat ik wilde weten, gevraagd. Zijn er nog andere dingen waarvan jij zegt dit is belangrijk of ik wil nog dat je dit weet?

Respondent: Nee, jij kijkt naar hoe je jongeren met een minder hoge opleiding gaat laten participeren en hoe je hun erbij kunt trekken of niet?

Interviewer: Ja, dus hoe zij als ze al betrokken willen worden hoe dat dan zou kunnen.

Respondent: Ga je dan ook bij de JKB kijken hoe zij dat doen?

Interviewer: Wat ik nu heb gedaan is het organiseren van een focusgroep met jongeren met een mbo-achtergrond tussen de 18 en de 25. Dus met die jongeren heb ik een focusgroep gehouden en eigenlijk gekeken hoe zij betrokken kunnen worden. Die resultaten leg ik naast hoe de JMR het nu al doet om te kijken wat er beter kan. En natuurlijk zou je samen kunnen werken met bijvoorbeeld de JKB om van elkaar te leren.

Respondent: Je ziet natuurlijk ook steeds meer verschillende groepen. Maar je ziet steeds meer groepen ook proberen jongerenparticipatie diverser te maken. Ik denk ook dat dat samenwerken heel belangrijk is. Je hebt zoveel groepen, je zou eigenlijk die communicatiebestuurders bij elkaar moeten laten komen zodat ze de 'best practice' en 'do's en dont's' naar voren kunnen laten komen. Dat gaat sowieso helpen en kom je er alleen maar samen sterker uit. Tuurlijk wil je het wel op je eigen manier en wil de een het

nog beter doen dan de ander maar je hebt wel allemaal hetzelfde doel en dat is dat de participatie overal omhoog gaat. Dus ik denk dat dat heel belangrijk is.

Interviewer: Ik zit zelf natuurlijk niet bij de JKB maar bij het Kennisknooppunt Participatie dus ik ook hoop dat er vervolgonderzoek komt naar andere onderwerpen omdat duurzaamheid voor veel jongeren gewoon wat ver van hun bed is.

Respondent: Ja, bijvoorbeeld de huizensector dat is natuurlijk heel erg nu. Daar zijn ze misschien wat banger voor. Dat zie je natuurlijk ook hè, dat wij mensen maar één ding tegelijk belangrijk kunnen vinden. Wij vinden dat met duurzaamheid maar kan natuurlijk ook met housing, studie of schulden noem het allemaal maar op. Dat is ook het moeilijke binnen duurzaamheid. Hoe kun je toegankelijk maken. Je hebt natuurlijk wel labels enzo. Maar mensen kiezen toch nog voor het goedkopere product terwijl het minder lang meegaat. Uiteindelijk zouden mensen er winst mee kunnen boeken maar dat weten ze niet of dat boeit ze niet want nu is het goedkoper. Dat is wel heel grappig. Dat gaat veranderen.

Interviewer: Ik hoop het! Er komen in ieder geval steeds meer bewegingen die die kant op gaan.
Super bedankt! Ik heb alle informatie dus echt heel fijn!

Respondent: Geen probleem.

UITNODIGING FOCUSGROEP

JONGEREN PARTICIPATIE

18 NOVEMBER 2021 | 17:30 - 18:30

VOOR MIJN AFSTUDEERONDERZOEK WIL IK GRAAG MET JULLIE IN GESPREK OVER PARTICIPATIE, SPECIFIEK GERICHT OP MILIEU. JE HOEFT OM DEEL TE KUNNEN NEMEN NIETS TE WETEN VAN MILIEU OF PARTICIPATIE. STERKER NOG, LIEVER NIET.

JE HELPT MIJ ENORM DOOR DEEL TE NEMEN. HIER WIL IK JE BIJ VOORBAAT VOOR BEDANKEN.
WIL JE MIJ VANDAAG LATEN WETEN OF JE ER BIJ KUNT ZIJN DOOR HET FORMULIER IN TE VULLEN?

AANMELDFORMULIER

NAAM:

LEEFTIJD:

OPLEIDINGSNIVEAU:

NATIONALITEIT:

GEBOORTELAND:

WOONPLAATS:

WIJK:

EERDER DEELGENOMEN AAN
GESPREKKEN MET OVERHEID /
GEMEENTE:

Bijlage 14: Topiclijst focusgroep

Introductie

Allereerst wil ik jullie bedanken voor jullie komst. We zijn hier vandaag om met elkaar in gesprek te gaan over jongerenparticipatie. Mijn naam is Charlotte en ik ben jullie gesprekleider voor vandaag. Ik zie jullie de notulist. Hij zal aantekeningen maken gedurende het interview. Daarnaast wordt het interview opgenomen zodat ik het gesprek later kan terugkijken en transcriberen. Alle input wordt volledig anoniem verwerkt dus jullie namen zullen nergens in terugkomen.

Voor we beginnen wil ik benadrukken dat het belangrijk is voor iedereen een veilige omgeving te bieden. We willen dat alle meningen worden gerespecteerd en we moedigen jullie aan om met elkaar in discussie te gaan. Wat betekent dit? Denk zoveel mogelijk out of the box. Er is geen goed of fout. Antwoorden die voor jou misschien gek lijken kunnen voor ons juist van grote meerwaarde zijn.

Het voelt overbodig om te zeggen, maar om de discussies vlot te laten verlopen, spreekt één persoon per keer. Je laat elkaar uit praten maar er is uiteraard ruimte voor iedereen zijn mening.

Voor jullie ligt een A4'tje, ik wil vragen om je naam hierop te schrijven en dit voor je neer te zetten. Dit maakt het voor mij makkelijker om het gesprek te leiden.

Landing

Vraag: Heb je wel eens gehoord van jongerenparticipatie en waar denk je hierbij aan?

Techniek: 'woordenwolk'. Er wordt gevraagd de deelnemers maximaal 10 woorden in een woordenwolk te uploaden via Kahoot.

Vragen om toelichting: Waarom hebben jullie dit opgeschreven? Heeft iemand nog iets anders? Kunnen jullie je in elkaars antwoorden vinden?

Uitleg

Korte uitleg over jongerenparticipatie en de JMR. [Inhoudelijk](#)

- 1) Vraag: Stel: je wordt benaderd door een organisatie voor jongerenparticipatie, zoals bijvoorbeeld de JMR. Dan is de kans groot dat je deelneemt

Techniek: Steek een rode kaart op als je het hier niet mee eens bent en een groene kaart als je het hier wel mee eens bent

Vragen om toelichting: Waarom wel / niet?

- 2) Vraag: Hoe zou een participatieproces voor jou vormgegeven moeten zijn zodat je deelneemt?

Techniek: rondvraag, een aantal deelnemers wordt gevraagd naar hun ideeën

Vragen om toelichting: Waarom vind je dit belangrijk? Hebben andere iets anders? Is dit ook voor jullie passend?

- 3) Vraag: Stel: je ziet deze oproep op facebook. Waarom zou je je hier dan wel of niet door aangesproken voelen?

Techniek: Steek een rode kaart op als je het hier niet mee eens bent en een groene kaart als je het hier wel mee eens bent

Vraag om toelichting: Waarom is dit zo? Kun je uitleggen waarom je wel / niet aangesproken voelt?

Jongerenmilieuraad

26 september · 🌐

Wil jij meedoen aan een milieu brainstorm sessie? En wil je dat het ministerie jouw mening hoort? Meld je dan aan via deze link!

<https://forms.gle/mcurRr2mBCFmrDqn6>

(Locatie (online of offline) wordt nog bekend gemaakt) ... [Meer weergeven](#)

6 oktober van 19 tot 21

Brainstorm!

Wat voor ideeën heb jij over het milieu en wat vind jij belangrijk?

Het doel van deze brainstorm is om de mening van jongeren te verkrijgen en door te geven aan het ministerie

Wil jij meedoen? Meld je aan via de link!

-
- 4) Vraag: Wat zou de JMR kunnen doen om te zorgen dat je deelneemt aan hun participatietrajecten?
Techniek: rondvraag, een aantal deelnemers wordt gevraagd naar hun ideeën
Vraag om toelichting: Waarom helpt dit je?

 - 5) Vraag: Hoe zou je gevraagd willen worden deel te nemen aan een participatieproces?
Techniek: rondvraag, een aantal deelnemers wordt gevraagd naar hun idee hierbij
Vragen om toelichting: Waarom wil je op deze manier gevraagd worden? Waarom heeft dit je voorkeur?

 - 6) Vraag: Waarom denk je dat jouw mening wel / geen toevoeging kan zijn / van waarde kan zijn?
Techniek: rondvraag, een aantal deelnemers wordt gevraagd naar hun idee hierbij
Vragen om toelichting: Waarom denk je dit? Vinden andere dit ook? Kunnen we ons hierin vinden?

 - 7) Vraag: Hoe zou je willen dat de resultaten van jouw inbreng aan jou worden teruggekoppeld?
Techniek: rondvraag, een aantal deelnemers wordt gevraagd naar hun idee hierbij
Vragen om toelichting: Waarom wil je dit? Waarom heeft dit jouw voorkeur?

 - 8) Vraag: Op welke thema's (naast milieu) zou je mee willen praten / participeren?
Techniek: 'woordenwolk. Er wordt gevraagd de deelnemers maximaal 10 woorden in een woordenwolk te uploaden via Kahoot.it
Vragen om toelichting: Waarom spreken deze thema's je aan? Kunnen andere zich hier ook in vinden.

Afsluiting

We zijn aan het einde van het interview gekomen. Ik wil jullie nogmaals bedanken voor jullie deelname. Als jullie nog vragen hebben hoor ik het uiteraard graag. Hier mogen jullie ook later nog op terugkomen.

Fijne avond!

Bijlage 15: Transcript focusgroep

Focusgroep moeilijk bereikbare jongeren

Introductie interview

Datum: 18-11-2021

Tijd: 17:30 – 18:45

Aanwezigen: 7 participanten, interviewer en notulist

Interviewer:

Ik wil jullie allereerst heel erg bedanken voor jullie komst. Jullie helpen mij hier enorm mee. Het is voor mij dan ook heel erg fijn dat jullie deel willen nemen aan deze focusgroep. Ik zal me eerst even voorstellen. Ik ben Charlotte, ik ben jullie groepsleider voor vandaag. Ik doe onderzoek naar jongerenparticipatie specifiek gericht op milieu. Voor jongeren in de leeftijdscategorie van 18 t/m 25 jaar. Vandaar dat jullie zijn gevraagd deel te nemen aan deze focusgroep. In de hoek zien jullie de notulist, hij zal aantekeningen maken gedurende dit interview. Daarnaast wordt dit interview opgenomen en gefilmd. Wees niet bang. Deze opnames zijn alleen voor mij. Ik neem het op zodat ik het later kan transcriberen. Jullie

namen zullen hier ook niet in voorkomen omdat de resultaten worden geanonimiseerd. Het beeldmateriaal gebruik ik zodat ik onderlinge reacties nog een keer terug kan kijken. Voor we beginnen wil ik even benadrukken dat dit een veilige omgeving moet zijn. Ik wil heel graag dat alle meningen worden gehoord en gerespecteerd. Al lijken sommige dingen voor jullie misschien gek of een opendeur, voor mij is alle informatie heel waardevol. Denk vooral hardop, zeg alles wat je denkt want er is geen goed of fout. Daarnaast zou ik het, misschien overbodig, fijn vinden als jullie elkaar laten uitpraten. Er is meer dan genoeg tijd voor alle meningen maar als jullie allemaal door elkaar gaan praten wordt het heel moeilijk voor mij om het later uit te werken en het gesprek in goede banen te leiden. Voor jullie ligt een A4'tje hierop kunnen jullie aantekeningen maken of opmerkingen schrijven die jullie op een later moment eventueel willen delen. Daarnaast ligt er een kaart met een rode en groene zijde. Deze kunnen jullie straks gebruiken om een standpunt bij de verschillende stellingen in te nemen. Dan wil ik tot slot vragen of iedereen zijn mobiel bij de hand heeft omdat ik later op de avond gebruik ga maken van Kahoot. Ook aan het eten heb ik gedacht. Halverwege de avond zal er een lekkere schaal borrelhapjes worden binnen gebracht en houden we even kort pauze. Ik wil graag beginnen met een landing nog voordat ik uit ga leggen wat de JMR is en wat zij allemaal doen. Daarvoor wil ik vragen of jullie allemaal naar Kahoot.it willen gaan en de PIN achter mij in vullen en dan zullen we vanaf daar verder gaan. Ik wil jullie vragen om geen gekke nicknames in te vullen want dat maakt het voor mij heel moeilijk om straks iemand de beurt te geven.

Interviewer:

Volgens mij zitten we er allemaal in. Het systeem geeft ons maximaal 4 minuten de tijd om een antwoord te geven. Mochten jullie meer tijd nodig hebben, geef dit even aan dan zet ik Kahoot even op pauze. De eerste stelling is: heb je wel eens gehoord van jongerenparticipatie en waar denk je hierbij aan? Jullie krijgen zo de mogelijkheid om woorden in te typen. Typ alles wat je denkt en verzamel zoveel mogelijk woorden. Vul dus alles in waar je aan denkt.

- Respondent 1:* Ik heb hem per ongeluk al verstuurd terwijl ik nog meer woorden wilde typen.
- Interviewer:* Dat is niet erg. Schrijf de woorden die je nog wilde delen dan op je notitieblaadje dan kunnen we het daar zo over hebben.
- Interviewer:* Nogmaals, er is geen goed of fout. Mocht je geen idee hebben dan is dat ook helemaal goed. Mocht je dus meer woorden hebben dan past in Kahoot schrijf het dan even op je het A4'tje voor je.
- Interviewer:* We zien nu de resultaten op het scherm. Veel van jullie geven aan het niet echt te weten. Iemand heeft ook aangegeven te denken aan acties op scholen, wie heeft dit ingevuld?
- Respondent 2:* Veel mensen doen altijd acties op scholen zoals het inleveren van je flessen of lever al je oude batterijen in. Dan wordt alles dus op een goede manier weggegooid.
- Interviewer:* Fijn, bedankt voor je input.
- Respondent 3:* Ik heb juist aan iets heel anders gedacht. Ik dacht meer aan de betrokkenheid van jeugd.
- Interviewer:* Waarom dacht je hieraan?
- Respondent 3:* Omdat ik het gevoel krijg dat jongeren ergens bij worden betrokken en mee kunnen denken bij acties of dingen die worden georganiseerd.
- Interviewer:* Heel anders dan respondent 2 dus. Leuk dat jullie zulke verschillende antwoorden geven. De andere hebben ingevuld niet echt te weten waar ze aan denken.
- Respondent 4:* Nee ik had ook een beetje hetzelfde, jongeren betrokkenheid. Het is natuurlijk ook een heel breed begrip. Je kunt het direct op milieu betrekken maar dat hoeft natuurlijk niet.

Interviewer:

Ik had al een beetje bedacht dat sommige van jullie misschien niet goed weten waar je aan moet denken bij jongerenparticipatie. Ik moet heel eerlijk zeggen dat dat vooral is gebaseerd op mijn eigen ervaring. Toen ik begon aan mijn onderzoek wist ik er namelijk ook nog niet zoveel van. Maar het geeft mij direct een goed beeld van hoe we erin staan en hoe jullie hierover denken. Voordat we verder gaan lijkt het met goed om iets meer achtergrondinformatie over jongerenparticipatie te vertellen. Ik zal even kort toelichten wat jongerenparticipatie is, wat voor onderzoek ik precies doe en bij welke organisatie ik dat doe. Ik werk momenteel bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat op de directe participatie. Wat zij zich op richten is het betrekken van burger bij allerlei zaken maar dus ook bij het maken van beleid. Dat kan dus niet van alles zijn. Het is voor hen heel belangrijk om ook jongeren te betrekken omdat jullie natuurlijk de toekomst zijn. Dus als jullie stem niet wordt meegenomen in het beleid dat wordt gemaakt, is er straks beleid voor jullie waar jullie het zelf niet mee eens zijn. Het is daarom heel belangrijk om jullie stem te horen en mee te nemen en dat is waar jongerenparticipatie eigenlijk over gaat. En in het geval van IenW betekent dit vooral participatie op politiek niveau. Dit houdt in dat jullie stem gehoord dient te worden voor het maken van beleid. Het maken van beleid is heel breed maar dat kunnen ook stukken zijn die in de tweede kamer komen te liggen. Om dit in goede banen te leiden is in samenwerking met IenW de JMR opgericht. Dit is de JMR. En je raad het al: zij gaan dus over jongerenparticipatie over milieu. En zij willen eigenlijk de stem horen van jongeren, en dus ook van jullie, over alle met betrekking tot milieu. Wat vinden we daarvan? Wat vinden we belangrijk? Over welke punten moeten we vooral schrijven? Wat heeft prioriteit? Dat zijn allemaal vragen die bij de JMR van belang zijn. Omdat het nog niet altijd even goed lukt om de stem van iedere jongeren te horen, is mijn onderzoek tot stand gekomen. Daarom onderzoek ik hoe jullie zouden willen participeren, als jullie dit überhaupt willen. En dat is waar we het vanavond over gaan hebben. Dus ik hoop dat jullie nu een beter beeld hebben van wat jongerenparticipatie is. Mocht je tussendoor vragen hebben, stel ze gerust. Mocht je een stelling niet begrijpen, geef dit aan want het is voor

mij wel belangrijk dat jullie de stelling of het onderwerp begrijpen zodat jullie hier een mening over kunnen vormen. En nogmaals, niks is goed of fout. Is het tot zover duidelijk?

All: ja

Respondent 4: Ja zeker, het vuil opruimen, afval scheiden. Allemaal dingen die jongerenparticipatie zijn toch? Of het aanspreken van andere mensen over milieu.

Interviewer: En hebben jullie ook enig idee hoe dit op beleidsniveau kan?

Respondent 4: Ik vind het lastig om daar iets voer te zeggen omdat ik eigenlijk geen verstand heb van milieu dus hoe kan ik dan input leveren.

Respondent 4: Ja dat heb ik ook een beetje. Ik zou niet weten hoe ik het moet doen maar ook niet wat ik dan moet zeggen.

Interviewer: Goed dat jullie dit aangeven. Het aandragen van ideeën kan eigenlijk op allerlei verschillende manieren. Bijvoorbeeld door enquêtes, brainstormsessie, social media etc. Alle manieren waarop je je mening kan delen kunnen hieronder vallen. Even ter controle, heeft iemand nu dit duidelijker is al wel ervaring met een vorm van jongerenparticipatie?

All: Nee

Interviewer: Dan trappen we af met de eerste stelling. 'Stel je wordt benaderd door een organisatie als de JMR voor jongerenparticipatie. Dan is de kans groot dat ik deelneem.' Je mag je de rode kant van je kaart omhooghouden als je het hier niet mee eens bent en de groene kant als je het hier wel mee eens bent,

- Respondent 4:* Eerlijkheid is belangrijk toch?
- Interviewer:* Zeker! Een eerlijk antwoord helpt mij het meeste. Respondent 3, jij hebt het groene deel van je kaart omhoog. Waarom zou jij wel deelnemen?
- Respondent 3:* Ik denk dat het mij wel interessant lijkt om bezig te zijn met wat er allemaal speelt. Thuis zijn we ons best wel bewust van alles wat er speelt omtrent het milieu dus het lijkt mij wel interessant. Ik zou me niet snel aanmelden maar als iemand mij vraagt zou ik sneller ja zeggen.
- Interviewer:* En waarom zou je je niet snel aanmelden?
- Respondent 3:* Dat weet ik eerlijk gezegd niet. Want ik had het natuurlijk al lang kunnen doen. Maar als iemand mij vraagt zou ik zeker ja zeggen.
- Interviewer:* Ben je al wel eens eerder uitgenodigd of heb je al een keer een oproep voorbij zien komen?
- Respondent 3:* Nee, eigenlijk niet.
- Interviewer:* Dus je hebt je ook niet eerder uitgenodigd gevoeld?
- Respondent 3:* Nee inderdaad.
- Interviewer:* Respondent 5, jij had volgens mij rood en groen omhoog. Hoe denk jij hierover?
- Respondent 5:* Ik heb een beetje wat respondent 3 zegt. Ik vind het wel interessant maar ik ben niet bewust met het milieu bezig dus dan weet ik niet of ik het snel zou doen.

- Interviewer:* Vind je het milieu wel belangrijk?
- Respondent 5:* Dat wel, maar ik ben er zelf niet bewust mee bezig.
- Interviewer:* Bij jou is het dus meer het onderwerp dat je niet aanspreekt waardoor je niet snel zou deelnemen?
- Respondent 5:* Nee inderdaad. Dit spreekt mij niet echt aan.
- Interviewer:* Respondent 1, hoe denk jij hierover? Wil je hierop reageren?
- Respondent 1:* Het wekt mijn interesse gewoon niet.
- Interviewer:* Zit dat in het onderwerp?
- Respondent 1:* Ik ben er gewoon echt niet mee bezig.
- Interviewer:* Maar het is eigenlijk elke dag direct om jou heen. Heb je er wel eens op die manier over nagedacht?
- Respondent 1:* Nee dat niet maar dan nog vind ik het niet interessant.
- Interviewer:* Respondent 2, 6 en 7. Hoe is dit voor jullie?
- Respondent 2:* Voor mij geldt echt exact hetzelfde. Mijn interesse ligt er niet.
- Respondent 6:* Voor mij ook. Ik heb er gewoon geen interesse in.

Respondent 7: Ja dit is ook voor mij van toepassing. Geen interesse in.

Interviewer: En als het over een ander maatschappelijk onderwerp gaat?

Respondent 1: Nee, misschien iets meer als het over vluchtelingen ofzo zou gaan maar nog steeds niet echt.

Interviewer: Is er een maatschappelijk onderwerp waar jullie van zeggen daar wil ik wel over participeren?

Respondent 4: Ja, bijvoorbeeld het coronabeleid.

Respondent 1: Ja daar zou ik me zelf niet zo snel over uitspreken maar daar vind ik zeker iets van.

Interviewer: Zou je daarover eerder je mening en ideeën willen delen?

Respondent 1: Ja, als iemand daarover naar mijn mening vraagt dan vindt ik daar wel iets van ja.

Interviewer: En hoe komt het dat je over het coronabeleid wel je mening wil delen en niet over het milieu?

Respondent 2: Dat komt omdat ik er meer over weet, over het coronabeleid. Denk ik.

Interviewer: Respondent 2, jij had ook de rode kaart omhoog. Waarom?

Respondent 2: Ik vind het wel belangrijk, het milieu. Maar ik ben niet het type dat deel gaat nemen aan zo'n raad.

Interviewer: Waarom niet?

Respondent 2: Het nodigt mij niet uit. Ik heb ook niet het idee dat ik er een verschil mee kan maken. Misschien moet dat beter worden uitgelegd of transparanter worden. Maar ik heb niet het gevoel dat het uitmaakt. Misschien een beetje negatief maar dan ga ik daar zitten en dan breng je je idee uit. Maar wordt er dan mee gedaan? Dan gaat het naar de tweede kamer en dan kijkt er iemand maar dat papiertje en dan denken ze 'ja het is wel best' en dan schuiven ze het aan de kant.

Interviewer: Wil iemand daar op reageren?

Respondent 3: Ik begrijp dat wel, ik voel dat ook wel zo. Maar aan de andere kant denk ik ook dat een beter wereld bij jezelf begint dus als iedereen z'n mond houdt gebeurt er nooit iets.

Respondent 2: Daar heb je helemaal gelijk in ook, het is een beetje dubbel

Respondent 3: Ja dubbel inderdaad. Ik snap het dat je zegt 'ik heb het gevoel dat er niets mee wordt gedaan' maar aan de andere kant als we allemaal onze mond houden gebeurt er nooit iets.

Respondent 2: Dat ben ik helemaal met je eens.

Interviewer: Dus als ik het goed begrijp zou respondent 2 niet deelnemen omdat je het idee hebt dat er niets mee gedaan wordt. Voor respondent 3 geldt dit ook maar jij geeft dus aan dat er dan nooit iets veranderen.

Respondent 7: Dat vind ik ook. Als we niks doen gebeurt er niks maar ik zie het zelf eigenlijk niet zitten om daar mijn mening te gaan delen.

Interviewer: Wil iemand anders daar nog iets over kwijt?

- Respondent 4:* Nou eigenlijk wel. Kijk je wordt uitgenodigd hè. Wat vragen ze dan van me? Hoeveel tijd gaat er in zitten? Stel ze zeggen er is een keer per week een vergadering, dat maakt het al een stuk aantrekkelijker dan dat je iedere week moet gaan zitten met elkaar.
- Interviewer:* Voor jou is het vertrouwen dus van belang maar ook de tijd die het kost.
- Respondent 4:* Ja zeker het vertrouwen. Want het is natuurlijk allemaal een beetje vriendjespolitiek en er worden mooie dingen aangeleverd waar toch niks mee wordt gedaan, dat. Maar ook deze de tijd die het kost. Dat maakt wel hoe ik de afweging maak.
- Respondent 6:* Daar sta ik hetzelfde in. Kijk als het 1 keer per maand is zal ik sneller de stap nemen. Maar als het één keer per week of één keer per twee weken is dan zal ik het toch eerder niet doen.
- Interviewer:* Dus als jullie al mee zouden willen doen moet het niet te frequent zijn en niet al te veel tijd kosten.
- Respondent 2:* Ja tegenwoordig heeft toch niemand meer tijd. Dus het moet niet te veel tijd kosten.
- Respondent 5:* Voor mij is het ook echt hoe serieus het is. Als het heel serieus is wil ik er al meer tijd voor maken.
- Respondent 3:* Ja dat denk ik ook. Als ik echt merk dat het verschil gaat maken, dat het leuk is, dat je met een leuke groep bent en het idee hebt echt iets te kunnen bereiken. Dan wil ik er al meer tijd in stoppen. Maar dat is natuurlijk voor alles. Als je het leuk vindt of het gevoel hebt dat het werkt wil je er altijd meer voor doen.

Respondent 2: Ja het moet laagdrempelig zijn in het begin. Een beetje vrijheid en niet direct heel strikt dat je je eraan moet committeren. Anders ga ik allemaal mensen teleurstellen.

Respondent 3: Ja het moet toegankelijk zijn.

Interviewer: Dus je wil je in eerste instantie niet direct committeren voor de lange termijn maar als je het idee hebt dat je inbreng het verschil maakt zou je dit misschien wel doen.

Respondent 4: Ja dat denk ik echt. Je moet het laagdrempelig maken. Want wat respondent 3 zegt is natuurlijk helemaal waar. Als je het ineens leuk vindt om met elkaar te babbelen over milieu dan ga je er uiteindelijk natuurlijk veel meer tijd in steken. En als je weet dat het werkt.

Interviewer: En als jullie dan deel zouden nemen. Op welke manier dan? Hoe zou je je mening willen delen?

Respondent 1: Ik denk het liefste online.

Interviewer: Waarom?

Respondent 1: Dat is denk het makkelijkste. Dan kan het gewoon vanaf je telefoon.

Interviewer: Dus dan gaat het er om dat je niet naar een locatie toe hoeft?

Respondent 1: ja

Respondent 5: Ik denk dat dat wel het makkelijkste is. We zitten tegenwoordig alleen maar op onze telefoon en online dus dat is denk ik het makkelijkste.

- Interviewer:* Voor jouw gaat de voorkeur dus ook uit naar online.
- Respondent 5:* En dan denk ik vooral dat je het kort moet houden. Dus 10 vragen ofzo en niet 50. Want als ik dan na 10 denk het is interessant kan ik me er altijd meer in verdiepen.
- Interviewer:* Jij beschrijft nu een enquête.
- Respondent 5:* Ja het moet sowieso digitaal en enquête is dan prima.
- Respondent 6:* Ja het moet sowieso online. Ik zou veel eerder thuis m'n laptop pakken dan dat ik ergens heen moet gaan ofzo en de tijd moet nemen om daarheen te gaan.
- Respondent 4:* Online is denk ik wel makkelijk. Het is ook een leuk idee in de stad. Je wordt wel eens aangesproken in de stad door mensen, ik denk dat je daarmee ook heel veel jongeren bereikt. Dan kun je je mening geven. Als ik online ergens langs zou scrollen zou ik niet zo snel m'n mening geven. Terwijl als ik in de stad door een leuke meid wordt aangesproken of een enthousiaste jongen en die heeft me in de eerste drie zinnen beet en je gaat een beetje praten. Dan geef ik veel eerder m'n mening dan online.
- Respondent 3:* Ik denk ook dat dit soort dingen veel beter werken wanneer je interactie hebt met elkaar dan wanneer je het via een telefoon of internet doet. Je kan via internet heel makkelijk een mening vormen, weet ik van mezelf. Terwijl als je het er met elkaar over hebt ben ik veel bewuster van mezelf en van wat ik vind. Terwijl je op internet heel makkelijk kan klikken ja leuk of niet. Persoonlijk zou ik dus zeggen dat het in het echt moet omdat ik denk dat je dan veel meer bereikt.
- Interviewer:* Jullie beschrijven nu eigenlijk hele spontane momenten in real life. Delen jullie niet de mening dat online beter is dan offline?

Respondent 3: Ondanks dat ik dan ergens heen zou moeten, een bijeenkomst zoals bijvoorbeeld dit. Denk ik nog steeds dat je je er veel bewuster van bent als je bij elkaar komt dan wanneer je gewoon op je telefoon zit. Je bent denk ik ook sneller afgeleid. Je kunt nu ook makkelijker op elkaar reageren. Je zag het ook: studeren op de laptop ging een stuk minder goed dan gewoon studeren op school. Je let veel meer op en bent je veel bewuster van wat er gebeurt.

Respondent 4: MBO'ers zijn ook praktisch hè. Volgens mij vindt geen één MBO'er het leuk om de hele dag in een klas te zitten.

Respondent 1: Het kan ook in een online meeting. Daar zat ik direct aan te denken. Dat zou mijn voorkeur hebben. Dan kan ik wel mijn oprechte mening geven en op elkaar reageren zonder dat je ergens naar toe moet.

Interviewer: Dus dat is eigenlijk de interactie die respondent 3 omschrijft maar dan toch online.

Respondent 1: Ja inderdaad.

Respondent 5: Je moet het denk ik wel echt als dit soort momenten doen. Het is ook een stuk leuker denk ik.

Respondent 3: Ik denk ergens ook dat als ik op straat word aangesproken dat ik dan denk 'nu even niet'. Ik ben dan bezig met iets, ik ben aan het winkelen of onderweg. Als iemand me dan aanspreekt dan denk ik vaak dat ik je wel wil aanhoren maar het moet wel een beetje snel gaan. Dus ik ben het eens met respondent 4 dat er interactie moet zijn, maar aan de andere kant denk ik bij mezelf ook 'nou ik weet niet of ik het zou doen'.

Respondent 4: Het ligt denk ik ook aan de context. Is het bijvoorbeeld puur om heel veel meningen te krijgen of heb ik mezelf al aangemeld en ga ik dan m'n mening geven.

Interviewer: Dus wat jullie eigenlijk zeggen is dat spontane momenten leuk zijn maar dat het dan wel kort moet blijven en dat je dan geen vragenlijsten door moet nemen. Jullie vinden allemaal dat samenkomen en discussiëren over je mening van meerwaarde is maar de helft van jullie wil dat graag online en de helft wil dit graag offline.

Respondent 1: Ja precies. Bij een enquête zal ik nooit verder uitleggen waarom ik iets vind. In zo'n meeting wel.

Respondent 4: Ja, dat begrijp ik eigenlijk wel. Als je bij een enquête zo'n vakje hebt met wil je nog iets kwijt vul ik dat eigenlijk nooit in en wel als iemand mij vraagt of ik er dieper op in wil gaan. Dan geef ik wel antwoord.

Interviewer: Dus als ik het samen mag vatten moet de drempel laag zijn. Kunnen spontane momenten voor het verzamelen van korte meningen en voor interactieve gesprekken graag een meeting. Voor de helft geldt dat jullie dit graag online willen en voor de helft geldt dat jullie liever offline afspreken.

Interviewer: We hadden het net al even over het uitgenodigd worden. Stel je ziet deze oproep op facebook. Zou je je dan uitgenodigd voelen?

Respondent 1: Is het misschien een idee om eerst even pauze te houden?

Interviewer: Wat vindt de rest hiervan?

Respondent 2: Doe maar ja.

[PAUZE]

Interviewer: We gaan verder na de pauze. De vraag was of jullie je aangesproken zouden voelen door de oproep op social media die jullie hier zijn. Respondent 3, jij zei ik weet het niet.

Respondent 3: Nee, ik vind ik heb niet heel veel met Facebook. Dus als ik dit zou zien zou ik denken hoe serieus moet ik dit nemen. Ook misschien mijn fout dat ik me er niet verder in ga verdiepen en er misschien wel op ga klikken maar op dat moment scrol ik door en laat ik het voor wat het is. Maar aan de andere kant zou ik het wel leuk vinden dat het me meer triggert.

Interviewer: Bij jou is het dus het kanaal wat je niet aanspreekt. En als je dit voorbij zou zien komen op een Instagram-pagina?

Respondent 3: Ik weet niet waarom maar dan zou ik er denk ik sneller op klikken.

Interviewer: Dus je vindt de uitnodiging zelf wel uitnodigend?

Respondent 3: Ja, de vormgeving trekt me aan. Ik vind het er uitnodigend uit zien.

Respondent 7: Als ik dit zou zien zou ik er persoonlijk langs scrollen. Ik zit sowieso niet op Facebook en wel op Instagram. Ik zit op Instagram om gewoon leuke video's te zien dus als ik dit zou zien zou ik verder scrollen.

Interviewer: Dus dit spreekt jou helemaal niet aan.

Respondent 6: Voor mij hetzelfde, het spreekt me ook niet echt aan. Ik zit ook niet op Facebook en anders zit ik ook niet te wachten op advertenties. Hetzelfde geldt voor Instagram.

- Interviewer:* Zijn er andere kanalen waarvan jullie zeggen daar zou ik deze uitnodiging wel willen tegenkomen of daar zal ik wel op deze uitnodiging reageren?
- Respondent 5:* LinkedIn misschien?
- Respondent 2:* Ik zou er sowieso overheen scrollen. Als ik zou lezen 'brainstormen' dan zou ik sowieso direct door scrollen.
- Respondent 4:* Facebook is sowieso, volgens mij hebben alleen ouders dat nog. Ik vind dat echt een slecht kanaal om jongeren te bereiken. Daarnaast vind ik deze oproep er ook een beetje kinderachtig uitzien. Kijk, je moet zorgen dat het choqueert. Laat een overvol strand met allemaal troep zien en zet dan de uitnodiging erbij. Dat je me boos maakt zodat dat ik denk dat dit moet veranderen. Dit is een blaadje in een vierkant. Hier word ik niet warm of koud van. We zijn jongeren dan moet je zorgen voor een beetje spanning. Dit is meer een uitnodiging van m'n oma om thee te gaan drinken ofzo. Als je zo'n schildpad ziet met een rietje door z'n neus of overvolle stranden dan denk ik daar wil ik wel iets aan doen. En als er dan zo'n begeleidend schrijven bij staat voor een brainstorm, dat zou me misschien eerder triggeren dan dit.
- Respondent 2:* Ik vind dat hij daar wel een punt heeft
- Respondent 3:* Ik kan daar ook wel in komen al vind ik deze uitnodiging wel leuk. Ik vind die dierenfilmpjes vaak te zielig en dan kan ik er niet naar kijken. We zien die filmpjes vaak zat voorbijkomen maar daar klik ik dan niet op wat dat wil ik dan niet zien. Dus voor mij persoonlijk hoeft dat niet.
- Interviewer:* Een van jullie gaf net dat je vooral op Instagram zit op grappige filmpjes te kijken. Betekent dat dat voor jou een grappige uitnodiging eerder zou werken?

Respondent 6: Dat denk ik eerlijk gezegd niet. Vaak als ik een advertentie van iets zie scroll ik automatisch weer verder. Het boeit me gewoon niet zoveel.

Respondent 5: Ik moet eerlijk zeggen ik zit heel veel op Facebook, als een van de weinige blijkbaar. Als ik het voorbij zie komen denk ik dat ik het wel even zou lezen maar ik denk niet dat ik er echt iets mee zou doen. Ik vind het dus niet echt uitnodigend.

Interviewer: Wil iemand anders hier nog iets over kwijt?

Respondent 4: Misschien is het een idee om het via influencers te spelen?

Respondent 3: Dat neem ik al helemaal niet meer serieus

Respondent 4: Ze willen onze doelgroep bereiken. Volgens mij worden alle producten van influencers goed verkocht en wat ik zeg het kanaal is sowieso al verkeerd. Facebook is gewoon klaar.

Respondent 3: Het lijkt me denk ik sowieso moeilijk om de jeugd van nu te bereiken. Ik snap ook wel dat je op dat soort kanalen zit om lekker te scrollen omdat je dat leuk vindt en niet omdat je op zoek bent naar iets. Het kan natuurlijk wel dat je getriggerd wordt maar ja...

Interviewer: Dus jij zegt het is überhaupt lastig om ons via social media te bereiken.

Respondent 3: Ja want bij influencers denk ik ook weer van die krijgen ervoor betaald dus hoe betrouwbaar is dit.

Respondent 5: Ik denk wel dat veel jongeren zich daardoor aangesproken voelen.

- Respondent 5:* Dat ligt er gewoon heel erg aan hoe ze het brengen.
- Respondent 4:* Het ligt toch ook heel erg aan de persoon die het gaat vertellen. Je moet niet zo'n Andy van de Meijde hebben. Dan denk je 'jij geeft zelf ook niks om het milieu'.
- Respondent 3:* Ja, dat vind ik dus heel moeilijk. Je ziet wel eens mensen die zich er dan totaal niet bewust van en dan promoot je dit wel.
- Interviewer:* Dus wat jullie eigenlijk zeggen is dat Facebook sowieso het foute kanaal is, Instagram is al beter maar dan nog scrollen we er graag voorbij want we vinden zeker deze uitnodiging eigenlijk niet echt heel aansprekend. Influencer marketing is volgens jullie een goede suggestie maar dan moet het wel via de juiste persoon zijn.
- Respondent 4:* Ik heb bijvoorbeeld een kennis die presenteert 3 op reis. Als zij mij gaat vertellen over brainstormen over het milieu zou ik het direct aannemen, zij reist ook veel. Dan geloof je het gewoon.
- Interviewer:* Hoe denken de andere daarover?
- Respondent 7:* Voor mij zou Freek Vonk bijvoorbeeld een goede influencer zijn om te vertellen dat het milieu belangrijk is.
- Respondent 6:* Ja, dat is echt een goede.
- Respondent 4:* Ja. Inderdaad.
- Respondent 3:* Het moeten mensen zijn bij wie je denkt 'dit past'.

- Respondent 4:* Ja, mensen die je vertrouwt.
- Respondent 3:* Niet zo'n modepopje die wel bont haalt maar bijvoorbeeld iemand als Freek Vonk of iemand van drie op reis of weet ik veel. Iemand waarvan je zegt 'hé jij staat hier ook echt achter'.
- Interviewer:* Dus het moet echt bij iemand passen voordat je je aangesproken zou voelen door zoiets. Hoe zouden jullie verder gevraagd willen worden deel te nemen?
- Respondent 5:* Het moet in ieder geval enthousiast zijn. Als iemand zelf niet enthousiast is, hoef je bij mij niet aan te kloppen.
- Respondent 3:* Ja, iemand moet er zelf achter staan. Het is al anders als iemand het zelf wil vertellen dan dat iemand het moet vertellen. Als iemand zich echt bewust is en er echt achter staat. Dan heb je mij er sneller mee dan iemand die gewoon z'n zegje doet.
- Interviewer:* Wat jullie nu beschrijven is fysieke uitnodiging. Je voelt je dus eerder geroepen door een persoonlijke fysieke uitnodiging dan aan een platte tekst.
- Respondent 4:* Je moet het sowieso persoonlijk maken inderdaad. Want anders heb je een plat briefje en dan denk je altijd 'iemand anders meldt zich wel aan'. Je moet je speciaal voelen, je moet het idee hebben dat iemand oprecht geïnteresseerd is in je mening en er ook echt iets mee gaat doen. Dan heb je al sneller het gevoel om mee te willen doen dan wanneer je een briefje op een paal ziet staan.
- Respondent 5:* Je loopt er dan ook snel voorbij denk ik.

- Respondent 3:* We vinden het allemaal belangrijker om te netflixen of andere dingen te doen en lekker te hangen. Het moet dus wel op een bepaalde manier triggeren.
- Respondent 7:* Excuus, ik moet nu gaan want anders red ik het niet.
- Respondent 1:* Ik denk dat via scholen een goed idee is! Als je iemand tijdens een schooluur neerzet die er over verteld, ik denk dat dat wel werkt. Dan ben je ook sowieso al een uur lang gefocust over het onderwerp. Of het je nou interesseert of niet je bent er dan toch mee bezig. Je kan toch geen kant op.
- Respondent 3:* Als je er dan iemand neerzet die echt iets kan vertellen zodat je direct denk dit pakt me.
- Respondent 5:* Ik denk ook dat het er aan ligt in welke klas je gaat staan. In een vierde klas VMBO hoef je dat denk ik niet te doen. Dan kun je je zegje doen maar blijft het dan ook bij.
- Respondent 4:* Ik zit zelf op het MBO nog. Ik zou dit wel leuk vinden want iemand vertelt erover. En dan kan je wel een lastige jongen zijn maar je bent er toch mee bezig dat lesuur.
- Respondent 6:* Ik denk hier hetzelfde over. Dit onderwerpt trekt mij niet heel erg en bij brainstormen ben ik m'n aandacht alweer kwijt.
- Respondent 4:* Wat zijn je hobby's?
- Respondent 6:* Boksen.
- Respondent 4:* En als je moet brainstormen over boksen?
- Respondent 6:* Ja dan vind ik het wel leuk.

Respondent 4: Dus het is niet per se het brainstormen?

Respondent 6: Nee, maar brainstormen heeft een beetje zo'n stoffig imago. Als ik denk aan brainstormen dan denk ik gelijk aan hele moeilijke onderwerpen en dan lees ik er overheen.

Respondent 4: Je kan ook brainstormen met trainer over hoe je je bokswedstrijd in gaat.

Respondent 6: Ja, maar dat is toch anders.

Interviewer: Bij brainstormen haak jij eigenlijk al af, zelfs als het op school zou zijn.

Respondent 6: Op school zou ik al wel meer mijn aandacht erbij houden maar alsnog zou ik het niet heel interessant vinden.

Respondent 1: Voor mij hetzelfde. Ik ben er gewoon niet echt mee bezig. Kijk, wordt het wel op school gedaan dan ben ik wel degene die gewoon mee moet.

Interviewer: Dus jullie zeggen tijdens de les wil ik er wel aandacht aan besteden maar daarnaast moet het wel heel erg leuk en interessant zijn wil ik er nog een keer iets mee doen.

Respondent 1: Dat ligt aan de persoon, hoe die het dan brengt. Bij sommige raak je misschien overtuigd.

Interviewer: Het kwam straks al even ter sprake. Maar denken jullie dat je mening er wel of niet toe doet?

Respondent 5: Ik weet dat niet zo goed. Want je bent natuurlijk wel echt een van de zoveel. Het ligt er natuurlijk ook aan hoeveel mensen ze vragen maar dat weet je natuurlijk niet.

Interviewer: Dus je voelt je eigenlijk een beetje een nummertje?

Respondent 5: Ja, eigenlijk wel.

Respondent 3: Ik denk dat dat altijd wel een beetje blijft. Maar je kunt wel met de persoon zijn die de doorslag geeft. Net nummer 51 van de 100 waardoor iets wel doorgaat. Ik snap het, ik heb het zelf ook dat ik denk 'wordt er wel naar mij geluisterd?'. Maar aan de andere kant als ze 100 keer hetzelfde horen denken ze misschien toch dat ze er iets mee moeten doen.

Respondent 4: Ik zou dat al wel meer hebben bij interactie dan bij een enquête. Bij een enquête denk je al helemaal 'dit zit straks een computer uit te lezen' dus dan voel je je echt een nummertje. Want de computer heeft het uitgelezen dus niemand heeft daadwerkelijk naar je antwoord gekeken. Ja, als je openvragen stelt dan moet dat wel.

Respondent 3: We hebben allemaal op het MBO een keer een enquête moeten doen. Dan zet je de vragen in een systeem, dus iedereen weet iedereen hoe het moet.

Respondent 6: Voor mij geldt hetzelfde, een enquête vul ik echt nooit serieus in. Als ik die binnenkrijg is het ja, nee, ja, nee en de open vragen vul ik niet eens in. Je hebt geen interactie. Het wordt uitgelezen door een computer en dat was het dan. Maar als je met iemand praat dan hoort diegene wat jij zegt, dan hoort diegene jouw mening.

Respondent 1: Ja, een enquête is gewoon even snel, even makkelijk.

Interviewer: Dus jullie hebben zeker het idee dat je mening er bij een enquête niet echt toe doet.

Respondent 1: Voor zo'n onderwerp niet. Je moet echt iemand neerzetten zodat het interessant ga vinden.

Respondent 4: Ja dan heb je sneller het gevoel dat je gehoord wordt, denk ik in ieder geval. Het gaat ook om hoe er op mij wordt gereageerd. Stel, we zitten in een ruimte zoals nu en ik noem een paar dingen en er wordt gewoon overheen gepraat dan ben ik ook de eerste die weggaat zeg maar. Maar dat weet je nooit van tevoren.

Respondent 5: Misschien klinkt dit heel stom hoor.

Interviewer: Niets is stom.

Respondent 5: Op een festival zou misschien ook nog een goed idee kunnen zijn. Ik weet dat de meeste mensen daar gewoon kneiter vaag rondlopen maar het is wel spontaan. Je bent er toch een soort mee bezig.

Interviewer: Zijn alle festivals daarvoor geschikt?

Respondent 5: Nee, zeker niet. Het moet er wel bij passen.

Respondent 4: Bijvoorbeeld bevrijdingsfestival, een beetje hippie achtig is altijd goed.

Interviewer: Leuke toevoeging. Wil iemand anders daar nog iets over kwijt?

Respondent 6: Nee, niet echt.

Respondent 1: Nee, ik ook niet.

Interviewer: Respondent 4 zei het net al. Als ik mijn mening deel en ik word daarna heel raar aangekeken dan ben ik de eerste die weggaat. Hoe zouden jullie willen dat je terugkoppeling krijgt op het geven van je mening?

Respondent 5: In eerste instantie in ieder geval waardering. Een bedankje ofzo. Als iemand bijvoorbeeld al zegt dankjewel voor je mening, we nemen het hier ergens in mee.

Interviewer: Dus je wil graag horen waar het in meegenomen wordt? Je wil graag een stukje waardering en je wil horen wat er met jouw mening wordt gedaan.

Respondent 5: Ja, zoiets als we gaan het er in meenemen is voor mij al voldoende.

Respondent 3: Ik denk ook wel dat het verschilt waar je je mening geeft. Geef je je mening in een setting als dit moet er gewoon over gediscussieerd kunnen worden. Dan mag je je mening geven en dan mag je ook uitleggen als je het er niet mee eens bent. Dan kun je met elkaar het idee vormen, waar staan we met elkaar achter. Als ik voor een enquête wordt gevraagd, dan hoef ik daarna geen bedank mailtje want dat is toch automatisch. Misschien achteraf als ze je mening hebben gezien, dat ze zeggen we zijn er mee bezig en dit en dit speelt er. Dat je dan een keer terugkoppeling krijgt van we zijn er echt mee bezig zover zijn we nu. Zoiets zou je kunnen krijgen maar ik hoe bedank mailtje met dankjewel.

Interviewer: Wil iemand anders daar op reageren?

Respondent 4: Stel je gaat tijdens zo'n vergadering brainstormen en iemand is de leider en zegt tegen mij: goed punt. We zijn daarna klaar dan zou ik daarna wel een mail willen krijgen met een samenvatting waar je het allemaal over gehad hebt. Wat de goede punten waren, wat de inbreng was. En stel hij heeft dan tegen mij gezegd; goed punt. En ik zie dat vervolgens niet in die samenvatting staan dan vraag je je af hoe het zit. Maar als je het wel ziet staan dan denk je: oh ja dit heb ik aangeleverd. Dat geeft toch een soort van voldoening denk ik als je

zo'n samenvatting ziet. Het is natuurlijk ook gewoon handig, dan weet je wat er allemaal is besproken.

Respondent 3: Zo'n samenvatting zou je inderdaad sowieso moeten doen

Respondent 1: Ja, dan voel je je gewoon gehoord, dus dat is dan een pluspunt lijkt mij. Als je zo'n enquête invult, je geeft je mening en er wordt niks mee gedaan dan denk je de volgende keer laat maar.

Respondent 4: Ja, want hun vragen om je mening dus dan wil je wel dat er echt iets mee gedaan wordt. Jij vraagt om mijn mening. Ik heb niet gevraagd of ik die mag geven.

Respondent 1: We willen wel helpen.

Respondent 4: Precies, we willen wel helpen maar je moet wel gewoon iets met m'n antwoord doen.

Interviewer: Respondent 4, je gaf net aan een mailtje. Is dat dan voldoende voor jou?

Respondent 4: Ja, als iets zoiets is als deze setting dan is een mailtje al voldoende. Je hoeft met niet op te bellen met je hebt echt een goed punt heb gemaakt, klasse top man.

Interviewer: Dus het gaat jullie er niet zozeer om hoe er wordt teruggekoppeld als er maar wordt teruggekoppeld.

Respondent 3: Ja, als je je input hebt geleverd dat je daarna even een blad krijg met nou jongens wat er is besproken en wat er aan de orde is geweest. Denk er over na voor de volgende keer, dan is een mailtje wel voldoende. Dat is vooral als je vaker bij elkaar komt moet iemand

natuurlijk opschrijven waar je het die keer over hebt gehad zodat je weet waar je de volgende keer verder kunt en weet wat is niet haalbaar en wat is wel haalbaar.

Interviewer: Wil iemand daarop reageren? [nee] Op welke thema's zouden jullie wel willen participeren? Ik snap dat je graag zou willen meedenken over de nieuwe spelers bij Ajax maar ik doel op iets meer maatschappelijke of politieke thematiek.

Respondent 5: Ik denk dat corona mij nu wel heel erg trekt.

Interviewer: Waarom?

Respondent 5: Omdat dat iets is wat nu heel erg speelt en je bent er toch welke elke dag mee bezig denk ik dan.

Interviewer: Dus voor jou is het de actualiteit die je trekt?

Respondent 5: Ja, inderdaad.

Respondent 3: Ik denk dat het ook bij veel mensen zo is dat Corona iets is daar is iedereen op dit moment mee bezig. Maar milieu is altijd maar we merken er niet direct iets van. Terwijl iedereen denkt 'oh Corona' en dan willen we er allemaal iets van vinden terwijl die andere problemen spelen altijd al. Dus dat vind ik lastig te zeggen. Kijk we zijn allemaal getriggerd door Corona want het is QR dit, QR dat dus daar moeten we iets mee. Terwijl een plastic probleem of gasboren in Groningen is ook een probleem maar zelf merk ik het niet dus dan vind je het snel niet belangrijk terwijl het natuurlijk wel heel belangrijk is.

Interviewer: Dus bij jou is het meer de directe impact die het op jouw eigen leven heeft.

Respondent 3:

Ja daarom ben ik me er denk ik minder bewust van wat er eigenlijk allemaal speelt en dan denk ik dat het in mijn geval dus ook belangrijk is om aan te wijzen welke problemen er allemaal spelen en waar kan allemaal over gesproken worden. Kijk, nu hebben we allemaal Corona dus daar wil iedereen iets over zeggen maar er zijn vast andere onderwerpen waarvan ik zeg daar wil ik ook wel iets over zeggen of daar wil ik ook wel eens iets meer van horen.

Respondent 6:

Ja of bijvoorbeeld de zwarte pietten discussie. Daar heb ik ook wel een mening over, is denk iedereen wel.

Respondent 4:

Migratie en de huizenmarkt, daar wil ik ook heel graag over praten.

Interviewer:

Migratie is voor jou denk ik geen thema wat direct van invloed is op je leven?

Respondent:

Nee, zeker niet.

Interviewer:

Wat maakt het dat je over migratie wel graag nu mee wil praten en over milieu niet?

Respondent 4:

Milieu ook wel. Maar bij migratie heb je altijd al die platte mensen die vinden dan dit en de andere vinden weer dat.

Interviewer:

Is het bij jou dan zo dat het komt dat je over migratie een duidelijkere mening hebt dat je daardoor wil meepraten?

Respondent 4:

Zeker, ik vind dat iedereen welkom is je moet alleen strenge regels stellen als je hier in het land komt zeg maar. Three strikes is out ofzo, wat dan ook. En ook met de huizenmarkt. Daar heb ik zelf heel erg last van gehad.

Respondent 3: Daarom word je er denk ik ook meer door getriggerd. Omdat het meer van toepassing is op je eigen leven. Opeens denk je shit.

Respondent 4: Precies, je moet gaan huren en dan moet je zoveel meer dan je huur verdienen. Terwijl mijn huur hoger is dan een hypotheek van 2,5 ton, dat begrijp ik al niet. Dus ik kan eigenlijk beter dat huis kopen want dan zijn m'n lasten lager dan dat ik ga huren maar dat kan niet wegens een berekening. Daardoor moet ik gaan huren, met z'n tweeën, want je moet dan drie keer je brutohuur verdienen in een maand. Zulke dingen vind ik vrij bizar.

Interviewer: Dus als ik het goed samenvat is het ten eerste de impact die het op jouw eigen leven heeft die maakt of je je mening er over wil delen en ten tweede ook hoe uitgesproken je mening er over is.

Respondent 4: Ja, maar ik reageerde op de vraag over welke thema's ik wil participeren.

Interviewer: Klopt, maar het maakt voor jou dus welke impact het heeft en of je er een uitgesproken mening over hebt.

Respondent 4: Ja, maar dat slaat natuurlijk ook helemaal nergens op, het milieu. Als wij kinderen gaan maken die leven straks ook op deze wereld. Dus als wij helemaal niks met het milieu gaan doen dan zit je straks je eigen erfenis aardig in de shit te helpen.

Interviewer: Respondent 1 en 6, hoe zit dat voor jullie?

Respondent 2: Ja, zoals ik net al zei de zwarte pietten discussie. Ik heb niet met heel veel serieuze onderwerpen te maken zeg maar. Het enige waar ik aan denk ik sporten en gamen. De huizenmarkt is voor mij nog heel erg voor later.

Respondent 6: Voor mij vooral Corona momenteel. Daar merk ik dat ik nu het meeste last van heb.

Respondent 1: Ik zou het niet echt weten eigenlijk. Als je iets noemt zou ik er vast wel een mening over hebben maar zo uit m'n hoofd iets zeggen weet ik niet.

Interviewer: Wil er iemand nog iets anders kwijt over deze stelling, heeft er iemand vragen of wil er iemand nog iets kwijt?

Respondent 4: Ik vraag me eigenlijk af of er hier iets mee gebeurt?

Interviewer: Zeker, allereerst ga ik hier iets mee doen.

Respondent 4: Wel de punten noemen die ik genoemd heb hè.

Interviewer: Bij de JMR willen ze heel graag een diverse groep jongeren bereiken en jullie mening doet er natuurlijk ook heel erg toe. Dus dat is wat ze er mee gaan doen. Als jullie geen vragen meer hebben wil ik jullie heel erg bedanken. Jullie denken misschien dat je stomme antwoorden hebt gegeven maar voor mij is dit echt heel erg waardevol. Als jullie nog vragen hebben kunnen jullie me natuurlijk altijd een berichtje sturen.

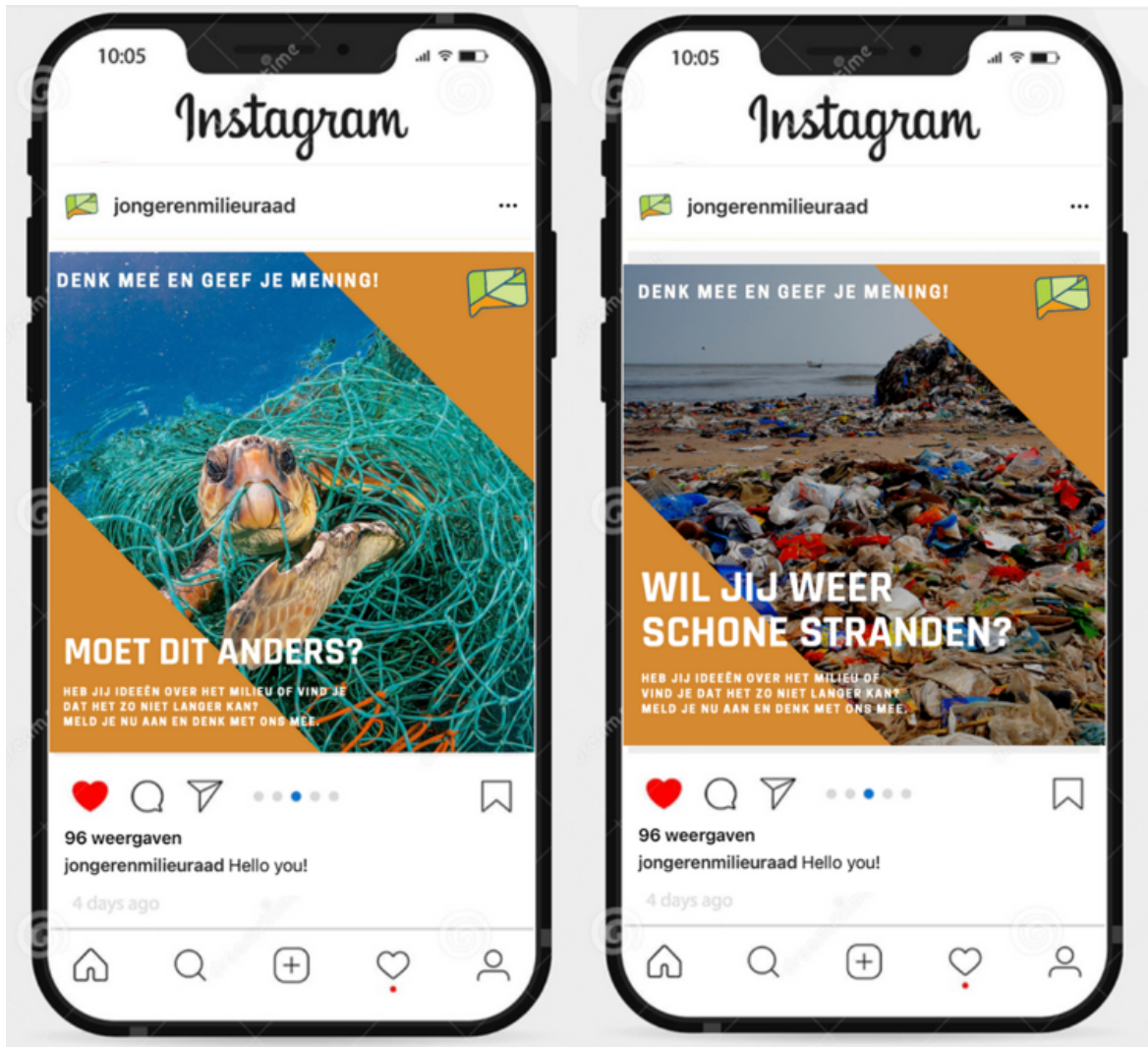

Bijlage 16: Opzet post-test uitnodiging

Samenvatting bevindingen focusgroep

Tijdens de focusgroep hebben we het gehad over hoe je eventueel uitgenodigd zou willen worden voor een participatietraject, in het specifiek door de JMR. We hebben toen onder andere het kanaal besproken. Hierbij kwam naar voren dat Instagram de meesten van jullie een geschikt kanaal lijkt. We hebben het ook gehad over hoe de uitnodiging er uit zou moeten zien. Jullie vonden dat een nieuwe uitnodiging minder kinderachtig mag zijn. Daarnaast vonden jullie dat de uitnodiging spannend of misschien zelfs choquerend moet zijn om de aandacht te trekken. Eventuele afbeeldingen zouden niet te zielig moeten ogen, want dan kijken jullie er liever niet meer naar. Ook werd genoemd dat de term brainstormen niet perse aansprekend is.

Op basis van jullie input is onderstaande uitnodiging tot stand gekomen. Zou je de bijbehorende vragen willen beantwoorden?

In hoeverre voelen jullie je uitgenodigd door deze uitnodiging? (1 is niet, 5 is volledig)

1 2 3 4 5

Indien je je wel uitgenodigd voelt: Waarom voelen jullie je nu wel uitgenodigd?

Hoe groot is de kans dat jullie je nu aan zouden melden? (1 is niet, 5 is volledig)

1 2 3 4 5

In hoeverre heb je het idee dat ik jullie input op de juiste manier heb verwerkt? (1 is niet, 5 is volledig)

1 2 3 4 5

Bijlage 17: Opzet pre-test uitnodiging

Plus-min onderzoek

Naam:

Leeftijd:

Huidige of laatste opleidingsniveau:

Voor het schrijven van mijn scriptie doe ik onderzoek naar het uitnodigen van jongeren. Ik wil graag weten hoe de uitnodiging die ik het ontworpen door jullie wordt beoordeeld. Daarom krijgen jullie straks een uitnodiging met een opdracht. Fijn dat je hieraan mee wil werken. Zou je eerst de onderstaande vragen voor mij kunnen beantwoorden?

1) Ken je de JMR?

2) In hoe verre heb je affiniteit/affiniteit met milieu of participatie over mileumilieu? (1 is niet, 5 is heel veel)

1 2 3 4 5

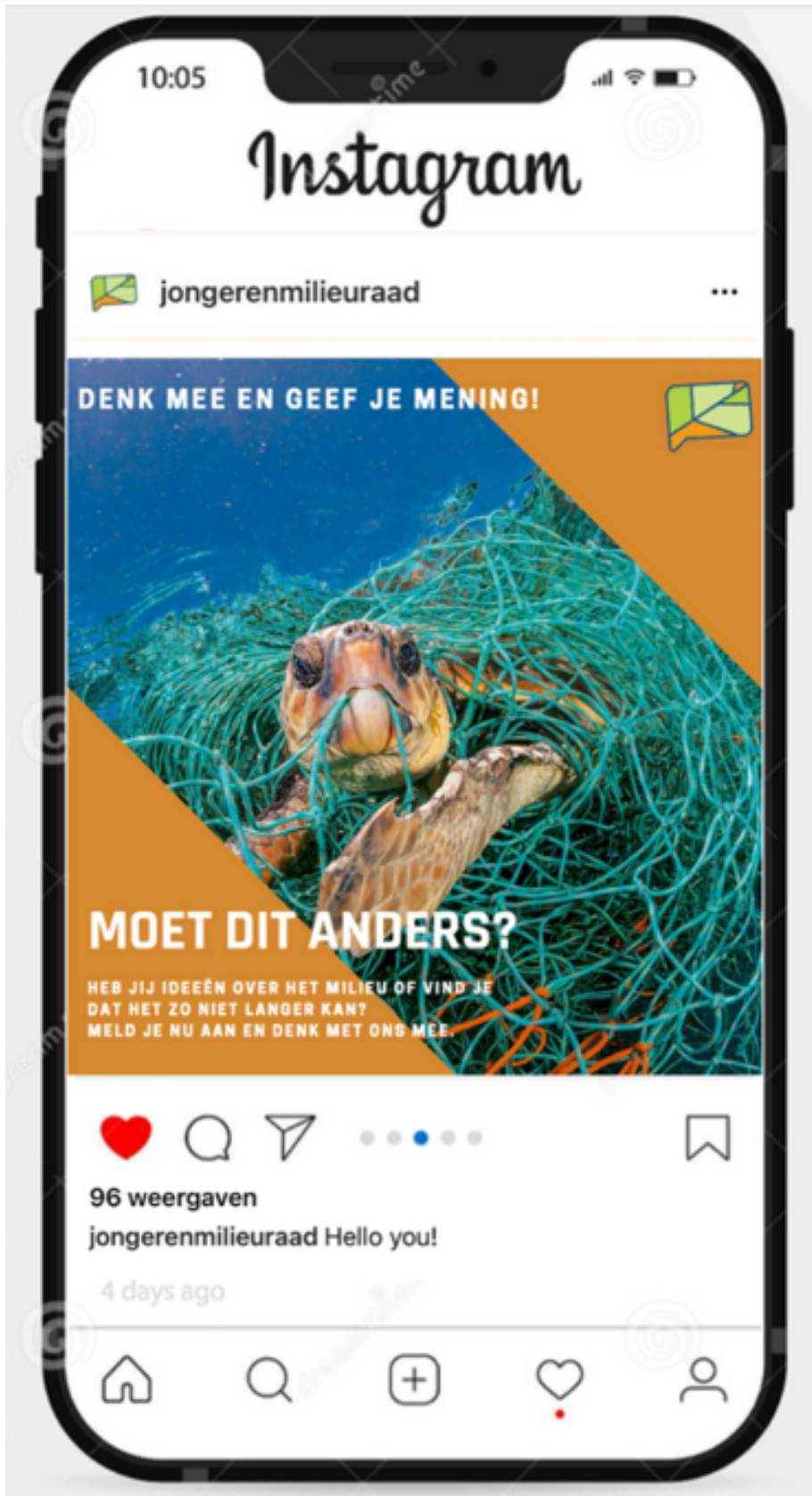
De hele test zal ongeveer 15 minuten duren. Je krijgt zo de uitnodigingen te zien die je rustig door mag lezen. Stel je hierbij voor dat je in de volgende situatie zou zitten

-
- *Je zit op Instagram te scrollen en ziet de uitnodiging voorbij komen. Je bekijkt deze.*

Lees de tekst alsof je in de bovengenoemde situatie zou zitten, hierbij mag je opmerkingen noteren. Je beoordeelt een uitnodiging door een + of - aan de zijkant van de tekst uitnodiging te zetten, deze hoeft je nog niet gelijk uit te leggen. Na afloop zullen alle opmerkingen besproken worden en is er ruimte voor vragen. Je kunt plussen en minnen noteren bij allerlei verschillende zaken die door je hoofd gaan. Bijvoorbeeld:

- Ik snap iets niet of vind t iets onduidelijk
- Ik denk dat sommige dingen niet kloppen of niet helemaal waar zijn
- Ik vind een plaatje lelijk of een alinea niet goed geschreven
- Ik vind de volgorde waarin de informatie staat niet zo goed
- Ik mist iets of ik vind juist dat er te veel informatie wordt geboden
- Ik heb commentaar op hoe de uitnodiging eruit ziet.

Het is belangrijk om te weten dat het gaat om de het testen van een uitnodiging. Je kan geen fouten maken in het beoordelen van de uitnodiging. Wees kritisch, als je iets niet begrijpt, dan is dat alleen maar een reden voor ons om de website beter te maken. Succes !

Opmerkingen:

Opmerkingen:

Bijlage 18: post-test uitnodiging respondent 1

Naam: [anoniem]

Leeftijd: 24

geslacht: vrouw

In hoeverre voelen jullie je uitgenodigd door deze uitnodiging? (1 is niet, 5 is volledig)

1 2 3 4 5

Indien je je wel uitgenodigd voelt: Waarom voelen jullie je nu wel uitgenodigd?

Het spreekt aan, kleur gebruik en de foto. Ook past de tekst bij de foto

Hoe groot is de kans dat jullie je nu aan zouden melden? (1 is niet, 5 is volledig)

1 2 3 4 5

In hoeverre heb je het idee dat ik jullie input op de juiste manier heb verwerkt? (1 is niet, 5 is volledig)

1 2 3 4 5

Bijlage 19: post-test uitnodiging respondent 2

Naam: [anoniem]

Leeftijd: 19

geslacht: man

In hoeverre voelen jullie je uitgenodigd door deze uitnodiging? (1 is niet, 5 is volledig)

1 2 3 4 5

Indien je je wel uitgenodigd voelt: Waarom voelen jullie je nu wel uitgenodigd?

Ik voel me nog steeds niet uitgenodigd...

Hoe groot is de kans dat jullie je nu aan zouden melden? (1 is niet, 5 is volledig)

1 2 3 4 5

In hoeverre heb je het idee dat ik jullie input op de juiste manier heb verwerkt? (1 is niet, 5 is volledig)

1 2 3 4 5

Bijlage 20: post-test uitnodiging respondent 3

Naam: [anoniem]

Leeftijd: 20

geslacht: vrouw

In hoeverre voelen jullie je uitgenodigd door deze uitnodiging? (1 is niet, 5 is volledig)

1 2 3 4 5

Indien je je wel uitgenodigd voelt: Waarom voelen jullie je nu wel uitgenodigd?

Hierdoor word je getriggerd. Door de choquerende afbeelding wil ik sneller in actie komen. Ook is de tekst duidelijk en simpel waardoor het laagdrempelig is om je aan te melden

Hoe groot is de kans dat jullie je nu aan zouden melden? (1 is niet, 5 is volledig)

1 2 3 4 5

In hoeverre heb je het idee dat ik jullie input op de juiste manier heb verwerkt? (1 is niet, 5 is volledig)

1 2 3 4 5

Bijlage 21: post-test uitnodiging respondent 4

Naam: [anoniem]

Leeftijd: 18

geslacht: man

In hoeverre voelen jullie je uitgenodigd door deze uitnodiging? (1 is niet, 5 is volledig)

1 2 3 4 5

Indien je je wel uitgenodigd voelt: Waarom voelen jullie je nu wel uitgenodigd?

Deze uitnodiging spreekt me meer aan dan die we eerder zagen

Hoe groot is de kans dat jullie je nu aan zouden melden? (1 is niet, 5 is volledig)

1 2 3 4 5

In hoeverre heb je het idee dat ik jullie input op de juiste manier heb verwerkt? (1 is niet, 5 is volledig)

1 2 3 4 5

Bijlage 22: pre-test plus-min-onderzoek respondent 1

Naam: anoniem

geslacht: vrouw

Leeftijd: 24

Huidige of laatste opleidingsniveau: MBO

Voor het schrijven van mijn scriptie doe ik onderzoek naar het uitnodigen van jongeren. Ik wil graag weten hoe de uitnodiging die ik het ontworpen door jullie wordt beoordeeld. Daarom krijgen jullie straks een uitnodiging met een opdracht. Fijn dat je hieraan mee wil werken. Zou je eerst de onderstaande vragen voor mij kunnen beantwoorden?

1) *Ken je de JMR?*

Nee? Ik weet niet wat dit is.

2) *In hoeve verre heb je affiniteit/affiniteit met milieu of participatie over mileumilieu? (1 is niet, 5 is heel veel)*

1

2

3

4

5

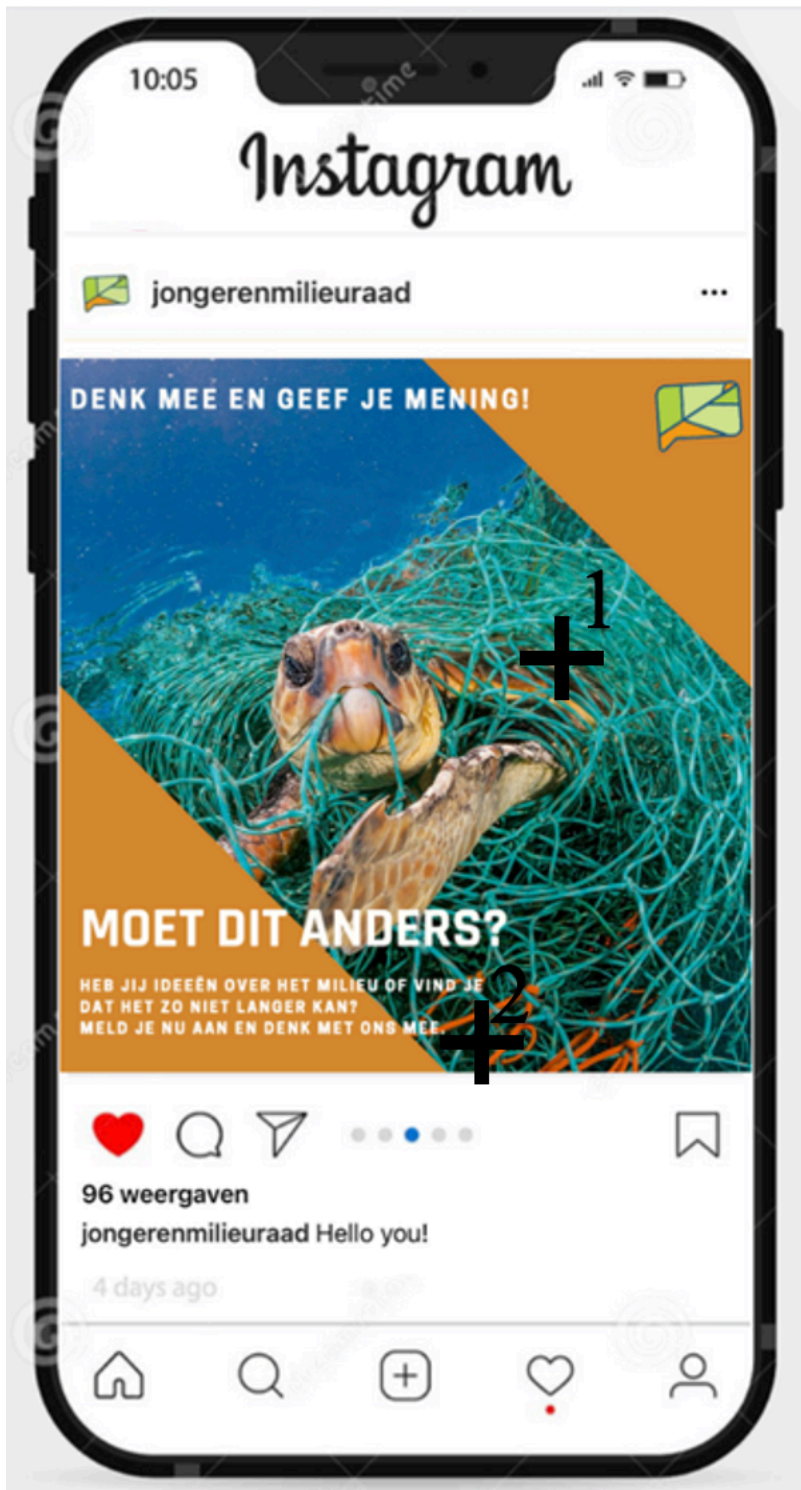
De hele test zal ongeveer 15 minuten duren. Je krijgt zo de uitnodigingen te zien die je rustig door mag lezen. Stel je hierbij voor dat je in de volgende situatie zou zitten

- *Je zit op Instagram te scrollen en ziet de uitnodiging/uitnodiging voorbij komen. Je bekijkt deze.*

Lees de tekst alsof je in de bovengenoemde situatie zou zitten, hierbij mag je opmerkingen noteren. Je beoordeelt een uitnodiging door een + of - aan de zijkant van de tekst uitnodiging te zetten, deze hoeft je nog niet gelijk uit te leggen. Na afloop zullen alle opmerkingen besproken worden en is er ruimte voor vragen. Je kunt plussen en minnen noteren bij allerlei verschillende zaken die door je hoofd gaan. Bijvoorbeeld:

- Ik snap iets niet of vind t iets onduidelijk
- Ik denk dat sommige dingen niet kloppen of niet helemaal waar zijn
- Ik vind een plaatje lelijk of een alinea niet goed geschreven
- Ik vind de volgorde waarin de informatie staat niet zo goed
- Ik mist iets of ik vind juist dat er te veel informatie wordt geboden
- Ik heb commentaar op hoe de uitnodiging eruit ziet.

Het is belangrijk om te weten dat het gaat om de het testen van een uitnodiging. Je kan geen fouten maken in het beoordelen van de uitnodiging. Wees kritisch, als je iets niet begrijpt, dan is dat alleen maar een reden voor ons om de website beter te maken. Succes !

Opmerkingen:

- 1) ja, als ik dit soort foto's zie denk ik altijd dat we beter voor de wereld moeten zorgen maar dat ik dat zelf te weinig doe
- 2) Ik vind deze tekst heel erg goed geschreven. Ik heb het idee dat er dan echt iets gedaan wordt met wat ik ga zeggen.

Opmerkingen:

- 1) Deze foto vind ik niet zo aansprekend. Ik zie niet zo heel goed wat het is en vind gewoon afval minder erg dan dat iemand of een dier er echt last van heeft.
- 2) Hiervoor geldt eigenlijk hetzelfde als bij de vorige uitnodiging. Ik vind de tekst weer goed geschreven.

Bijlage 23: pre-test plus-min-onderzoek respondent 2

Naam: anoniem

geslacht: man

Leeftijd: 19

Huidige of laatste opleidingsniveau: MBO

Voor het schrijven van mijn scriptie doe ik onderzoek naar het uitnodigen van jongeren. Ik wil graag weten hoe de uitnodiging die ik het ontworpen door jullie wordt beoordeeld. Daarom krijgen jullie straks een uitnodiging met een opdracht. Fijn dat je hieraan mee wil werken. Zou je eerst de onderstaande vragen voor mij kunnen beantwoorden?

1) *Ken je de JMR?*

Nee

2) *In hoeve verre heb je affiniteit met milieu of participatie over heel Nederland? (1 is niet, 5 is heel veel)*

1

2

3

4

5

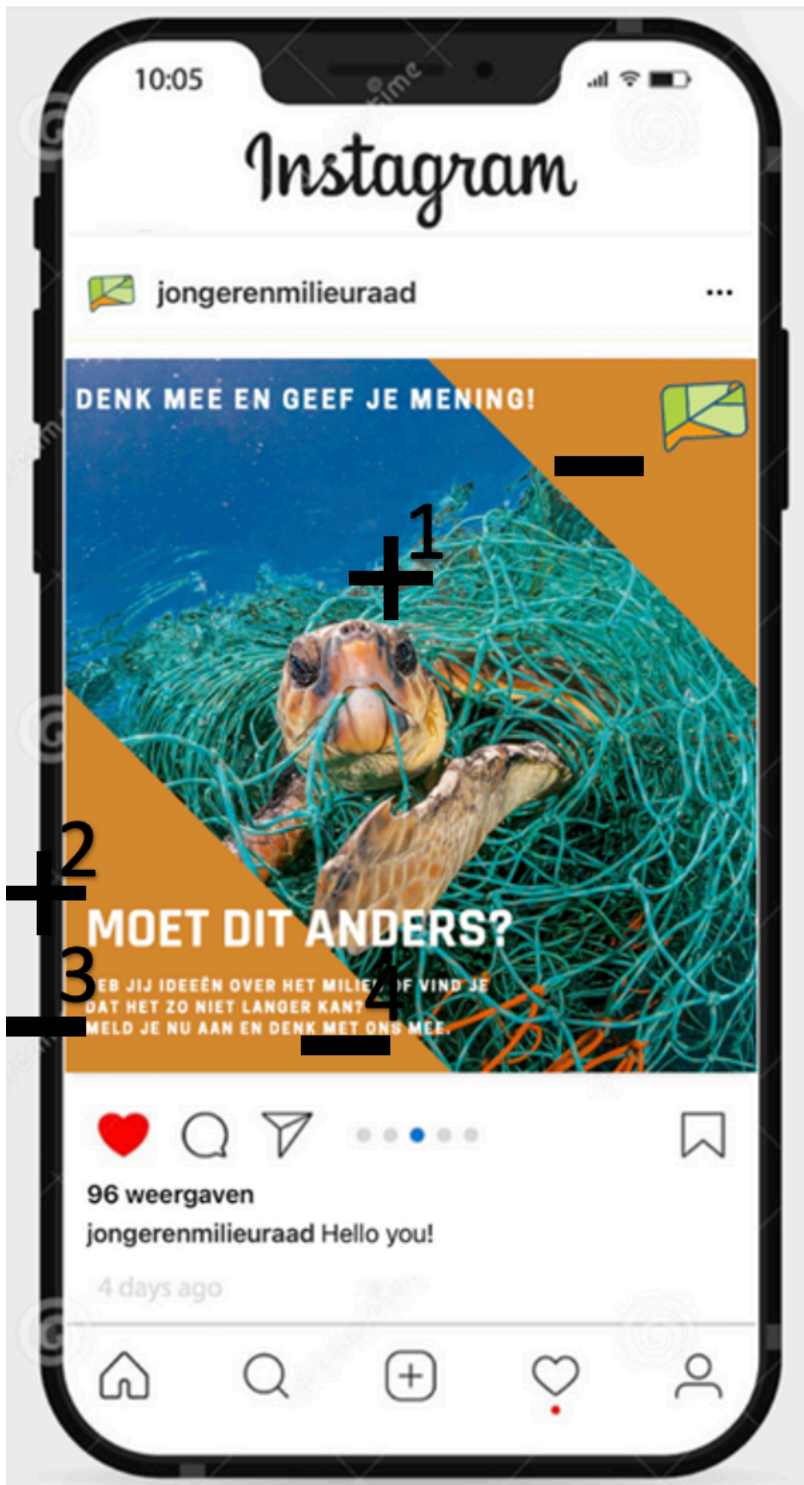
De hele test zal ongeveer 15 minuten duren. Je krijgt zo de uitnodigingen te zien die je rustig door mag lezen. Stel je hierbij voor dat je in de volgende situatie zou zitten

- *Je zit op Instagram te scrollen en ziet de uitnodiging voorbij komen. Je bekijkt deze.*

Lees de tekst alsof je in de bovengenoemde situatie zou zitten, hierbij mag je opmerkingen noteren. Je beoordeelt een uitnodiging door een + of - aan de zijkant van de tekst uitnodiging te zetten, deze hoeft je nog niet gelijk uit te leggen. Na afloop zullen alle opmerkingen besproken worden en is er ruimte voor vragen. Je kunt plussen en minnen noteren bij allerlei verschillende zaken die door je hoofd gaan. Bijvoorbeeld:

- Ik snap iets niet of vind t iets onduidelijk
- Ik denk dat sommige dingen niet kloppen of niet helemaal waar zijn
- Ik vind een plaatje lelijk of een alinea niet goed geschreven
- Ik vind de volgorde waarin de informatie staat niet zo goed
- Ik mist iets of ik vind juist dat er te veel informatie wordt geboden
- Ik heb commentaar op hoe de uitnodiging eruit ziet.

Het is belangrijk om te weten dat het gaat om de het testen van een uitnodiging. Je kan geen fouten maken in het beoordelen van de uitnodiging. Wees kritisch, als je iets niet begrijpt, dan is dat alleen maar een reden voor ons om de website beter te maken. Succes!

Opmerkingen:

- 1) Pakkende foto, duidelijk waar het over gaat
- 2) Duidelijke, goede vraag
- 3) Ik zie jongeren dit niet zo snel doen. Ik vind zelf ook dat het niet langer kan maar ga niet zelf meedoen.
- 4) Ik zou de tekst nog meer als een vraag formuleren of met een weetje bijvoorbeeld wist je dat 100 schildpadden per dag vast komen te zitten?

Opmerkingen:

- 1) Ik vind de oranje kleur niet goed gekozen
- 2) Zelfde als bij uitnodiging 1, spooft niet aan
- 3) De foto spreekt wel aan, gelijk duidelijk.

Bijlage 24: pre-test plus-min-onderzoek respondent 3

Naam: anoniem

geslacht: man

Leeftijd: 25

Huidige of laatste opleidingsniveau: MBO

Voor het schrijven van mijn scriptie doe ik onderzoek naar het uitnodigen van jongeren. Ik wil graag weten hoe de uitnodiging die ik het ontworpen door jullie wordt beoordeeld. Daarom krijgen jullie straks een uitnodiging met een opdracht. Fijn dat je hieraan mee wil werken. Zou je eerst de onderstaande vragen voor mij kunnen beantwoorden?

1) *Ken je de JMR?*

Nee

2) *In hoeve verre heb je affiniteit/affiniteit met milieu of participatie over mileumilieu? (1 is niet, 5 is heel veel)*

1

2

3

4

5

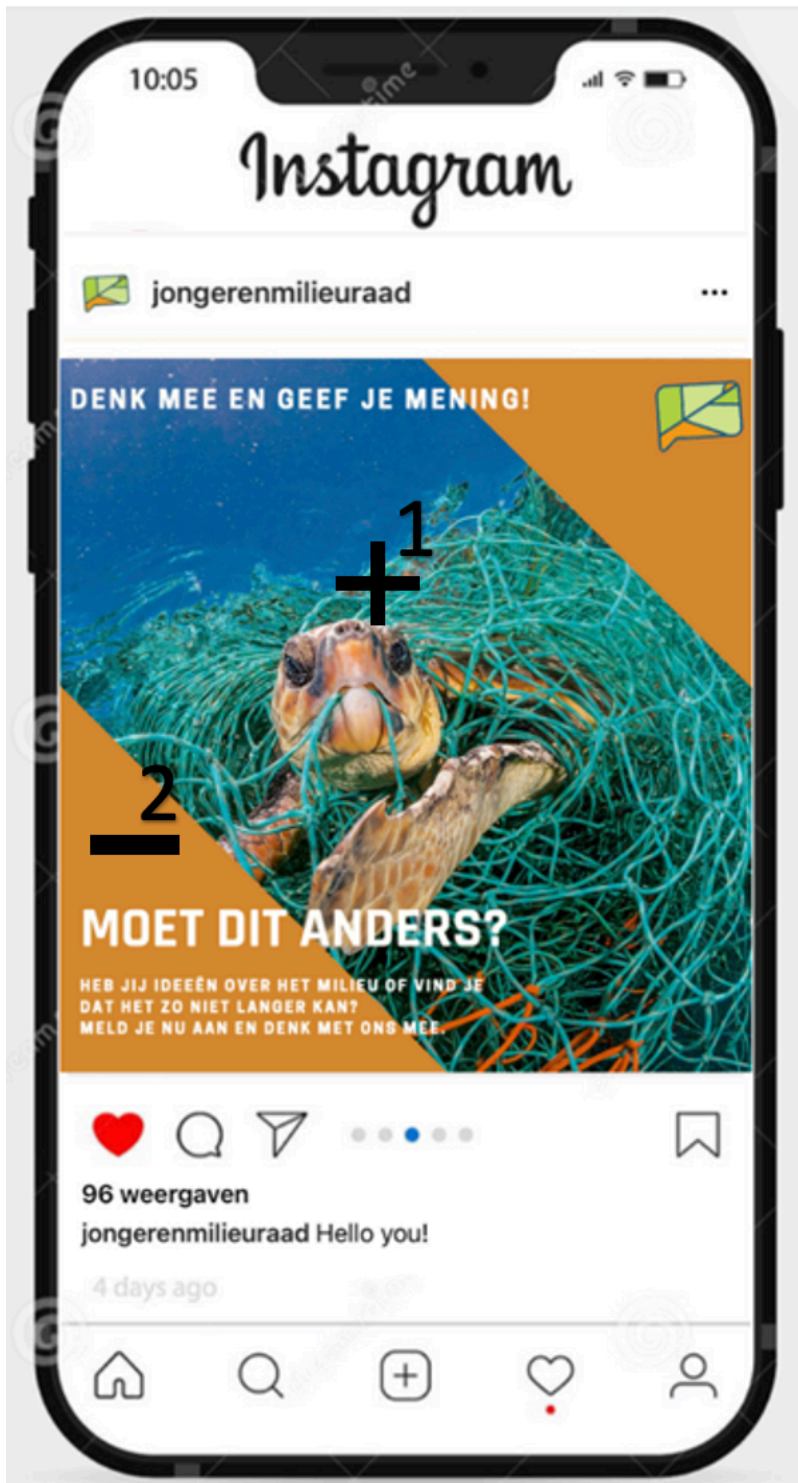
De hele test zal ongeveer 15 minuten duren. Je krijgt zo de uitnodigingen te zien die je rustig door mag lezen. Stel je hierbij voor dat je in de volgende situatie zou zitten

- *Je zit op Instagram te scrollen en ziet de uitnodiging/uitnodiging voorbij komen. Je bekijkt deze.*

Lees de tekst alsof je in de bovengenoemde situatie zou zitten, hierbij mag je opmerkingen noteren. Je beoordeelt een uitnodiging door een + of - aan de zijkant van de tekst uitnodiging te zetten, deze hoeft je nog niet gelijk uit te leggen. Na afloop zullen alle opmerkingen besproken worden en is er ruimte voor vragen. Je kunt plussen en minnen noteren bij allerlei verschillende zaken die door je hoofd gaan. Bijvoorbeeld:

- Ik snap iets niet of vind t iets onduidelijk
- Ik denk dat sommige dingen niet kloppen of niet helemaal waar zijn
- Ik vind een plaatje lelijk of een alinea niet goed geschreven
- Ik vind de volgorde waarin de informatie staat niet zo goed
- Ik mist iets of ik vind juist dat er te veel informatie wordt geboden
- Ik heb commentaar op hoe de uitnodiging eruit ziet.

Het is belangrijk om te weten dat het gaat om de het testen van een uitnodiging. Je kan geen fouten maken in het beoordelen van de uitnodiging. Wees kritisch, als je iets niet begrijpt, dan is dat alleen maar een reden voor ons om de website beter te maken. Succes !

Opmerkingen:

- 1) Goed dat er als voorbeeld wordt laten zien hoeveel last dieren er van hebben.
- 2) Oranje had feller gekund, dan had het meer opgevallen

Opmerkingen:

- 1) Ik vind het plaatje niet realistisch. Als ik naar het strand ga kom ik dit niet tegen dus dit is niet echt van toepassing.
- 2) Oranje had feller gemoeten.

Bijlage 25: pre-test plus-min-onderzoek respondent 4

Naam: anoniem

geslacht: man

Leeftijd: 19

Huidige of laatste opleidingsniveau: MBO

Voor het schrijven van mijn scriptie doe ik onderzoek naar het uitnodigen van jongeren. Ik wil graag weten hoe de uitnodiging die ik het ontworpen door jullie wordt beoordeeld. Daarom krijgen jullie straks een uitnodiging met een opdracht. Fijn dat je hieraan mee wil werken. Zou je eerst de onderstaande vragen voor mij kunnen beantwoorden?

1) *Ken je de JMR?*

Nee

2) *In hoeve verre heb je affiniteit/affiniteit met milieu of participatie over mileumilieu? (1 is niet, 5 is heel veel)*

1

2

3

4

5

De hele test zal ongeveer 15 minuten duren. Je krijgt zo de uitnodigingen te zien die je rustig door mag lezen. Stel je hierbij voor dat je in de volgende situatie zou zitten

- *Je zit op Instagram te scrollen en ziet de uitnodiging/uitnodiging voorbij komen. Je bekijkt deze.*

Lees de tekst alsof je in de bovengenoemde situatie zou zitten, hierbij mag je opmerkingen noteren. Je beoordeelt een uitnodiging door een + of - aan de zijkant van de tekst uitnodiging te zetten, deze hoeft je nog niet gelijk uit te leggen. Na afloop zullen alle opmerkingen besproken worden en is er ruimte voor vragen. Je kunt plussen en minnen noteren bij allerlei verschillende zaken die door je hoofd gaan. Bijvoorbeeld:

- Ik snap iets niet of vind t iets onduidelijk
- Ik denk dat sommige dingen niet kloppen of niet helemaal waar zijn
- Ik vind een plaatje lelijk of een alinea niet goed geschreven
- Ik vind de volgorde waarin de informatie staat niet zo goed
- Ik mist iets of ik vind juist dat er te veel informatie wordt geboden
- Ik heb commentaar op hoe de uitnodiging eruit ziet.

Het is belangrijk om te weten dat het gaat om de het testen van een uitnodiging. Je kan geen fouten maken in het beoordelen van de uitnodiging. Wees kritisch, als je iets niet begrijpt, dan is dat alleen maar een reden voor ons om de website beter te maken. Succes !

Opmerkingen:

- 1) Pakkende foto, duidelijk waar het over gaat
- 2) Duidelijke, goede vraag
- 3) Ik zie jongeren dit niet zo snel doen. Ik vind zelf ook dat het niet langer kan maar ga niet zelf meedoen.
- 4) Ik zou de tekst nog meer als een vraag formuleren of met een weetje bijvoorbeeld wist je dat 100 schildpadden per dag vast komen te zitten?

Opmerkingen:

- 1) Ik vind de oranje kleur niet goed gekozen
- 2) Zelfde als bij uitnodiging 1, spooft niet aan
- 3) De foto spreekt wel aan, gelijk duidelijk.

Bijlage 26: pre-test plus-min-onderzoek respondent 5

Naam: anoniem

geslacht: man

Leeftijd: 21

Huidige of laatste opleidingsniveau: MBO

Voor het schrijven van mijn scriptie doe ik onderzoek naar het uitnodigen van jongeren. Ik wil graag weten hoe de uitnodiging die ik het ontworpen door jullie wordt beoordeeld. Daarom krijgen jullie straks een uitnodiging met een opdracht. Fijn dat je hieraan mee wil werken. Zou je eerst de onderstaande vragen voor mij kunnen beantwoorden?

1) *Ken je de JMR?*

Nee

2) *In hoeve verre heb je affiniteit/affiniteit met milieu of participatie over mileumilieu? (1 is niet, 5 is heel veel)*

1

2

3

4

5

De hele test zal ongeveer 15 minuten duren. Je krijgt zo de uitnodigingen te zien die je rustig door mag lezen. Stel je hierbij voor dat je in de volgende situatie zou zitten

- *Je zit op Instagram te scrollen en ziet de uitnodiging/uitnodiging voorbij komen. Je bekijkt deze.*

Lees de tekst alsof je in de bovengenoemde situatie zou zitten, hierbij mag je opmerkingen noteren. Je beoordeelt een uitnodiging door een + of - aan de zijkant van de tekst uitnodiging te zetten, deze hoeft je nog niet gelijk uit te leggen. Na afloop zullen alle opmerkingen besproken worden en is er ruimte voor vragen. Je kunt plussen en minnen noteren bij allerlei verschillende zaken die door je hoofd gaan. Bijvoorbeeld:

- Ik snap iets niet of vind t iets onduidelijk
- Ik denk dat sommige dingen niet kloppen of niet helemaal waar zijn
- Ik vind een plaatje lelijk of een alinea niet goed geschreven
- Ik vind de volgorde waarin de informatie staat niet zo goed
- Ik mist iets of ik vind juist dat er te veel informatie wordt geboden
- Ik heb commentaar op hoe de uitnodiging eruit ziet.

Het is belangrijk om te weten dat het gaat om de het testen van een uitnodiging. Je kan geen fouten maken in het beoordelen van de uitnodiging. Wees kritisch, als je iets niet begrijpt, dan is dat alleen maar een reden voor ons om de website beter te maken. Succes !

Opmerkingen:

- 1) Ik vind het een aantrekkelijk kleur, het valt op.
- 2) Dit laat duidelijk zien waar het over gaat. Dat het niet goed gaat met de natuur en daardoor de schildpad.
- 3) Zie punt 1.

Opmerkingen:

- 1) Dit trekt heel erg de aandacht. Het laat zien dat het echt heel erg is en dat er iets aan moet gebeuren.
- 2) De kleur spreekt aan
- 3) zie punt 2

Bijlage 27: pre-test plus-min-onderzoek respondent 6

Naam: anoniem

geslacht: man

Leeftijd: 23

Huidige of laatste opleidingsniveau: MBO

Voor het schrijven van mijn scriptie doe ik onderzoek naar het uitnodigen van jongeren. Ik wil graag weten hoe de uitnodiging die ik het ontworpen door jullie wordt beoordeeld. Daarom krijgen jullie straks een uitnodiging met een opdracht. Fijn dat je hieraan mee wil werken. Zou je eerst de onderstaande vragen voor mij kunnen beantwoorden?

1) *Ken je de JMR?*

Nee

2) *In hoeve verre heb je affiniteit met milieu of participatie over heel Nederland? (1 is niet, 5 is heel veel)*

1

2

3

4

5

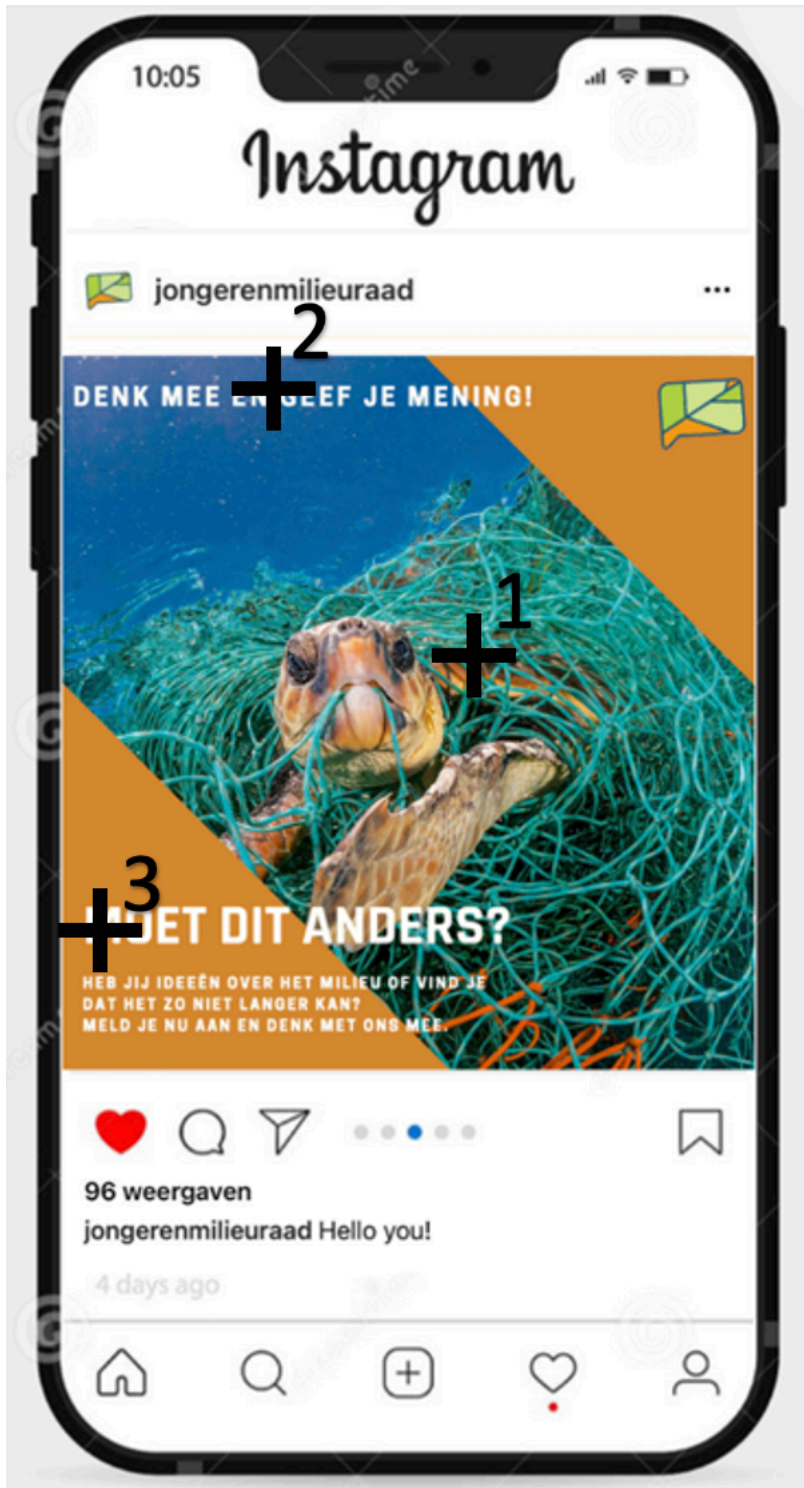
De hele test zal ongeveer 15 minuten duren. Je krijgt zo de uitnodigingen te zien die je rustig door mag lezen. Stel je hierbij voor dat je in de volgende situatie zou zitten

- *Je zit op Instagram te scrollen en ziet de uitnodiging voorbij komen. Je bekijkt deze.*

Lees de tekst alsof je in de bovengenoemde situatie zou zitten, hierbij mag je opmerkingen noteren. Je beoordeelt een uitnodiging door een + of - aan de zijkant van de tekst uitnodiging te zetten, deze hoeft je nog niet gelijk uit te leggen. Na afloop zullen alle opmerkingen besproken worden en is er ruimte voor vragen. Je kunt plussen en minnen noteren bij allerlei verschillende zaken die door je hoofd gaan. Bijvoorbeeld:

- Ik snap iets niet of vind t iets onduidelijk
- Ik denk dat sommige dingen niet kloppen of niet helemaal waar zijn
- Ik vind een plaatje lelijk of een alinea niet goed geschreven
- Ik vind de volgorde waarin de informatie staat niet zo goed
- Ik mist iets of ik vind juist dat er te veel informatie wordt geboden
- Ik heb commentaar op hoe de uitnodiging eruit ziet.

Het is belangrijk om te weten dat het gaat om de het testen van een uitnodiging. Je kan geen fouten maken in het beoordelen van de uitnodiging. Wees kritisch, als je iets niet begrijpt, dan is dat alleen maar een reden voor ons om de website beter te maken. Succes !

Opmerkingen:

- 1) Als ik naar de foto kijk zie ik iets dat niet goed gaat, iets dat anders moet. Dat trekt me aan
- 2) Ik denk nu 'oh ik kan meedenken' na het zien van de foto over wat niet goed gaat
- 3) Hier wil ik gelijk op reageren

Opmerkingen:

- 1) Ook dit vind ik een aantrekkelijke foto. Het trekt mijn interesse.
- 2) Spreekt mij aan om mee te denken.

Bijlage 28: pre-test plus-min-onderzoek respondent 7

Naam: anoniem

geslacht: vrouw

Leeftijd: 23

Huidige of laatste opleidingsniveau: MBO

Voor het schrijven van mijn scriptie doe ik onderzoek naar het uitnodigen van jongeren. Ik wil graag weten hoe de uitnodiging die ik het ontworpen door jullie wordt beoordeeld. Daarom krijgen jullie straks een uitnodiging met een opdracht. Fijn dat je hieraan mee wil werken. Zou je eerst de onderstaande vragen voor mij kunnen beantwoorden?

1) *Ken je de JMR?*

Ja, omdat ik jou er eerder over gehoord. Daarvoor kende is het eigenlijk niet.

2) *In hoeve verre heb je affiniteit/affiniteit met milieu of participatie over mileumilieu? (1 is niet, 5 is heel veel)*

1 2 3 4 5

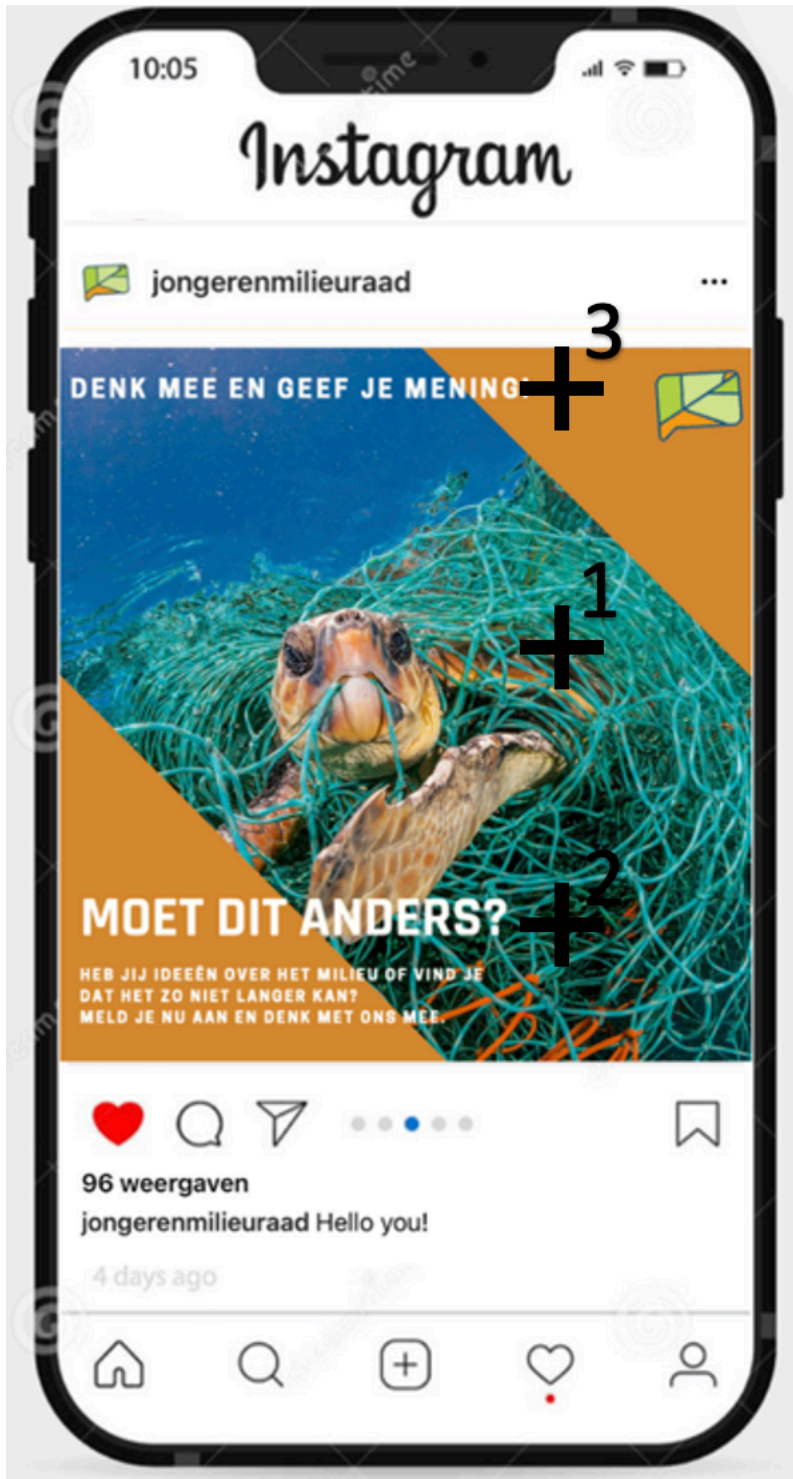
De hele test zal ongeveer 15 minuten duren. Je krijgt zo de uitnodigingen te zien die je rustig door mag lezen. Stel je hierbij voor dat je in de volgende situatie zou zitten

- *Je zit op Instagram te scrollen en ziet de uitnodiging/uitnodiging voorbij komen. Je bekijkt deze.*

Lees de tekst alsof je in de bovengenoemde situatie zou zitten, hierbij mag je opmerkingen noteren. Je beoordeelt een uitnodiging door een + of - aan de zijkant van de tekst uitnodiging te zetten, deze hoeft je nog niet gelijk uit te leggen. Na afloop zullen alle opmerkingen besproken worden en is er ruimte voor vragen. Je kunt plussen en minnen noteren bij allerlei verschillende zaken die door je hoofd gaan. Bijvoorbeeld:

- Ik snap iets niet of vind t iets onduidelijk
- Ik denk dat sommige dingen niet kloppen of niet helemaal waar zijn
- Ik vind een plaatje lelijk of een alinea niet goed geschreven
- Ik vind de volgorde waarin de informatie staat niet zo goed
- Ik mist iets of ik vind juist dat er te veel informatie wordt geboden
- Ik heb commentaar op hoe de uitnodiging eruit ziet.

Het is belangrijk om te weten dat het gaat om de het testen van een uitnodiging. Je kan geen fouten maken in het beoordelen van de uitnodiging. Wees kritisch, als je iets niet begrijpt, dan is dat alleen maar een reden voor ons om de website beter te maken. Succes !

Opmerkingen:

- 1) Dit soort afbeeldingen spreken mij altijd gelijk aan. Dan voel ik me ineens weer schuldig over al het plastic dat we gebruiken
- 2) Door deze tekst word ik aan het denken gezet dat het echt anders moet...
- 3) Door deze titel heb ik door dat het om meer gaat dan alleen een afbeeldingen maar dat het meer een uitnodiging is.

Opmerkingen:

- 1) Eigenlijk vind ik dit net zo erg als de schildpad. Het is zo zonde dat als je straks verre reizen maken je alleen nog maar dit soort stranden hebt...
- 2) Hiervoor geldt eigenlijk hetzelfde als bij de vorige uitnodiging.
- 3) Ik denk gelijk 'Tuurlijk wil ik schone stranden'.

Bijlage 29: pre-test plus-min-onderzoek respondent 8

Naam: anoniem

geslacht: man

Leeftijd: 25

Huidige of laatste opleidingsniveau: MBO

Voor het schrijven van mijn scriptie doe ik onderzoek naar het uitnodigen van jongeren. Ik wil graag weten hoe de uitnodiging die ik het ontworpen door jullie wordt beoordeeld. Daarom krijgen jullie straks een uitnodiging met een opdracht. Fijn dat je hieraan mee wil werken. Zou je eerst de onderstaande vragen voor mij kunnen beantwoorden?

1) *Ken je de JMR?*

Nee

2) *In hoeve verre heb je affiniteit/affiniteit met milieu of participatie over mileumilieu? (1 is niet, 5 is heel veel)*

1

2

3

4

5

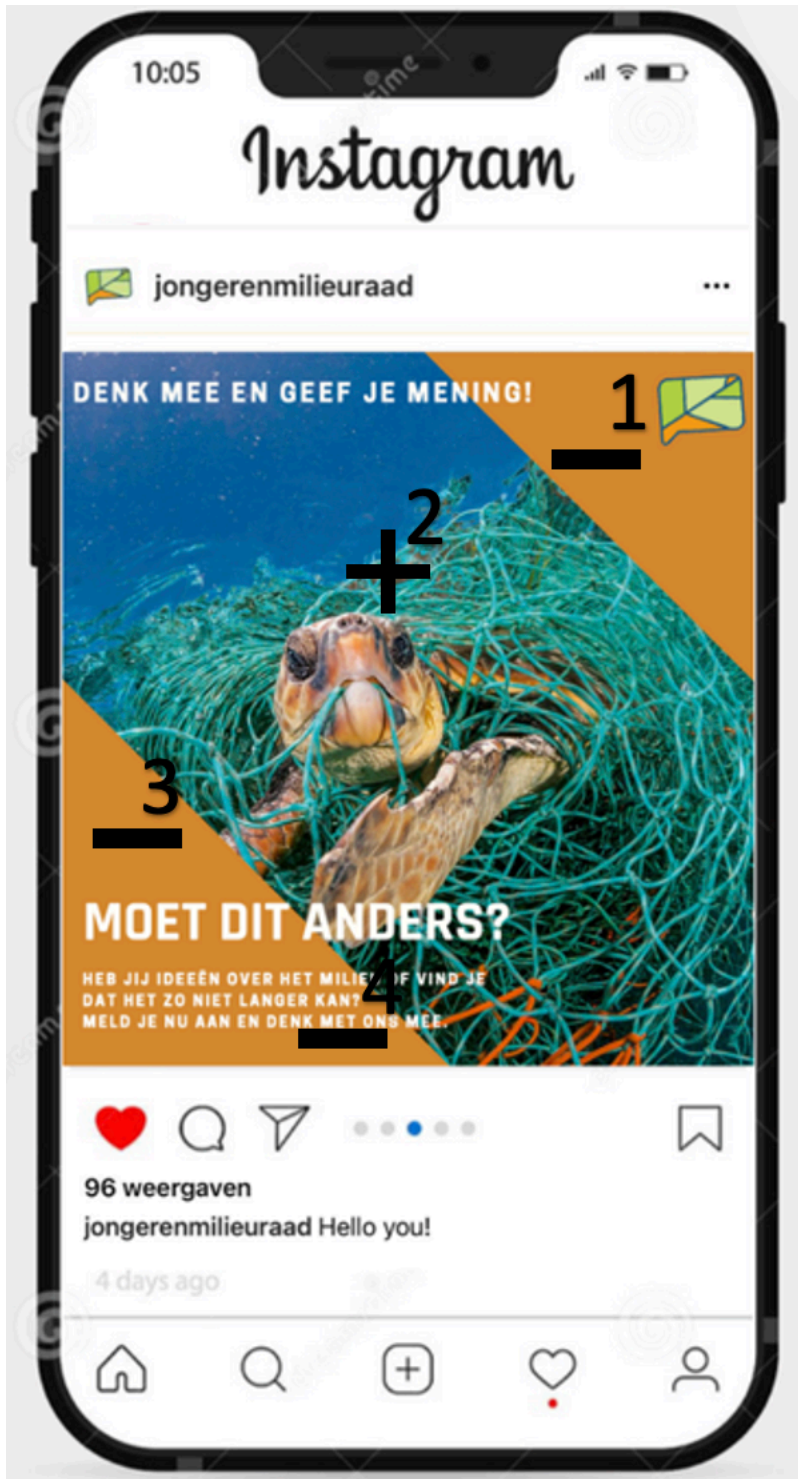
De hele test zal ongeveer 15 minuten duren. Je krijgt zo de uitnodigingen te zien die je rustig door mag lezen. Stel je hierbij voor dat je in de volgende situatie zou zitten

- *Je zit op Instagram te scrollen en ziet de uitnodiging/uitnodiging voorbij komen. Je bekijkt deze.*

Lees de tekst alsof je in de bovengenoemde situatie zou zitten, hierbij mag je opmerkingen noteren. Je beoordeelt een uitnodiging door een + of - aan de zijkant van de tekst uitnodiging te zetten, deze hoeft je nog niet gelijk uit te leggen. Na afloop zullen alle opmerkingen besproken worden en is er ruimte voor vragen. Je kunt plussen en minnen noteren bij allerlei verschillende zaken die door je hoofd gaan. Bijvoorbeeld:

- Ik snap iets niet of vind t iets onduidelijk
- Ik denk dat sommige dingen niet kloppen of niet helemaal waar zijn
- Ik vind een plaatje lelijk of een alinea niet goed geschreven
- Ik vind de volgorde waarin de informatie staat niet zo goed
- Ik mist iets of ik vind juist dat er te veel informatie wordt geboden
- Ik heb commentaar op hoe de uitnodiging eruit ziet.

Het is belangrijk om te weten dat het gaat om de het testen van een uitnodiging. Je kan geen fouten maken in het beoordelen van de uitnodiging. Wees kritisch, als je iets niet begrijpt, dan is dat alleen maar een reden voor ons om de website beter te maken. Succes !

Opmerkingen:

- 1) Oranje is niet de goede kleur. Doe iets wat meer bij het milieu past.
- 2) Goed dat er een voorbeeld is, ik had wel meer voorbeelden willen zien.
- 3) Zie punt 1
- 4) Ik zou de tekst nog meer als een vraag formuleren of met een weetje bijvoorbeeld wist je dat 100 schildpadden per dag vast komen te zitten?

Opmerkingen:

- 1) Ik vind de oranje kleur niet goed gekozen
- 2) Dit is echt een flinke bende. Je ziet hierbij veel meer hoe erg het is dan bij het vorige plaatje.
- 3) Ik zou het hier weer als een vraag formuleren en met een weetje.

Bijlage 30: pre-test plus-min-onderzoek respondent 9

Naam: anoniem

geslacht: vrouw

Leeftijd: 20

Huidige of laatste opleidingsniveau: MBO

Voor het schrijven van mijn scriptie doe ik onderzoek naar het uitnodigen van jongeren. Ik wil graag weten hoe de uitnodiging die ik het ontworpen door jullie wordt beoordeeld. Daarom krijgen jullie straks een uitnodiging met een opdracht. Fijn dat je hieraan mee wil werken. Zou je eerst de onderstaande vragen voor mij kunnen beantwoorden?

1) *Ken je de JMR?*

Nee

2) *In hoeve verre heb je affiniteit/affiniteit met milieu of participatie over mileumilieu? (1 is niet, 5 is heel veel)*

1

2

3

4

5

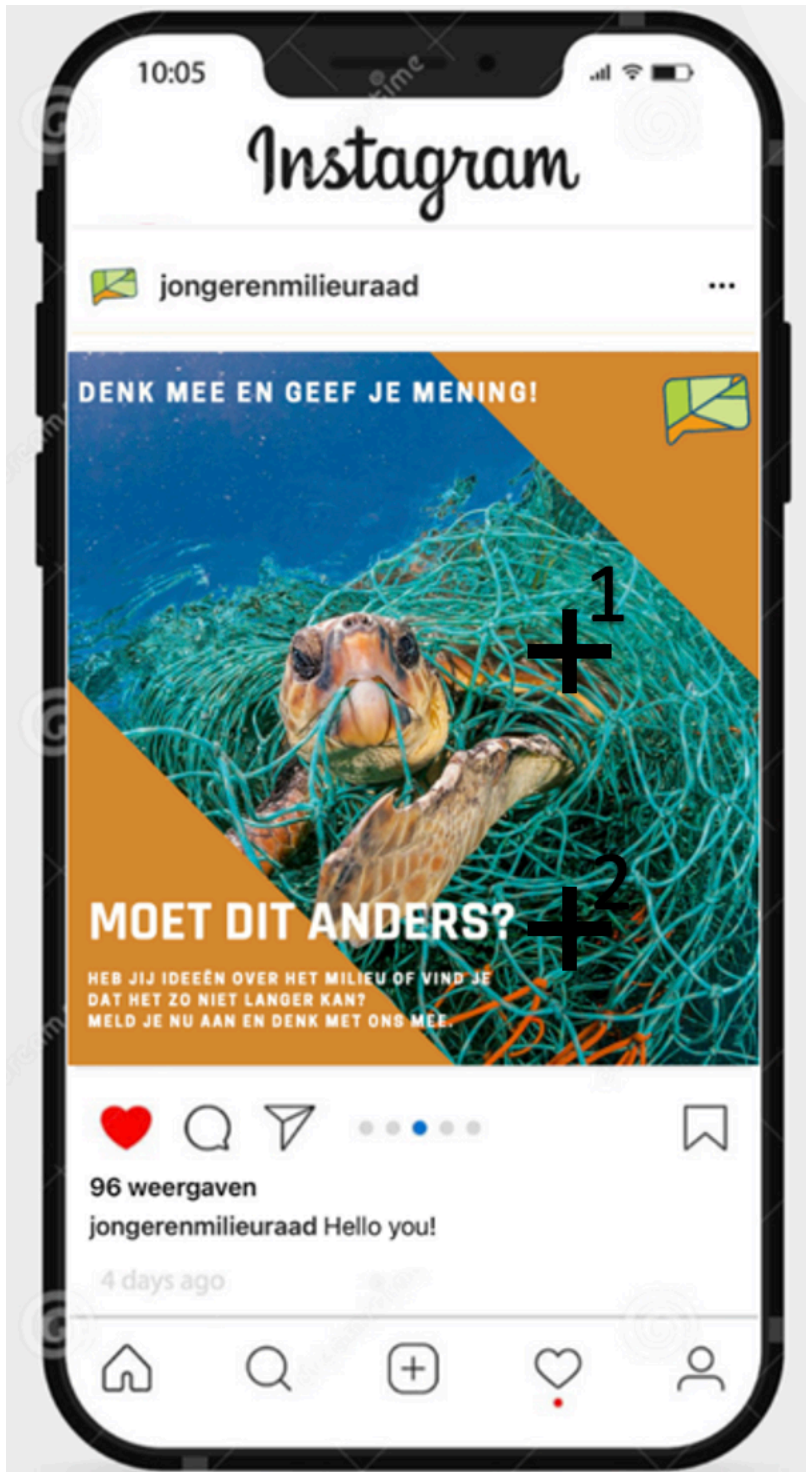
De hele test zal ongeveer 15 minuten duren. Je krijgt zo de uitnodigingen te zien die je rustig door mag lezen. Stel je hierbij voor dat je in de volgende situatie zou zitten

- *Je zit op Instagram te scrollen en ziet de uitnodiging/uitnodiging voorbij komen. Je bekijkt deze.*

Lees de tekst alsof je in de bovengenoemde situatie zou zitten, hierbij mag je opmerkingen noteren. Je beoordeelt een uitnodiging door een + of - aan de zijkant van de tekst uitnodiging te zetten, deze hoeft je nog niet gelijk uit te leggen. Na afloop zullen alle opmerkingen besproken worden en is er ruimte voor vragen. Je kunt plussen en minnen noteren bij allerlei verschillende zaken die door je hoofd gaan. Bijvoorbeeld:

- Ik snap t iets niet of vind t iets onduidelijk
- Ik denk dat sommige dingen niet kloppen of niet helemaal waar zijn
- Ik vind een plaatje lelijk of een alinea niet goed geschreven
- Ik vind de volgorde waarin de informatie staat niet zo goed
- Ik mist iets of ik vind juist dat er te veel informatie wordt geboden
- Ik heb commentaar op hoe de uitnodiging eruit ziet.

Het is belangrijk om te weten dat het gaat om de het testen van een uitnodiging. Je kan geen fouten maken in het beoordelen van de uitnodiging. Wees kritisch, als je iets niet begrijpt, dan is dat alleen maar een reden voor ons om de website beter te maken. Succes !

Opmerkingen:

- 1) De afbeelding zegt direct dat het echt heel erg is met de zee. Het is super zielig dat de schildpadden er zo'n last van hebben
- 2) Ik dacht zelf direct al dat het anders moet dus de vraag is heel erg toepasselijk vind ik.

Opmerkingen:

- 1) Deze afbeelding is ook heel erg maar wel wat minder zielig vind ik. Ik vind dit eerder vies om te zien.
- 2) De tekst vind ik wel goed. Ik denk dat iedereen schone stranden wil en zich daardoor aangesproken voelt.

Bijlage 31: pre-test plus-min-onderzoek respondent 10

Naam: anoniem

geslacht: man

Leeftijd: 21

Huidige of laatste opleidingsniveau: MBO

Voor het schrijven van mijn scriptie doe ik onderzoek naar het uitnodigen van jongeren. Ik wil graag weten hoe de uitnodiging die ik het ontworpen door jullie wordt beoordeeld. Daarom krijgen jullie straks een uitnodiging met een opdracht. Fijn dat je hieraan mee wil werken. Zou je eerst de onderstaande vragen voor mij kunnen beantwoorden?

1) *Ken je de JMR?*

Nee

2) *In hoeve verre heb je affiniteit/affiniteit met milieu of participatie over mileumilieu? (1 is niet, 5 is heel veel)*

1 2 3 4 5

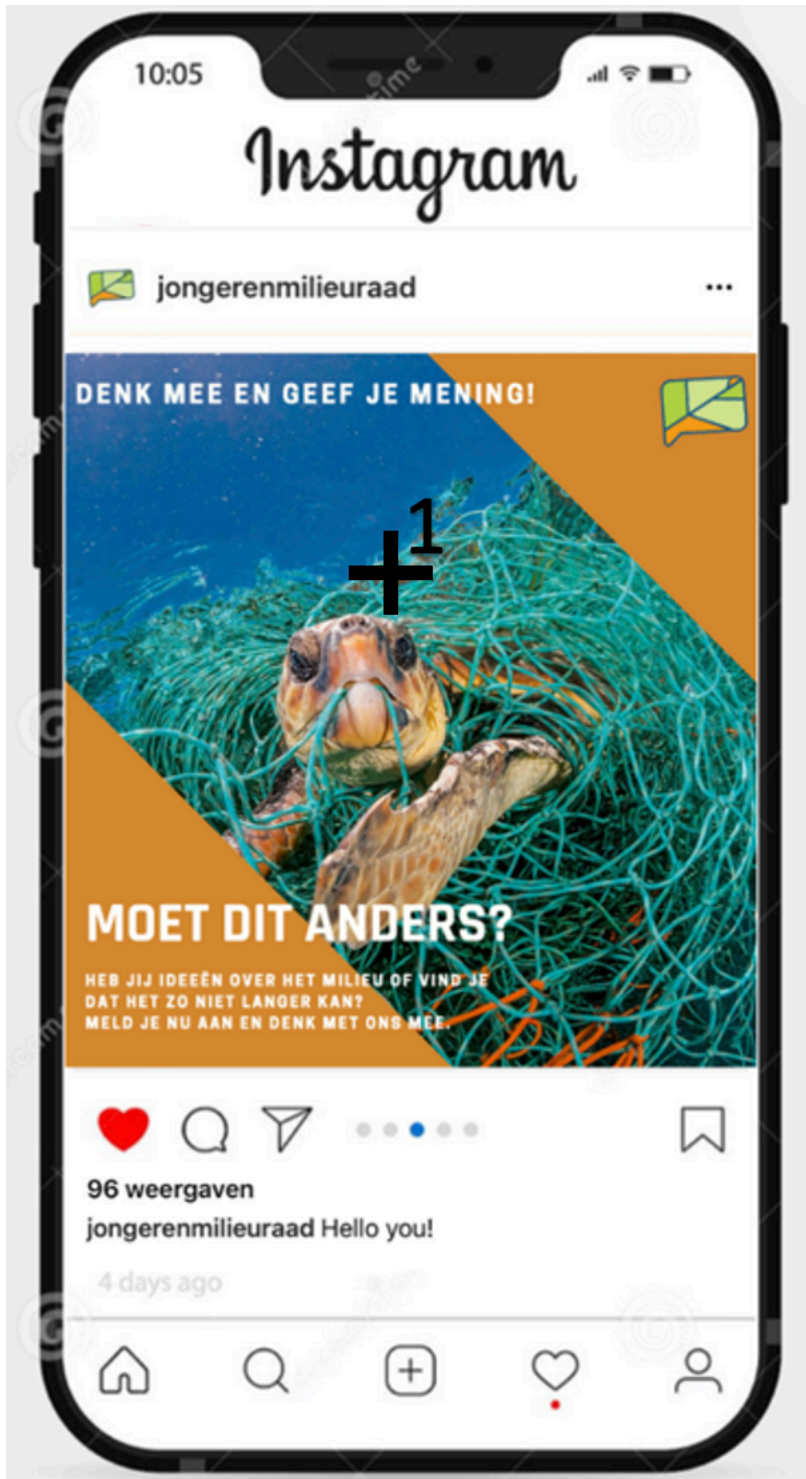
De hele test zal ongeveer 15 minuten duren. Je krijgt zo de uitnodigingen te zien die je rustig door mag lezen. Stel je hierbij voor dat je in de volgende situatie zou zitten

- *Je zit op Instagram te scrollen en ziet de uitnodiging/uitnodiging voorbij komen. Je bekijkt deze.*

Lees de tekst alsof je in de bovengenoemde situatie zou zitten, hierbij mag je opmerkingen noteren. Je beoordeelt een uitnodiging door een + of - aan de zijkant van de tekst uitnodiging te zetten, deze hoeft je nog niet gelijk uit te leggen. Na afloop zullen alle opmerkingen besproken worden en is er ruimte voor vragen. Je kunt plussen en minnen noteren bij allerlei verschillende zaken die door je hoofd gaan. Bijvoorbeeld:

- Ik snap t iets niet of vind t iets onduidelijk
- Ik denk dat sommige dingen niet kloppen of niet helemaal waar zijn
- Ik vind een plaatje lelijk of een alinea niet goed geschreven
- Ik vind de volgorde waarin de informatie staat niet zo goed
- Ik mist iets of ik vind juist dat er te veel informatie wordt geboden
- Ik heb commentaar op hoe de uitnodiging eruit ziet.

Het is belangrijk om te weten dat het gaat om de het testen van een uitnodiging. Je kan geen fouten maken in het beoordelen van de uitnodiging. Wees kritisch, als je iets niet begrijpt, dan is dat alleen maar een reden voor ons om de website beter te maken. Succes !

Opmerkingen:

1) Ik vind het een duidelijk plaatje. Het zegt dat er iets ergs aan de hand is.

Opmerkingen:

- 1) Dit plaatje vind ik minder goed. Het zou net zo goed een vuilnisbelt als strand kunnen zijn
- 2) Ik vind de tekst niet goed omdat het bijna niet over stranden gaat.

Bijlage 32: plus-min-tabel

Tabel 1: plus-min-tabel pre-test uitnodiging 1 JMR

Onderdeel	Aantal	Diagnose	Toelichting
1	2	Waardering (positief)	1) Ik denk nu 'oh ik kan meedenken' na het zien van de foto over wat niet goed gaat. 2) Door deze titel heb ik door dat het om meer gaat dan alleen een afbeeldingen maar dat het meer een uitnodiging is.
2	3	Waardering (positief)	1) Duidelijk, goede vraag. 2) Duidelijke, goede vraag. 3) Hier wil ik op reageren.
3	2	Waardering (positief)	1) Ik vind deze tekst heel erg goed geschreven. 2) Ik heb het idee dat er dan echt iets gedaan wordt met wat ik ga zeggen.
3	1	Aanvaarding (negatief)	1) Ik zie jongeren dit niet zo snel doen. Ik vind zelf ook dat het niet kan maar gaat niet meedoen.
3	1	Waardering (negatief)	1) Ik zou de tekst nog meer als een vraag formuleren of met een weetje bijvoorbeeld: wist je dat er 100 schildpadden per dag vast komen te zitten?
4	10	Waardering (positief)	1) Ja, als ik dit soort foto's zie denk ik altijd dat we beter voor de wereld moeten zorgen maar dat ik zelf te weinig doe. 2) Pakkende foto, duidelijk waar het over gaat. 3) Goed dat er een voorbeeld wordt laten zien hoeveel last dieren er van hebben 4) Pakkende foto, duidelijk waar het over gaat 5) Dit laat duidelijk zien waar het over gaat, dat het niet goed gaat met de natuur en daardoor met de schildpad. 6) Als ik naar de foto kijk zie ik iets dat niet goed gaat, iets dat anders moet. Dat trekt me aan. 7) Dit soort afbeeldingen spreekt me altijd gelijk aan. Dan voel ik me ineens weer schuldig over al het plastic dat we gebruiken. 8) Goed dat er een voorbeeld is. Ik had nog wel meer voorbeelden willen zien. 9) De afbeelding zegt direct dat het heel erg is met de zee. Het is super zielig., 10) Ik vind dit een duidelijk plaatje. Het zegt dat er iets ergs aan de hand is.
5	2	Waardering (negatief)	1) Ik vind de kleur oranje niet goed gekozen. 2) Oranje had feller gekund, dan had het meer opgefallen. 3) Oranje is niet de goede kleur, doe iets dat bij het milieu past.
5	1	Waardering (positief)	1) De kleur spreekt aan

Tabel 2: plus-min-tabel pre-test uitnodiging 2 JMR

Onderdeel	Aantal	Diagnose	Toelichting
1	2	Waardering (positief)	1) Spreekt mij aan om mee te denken. 2) Door deze titel heb ik door dat het om meer gaat dan alleen een afbeeldingen maar dat het meer een uitnodiging is.
2	1	Waardering (positief)	1) Duidelijke, goede vraag
3	1	Aanvaarding (negatief)	1) Ik zie jongeren dit niet zo snel doen. Ik vind zelf ook dat het niet kan maar gaat niet meedoen.
3	1	Waardering (negatief)	1) Ik zou de tekst nog meer als een vraag formuleren of met een weetje bijvoorbeeld: wist je dat er 100 schildpadden per dag vast komen te zitten? 2) Ik vind de tekst niet zo goed omdat het bijna niet over stranden gaat.
4	2	Waardering (negatief)	1) Deze foto vind ik niet zo aansprekend. Ik zie niet zo heel goed wat het is en vind gewoon afval minder erg dan dat iemand of een dier er echt last van heeft, 2) Ik vind dit plaatje minder goed. Het zou net zo goed een vuilnisbelt als strand kunnen zijn.
4	3	Waardering (positief)	1) De foto spreekt wel aan, gelijk duidelijk. 2) Dit trekt heel erg de aandacht. Het laat zien dat het echt heel erg is en dat er iets moet gebeuren. 3) Eigenlijk vind ik dit net zo erg als de schildpad. Het is zo zonde dat als je straks verre reizen maakt je alleen nog maar dit soort stranden hebt... 4) Dit is wel echt een flinke bende. Je ziet hierbij veel meer (dan bij de schildpad) hoe erg het is 5) Deze afbeelding is ook heel erg maar wel wat minder zielig vind ik. Ik vind dit eerder vies om te zien.
4	1	Relevantie (negatief)	1) Ik vind dit plaatje niet echt realistisch, als ik naar het strand ga kom ik dit niet tegen dus het is niet echt van toepassing.
5	2	Waardering (negatief)	1) Ik vind de kleur oranje niet goed gekozen. 2) Oranje had feller gekund, dan had het meer opgevallen. 3) Ik vind de oranje kleur niet goed gekozen.
5	1	Waardering (positief)	1) De kleur spreekt aan

